
Onderwerp Programmabegroting 2024-2027.

Zaaknummer		Teammanager	Aad Scheepers/ Mieske Seegers
B & W datum	19 september 2023	Afdeling/Team	Bedrijfsvoering/Financiën Planning en Control
Naam steller	Simone Martens-van Bussel	Portefeuillehouder	Wim de Schryver

Besproken met portefeuillehouder

Ja, met Wim de Schryver op 11 en 18 september 2023.

Openbaarheid

Ja, de definitieve programmabegroting 2024-2027 is openbaar na informeren betrokkenen en versturen naar de raad, uiterlijk 21 september 2023.

Bevoegd orgaan

Raad.

ADVIES

De raad voorstellen om:

1. De programmabegroting 2024 inclusief de meerjarenbegroting 2025-2027 vast te stellen.
2. In te stemmen met het Meerjarig Uitvoerings- en InvesteringsProgramma 2024-2027 (MUIP 2024-2027).
3. In te stemmen met de in programmabegroting 2024-2027 verwerkte (investerings-) budgetten zoals opgenomen in paragraaf H investeringen.
4. De subsidieplafonds 2024, zoals opgenomen in bijlage 5, vast te stellen.

Inleiding

De programmabegroting is de beleidsmatige en financiële vertaling van de lijnen die zijn uitgezet vanaf de kadernota 2024. Deze geactualiseerde kaders dienen vervolgens als uitgangspunt bij het opstellen van de programmabegroting 2024 inclusief de meerjarenbegroting 2025-2027.

Beoogd resultaat

1. Door het vaststellen van de programmabegroting 2024-2027 door de raad geeft de raad aan welke beleidseffecten de komende jaren worden nagestreefd en welke activiteiten/speerpunten hiervoor worden uitgevoerd. Daarnaast stelt de raad de financiële kaders vast waarbinnen het college deze activiteiten moet realiseren.
2. Daarnaast wordt het financieel meerjarenperspectief van de gemeente Venray in beeld gebracht.
3. Met het vaststellen van de programmabegroting door de raad voldoet de gemeente Venray aan de eisen die de wetgever aan de begroting stelt.

Argumenten

1. *De programmabegroting 2024 inclusief meerjarenbegroting 2025-2027.*

De programmabegroting is het begin van de P&C-cyclus 2024. Wettelijk is vastgelegd dat de raad de programmabegroting moet vaststellen.

Onderstaand meerjarenperspectief 2024-2027 is op dit moment een realistische weergave:

Begrotingsresultaat (x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Totaal begrotingsresultaat	342	2.084	-5.245	-6.805

De jaren 2024 en 2025 zijn financieel sluitend. We hebben ervoor gekozen om vooralsnog ons beleid niet aan te passen. Dit is in lijn met het advies van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG).

Bij ongewijzigd beleid komen we vanaf 2026 geld tekort. Hierbij zijn we grotendeels afhankelijk van keuzes die het huidige demissionaire kabinet maakt voor de begroting 2024 en van het beleid van het nieuwe kabinet vanaf 2025 aangaande de financiering van medeoverheden. Wanneer dit nadelig uitpakt of niet leidt tot reparatie van het zogenoemde "ravijn" vanaf 2026, dan zullen ook wij als gemeente Venray bezuinigingen niet kunnen voorkomen.

2. *In te stemmen met het Meerjarig Uitvoerings- en InvesteringsProgramma 2024-2027 (MUIP 2024-2027).*

Voorgesteld wordt om akkoord te gaan met het Meerjarig Uitvoerings- en InvesteringsProgramma 2024-2027. Het MUIP vanuit de kadernota 2024 is aangevuld met het amendement van het bosareaal.

3. *In te stemmen met de in programmabegroting 2024-2027 verwerkte (investerings-) budgetten zoals opgenomen in paragraaf H investeringen.*

De raad heeft beslissingsbevoegdheid over de (investerings-) budgetten en de investeringen. Om recht te doen aan de wet en regelgeving vindt daarom expliciete besluitvorming plaats door dit beslispunt.

4. *Akkoord met de subsidieplafonds 2024.*

Het is juridisch noodzakelijk om het subsidieplafond op te nemen voor alle subsidies. Het is juridisch en financieel noodzakelijk om een financiële weigeringsgrond te hebben.

Kanttekeningen of risico's

De gevolgen van de septembercirculaire 2023 van het gemeentefonds zijn nog niet bekend. Het uitkomen van de septembercirculaire kan het financieel meerjarenperspectief weer beïnvloeden.

Via een Raadsinformatiebrief (RIB) wordt de raad zo snel mogelijk op de hoogte gebracht van de resultaten van de septembercirculaire 2023.

De gevolgen van de meicirculaire zijn verwerkt in de programmabegroting 2024-2027. Dit is tevens een eis van de Provincie Limburg.

Communicatie

Via de griffie wordt de programmabegroting 2024-2027 aangeboden aan de raad.

Het persgesprek staat gepland voor 20 september.

Financiële gevolgen

De gemeente Venray heeft ervoor gekozen om voorsnog het beleid niet aan te passen. Dit is in lijn met het advies van de VNG. Uiteraard zijn we hierbij grotendeels afhankelijk van keuzes die het huidige demissionaire kabinet maakt voor de begroting 2024 en van het beleid van het nieuwe kabinet vanaf 2025 aangaande de financiering van medeoverheden. Wanneer dit nadelig uitpakt of niet leidt tot reparatie van het zogenoemde "ravijn" vanaf 2026, dan zullen ook wij als gemeente Venray bezuinigingen niet kunnen voorkomen.

Vervolgtraject besluitvorming

De programmabegroting 2024-2027 wordt in de raadsvergadering van 7 november 2023 behandeld in de raad.

Evaluatie

Via de reguliere P&C-cyclus wordt gemonitord of de geformuleerde kaders en uitgangspunten realistisch en haalbaar zijn.

Bijlagen

Bijlage 1: Programmabegroting 2024-2027.

Bijlage 2: Raadsvoorstel Programmabegroting 2024-2027.

Naslagwerk

Kadernota 2024 en Collegeprogramma 2022-2026.

Programmabegroting 2024

Inclusief meerjarenbegroting 2025-2027

Gemeente Venray

19-09-2023

Aanbiedingsbrief

Aan de gemeenteraad,

Hierbij bieden we u de begroting 2024 van de gemeente Venray aan.

Voor een overzicht op hoofdlijnen is de begroting weergegeven in een afbeelding. U vindt deze na de inleiding in het begrotingsdocument en op de website van de gemeente. De afbeelding geeft de inkomsten en uitgaven van het komend jaar weer van de programma's Leven, Wonen, Werken en Besturen. Verder ziet u in een oogopslag bijvoorbeeld hoeveel onze inwoners het komend jaar gemiddeld betalen aan lokale belastingen: de Onroerende Zaak Belasting (OZB), rioolheffing en de afvalstoffenheffing.

Tekorten in Meerjarenbegroting

De begroting geeft ook inzicht in de meerjarenbegroting 2024-2027. Het eerste dat opvalt is dat alleen de eerste twee jaren sluitend zijn. Wij constateren dat we vanaf 2026 structureel geld tekortkomen bij ongewijzigd beleid. Dit heeft voornamelijk te maken met de fikse kortingen voor gemeenten vanuit het Rijk vanaf 2026. Als de landelijke overheid geen structurele middelen ter beschikking gaat stellen vanaf 2026 zullen we de komende jaren vervelende keuzes in ons beleid moeten maken. Bezuinigingen zijn hierbij niet uit te sluiten.

Meerjarenperspectief 2024-2027:

Begrotingsresultaat (x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Totaal begrotingsresultaat	342	2.084	-5.245	-6.805

Ondanks dit toekomstscenario heeft de gemeente Venray ervoor gekozen om vooralsnog vast te houden aan de ambities van het collegeprogramma en nog geen aanpassingen in het beleid te doen. Dit is in lijn met het advies van de VNG. Wel zullen we bij nieuwe plannen extra alert zijn op de kosten.

Actuele ontwikkelingen

Hieronder worden enkele ontwikkelingen genoemd die invloed hebben of hadden op de begroting zoals deze nu aan u wordt voorgelegd.

Financiële ontwikkelingen

Naast de bovengenoemde korting heeft het kabinet in het coalitieakkoord van 2021 vastgelegd dat er een nieuwe financieringssysteem wordt ontwikkeld voor gemeenten. De invoering van deze nieuwe financieringsstructuur is echter uitgesteld tot 2027. Daarnaast blijft vooralsnog ook de opschalingskorting, de korting op het gemeentefonds, gehandhaafd.

Maatschappelijke ontwikkelingen

Op het gebied van maatschappelijke ontwikkelingen is vooral de oorlog in Oekraïne van invloed. De gemeente heeft de opgave om voor voldoende opvang van vluchtelingen te zorgen. Ook heeft de oorlog effect op de economie. Denk aan hoge energiekosten, stijgende inflatie en schaarste aan materialen. Ook de nasleep van Corona en diverse crises (migratie, klimaat, wonen, personeel) zijn factoren die ons gemeentelijk beleid en onze financiën beïnvloeden.

Bestuurlijke ontwikkelingen

In 2023 is de samenstelling van het zittende college van B&W gewijzigd. In juni 2023 is ook een nieuw college van Gedeputeerde Staten van de Provincie Limburg gestart. Het is afwachten in hoeverre dit onze eigen beleidsvoornemens en plannen gaat beïnvloeden. In juli 2023 werden we geconfronteerd met de val van het kabinet Rutte IV. Ten tijde van het opstellen van deze begroting was nog niet bekend welke thema's er door het demissionaire kabinet controversieel werden verklaard.

Het college heeft wel de brief van de VNG aan de Eerste en Tweede Kamer ondersteund waarin is gevraagd om een aantal beleidsonderwerpen onverminderd op de agenda te laten staan. Dat is de woningbouw, de energietransitie, het landelijk gebied, bestaanszekerheid, de jeugdzorg, de asielopgave en het openbaar vervoer.

Belangrijke beleidsthema's

Belangrijke onderwerpen voor de gemeente Venray in de komende jaren zijn onder andere:

Migratie

Internationale werknemers, vluchtelingen uit Oekraïne, asielmigratie.

Huisvesting

Onverminderde bouwopgave met aandacht voor kwetsbare groepen, betaalbaarheid, verduurzaming, leefbaarheid en veiligheid.

Gemeentelijke organisatie

Uitdagingen door maatschappelijke, personele en technische ontwikkelingen. Continue aandacht voor strategie, inrichting, sturing en uitvoering. Processen en structuren.

Als college bieden wij u hiermee met realisme deze meerjarenbegroting aan.

Het college van burgemeester en wethouders van gemeente Venray.

Vaststellingsbesluit

De raad van de gemeente Venray,

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 19 september 2023;

Besluit:

1. De programmabegroting 2024 inclusief de meerjarenbegroting 2025-2027 vast te stellen.
2. In te stemmen met het Meerjarig Uitvoerings- en InvesteringsProgramma 2024-2027 (MUIP 2024-2027).
3. In te stemmen met de in programmabegroting 2024-2027 verwerkte (investerings-) budgetten zoals opgenomen in paragraaf H investeringen.
4. De subsidieplafonds 2024, zoals opgenomen in bijlage 5, vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 7 november 2023.

, voorzitter

, raadsgriffier

Inhoud

Aanbiedingsbrief	3
Vaststellingsbesluit.....	5
Inhoud	6
Inleiding	10
Begroting in één oogopslag	12
1. Beleidsbegroting.....	13
1.1 Programma's.....	13
Leeswijzer programma's	13
Programma 1 LEVEN	14
Deelprogramma 1.1 OMGEVING	18
Wat gaan we daarvoor doen?	20
Deelprogramma 1.2 VANGNET	23
Wat gaan we daarvoor doen?	24
Deelprogramma 1.3 GEDRAG EN HOUDING	25
Wat gaan we daarvoor doen?	25
Deelprogramma 1.4 COMMUNICATIE	26
Wat gaan we daarvoor doen?	27
Deelprogramma 1.5 CONTROL (FINANCIËN)	28
Wat gaan we daarvoor doen?	29
Programma 2 WONEN	32
Deelprogramma 2.1 WONINGBOUW.....	32
Wat gaan we daarvoor doen?	32
Deelprogramma 2.2 WOONOMGEVING	34
Wat gaan we daarvoor doen?	34
Deelprogramma 2.3 VEILIGHEID EN HANDHAVING.....	35
Wat gaan we daarvoor doen?	36
Deelprogramma 2.4 NATUUR LANDSCHAP PLATTELANDSONTWIKKELING.....	37
Wat gaan we daarvoor doen?	38
Deelprogramma 2.5 DUURZAAMHEID.....	39
Wat gaan we daarvoor doen?	40
Programma 3 WERKEN	46
Deelprogramma 3.1 ECONOMISCHE ONTWIKKELING	46
Wat gaan we daarvoor doen?	47
Deelprogramma 3.2 MOBILITEIT EN INFRASTRUCTUUR.....	50
Wat gaan we daarvoor doen?	50
Programma 4 BESTUREN	55
Deelprogramma 4.1 BESTUUR.....	55
Wat gaan we daarvoor doen?	56
Deelprogramma 4.2 DIENSTVERLENING EN BEDRIJFSVOERING	57
Wat gaan we daarvoor doen?	58
Deelprogramma 4.3 FINANCIËN	60
Wat gaan we daarvoor doen?	60

1.2 Paragrafen	63
Inleiding Paragrafen	63
Paragraaf A. Lokale heffingen	63
Inleiding	63
1. Algemeen	63
2. Geraamde inkomsten	65
3. Het beleid t.a.v. de lokale heffingen	65
4. Een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen	66
5. Kwijtscheldingenbeleid.....	74
Paragraaf B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	76
Inleiding	76
1. Risicomanagement.....	76
2. Weerstandsvermogen.....	76
3. Risico's	77
4. Weerstandscapaciteit.....	85
5. Financiële kengetallen	86
Paragraaf C. Onderhoud kapitaalgoederen	89
1. Onderhoud wegen (programma 3)	90
2. Onderhoud riolering (programma 3).....	91
3. Onderhoud haven (programma 3).....	91
4. Onderhoud openbaar groen (programma 2)	92
5. Onderhoud speelvoorzieningen (programma 3).....	93
6. Onderhoud bossen, natuurgebieden enz. (programma 3).....	93
7. Onderhoud openbare verlichting (programma 3).....	94
8. Onderhoud gebouwen (programma 1)	95
Paragraaf D. Financiering	98
Inleiding	98
1. Algemeen	98
2. Financieringsbehoefte.....	98
3. Risicobeheersing	100
4. Renterisico	100
5. Kasbeheer.....	103
Paragraaf E. Bedrijfsvoering	103
Inleiding	103
1. Doelstelling, status en speerpunten 2024.....	104
2. Beleid en strategie	105
3. Management	106
4. Medewerkers.....	106
5. Financiën	107
6. Processen en informatie.....	107
7. Resultaatgebieden.....	108
8. Leren en verbeteren	108
9. Rechtmatigheidsverantwoording en Fraude risicoanalyse	108
10. Overzicht overhead	109

Paragraaf F. Verbonden partijen	110
Paragraaf G. Grondbeleid	132
Inleiding	132
1. Woningbouw	134
2. Toekomstige grondexploitaties	134
3. Afgesloten grondexploitaties.....	135
4. Regionale projecten.....	135
5. Financiële positie Grondbedrijf en risico's	136
Paragraaf H. Investerings.....	137
Inleiding	137
Paragraaf I. Openbaarheidsparagraaf Wet open overheid	139
2 Financiële begroting	140
2.1 Inleiding	140
2.2 Baten en lasten 2024 - 2027	142
Recapitulatie baten en lasten.....	142
Analyse afwijkingen.....	145
Programma 1 Leven	145
OMGEVING	145
VANGNET	147
Programma 2 Wonen.....	151
WONINGBOUW.....	151
WOONOMGEVING	151
VEILIGHEID EN HANDHAVING	152
NATUUR LANDSCHAP PLATTELANDSONTWIKKELING	153
DUURZAAMHEID.....	154
Programma 3 Werken	155
ECONOMISCHE ONTWIKKELING	155
MOBILITEIT EN INFRASTRUCTUUR.....	155
Programma 4 Besturen.....	156
BESTUUR.....	156
DIENSTVERLENING EN BEDRIJFSVOERING	157
FINANCIËN	159
2.3 Overzicht incidentele baten en lasten	161
2.4 Geprognosticeerde Balans en toelichting	168
TOELICHTING OP DE BALANS	169
2.5 Financiële uitgangspunten.....	173
2.6 Bijlage bij de begroting	174
Bijlage 1. BBV Indicatoren	174
Bijlage 2. Totaaloverzicht MUIP.....	179
Programma 1 Leven.....	179
Programma 2 Wonen	180
Programma 3 Werken	181
Programma 4 Besturen	182
Totaaloverzicht per programma	185

Bijlage 3. Taakvelden per programma	185
Bijlage 4. Overzicht EMU-saldo	190
Bijlage 5. Subsidieplafond	191
Bijlage 6. Opbouwtabel gemeentefonds	192
Bijlage 7. Overzicht programma's, producten enz.	194
Bijlage 8. Lijst met afkortingen	197

Inleiding

In de programmabegroting 2024 worden de kaders op programmaniveau vastgelegd. Met de vaststelling van deze kaders kan het college uitvoering geven aan het beleid in 2024 en de speerpunten en overige ontwikkelingen gaan uitvoeren.

Opbouw

Voor u ligt het boekwerk programmabegroting 2024 inclusief meerjarenbegroting 2025-2027. Een samenvatting van de belangrijkste onderdelen is opgenomen in de afbeelding "Begroting in één oogopslag".

De programmabegroting is verdeeld in een beleidsbegroting en in een financiële begroting.

In de beleidsbegroting zijn de volgende onderdelen opgenomen:

1. De programma's, leven, wonen, werken en besturen. Hierin is per programma opgenomen wat de gemeente wil bereiken, de zogenoemde opdrachten. Tevens staan opgenomen welke activiteiten de gemeente in de komende periode hiervoor wil gaan uitvoeren en in welk jaar. Tot slot is aangegeven wat de te verwachten kosten zullen zijn.
2. De paragrafen, met daarin gebundelde informatie over thema's. Het gaat vooral om de beleidslijnen van het beheersproces waarbij sprake kan zijn van een grote financiële of politieke betekenis. Daarnaast kan sprake zijn van een aanzienlijk belang voor de realisatie van programma's.

In de financiële begroting zijn baten en lasten voor 2024 tot en met 2027 opgenomen, evenals een geprognosticeerde balans.

De programmabegroting sluit af met 8 bijlagen:

1. BBV indicatoren.
2. Totaaloverzicht MUIP.
3. Taakvelden per programma.
4. Overzicht EMU-saldo.
5. Subsidieplafonds.
6. Opbouwtabel gemeentefonds.
7. Overzicht programma's, producten, portefeuillehouders en commissies.
8. Lijst met afkortingen.

Analyse begrotingsresultaat op hoofdlijnen.

In onderstaand overzicht worden de grootste afwijkingen verdeeld over de programma's nader uiteengezet. Na de kadernota 2024 en de meicirculaire 2023 wordt de grootste afwijking verklaard door het verwerken van de (OVA)indexeringen en het toenemend tekort bij de NLW.

Een nadere toelichting op de analyse van de afwijkingen tussen het begrotingsresultaat jaarschijf 2024 (begroting 2023) en de begroting 2024 zijn opgenomen bij 2.2. Baten en Lasten 2024-2027, analyse afwijkingen.

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027
Kadernota 2024 Meerjarenperspectief incl MUIP	1.493	4.319	-1.285	-2.288
Wijzigingen voor begroting 2024	0	0	0	0
Stand voor begroting	1.493	4.319	-1.285	-2.288
Gemeentefonds meicirculaire	1.461	1.905	1.686	2.089
Autonome ontwikkelingen begroting 2024	-394	-1.298	-1.438	-1.656
Indexering begroting 2024	-1.218	-1.928	-2.601	-3.081
Kapitaallasten begroting 2024	-312	0	0	0
Wettelijke taak begroting 2024	-1.272	-873	-1.559	-1.720
Nieuw beleid begroting 2024	-40	-40	-48	-49
Totaal voorlopig begroting 2024 - 2027	342	2.084	-5.245	-6.705
Collegeprogramma	0	0	0	-100
Meerjarenbegroting 2024 - 2027	342	2.084	-5.245	-6.805

Begroting in één oogopslag

BEGROTING 2024

INWONERAANTAL 44.775
JULI 2023 - BRON: VENRAY IN CIJFERS

De begroting is een financiële vertaling van de plannen uit de Kadernota 2024. In deze afbeelding ziet u wat we in 2024 uit gaan geven aan de thema's Leven, Wonen, Werken en Besturen. En waar dat geld vandaan komt.

WAAR KOMT HET VANDAAN?

INKOMSTEN
167,8
MILJOEN
TOTAAL

WAAR GAAT HET NAARTOE?

UITGAVEN
167,4
MILJOEN
TOTAAL

RIJK 119.119.000

Algemene uitkering	100.651.000
Overige rijksinkomsten	18.468.000

HEFFINGEN 30.537.000

Onroerende zaakbelastingen	16.992.000
Afvalstoffenheffing	5.221.000
Rioolheffing	4.838.000
Leges	1.885.000
Overige heffingen	1.601.000

OVERIGE INKOMSTEN 18.100.000

O.a. grondbedrijf (voorzieningen / grondaankoop), bijdragen van regio gemeenten, waterschappen, provincie), bijdragen voor sociaal domein (hulp bij huishouding, hulpmiddelen, enz.), opbrengst afvalstromen, mutatie reserves.

HOVEEL GA IK IN 2024 GEMIDDELD BETALEN...

OZB 365,-

RIOOLHEFFING 254,-

AFVALSTOFFENHEFFING 257,-

Op basis van de voorlopige gemiddelde lastendruk (voor een huishouden van twee of meer personen, die eigenaar en gebruiker zijn van een woning). Zie paragraaf A onderdeel 4.

RESULTAAT 342.000

LEVEN 91.254.000 2.038

Omgeving	26.698.000	596,27
Vangnet	64.555.000	1.441,76

WONEN 23.599.000 527

Woningbouw	3.910.000	87,33
Woonomgeving	12.125.000	270,80
Veiligheid en handhaving	5.316.000	118,73
Natuur, landschap en plattelandontwikkeling	1.225.000	27,36
Duurzaamheid	1.023.000	22,85

WERKEN 15.822.000 353

Economische ontwikkeling	2.295.000	51,26
Mobiliteit en infrastructuur	13.527.000	302,11

BESTUREN 36.739.000 821

Bestuur	8.838.000	197,39
Dienstverlening en bedrijfsvoering	25.587.000	571,46
Financiën	2.314.000	51,68

8.460.000

NIEUWE INVESTERINGEN 2024

MFC* De Schól	2.382.000
MFC* Wanssum	2.341.000
Bijdrage voor (ver)nieuwbouw Jera	1.753.000
Aankoop gronden t.b.v. bos	740.000
Masterplan wandelen en fietsen	592.000
Sloopkosten Toverbal	321.000
Aanleg nieuwe tennisbanen	241.000
Renovatie fontein Schouwburgplein	90.000

*Multifunctioneel Centrum

Gemeente Venray

1. Beleidsbegroting

1.1 Programma's

Leeswijzer programma's

De beleidsbegroting is opgebouwd conform de drie W-vragen:

- 1.1 Wat willen we bereiken?
- 1.2 Wat gaan we daarvoor doen?
- 1.3 Wat mag het kosten?

In de programmabegroting wordt opgenomen wat de plannen zijn voor 2024. In de programmabegroting 2024 is per (deel) programma een tactische opgave (4 tot 6 jaar vooruit) geformuleerd onder "wat gaan we daarvoor doen?". Deze tactische opgave komt uit het collegeprogramma 2022-2026.

De speerpunten/ontwikkelingen onder "wat gaan we daarvoor doen?" zijn in tabelvorm opgenomen. De header van de tabel ziet er als volgt uit:

Activiteit uit het collegeprogramma 2022 - 2026	Gereed in	Toelichting
---	-----------	-------------

Onder het eerste kopje staan activiteiten die opgenomen zijn in het collegeprogramma 2022-2026. Onder het kopje "Gereed in" staat vermeld in welk jaar de activiteit naar verwachting gereed is. Indien activiteiten na verwachting gereed zijn in de periode oktober tot en met december 2023 zijn deze niet zichtbaar gemaakt. In de toelichting staat vermeld wat er opgepakt gaat worden inzake de activiteit.

Tot slot staat bij de vraag: "Wat mag het kosten?" een tabel met de realisatie van 2022, de raming van 2023 en de raming van de voorliggende begroting 2024 en de daarbij horende 3 jaren van de meerjarenraming (2025 tot en met 2027). De analyse betreffende de afwijking tussen de voorliggende begroting en jaarschijf 2024 van de begroting 2023 is opgenomen in de financiële begroting onder paragraaf 2.2 Baten en lasten 2024-2027 toegelicht.

In navolging van de BBV is het verplicht om een aantal indicatoren op te nemen. Deze BBV-indicatoren zijn in aparte tabellen opgenomen in bijlage 1. De gegevens zijn op 10 juli 2023 overgenomen van de website 'waarstaatjegemeente.nl'.

De header van de tabel BBV indicatoren ziet er als volgt uit:

Indicator (BBV)	Periode	Venray	25.000-50.000	Nederland	Bron	Beschrijving
-----------------	---------	--------	---------------	-----------	------	--------------

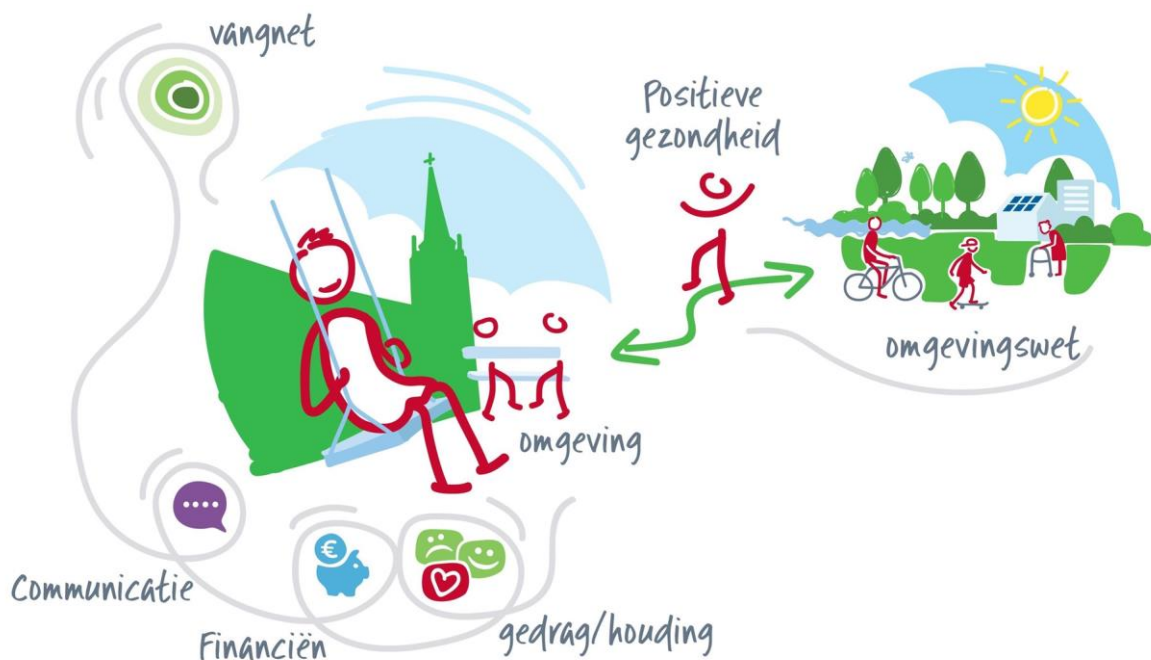
Programma 1 LEVEN

Onze ambitie voor programma Leven

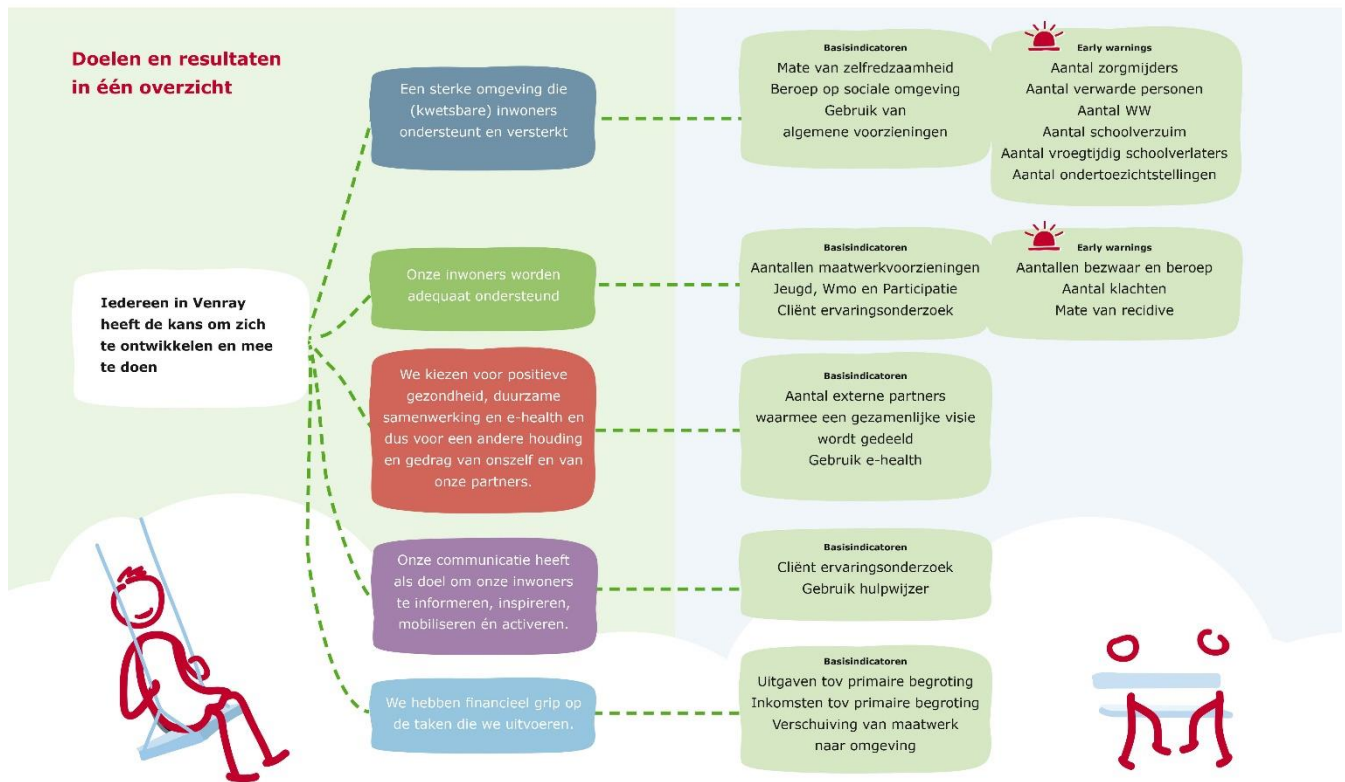
Wij geloven in het uitgangspunt dat voorkomen beter is dan genezen, dus zetten wij vol in op preventie. Wij werken aan een inclusieve Venrayse samenleving waarin iedereen naar vermogen mee kan doen. Wij doen een beroep op onze inwoners, hun omgeving én onze partners zoals (zorg)aanbieders om eigen verantwoordelijkheden te nemen en de eigen krachten in te zetten. Belemmeringen die het meedoen in de weg staan nemen wij zoveel mogelijk weg. Wij bieden ondersteuning aan onze inwoners die dat echt nodig hebben.

Algemeen

Een duurzame en gezonde Venrayse samenleving betekent voor ons dat iedereen, inwoners en partners, naar vermogen meedoet en participeert. De kracht van de Venrayse samenleving geldt hierbij als uitgangspunt. Steeds hebben we daarbij een inclusieve samenleving voor ogen. Iedereen moet mee kunnen doen. Deze transformatiegedachte is verwoord in de kadernota Sociaal Domein: de volgende stap.

In de kadernota zijn per bouwsteen een aantal basisindicatoren benoemd. In de uitwerking per bouwsteen is door middel van pictogrammen bij de verschillende basisindicatoren aangegeven welke trend wij verwachten. Gedetailleerde verantwoording over de indicatoren vindt plaats via de rapportage sociaal domein. De rapportage sociaal domein verschijnt ieder half jaar.

In 2021 is de Kadernota Sociaal Domein verder uitgewerkt in een Uitvoeringsprogramma. Dit uitvoeringsprogramma geeft concrete invulling aan de beweging die wordt beschreven in de Kadernota Sociaal Domein. Hiermee worden de randvoorwaarden geschapen en wordt de organisatie zodanig ondersteund in haar doorontwikkeling, dat de doelstellingen en effecten uit de Kadernota gerealiseerd worden.

Wij werken onze agenda Leven voor de komende vier jaar verder uit langs de inhoudelijke bouwstenen Omgeving, Vangnet en Control. De bouwstenen Gedrag & Houding en Communicatie ondersteunen de inhoudelijk koers die we willen varen.

Trends, ontwikkelingen en uitgangspunten

Onzekere tijden

Na 2020 staan we voortdurend in de crisisstand. Na de coronacrisis, waarvan de na-ijleffecten voor een deel nog zichtbaar moeten worden, zijn we nu geconfronteerd met nieuwe crises zoals de wooncrisis, de asielerisis, de toenemende personeelsschaarste en de energiecrisis. Allen hebben effect op het sociaal domein. Dit uit zich op verschillende wijzen zoals een tekort aan geschikte woningen, een tekort aan arbeidskrachten, een minder besteedbaar inkomen en stijgende prijzen als gevolg van inflatie. Dit vraagt niet alleen iets van onze inwoners en partners maar ook van de wendbaarheid van onze organisatie.

Inkomensafhankelijke bijdrage Wmo

Om de houdbaarheid van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015) te verbeteren, heeft het kabinet besloten om voor alle Wmo-voorzieningen waar nu het abonnementstarief voor geldt, een inkomensafhankelijke eigen bijdrage in te voeren. Met de invoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage wordt de hoogte van de eigen bijdrage bij alle maatwerkvoorzieningen afhankelijk van het inkomen. Deze wijziging (eerder gepland voor 2025) gaat per 1 januari 2026 in.

Hervormingsagenda Jeugd

In de Hervormingsagenda Jeugd staan maatregelen om de jeugdzorg te verbeteren en de kosten te verlagen. Dit proces zou op 1 januari 2022 afgerond zijn, maar loopt meer dan een jaar uit. De discussie over het financiële kader tussen het Rijk en de gemeenten vertraagt de uitkomst van de Hervormingsagenda Jeugd. Het gaat dan vooral om de vraag wie financieel verantwoordelijk is voor de uitvoering van de Hervormingsagenda Jeugd wanneer de uitvoering niet de verwachte besparingen oplevert. Uiteindelijk op 17 april is er een principeakkoord bereikt met als onderdeel dat de besparingsopgave tot en met 2025 wordt bevroren. Dit betekent dat gemeenten in 2024 € 189 miljoen minder hoeven te bezuinigen op de jeugdzorg en in 2025 € 196 miljoen minder. Samen is dat € 385 miljoen. Daarna zal een deskundigencommissie met terugwerkende kracht een zwaarwegend oordeel geven over de vraag wie verantwoordelijk is voor tekorten. Naast het financiële kader, moeten er nog afspraken gemaakt worden over de inkoop en organisaties van specialistische jeugdzorg op regionaal en landelijk niveau. Dit neemt niet weg dat wij als gemeente al met enkele maatregelen aan de slag zijn gegaan, zoals de inzet van een Specialist Ondersteuner Jeugd (SOJ) bij de huisartsen normaliseren. Op 14 juni hebben gemeenten tijdens de ALV van de VNG ingestemd met de Hervormingsagenda Jeugd. Met als voorwaarde dat er meer zekerheid komt over het bedrag na 2026.

Ontheemden

Als gemeente hebben wij gekozen voor een duurzame opvang van ontheemden. Bij ontheemden denken wij aan vluchtelingen uit Oekraïne, statushouders, asielzoekers, maar ook daklozen of mensen die uitstromen uit een instelling voor beschermd wonen. Het langdurig huisvesten in tijdelijke woningen heeft ook z'n effect op het sociaal domein.

Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en Integraal Zorgakkoord (IZA)

In 2022 is het Gezond en Actief Leven Akkoord en het Integraal Zorgakkoord vastgesteld. In het GALA hebben de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), GGD GHOR Nederland, Zorgverzekeraars Nederland (ZN) en het ministerie van VWS gezamenlijk afspraken gemaakt op het gebied van gezondheid en welbevinden. Met het GALA wordt ook een substantiële financiële impuls gegeven aan gemeenten om de doelen die in het akkoord gesteld zijn te kunnen behalen. Het financieel arrangement onder het GALA, en ook onder het Hoofdlijnen Sportakkoord II is één nieuwe brede specifieke uitkering (SPUK). In de SPUK komt er voor gemeenten in deze kabinetsperiode circa € 300 miljoen per jaar beschikbaar en € 195 miljoen per jaar structureel (exclusief IZA middelen). Het Integraal Zorgakkoord (IZA) heeft als doel de zorg voor de toekomst goed, toegankelijk en betaalbaar te houden. Om dit te bereiken zijn afspraken gemaakt tussen het ministerie van VWS en een groot aantal partijen in de zorg. Ondertekenaars van het IZA zijn onder meer overkoepelende organisaties van ziekenhuizen, de geestelijke gezondheidszorg en de ouderenzorg. In het IZA is afgesproken dat er voor gemeenten jaarlijks maximaal € 150 miljoen structureel beschikbaar wordt gesteld voor concrete plannen om de IZA-doelen – die mede gericht zijn op gezondheidsbevordering – te verwezenlijken.

Bibliotheekwerk

Via een aanpassing van de Bibliotheekwet wordt de huidige bevorderingstaak van gemeenten en provincies in 2025 omgezet in een zorgplicht. De omvang van die zorgplicht moet nog verder worden uitgewerkt. Bibliotheken en POI's kunnen hierop met hun gemeenten en provincies voorsorteren door gezamenlijk plannen te maken over het herstellen, versterken en het toekomstgericht maken van bibliotheekvoorzieningen.

Dorpsondersteuner

De pilot inzet dorpsondersteuner in Ysselsteyn is zeer succesvol gebleken en heeft aantoonbaar geleid tot minder inzet van Wmo-voorzieningen. Dit signaal heeft ook andere dorpen van Venray bereikt en vanuit diverse dorpen wordt onderzocht hoe zij een eigen dorpsondersteuner willen gaan organiseren. De pilot Ysselsteyn is geëvalueerd en wordt gecontinueerd.

Versterking algemeen en gespecialiseerd welzijnswerk

Vanwege de toenemende verschuiving van complexe casuïstiek van geïndiceerde voorzieningen naar algemene voorzieningen, de inzet op verschuiving van vragen vanuit huisartsenzorg naar de sociale basis en diverse ontwikkelingen (zoals welzijn op recept, sociale netwerkversterking, nieuwe ontwikkelingen binnen de toegang, inzet ervaringsdeskundigen) is een uitbreiding van inzet van deze voorzieningen vanaf 2024 nodig.

Omgekeerde verordening

We zijn op dit moment bezig met de voorbereiding om in 2024 te kunnen starten met de omgekeerde verordening. Dit is één verordening voor het hele sociale domein. Deze nieuwe

verordening is weliswaar opgebouwd volgens de wetten en regels maar gaat qua opzet uit van de hulpvraag van de inwoners. Deze verordening wordt in begrijpelijke taal beschreven en is voor onze organisatie een hulpmiddel om nog integraler te kunnen werken.

Nieuwe toegang

In 2024 werken we verder aan de toegang voor het sociaal domein, samen met partners. Het is onderdeel van het uitvoeringsprogramma sociaal domein waarin ook zijn opgenomen de trajecten Houding & Gedrag en Versterken omgeving. De nieuwe toegang is niet meer gedefinieerd als een 'fysieke plek waarin we met partners samenwerken' maar is vooral een manier van werken. Dat dit in de toekomst leidt tot een gedeelde (fysieke) toegang is een mogelijke uitkomst van het proces maar geen definitief einddoel.

Doel is om samen met onze partners te komen tot een laagdrempelige toegang waar onze inwoners met hun hulpvraag terecht kunnen. Daarbij doen we bij het zoeken naar een oplossing in eerste instantie en zoveel mogelijk een beroep op de eigen kracht van de inwoner en zijn omgeving. We wijzen de weg in de omgeving en helpen zo de hulpvraag op te lossen. Lukt dat niet zelfstandig dan zijn maatwerkvoorzieningen nodig. Soms enkelvoudig en soms meervoudig en complex. Wij wijzen samen met onze partners onze inwoners daarin de weg en begeleiden hen.

De financiële gevolgen van dit proces worden in de loop van 2023/2024 in beeld gebracht.

NLW

De in 2020 vastgestelde strategische koers is niet uitvoerbaar gebleken. In 2023 zijn wij geconfronteerd met aanvullende tekorten voor de NV. De verwachting is dat ook voor 2024 een aanvullende bijdrage noodzakelijk zal zijn. Als vervolg op de koers zijn door de gemeenten twee nieuwe opdrachten geformuleerd. Enerzijds gericht op de lange termijn waarbij de focus ligt op het participatiebeleid van de drie gemeenten en anderzijds de korte termijn waarbij de focus ligt op continuering van de bedrijfsvoering van de NLW in afwachting van de uitkomst van de lange termijn opdracht. De oude financiële afspraken met de NLW worden in afwachting van de uitwerking van de opdracht Participatie hersteld. Dat betekent in 2024 een maximale aanvullende bijdrage in het tekort van de NV van € 1,9 mln voor de drie gemeenten samen. De drie gemeenten houden hiermee rekening in hun begroting 2024. Voor de NLW is het uitgangspunt om binnen dit financieel kader te opereren.

Een aantal van de bovenstaande ontwikkelingen hebben dus nog geen directe financiële doorvertaling gekregen in deze begroting.

Deelprogramma 1.1 OMGEVING

Wat willen we bereiken?

Algemeen

De door de gemeenteraad vastgestelde 'Kadernota Sociaal Domein: De volgende stap' blijft voor ons de basis waarop we verder bouwen. De Kadernota richt zich op het gehele sociaal domein: Wmo, de Jeugdwet en de Participatiewet, maar ook sport, onderwijs, maatschappelijke dienstverlening, gezondheid, schulddienstverlening, sociaal cultureel werk, leefbaarheid en kunst en cultuur. Ook de thema's preventie en inclusieve samenleving, waarvoor we vanuit het Samenwerkingsakkoord extra aandacht vragen, vinden een stevige basis in de Kadernota.

Gezondheid (incl. sport) en Zorg

Gezondheid is een belangrijk thema binnen het sociale en ruimtelijke domein. We zetten in op een gezonde en veilige leefomgeving en stimuleren beweging en een gezonde leefstijl. In onze gemeente willen we een aanbod van zorg dicht bij huis dat aansluit bij de zorgbehoeftes van onze inwoners. De gemeente gaat niet altijd zelf over deze voorzieningen, maar we kunnen wel een belangrijke rol spelen in het behoud en het versterken van het voorzieningenniveau. Dat doen we door in gesprek te blijven en samen te werken met relevante partners steeds met het oog op het belang van onze inwoners. Als het gaat om de zorgvoorzieningen in Venray, zetten we waar mogelijk in op het behouden en verbeteren van wat we nu hebben. We willen daar een duidelijke visie op ontwikkelen in een brede dialoog met de samenleving.

Onderwijsbeleid

Iedereen is welkom met zijn eigen talenten en behoeften. Dit vraagt om een breed onderwijslandschap met een totaalaanbod waarin voor iedereen een plek is. We creëren voor het onderwijs een goede maatschappelijke inbedding en aansluiting met de lokale arbeidsmarkt.

Kunst & Cultuur

Wij bouwen verder op de Kunst- en cultuurnota die in 2021 is vastgesteld. We willen het huidige niveau van onze kunst & cultuursector minimaal behouden en waar het kan versterken. Wij zetten in op samenwerking tussen de relevante actoren, waarbij we ook kijken naar samenwerking over de gemeentegrens en domeinen heen. Specifiek willen we meer verbinding tussen de beleidsterreinen sport en cultuur. Voorzieningen en activiteiten moeten voor alle inwoners toegankelijk en bereikbaar zijn, waarmee we ook een link leggen naar ons Armoedebeleid.

Inclusieve samenleving

Wij willen een volledig inclusief Venray waar alle inwoners een plek hebben in de samenleving en gelijke kansen krijgen. Wij doen daarbij ook een beroep op de eigen verantwoordelijkheid van inwoners en onze partners. Ook binnen onze eigen organisatie vragen we aandacht voor inclusie. Inclusie is iets wat ons allemaal aan gaat. Samen zorgen we voor een daadwerkelijk 'Inclusief Venray'. Soms is het nodig dat we exclusief aandacht besteden aan specifieke doelgroepen om inclusief te worden.

Accommodaties, subsidies en onderwijshuisvesting

Accommodaties zijn beschikbaar en bereikbaar voor iedereen en zijn een belangrijk instrument in het versterken van de omgeving. Met een nieuwe subsidieregeling willen we onze inwoners stimuleren en faciliteren om bij te dragen aan het versterken van de omgeving. Schoolgebouwen moeten voldoende flexibiliteit bieden om opvang en onderwijs op verschillende manieren in te richten, waarbij je de inclusieve gedachte terug ziet in vanzelfsprekende aanpassingen voor toegankelijkheid. Verder is het belangrijk om rekening te houden met een goede spreiding over de gemeente.

Preventie

We zetten vol in op preventie. Hierdoor ondersteunen we onze inwoners op een laagdrempelige wijze en versterken we de omgeving. Het houdt inwoners en hun netwerk in hun eigen kracht. 'Voorkomen is beter dan genezen'. Preventie speelt daarom bij veel thema's een belangrijke rol, zeker binnen het sociaal domein. Net als bij inclusie, is een preventieve aanpak alleen succesvol door aandacht te hebben voor alle inwoners in onze samenleving. We brengen in beeld welke preventiemaatregelen we al kennen en ontwikkelen nieuwe interventies waar nodig. Via onze nieuwe toegang sociaal domein weten inwoners ons te vinden en daar kunnen zij terecht met iedere hulpvraag. Met het oog op preventie willen we vroegtijdig met hen in gesprek vanuit

een breed perspectief. Hierbij hebben de partners in het voorliggend veld ook een rol en is er aandacht voor goede verbindingen.

Veiligheid en Zorg

Er zijn inwoners die te maken hebben met een opeenstapeling van persoonlijke problemen. Deze inwoners lopen meer risico slachtoffer te worden van misbruik en/of criminaliteit en veroorzaken anderzijds zelf relatief vaker overlast en problemen. Daderschap en slachtofferschap kunnen door elkaar heen lopen. Door de domeinen zorg en veiligheid beter met elkaar te verbinden, zetten we onze inwoners centraal. We willen de woon- en leefsituatie van inwoners verbeteren, overlast voor de omgeving voorkomen c.q. terugdringen, recidive verminderen en toekomstperspectief bieden.

Wonen en Zorg (bijzondere doelgroepen)

Er ligt een enorme druk op de woningmarkt. Door de toename van de vraag om goede huisvesting voor internationale werknemers en huisvesting voor statushouders en asielzoekers wordt deze druk alleen maar groter. Dit maakt het des te urgenter dat er bijzondere aandacht komt voor kwetsbare doelgroepen op die woningmarkt. Daarnaast staan we aan de vooravond van een flinke vergrijzing. In samenhang met de extramuralisering en de toenemende personeelstekorten in de zorg¹ leidt dit tot veranderingen in de wereld van wonen en zorg. Ouderen met een zorgvraag, cliënten in de gehandicaptenzorg, mensen die geestelijke gezondheidszorg (GGZ) ontvangen en uitstromen uit Beschermd Wonen, de mensen die een beroep doen op de maatschappelijke opvang (MO) en kwetsbare jongeren die uitstromen uit de jeugdzorg, blijven langer zelfstandig wonen of kunnen eerder terug naar huis. Het aantal zorgbehoevenden op de woningmarkt neemt toe. Niet alleen verandert de omvang van deze groepen, ook hun woonwensen veranderen. Bijvoorbeeld ten aanzien van de mogelijkheid om zorg te ontvangen, betaalbaarheid, levensloopbestendigheid en samenleven met leeftijd- of leefstijlgenoten. Dit vraagt ook iets van de aanwezigheid van voorzieningen in de wijk of kern om elkaar te ontmoeten. In 2023 is een actieplan opgesteld. De visie en doelstellingen zullen richting geven in de komende jaren aan alle initiatieven op het gebied van wonen en zorg.

¹ Extramuralisering: steeds meer inwoners worden thuis behandeld i.p.v. opgenomen in een instelling en/of worden eerder dan voorheen terug naar huis begeleid na een opname.

Indicatoren

Voor de bouwsteen Omgeving zijn de volgende indicatoren geformuleerd waarbij per indicator de verwachte trend is aangegeven:

Basisindicatoren	Begroting 2023	Begroting 2024
Mate van zelfredzaamheid	—	—
Beroep op sociale omgeving	↑	↑
Gebruik van algemene voorzieningen	↑	↑

↑ = Stijging ↓ = Daling — = Gelijk

Verbonden partijen

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan de vastgestelde doelstellingen van dit deelprogramma.

- Veiligheidsregio Limburg-Noord
- Zorg en Veiligheidshuis Noord-Limburg
- Veilig Thuis

Wat gaan we daarvoor doen?

In de onderstaande tabel zijn alle actiepunten voor de komende jaren, zoals die voortvloeien uit de bovenstaande activiteiten, opgenomen. Elke activiteit is nader toegelicht en is aangegeven in welk jaar dit wordt opgepakt.

Activiteit uit het collegeprogramma 2022 - 2026	Gereed in	Toelichting
Kadernota Sociaal domein		
Uitvoeringsprogramma Kadernota Sociaal Domein	2024	De in maart 2023 opgeleverde impactanalyse en de ontwikkelingen binnen de deelopdracht Versterken Omgeving zijn aanleiding geweest om het lopende proces UP SD te herijken. Het komt erop neer dat we de meer projectmatige aanpak tot nog toe veranderen in een procesmatige aanpak. Als gemeente gaan we samen met partners aan de slag om de dienstverlening aan onze inwoners te verbeteren.
Uitvoeren deelopdracht 'Versterken omgeving'	2024	Er is een analyse op basis van de verstrekte maatwerkvoorzieningen gemaakt en deze vertaald naar mogelijke kansen die er zijn om de omgeving te versterken. Daarnaast is in de werkgroep besproken wat er randvoorwaardelijk en vanuit de andere deelopdrachten van het Uitvoeringsprogramma nodig is om de omgeving te versterken. Conceptadvies is gemaakt, waarin zowel op inhoud als in het proces de kansen om de omgeving te versterken worden opgenomen. Er wordt verbinding gezocht met de opdrachten houding en gedrag en opdracht toegang, om deze nog meer op elkaar af te stemmen.
Gezondheid (incl. sport) en Zorg		
Duiding en koers gezonde en veilige leefomgeving	2024	Een gezonde en veilige leefomgeving staat centraal in de omgevingsvisie van de gemeente. In fase 1 van het project gaan we bepalen wat we in Venray verstaan onder een veilige en gezonde leefomgeving. Er is een verdeling gemaakt van het thema veilige en gezonde leefomgeving in zeven subthema's. Deze opdracht is onderdeel van het omgevingsprogramma landelijk gebied. In december 2023 worden de doelstellingen aan de raad voorgelegd. Dan start de verdere uitwerking van kwaliteitsnormen in 2024.
Voortzetten verbinden gezonde school met de wijk	2025	Binnen de drie thema's zetten we in op: - Talentontwikkeling en gelijke kansen: verder vormgeven van de doorgaande lijn van peuter/kinderopvang naar basisschool; - Gezonde jeugd: het creëren van een structureel naschools beweegaanbod; - Gezonde leefomgeving: het verhogen van de betrokkenheid van inwoners in de wijk Brukske.
Onderwijsbeleid		
Stimuleren van de verbinding tussen onderwijs en ondernemers	Continu	Deze opgave is gericht op het stimuleren van de samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven gericht op techniek. Het betreft een gezamenlijke opdracht van het ruimtelijk en maatschappelijk domein.
Herijken van de Lokale Educatieve Agenda	2024	Op basis van het Ambitiedocument Inclusief Onderwijs zijn we met onderwijspartners in gesprek over hoe wij 'Goed Onderwijs' in Venray samen willen realiseren. In het ambitiedocument is op hoofdlijnen beschreven wat we verstaan onder inclusief Onderwijs, maar wat betekent dat in de praktijk. We zijn in gesprek met leerkrachten, interne begeleiders, directeuren, leerplichtambtenaren etc.

Bevorderen kansengelijkheid binnen het onderwijs	2024	Mede als gevolg van corona wordt de landelijke Gelijke Kansen Alliantie (GKA) verlengd met 2 jaar, tot en met 2024. Venray is één van de deelnemende gemeenten aan de GKA onder de naam OK-ay. Het doel is een duurzame inbedding van de gelijke kansen aanpak en borging van de opbrengsten van de afgelopen jaren. De onderwijspartners hebben de behoefte uitgesproken om gelijke kansen niet meer activiteiten gestuurd of projectmatig te benaderen, maar het onderdeel te laten zijn van de visie en de invulling die hieraan gegeven wordt (op niveau van bewustwording, houding en gedrag). In het voorjaar 2022 is het ambitiedocument inclusief onderwijs vastgesteld. Inclusief onderwijs creëert gelijke kansen en daarmee raakt inclusief onderwijs de Gelijke Kansen Agenda. Dit wordt de komende periode samen met de onderwijspartners verder uitgewerkt.
Kunst & Cultuur		
Evaluëren Cultura Venray	2024	De evaluatie van Cultura Venray vindt plaats in 2024.
Formuleren van een voorstel om gebouwen aan te kunnen wijzen als 'karakteristiek pand'	2024	In het voorjaar 2023 is een aanvang gemaakt met het verkennen van deze opdracht, die aanvankelijk gepland stond voor 2024. De bedoeling is dat deze opdracht opgaat in een grotere overstijgende zaak zijnde het opstellen van nieuw erfgoedbeleid.
Inclusieve samenleving		
Verbreden van inclusie naar groepen inwoners die niet of onvoldoende georganiseerd zijn (de zwijgende meerderheid)	2025	Deze opdracht staat gepland voor 2025.
Uitvoering geven aan de inclusieagenda "Venray voor iedereen; Inclusieagenda 2022-2024"	2024	Samen met de focusgroep (deelnemers van verschillende organisaties uit Venray) wordt door de kartrekker uitvoering gegeven aan de actiepunten uit de Inclusieagenda 'Venray voor iedereen'. Dit is een continu proces.
Evaluëren Vrijwilligersbeleid	2024	Met de adviesraad sociaal domein en Match is gesproken over de evaluatie en een nieuw op te stellen beleid. Gedeelde conclusie is dat een nieuw beleid niet noodzakelijk wordt geacht. De opgedane ervaringen en aandachtspunten vanuit het vrijwilligersbeleid worden meegenomen bij de verdere uitwerking van de bouwsteen omgeving van de kadernota sociaal domein. De raad wordt over de uitkomsten en de voorgestelde route geïnformeerd via een raadsinformatiebrief.
Preventie		
Uitvoering geven aan actieprogramma Kansrijke Start	Continu	De uitvoering van het actieprogramma loopt. Een deel van de ontvangen rijksmiddelen voor kansrijke start over 2023 zijn gebundeld door de gemeenten in Noord- en Midden-Limburg en worden ingezet voor de regionale aansturing van het programma. Inhoudelijk lopen er diverse interventies (Voorzorg, 1000 kansen, Nu Niet Zwanger, Gelukkig ouderschap) waarmee de doelgroep wordt bereikt. Procesmatig is er een voorstel gedaan voor een governancestructuur om de regionale aansturing van het programma, inclusief financiën, structureel te maken.
Stimuleren van de verbinding tussen onderwijs en onze sport- en kunst & cultuursector	Continu	De verbinding wordt gezocht tussen het aanbod tijdens schooltijd. In het vierde kwartaal 2023 wordt de opdracht geconcretiseerd.
In beeld brengen van onze preventieactiviteiten	Continu	De opdracht wordt nader geconcretiseerd in het eerste kwartaal 2024.
Implementeren 'Welzijn op Recept'	2024	In 2023 is gestart met Welzijn op Recept in twee praktijken. De WoR wordt meer onder de aandacht gebracht bij de andere huisartsenpraktijken.
Accommodaties, subsidies en onderwijshuisv.		
Uitvoering geven aan het vastgestelde Integraal huisvestingsplan	2024	In 2024 vindt de 5-jaarlijkse actualisatie van het IHP plaats en wordt het huidige IHP geëvalueerd (o.a. realisme qua uitvoering).
Opstellen van een subsidieregeling versterken omgeving	2025	Deze subsidieregeling zal onderdeel worden van de actualisatie van de Algemene Subsidieverordening en het Besluit nadere regels.

Implementeren van het beleidskader subsidies	2024	Een nieuwe ASV wordt aan de raad van december 2023 voorgelegd. De subsidiecriteria worden de komende jaren per beleidsveld in het BNRS verder uitgewerkt.
Veiligheid en Zorg		
Huisvesting ontheemden	2024	Op 27 juni 2023 heeft de gemeenteraad een amendement aangenomen, waarin de criteria uit de oorspronkelijke opdracht zijn aangevuld. Het maximale aantal locaties is losgelaten, meenemen van de sociale impact en dialoog met de omgeving voorafgaand aan de locatiekeuze zijn belangrijke wijzigingen. De opdracht zal naar aanleiding van dit amendement worden aangepast en ter vaststelling worden aangeboden. Daarbij zal ook het nieuwe proces worden vastgelegd. Duidelijk is dat de oorspronkelijke planning van vaststelling in Q3 2023 en het opleveren van de eerste woningen in Q4-2023 / Q1-2024 niet meer haalbaar is.
Uitvoering geven aan het actieprogramma Grip op Onbegrip	Continu	Het regionale programma Grip op Onbegrip krijgt in 2024 verder vorm en inhoud. Onder de pijler 'Zorg en Samenleving' start een 24/7 incidentenaanpak gekoppeld aan onder meer de E-33 meldingen, die bij de politie inkomen. De aanpak is bedoeld voor de doelgroep, waarbij de politie het niet kan oplossen (er is zorg nodig) en de GGZ niet kan opnemen omdat er geen juridische grondslag voor is. Binnen de aanpak wordt een incidententeam met outreachende werkers ingezet met als doel om zo snel mogelijk te de-escaleren om vervolgens de betrokkene duurzaam te stabiliseren. Dit om te voorkomen dat betrokkene opnieuw ontregelt. Onder de pijler 'Zorg en Veiligheid' versterken de gemeenten samen met zorg- en veiligheidspartners de regionale samenwerking op dossiers op het snijvlak zorg en veiligheid. Hierbij wordt ook naar de governance gekeken. Huidige knelpunten als het gaat om domeinoverstijgend delen van noodzakelijke persoonsgegevens worden met de Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams) weggenomen. In het kader van de Wet verplichte GGZ wordt bezien hoe nader invulling te geven aan het wederkerigheidsbeginsel, zoals opgenomen in de wet. Dit in het streven om herhaling van een gedwongen maatregel te voorkomen.
Uitvoering geven aan het regionaal plan van aanpak mensenhandel	Continu	In april 2022 is het plan van aanpak mensenhandel vastgesteld. Vanaf 2024 gaan we inzetten op het verder opwerpen van barrières in de aanpak. Zo gaat de Wet regulering sekswork, die naar verwachting in 2024 in werking treedt en nader ingevuld wordt middels lokaal prostitutiebeleid, helpen in het voorkomen van misstanden in de prostitutiebranche. Lokaal en integraal beleid voor internationale werknemers, dat eind 2023 wordt vastgesteld, gaat helpen in de aanpak van arbeidsuitbuiting. Onder de vlag van het Zorg- en Veiligheidshuis wordt verder een aanpak uitgewerkt die juist gericht is op de uitvallers onder internationale werknemers en de daarmee gepaard gaande (veiligheids)vraagstukken. Als het om criminele uitbuiting gaat, ligt de focus op het voorkomen (van verder afglijden van) jeugdige ondermijners. Dit doen we niet alleen door preventiemaatregelen te treffen, maar ook door de aanpak, die in 2023 gestart is samen met STRDR, door te ontwikkelen en te integreren binnen de werkwijzen van (lokale) partners die werken met jongeren.
Wonen en zorg (bijzondere doelgroepen)		
Inzetten op flexwonen voor bijzondere doelgroepen	Continu	Deze opdracht maakt onderdeel uit van de duurzame opvang van ontheemden.

Deelprogramma 1.2 VANGNET

Wat willen we bereiken?

Als gemeente blijven we altijd een (zorg)taak hebben voor onze inwoners die het (al dan niet tijdelijk) zelf niet redden. Als het nodig is, bieden wij ondersteuning door het inzetten van maatwerkvoorzieningen. Denk aan begeleiding, het verstrekken van een uitkering, ondersteuning in het huishouden of kinderopvang op sociaal-medische gronden. Dit noemen we het vangnet. Dit vangnet moet zo effectief en efficiënt mogelijk functioneren, zodat de ondersteuning waar mogelijk tijdelijk kan zijn.

Ook als het gaat om Vangnet zijn preventie en inclusie belangrijk. Daarbij wordt aangesloten bij de ambitie zoals geformuleerd onder het kopje 'Omgeving'. Ondersteuning van mantelzorgers blijft daarbij belangrijk om overbelasting te voorkomen en er mede voor te zorgen dat ze door kunnen gaan met ondersteuning bieden.

Van onze inwoners verwachten we dat iedereen op basis van de eigen mogelijkheden meedoet. Dit is goed voor onze inwoners en goed voor de Venrayse samenleving. Door mee te doen, ook als vrijwilliger, doe je immers meer voor elkaar en help je ook Venrayse organisaties en verenigingen die (deels) afhankelijk zijn van die inzet. Voor inwoners die niet op eigen kracht of met hulp van de omgeving kunnen meedoen, blijft ondersteuning via maatwerkvoorzieningen mogelijk.

Inwoners in armoede en schulden moeten naar vermogen mee kunnen doen in de samenleving. Als (financiële) belemmeringen dit meedoen in weg staan, nemen we deze zoveel mogelijk weg. Zo onderzoeken we momenteel het oprichten van een noodhulpbureau in Venray. We begrijpen dat (problematische) schulden stress oplevert. In de aanpak van (problematische) schulden houden we rekening met deze stressfactoren. We werken samen met de inwoner aan het oplossen en voorkomen van schulden, waarbij we uitgaan van de wil en motivatie van inwoners om hun situatie te veranderen. In 2023 hebben we een nieuw beleidsplan aanpak armoede en schulden 2024-2027 vastgesteld.

We zorgen ervoor dat inwoners in armoede en schulden weten waar zij terecht kunnen en helpen hen om gebruik te maken van de mogelijkheden die er voor hen zijn. Daar waar we weten dat inwoners betaalachterstanden hebben, bijvoorbeeld via vroegsignalering, benaderen we deze proactief.

Tot slot is onze communicatie er op gericht (alle of zoveel mogelijk) inwoners te bereiken en te informeren zodat we laagdrempelig en toegankelijk zijn.

Indicatoren

Voor de bouwsteen Vangnet zijn de volgende indicatoren geformuleerd waarbij per indicator de verwachte trend is aangegeven:

Basisindicatoren	Begroting 2023	Begroting 2024
Aantallen maatwerkvoorzieningen	↓	—
Jeugd, Wmo en Participatie	—	—
Cliënt ervaringsonderzoek	—	—

↑ = Stijging ↓ = Daling — = Gelijk

Verbonden partijen

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan de vastgestelde doelstellingen van dit deelprogramma.

- Werkvoorzieningsschap Noord-Limburg West
- Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Limburg-Noord
- Omnibuzz

Wat gaan we daarvoor doen?

In de onderstaande tabel zijn alle actiepunten voor de komende jaren, zoals die voortvloeien uit de bovenstaande activiteiten, opgenomen. Elke activiteit is nader toegelicht en is aangegeven in welk jaar dit wordt opgepakt.

Activiteit uit het collegeprogramma 2022 - 2026	Gereed in	Toelichting
Kadernota Sociaal domein		
Uitvoeren deelopdracht 'Toegang'	2024	De opdracht om een nieuwe toegang organiseren die aansluit bij de uitgangspunten van de kadernota Sociaal Domein. Deze opdracht valt onder het brede Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein. Zie voor nadere toelichting bij de opdracht "Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein".
Vangnet		
Definitie en ambitie bepalen voor handhaving binnen het sociaal domein	2024	De definitie en ambitie wordt in 2024 bepaald.
We werken verder aan de implementatie en doorontwikkeling van het Werkplein	2024	Eind 2021 is het Werkplein ongewijzigd overgekomen vanuit Venlo. In 2022 zijn we drukdoende geweest om processen en formatie op orde te brengen zodat we kunnen voldoen aan de vraag van de inwoners van Venray. De prioriteit heeft gelegen op dat laatste, dat is gelukt. In 2023 gaan we verder met het op orde brengen van de basis en het inrichten van de benodigde processen. Van daaruit zal de doorontwikkeling verder vorm krijgen.
Onderzoeken mogelijkheden om te komen tot een integrale verordening sociaal domein	2024	De concept verordening is 1 januari 2024 gereed. Waarna het besluitvormingsproces volgt en de inwerkingtreding start op 1 juli 2024.

Deelprogramma 1.3 GEDRAG EN HOUDING

Wat willen we bereiken?

In de Kadernota Sociaal Domein is gesteld dat we voortaan anders gaan kijken en anders gaan doen. We kiezen voor positieve gezondheid, duurzame samenwerking en e-health en dus voor een andere houding en gedrag van onszelf en van onze partners.

De vernieuwde aanpak in het Sociaal Domein vraagt iets van ons als gemeente, onze partners en zeker ook van onze inwoners. Vindingrijkheid, durf en lef willen we belonen en stimuleren.

Onze leidraad daarbij is positieve gezondheid. Dit doen we met onze partners in duurzame samenwerking. E-health biedt prachtige kansen om de nieuwe aanpak in het sociaal domein te ondersteunen. Het gebruik van digitale toepassingen door inwoners voor de verbetering of ondersteuning van hun zorg, verzorging en kwaliteit van leven (e-health dus) kan hen helpen om zelf regie te houden. Bovendien is het efficiënt en klantgericht.

Indicatoren

Voor de bouwsteen Houding en gedrag zijn de volgende indicatoren geformuleerd waarbij per indicator de verwachte trend is aangegeven:

Basisindicatoren	Begroting 2023	Begroting 2024
Aantal externe partners waarmee een gezamenlijke visie wordt gedeeld	↑	↑
Gebruik e-health	↑	↑

↑ = Stijging ↓ = Daling — = Gelijk

Verbonden partijen

Voor dit deelprogramma zijn er geen verbonden partijen die een bijdrage leveren aan dit deelprogramma.

Wat gaan we daarvoor doen?

In de onderstaande tabel zijn alle actiepunten voor de komende jaren, zoals die voortvloeien uit de bovenstaande activiteiten, opgenomen. Elke activiteit is nader toegelicht en is aangegeven in welk jaar dit wordt opgepakt.

Activiteit uit het collegeprogramma 2022 - 2026	Gereed in	Toelichting
Kadernota Sociaal domein		
Uitvoeren deelopdracht 'Gedrag en Houding'	2024	De deelopdracht gedrag en houding wordt herzien. De opdracht is herijkt en wordt in nauwe samenwerking opgepakt met de opdrachten van de nieuwe toegang en versterken van de omgeving.

Deelprogramma 1.4 COMMUNICATIE

Wat willen we bereiken?

Onze communicatie heeft als doel om onze inwoners te informeren, inspireren, mobiliseren én activeren. Om goed te kunnen investeren in de omgeving van inwoners moeten wij en onze partners nog nadrukkelijker de boer op. Niet alleen om de boodschap te verkondigen, maar juist ook om in gesprek te blijven met onze inwoners. Hierbij moeten we duidelijker communiceren waarvoor we als gemeente staan, maar ook waar we niet van zijn.

We willen het gesprek met onze inwoners meer benutten om hen in beweging te krijgen. Het vertrekpunt is daarbij telkens de inwoner zelf, zijn of haar behoefte aan informatie en de wijze waarop hij of zij informatie zoekt. We kiezen daarom bewust voor een zorgvuldige mix van persoonlijke, papieren en digitale communicatie.

Onze nieuwe strategie is dat we iedereen bewust willen maken van wat zij zelf of samen met hun omgeving kunnen betekenen en hoe wij als gemeente daaraan kunnen bijdragen.

Indicatoren

Voor de bouwsteen Communicatie zijn de volgende indicatoren geformuleerd waarbij per indicator de verwachte trend is aangegeven:

Basisindicatoren	Begroting 2023	Begroting 2024
Cliënt ervaringsonderzoek	—	—
Gebruik hulpwijzer	↑	Vervallen

↑ = Stijging ↓ = Daling — = Gelijk

Het contract met de hulpwijzer wordt per 1-1-2024 beëindigd vanwege het geringe gebruik van de website. Een alternatief wordt onderzocht.

Verbonden partijen

Voor dit deelprogramma zijn er geen verbonden partijen die een bijdrage leveren aan dit deelprogramma.

Wat gaan we daarvoor doen?

In de onderstaande tabel zijn alle actiepunten voor de komende jaren, zoals die voortvloeien uit de bovenstaande activiteiten, opgenomen. Elke activiteit is nader toegelicht en is aangegeven in welk jaar dit wordt opgepakt.

Activiteit uit het collegeprogramma 2022 - 2026	Gereed in	Toelichting
Kadernota Sociaal domein		
Uitvoeren deelopdracht 'Communicatie'	2024	<p>De deelopdracht bestaat uit:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Het ontwikkelen van een campagne om de wijziging in de toegang naar hulp te communiceren.2. Het ontwikkelen van een campagne om inwoners op een positieve manier te enthousiasmeren om elkaar meer te helpen en om in eerste instantie hulp in het eigen netwerk en de eigen omgeving te zoeken.3. Het ontwikkelen van een contentstrategie – een fundament – voor toekomstige communicatie over ontwikkelingen binnen het sociale domein. <p>Waarbij de deelopdracht Communicatie qua planning en uitvoering volgend is op de planning van de twee hoofdpijlers: versterken omgeving en ontwikkelen nieuwe toegang. Eventuele vertraging daar werkt door in deze opdracht.</p> <p>Er vindt een herijking plaats van het proces Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein. De deelopdracht communicatie wordt uitgevoerd als het nieuwe procesplan gereed is.</p>

Deelprogramma 1.5 CONTROL (FINANCIËN)

Wat willen we bereiken?

Om financieel grip te houden op de uitgaven binnen het sociaal domein en omdat inmiddels de budgetten voor het sociaal domein via de verdeelsystematiek van het gemeentefonds niet meer geormerkt zijn gaan wij uit van reëel begroten. Daarbij is voor ons de lopende begroting het vertrekpunt/de basis voor de daaropvolgende begrotingsjaren. Ook gaan wij er vanuit dat de in de begroting opgenomen middelen structureel, meerjarig gezien toereikend zijn bij ongewijzigde wet- en regelgeving en ongewijzigd beleid. Juist in het sociaal domein kunnen maatschappelijke ontwikkelingen extra taken en kosten veroorzaken. Daar kunnen we in onze begroting moeilijk op anticiperen.

Daarnaast willen we structureel evalueren op onze beleidsdoelen en de effecten van ons beleid.

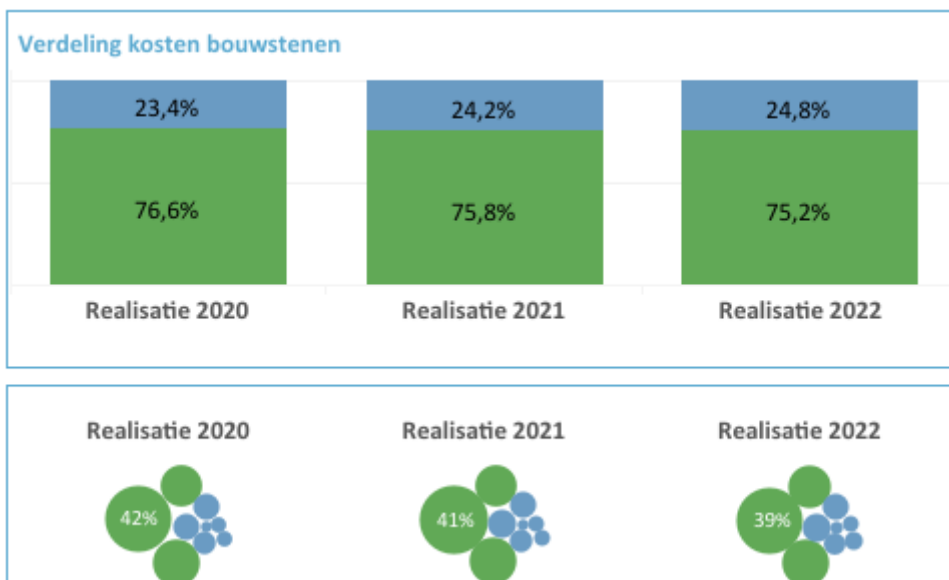
Indicatoren

Voor de bouwsteen Financiën/control zijn de volgende indicatoren geformuleerd waarbij per indicator de verwachte trend is aangegeven:

Basisindicatoren	Begroting 2023	Begroting 2024
Uitgaven tov primaire begroting	—	—
Inkomsten tov primaire begroting	—	—
Verschuiving van maatwerk naar omgeving	↑	↑

↑ = Stijging ↓ = Daling — = Gelijk

De ontwikkeling van de verhouding Omgeving – Vangnet is als volgt:

Bouwsteen
■ Omgeving
■ Vangnet

Voor een meer gedetailleerde duiding wordt verwezen naar de raadsmonitor sociaal domein.

Met ingang van 2023 zijn nog een aantal specifiek rijksbijdragen geïntegreerd in de algemene uitkering. Alleen de BUIG en de integratie uitkering Participatie is nog grotendeels te volgen.

Verbonden partijen

Voor dit deelprogramma zijn er geen verbonden partijen die een bijdrage leveren aan dit deelprogramma.

Wat gaan we daarvoor doen?

Voor dit deelprogramma zijn voor 2024 en verdere jaren geen specifieke opdrachten geformuleerd.

Programma 1 Wat mag het kosten?**Opgenomen bedragen vanuit het Meerjaren Uitgaven- en Investeringsplan:**

In onderstaande tabel is een totaaloverzicht opgenomen van alle aanvragen via het MUIP. De voorstellen zijn inhoudelijk en financieel verwerkt in de voorliggende begroting.

Leven	Omschrijving	Investing				Exploitatielasten			
Bedragen x € 1		2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027
TCP01	Aanvraag nieuwe tennisbanen	241.000					19.682	19.441	19.200
CP01	Bijdrage voor (ver)nieuwbouw Jera					1.752.900			
CP01	Eenmalige bijdrage WK Judo aangepast sporten					50.000			
CP01	Opstellen erfgoedbeleid					75.000			
TCP01	Schoon door de Poort - Ondernemingsplan MFC Wanssum	-233.333				-9.333	-9.333	-9.333	-9.333
TCP01	Schoon door de Poort - Projectplan MFC De Schól Heide	-53.333				-2.133	-2.133	-2.133	-2.133
CP01	Sloopkosten Toverbal	321.450					12.858	12.737	12.617
Totalen		275.784				1.866.434	21.074	20.712	20.351

Totaaloverzicht van baten en lasten

In de volgende tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. Zowel de baten als de lasten worden als positieve bedragen weergegeven. Het saldo wordt weergegeven als negatief als er meer lasten zijn dan baten en als positief als er meer baten zijn dan lasten.

Bedragen x € 1.000	Rekening 2022	Begroting vorig jaar 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Programma						
DP11 Omgeving	18.605	24.298	25.897	24.005	23.984	24.141
DP12 Vangnet	61.451	63.154	60.694	60.791	62.093	63.441
Totaal Lasten excl. reserves	80.057	87.452	86.592	84.797	86.078	87.582
DP11 Omgeving	79	0	50	0	0	0
Totaal Lasten reserves	79	0	50	0	0	0
Totaal Lasten	80.136	87.452	86.642	84.797	86.078	87.582
DP11 Omgeving	6.028	5.828	5.853	5.629	5.232	5.255
DP12 Vangnet	29.068	24.719	24.592	24.787	24.664	24.668
Totaal Baten excl. reserves	35.096	30.547	30.444	30.416	29.896	29.923
DP11 Omgeving	743	2.556	2.031	161	162	62
DP12 Vangnet	955	3.363	32	32	32	0
Totaal Baten reserves	1.698	5.919	2.063	192	193	62
Totaal Baten	36.794	36.466	32.507	30.609	30.089	29.986
Totaal Programma	-43.342	-50.986	-54.135	-54.188	-55.988	-57.596

Bedragen x € 1.000	Rekening 2022	Begroting vorig jaar 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Programma						
DP11 Omgeving	12.578	18.470	20.045	18.376	18.752	18.886
DP12 Vangnet	32.383	38.435	36.103	36.004	37.429	38.772
Totaal Saldo excl. reserves	44.961	56.905	56.147	54.380	56.181	57.658
DP11 Omgeving	-663	-2.556	-1.981	-161	-162	-62
DP12 Vangnet	-955	-3.363	-32	-32	-32	0
Totaal Saldo reserves	-1.619	-5.919	-2.013	-192	-193	-62
Totaal Programma	43.342	50.986	54.135	54.188	55.988	57.596

De analyse betreffende de afwijking begroting na wijziging ten opzichte van de realisatie is opgenomen in de jaarrekening onder paragraaf 2.3 Recapitulatie baten en lasten.

Programma 2 WONEN

Onze algemene ambitie Wonen

De behoefte aan woningen groeit en daarom zetten wij in op het bouwen van goede en voldoende woningen voor al onze inwoners. Daarnaast werken we de komende jaren aan het minimaal behouden en waar nodig en mogelijk verbeteren van de kwaliteit van onze leefomgeving. Wij zetten stappen vooruit om onze woon- en leefomgeving duurzamer, veiliger en gezonder te maken. Wij bouwen verder op de uitgangspunten die door de gemeenteraad zijn vastgesteld binnen de omgevingsprogramma's Wonen, Landelijk Gebied en Venray Vergroent.

Deelprogramma 2.1 WONINGBOUW

Wat willen we bereiken?

We willen meer regie op de woningbouwontwikkelingen en realisatie van woningbouwprojecten waarbij we zowel kwantitatief als kwalitatief woningen toevoegen, in verschillende typen en prijsklassen in alle dorpen. Met de focus op betaalbare woningen, voor lage en midden- inkomens. Hierbij houden we rekening met een toenemende vraag naar betaalbare huisvesting voor bijzondere groepen. Ook is er aandacht voor passend aanbod voor senioren, waardoor er woningen vrijkomen voor woningzoekenden en meer doorstroming ontstaat in de bestaande woningvoorraad. Dit is in lijn met de Woondeal Limburg die in maart 2023 is ondertekend door Rijk, Provincie en de Limburgse gemeenten.

Omgevingsprogramma Wonen

We streven in Venray naar een zodanig woningbestand dat iedereen die dat wil een passende woning kan kopen of huren. Voldoende woningen (kwantitatief) die toekomstbestendig zijn (kwalitatief). Onder toekomstbestendig verstaan wij levensloopbestendig en duurzaam. Wij stimuleren daarbij nieuwe en creatieve woonvormen. Het Omgevingsprogramma Wonen vormt een goede basis om de hierboven genoemde ambitie te realiseren.

Omgevingswet

Op 1 januari 2024 wordt de Omgevingswet ingevoerd die grote gevolgen gaat hebben voor zowel inwoners als organisatie. We beginnen pragmatisch met de invoering van de Omgevingswet om al lerend de noodzakelijke verandering verder vorm te geven.

Huisvesting internationale werknemers

Internationale werknemers dragen bij aan de economische ontwikkeling in Noord Limburg. Ze hebben met een arbeidsinzet van 30% een belangrijk aandeel op de arbeidsmarkt van Venray. De (tijdelijke) huisvesting van internationale werknemers is daarom een belangrijk aandachtspunt en wordt integraal zowel lokaal als regionaal afgestemd. De huisvesting is een onderdeel van het integraal beleid internationale werknemers.

Het doel van het opgestelde beleid is om met een meer integrale blik naar het onderwerp internationale werknemers te kijken. In dit beleid zullen meer "spelregels" komen te staan over waar huisvesting kan landen, welke omvang wenselijk is en onder welke voorwaarden het tot stand kan komen.

Verbonden partijen

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan de vastgestelde doelstellingen van dit deelprogramma.

- Brabander - Aan den Heuvel

Wat gaan we daarvoor doen?

In de onderstaande tabel zijn alle actiepunten voor de komende jaren, zoals die voortvloeien uit de bovenstaande activiteiten, opgenomen. Elke activiteit is nader toegelicht en is aangegeven in welk jaar dit wordt opgepakt.

Activiteit uit het collegeprogramma 2022 - 2026	Gereed in	Toelichting
---	-----------	-------------

Omgevingswet		
Implementeren Omgevingswet	2030	In 2023 is de projectorganisatie veranderd naar drie sporen: inhoud, processen & informatie en houding/gedrag. Een gefaseerde overgang naar de lijn is tevens ingezet. Per 1 januari 2024 wordt de Omgevingswet ingevoerd. Voortgang wordt besproken in procesgroep, stuurgroep en raads werkgroep. Tevens rapportage via majeure projecten.
Omgevingsprogramma "Wonen"		
Uitvoering van het Omgevingsprogramma Wonen	2024	In 2023 is gestart met het opstellen van een regionale huisvestingsverordening. Deze wordt medio 2024 vastgesteld. In 2023 hebben we een meerjarig Woningbouwprogramma gemaakt met een monitor. In 2024 worden de indicatoren uitgebreid om de voortgang van het Omgevingsprogramma Wonen te monitoren. Daarnaast worden beleidsregels gemaakt voor een anti-speculatiebeding en zelfbewoningsplicht.
Stimuleren verduurzamen bestaande woningvoorraad	Continu	Een duurzame woningvoorraad is een van de vijf thema's van het Omgevingsprogramma Wonen. In de meerjarige samenwerkingsafspraken 2023-2027 hebben we afspraken gemaakt met Wonen Limburg over een gezamenlijke aanpak op het gebied van labelverbetering EFG, aardgasvrij, duurzame opwekking en Standaard Warmtevraag. We blijven daarnaast inwoners informeren over de regelingen om energielasten deels te compenseren en mogelijkheden om te verduurzamen.
Verbetering doorstroming op de woningmarkt	Continu	De doorstroming wordt gestimuleerd door het inzetten van de doelgroepenverordening, de huisvestingsverordening (die wordt opgeleverd in 2024) en het Actieplan Wonen en Zorg. We hebben hier ook afspraken over gemaakt met Wonen Limburg en vastgelegd in de meerjarige samenwerkingsafspraken 2023-2027. Als voorbeeld stimuleren we bijzondere woonvormen voor senioren (het bouwen van woonhofjes, het mogelijk maken van groepswonen) waardoor ouderen kunnen gaan wonen naar hun woonwensen en behoeften en er woningen vrijkomen.
Stimuleren van inbreiding en herbestemming van leegstaande panden, met aandacht voor voldoende ruimte en groen	Continu	Dit heeft doorlopend de aandacht bij de bespreking van initiatieven voor woningbouw en het overleg met Wonen Limburg of andere externe partners die betrokken zijn bij de woningbouw in de gemeente.
Sturen op de bouw van meer betaalbare woningen zowel in Venray als in de kernen	Continu	Bij ieder initiatief of project voor woningbouw (12 of meer woningen) wordt de verdeelsleutel toegepast. Aansluiten bij de lokale woonbehoefte, goede afstemming met de dorpsraden en het leveren van maatwerk zijn daarbij eveneens belangrijke aandachtspunten. Dit is een doorlopend proces en wordt ook vooraf bestuurlijk inhoudelijk afgestemd.
Versnelling Woonopgave	2025	In het nieuwe Omgevingsprogramma Wonen, vastgesteld door de raad op 15 februari 2022, is opgenomen dat het Regieteam Wonen wordt voortgezet. Het Regieteam Wonen richt zich hoofdzakelijk op het versnellen en monitoren van woningbouwontwikkelingen. De doelstelling hiervoor is zo'n 200 nieuwe woningen per jaar tot 2025 en in totaal 1.500 nieuwe woningen t/m 2030. De gemeente is hiervoor niet zelf initiatiefnemer maar faciliterend aan initiatieven uit de markt. In 2022 is de doelstelling behaald. Voor 2023 lijkt het er op dat dit niet helemaal het geval gaat zijn. Het behalen van deze doelstelling voor de woningbouwopgave is van veel externe factoren afhankelijk. Voor de implementatie van het beleid en de instrumenten hiervoor zowel intern als extern wordt een periode genomen tot einde 2023. Eind 2023 wordt het Regieteam Wonen geëvalueerd. Hierover wordt gerapporteerd aan de raad. Afhankelijk van de uitkomsten van de evaluatie zal het Regieteam Wonen zich in 2024 verder richten op het behalen van de doelstellingen voor de woningbouwopgave van minimaal 200 nieuwe woningen per jaar tot en met 2025.
Huisvesting internationale werknemers		
Uitvoering geven aan integraal beleid internationale werknemers	2025	Het opgestelde integraal beleid internationale werknemers voeren we uit vanaf 2024.

Deelprogramma 2.2 WOONOMGEVING

Wat willen we bereiken?

Woonomgeving

De woonomgeving moet veilig en schoon zijn. Ook moet er voldoende groen zijn en voldoende ruimte voor sport en spel. Het ontwikkelen en in stand houden van een mooie woonomgeving doen we bij voorkeur samen met de inwoners.

Vliegbasis De Peel

De heropening van vliegbasis De Peel is geen gewenste ontwikkeling voor gemeente Venray en de regio. Vanuit de regierol die wij in dit dossier binnen de regio innemen, behartigen wij de belangen van inwoners en ondernemers. We focussen op een optimale informatievoorziening naar stakeholders. We zetten communicatie in om belanghebbenden, politiek, inwoners en pers in de regio, zowel voor- en tegenstanders, tijdig en goed te informeren over het proces en over mogelijkheden om een mening of reactie te geven. We halen ook actief informatie en meningen op. Ook bieden we ze inzicht in mogelijkheden om hun mening of reactie te geven. Wij volgen nauwkeurig alle processtappen die Defensie zet en reageren kritisch waar nodig. Ook nemen we zelf initiatief om relevante informatie op te halen en te verifiëren. Wij sturen aan op de uitvoering van relevante onderzoeken en monitoren de uitkomsten kritisch. Vanuit de regierol in de regio hebben wij intensief overleg met omliggende gemeenten en provincies Limburg en Noord-Brabant en stemmen de gezamenlijke belangen goed af.

De ontwikkelingen rondom de mogelijke heropening van vliegbasis De Peel worden ook in beeld gebracht bij andere grote ruimtelijke opgaven zoals NOVEX-gebied de Peel.

Verbonden partijen

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan de vastgestelde doelstellingen van dit deelprogramma.

- Bodemzorg Limburg BV
- Vereniging Afvalsamenwerking Limburg (ASL)
- Natuurnetwerk Gemeenten

Wat gaan we daarvoor doen?

In de onderstaande tabel zijn alle actiepunten voor de komende jaren, zoals die voortvloeien uit de bovenstaande activiteiten, opgenomen. Elke activiteit is nader toegelicht en is aangegeven in welk jaar dit wordt opgepakt.

Activiteit uit het collegeprogramma 2022 - 2026	Gereed in	Toelichting
Woonomgeving		
Inzetten op (preventieve) communicatie over het afvalbeleid	2024	De pilot met afvalcoaches is in september 2022 van start gegaan. Deze wordt na een jaar geëvalueerd en mede naar aanleiding van de resultaten wordt bekeken of we verder gaan met de afvalcoaches. Daarnaast wordt er structureel ingezet op communicatie naar de inwoners.
Evaluatie van de huidige kadernota afvalbeleid en het opstellen van een nieuwe kadernota afvalbeleid	2025	In 2023 is gestart met de evaluatie. Tevens is er een stappenplan gemaakt voor het opstellen van een nieuwe kadernota. In het derde kwartaal van 2023 ontvangt de gemeenteraad de evaluatie. In december 2023 staat een raadsavond gepland in het teken van een nieuw grondstoffenplan.
Meer ruimte maken voor groen, beweging en ontmoeting in de woonomgeving	2025	Dit wordt opgepakt in 2025.
Voortzetting en stimuleren van burgerinitiatieven met betrekking tot zwerfafval	Continu	Via het collegeprogramma is budget beschikbaar gesteld om het project te laten voortbestaan.

Henseniuskwartier	2024	In de raad van juni 2023 heeft de raad een besluit genomen over de koers met betrekking tot de coffeeshops. Stappen worden in de loop van 2023 gezet. De raad wordt hierover begin 2024 geïnformeerd. Daarnaast is het grootste gedeelte van de maatregelen uitgevoerd. De verkeerspilot liep tot begin mei 2023. Een conceptrapport met de inzichten volgt in kwartaal 3 van 2023. Op basis hiervan worden vervolgstappen gezet.
Vliegbasis de Peel		
Invulling geven aan de gevraagde regierol bij reactivering van vliegbasis "De Peel"	2030	De opdracht behelst uitvoering te geven aan het regionale standpunt rondom de door Defensie geplande reactivering van vliegbasis De Peel. Bestuurlijk is gemeente Venray samen met gemeente Gemert-Bakel namens 13 regiogemeenten de gesprekspartner met provincie Limburg en Brabant en de staatssecretaris van Defensie. Venray heeft de ambtelijke programmagroep opgezet die opvolging geeft aan het regionale standpunt. Het regionale standpunt is: 1. De regio is geen voorstander van de heropening van vliegbasis De Peel. 2. De regio volgt de stappen die Defensie zet kritisch en proactief. 3. De regio streeft naar een optimale informatievoorziening voor inwoners en ondernemers. 4. De regio zet in op optimale samenwerking tussen de gemeenten en met beide provincies. Defensie voert een stikstofonderzoek uit om de haalbaarheid van hun plannen te toetsen. Op dit moment ligt het proces vanuit Defensie grotendeels stil. De uitkomst van het onderzoek in september 2023 tijdens een bestuurlijk overleg met de staatssecretaris van Defensie besproken. Hierna wordt de planning voor een vervolg uitgewerkt. Indien het dossier weer actief wordt opgepakt door Defensie gaat de programmagroep haar activiteiten weer opschalen. Ook bestuurlijk zal dit dossier dan weer opgeschaald worden.

Deelprogramma 2.3 VEILIGHEID EN HANDHAVING

Wat willen we bereiken?

Veiligheid

Veiligheid is een breed begrip. Onze ambitie is dat eenieder, die in de gemeente Venray verblijft zo veilig mogelijk moet kunnen wonen, werken, leren en recreëren. We weten ook dat veilig zijn niet automatisch betekent dat mensen zich ook veilig voelen. We vinden het gevoel van veiligheid dan ook minstens zo belangrijk. Weerbare inwoners en met respect naar elkaar omzien spelen hierin mee. Binnen het brede en dynamische domein leggen we in 2024 accent op twee pijlers. De eerste is 'veilige woon- en leefomgeving' met thema's als woonoverlast, verwarde personen, drugs- en alcoholpreventie, coffeeshopbeleid, straatintimidatie en het gevoel van veiligheid. De tweede pijler is 'integriteit en veiligheid' met thema's als maatschappelijke onrust, polarisatie, ondermijning, drugscriminaliteit, mensenhandel, jeugdige ondermijners, weerbare overheid en digitale veiligheid. We zetten in op een preventieve aanpak. Wanneer handhaving nodig is, moet dit stevig en consequent gebeuren, waarbij grenzen stellen hand in hand gaat met perspectief bieden.

Vergunningverlening, toezicht en handhaving

Vanuit ons principe 'afpraak is afspraak' wordt er wanneer het nodig is stevig en consequent gehandhaafd. Daarbij zien we toezicht en handhaving zeker niet als een doel op zich maar als een middel om daar waar inwoners of partijen zich niet aan gemaakte afspraken houden in te grijpen. Waarbij wij hopen dat het scheppen van duidelijkheid er uiteindelijk toe leidt dat er minder toezicht en handhaving nodig is. Wanneer we keuzes moeten maken waar we onze beschikbare capaciteit op inzetten, dan wegen we dat zorgvuldig af. Daarbij kijken we naar thema's die voor ons en onze samenleving belangrijk zijn, maar ook naar zaken als noodzaak en effectiviteit van handhaving. Samenwerking met andere regio's kan hierbij ook een optie zijn. Bij het vaststellen van nieuw beleid en nieuwe regels brengen we expliciet in beeld wat dit betekent voor (de uitvoering op) toezicht en handhaving. Dit geldt zowel voor ruimtelijke als sociale vraagstukken.

Momenteel worden op landelijk niveau criteria uitgewerkt voor robuustheid van de omgevingsdiensten. Ook onze netwerk omgevingsdienst moet aan deze criteria voldoen. Nog

onduidelijk is of we hieraan voldoen. Door het uitvoeren van het plan van aanpak van de RUD LN koersen wij uiteraard op het voldoen aan de robuustheidscriteria.

Verbonden partijen

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan de vastgestelde doelstellingen van dit deelprogramma.

- Veiligheidsregio Limburg-Noord
- Regionale Uitvoeringsdienst Limburg-Noord
- Toezicht- / handavingsorganisatie Horst a/d Maas en Venray

Wat gaan we daarvoor doen?

In de onderstaande tabel zijn alle actiepunten voor de komende jaren, zoals die voortvloeien uit de bovenstaande activiteiten, opgenomen. Elke activiteit is nader toegelicht en is aangegeven in welk jaar dit wordt opgepakt.

Activiteit uit het collegeprogramma 2022 - 2026	Gereed in	Toelichting
Veiligheid		
Standpunt innemen voor wat betreft de (vestigingslocaties van) coffeeshops in Venray en het coffeeshopbeleid hierop aanpassen	2024	De gemeenteraad heeft op 27 juni 2023 een koers vastgesteld om gefaseerd te komen tot hernieuwd coffeeshopbeleid voor de gemeente Venray. Dit als één van onderdelen uit een integrale aanpak, die in positieve zin gaat bijdragen aan een veilige en prettige woon- en leefomgeving in het Henseniuskwartier. Voor de periode tot januari 2024 is een aantal acties afgesproken. Begin 2024 wordt de balans opgemaakt en volgt besluitvorming over de volgende te zetten stap binnen het proces om te komen tot hernieuwd coffeeshopbeleid.
Uitwerken van een nieuw integraal veiligheidsbeleid, met daaraan gekoppeld een dynamische veiligheidsagenda.	2024	Het streven is erop gericht dat de gemeenteraad eind 2023 de kaders vaststelt voor het integraal veiligheidsbeleid voor de komende jaren. Hierbij tekenen we aan dat het veiligheidsdomein dynamisch is en dat bijsturen noodzakelijk blijft. In 2024 geven we nader invulling aan het vastgestelde beleid. We blijven vervolgens goed monitoren of de interventies die we inzetten ook bijdragen aan minder slachtoffers, minder overlast, minder (ondermijnende) criminaliteit en daarmee een verhoogd gevoel van veiligheid. Zo komt in het voorjaar 2024 de voor Venray 2e rapportage beschikbaar vanuit de Veiligheidsmonitor. Deze gaat inzicht bieden in het actuele veiligheidsgevoel in de dorpen en wijken alsook in de veranderingen ten opzichte van de in 2021 gehouden meting.

Aanpakken van vormen van criminaliteit/ondermijning	Continu	Ondermijning is een breed begrip en het aanbrengen van focus is gewenst. In 2024 blijft de aanpak van drugsriminaliteit geprioriteerd. Enerzijds repressief in samenwerking met het Openbaar Ministerie en de politie. Anderzijds preventief en bovenal gericht op het voorkomen (van verder afglijden van) jeugdige ondermijners alsook het tegengaan van gebruik c.q. minderen van gebruik c.q. stellen van een andere sociale norm als het om druggebruik gaat. De urgentie van een weerbare overheid tegen ondermijning groeit en met het ondertekenen van de intentieverklaring in 2023 zegt Venray 'Ja' tegen een provinciaal uitgewerkte basisnorm voor een weerbare overheid. Weerbaarheid overstijgt echter het domein van openbare orde en veiligheid en de hele organisatie zal dan ook gevraagd worden een bijdrage hierin te leveren. De regionale samenwerking in Noord-Limburg op het gebied van ondermijning, zoals gestart onder de Regiodeal, wordt in 2024 geïntensiveerd. In de tweede helft van 2023 wordt hiervoor een plan voorbereid, dat naar verwachting in 2024 geïmplementeerd kan worden. De in 2023 lopende projecten onder de Regiodeal, waaronder Keurmerk Veilig Ondernemen-Buitengebied, innovatieve controlemethoden en herstelrecht, krijgen in 2024 een vervolg. Verder wordt het regionaal interventieteam ACT! doorontwikkeld evenals de campagne 'Kijk niet weg'. Het onderdeel 'rode spoor' vakantieparken komt tot uitvoering en een nieuw project 'Jonge Helden' start in 2024. Dit project leert kinderen (PO groep 7/8) hoe ze positief voorbeeldgedrag kunnen vertonen op straat, op school en thuis in het streven om afglijden in criminaliteit te voorkomen.
Vergunningverlening, toezicht en handhaving		
Het ontwikkelen van beleid op niet benutte vergunningen (zowel bouwen, als milieu)	2024	Enkele jaren geleden is een start gemaakt met het inzichtelijk maken van de aard, omvang en problematiek van onbenutte vergunningen voor de activiteit bouwen. Daarnaast is de opdracht nu ruimer geformuleerd, omdat ook de vergunningen voor milieu worden meegenomen. De inventarisatie is de basis voor het te ontwikkelen beleid. Aangezien aan het intrekken van vergunningen financiële en juridische risico's verbonden zijn. Afhankelijk van de beleidskeuze wordt overgegaan tot het al dan niet intrekken van de niet benutte vergunningen.

Deelprogramma 2.4 NATUUR LANDSCHAP PLATTELANDSONTWIKKELING

Wat willen we bereiken?

De transitie van het landelijk gebied wordt door velen gezien als een van de grootste opgave van de komende decennia. Verschillende maatschappelijke opgaven leggen beslag op het landelijk gebied en hebben effect op onze inwoners, bedrijven en omgeving (klimaatakkoord, energietransitie, biodiversiteit, transitie van de landbouw, eiwittransitie, verdroging van de bodem, Nitraatrichtlijn water, etc.).

Er landen veel opgaven in het landelijk gebied. De ruimte is beperkt, waardoor op een slimme manier functies bij elkaar gebracht moeten worden, maar ook functies gescheiden moeten worden (om hinder en overlast te voorkomen). In de omgevingsvisie staan de ambities van Venray beschreven. Het omgevingsprogramma Landelijk gebied geeft uitvoering aan de omgevingsvisie.

De opgaven in het landelijk gebied zijn groot en vraagt veel van onze inwoners en ondernemers en van ons als organisatie. Verbinding en draagvlak is nodig om de opgaven uit te kunnen voeren. Daarbij vormen een inloopcafé en een raads werkgroep een belangrijke schakel in dit programma. Omdat de opgaven in het landelijk gebied niet stoppen bij de gemeentegrens zoeken wij als Venray ook aansluiting bij de gemeente in (Noord) Limburg en in de regio.

Omgevingsprogramma landelijk gebied

We willen ons mooie buitengebied koesteren, er goed voor zorgen en het goed achterlaten voor volgende generaties. Dit doen wij samen met onze inwoners en ondernemers in het landelijk gebied en de regio. Alleen samen komen we tot gedragen oplossingen voor de grote vraagstukken van deze tijd.

Belangrijk gezamenlijk uitgangspunt is dat ontwikkelingen in het landelijk gebied moeten leiden tot een verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving en de ruimtelijke kwaliteit. De doelen uit de Omgevingsvisie Venray zijn daarbij leidend. Een heldere koers geeft houvast. Wij staan daarbij

voor een gezonde en veilige leefomgeving, een gezonde natuur, voldoende aandacht voor flora en fauna (biodiversiteit), een gezonde bodem en waterkwaliteiten gezonde en toekomstbestendige (agrarische) ondernemingen.

De druk op ruimte in Nederland is groot door de woningbouwopgave, klimaatopgave, klimaatbestendige landschappen, meer biodiversiteit, natuurherstel, omslag naar kringlooplandbouw, overstappen op schone energievoorzieningen, behoud van cultureel erfgoed en identiteit, waterkwaliteit, etc. Het lijstje met claims is enorm groot en de ruimte beperkt. Dit vraagt om het maken van keuzes. Daarom wil het Rijk in samen met de provincie in het programma Novex en mooi Nederland meer regie gaan nemen. Vanuit het Rijk worden een 26 programma's opgesteld die vertaald moeten worden in een ruimtelijk voorstel en -arrangement tussen provincie en Rijk. Deze afspraken zullen ook gevolgen hebben voor het landelijk gebied in Venray.

De landelijke opgaves met betrekking tot natuurherstel- en ontwikkeling, klimaatopgave, stikstofreductie, het principe bodem en water sturend, circulaire economie zijn groot en hebben invloed op ons landelijke gebied. De Omgevingsvisie Venray is hierbij leidend. Daar waar nodig stemmen we de uitvoering van de Omgevingsvisie af op basis van de uitwerking van het Rijk en de provincie.

Verbonden partijen

Voor dit deelprogramma zijn er geen verbonden partijen die een bijdrage leveren aan dit deelprogramma.

Wat gaan we daarvoor doen?

In de onderstaande tabel zijn alle actiepunten voor de komende jaren, zoals die voortvloeien uit de bovenstaande activiteiten, opgenomen. Elke activiteit is nader toegelicht en is aangegeven in welk jaar dit wordt opgepakt.

Activiteit uit het collegeprogramma 2022 - 2026	Gereed in	Toelichting
Omgevingsprogramma "Landelijk gebied"		
Onderzoek naar versterking van de grondpositie van de gemeente in het buitengebied	2025	Start staat gepland voor 2025.
Opstellen van een handelingskader met betrekking tot mestverwerking in Venray	2025	De eerste handvatten voor het handelingskader met betrekking tot mestverwerking zal het Ruimtelijk Kwaliteitskader van Venray zijn, maar ook het Limburgs programma Landelijk gebied, het project nadere duiding en definiëring gezond Venray, het perspectief van de Novex en de landelijke mestwetgeving zal richting geven. Daarom wordt er voor gekozen om eerst meer duidelijkheid in deze trajecten te hebben voordat het Venrays handelingskader voor mestverwerking wordt opgesteld.
Monitoren en handhaven van normen voor geur, fijn stof of geluid	2024	Naar aanleiding van het project datamonitoring en het project grenzeloos meten wordt het eerste helft van 2024 afgewogen wat hier het vervolg zal zijn.
Planologische aanpassing stoppende locaties	2025	De partiële herziening van het bestemmingsplan voor deelnemers stoppersregeling en saneringsregeling varkenshouderij is gestart en loopt door tot 2026.
Invulling en uitvoering geven aan het Uitvoeringsprogramma Landelijk Gebied 2022	2024	In 2023 is het Omgevingsprogramma Landelijk Gebied 2022-2026 vastgesteld. In 2024 wordt hier verder uitvoering aangegeven.

Deelprogramma 2.5 DUURZAAMHEID

Wat willen we bereiken?

Algemeen

Wij bouwen verder op het omgevingsprogramma 'Venray Vergroent'. Hiermee geven we invulling aan de opgaven op het gebied van energietransitie, klimaatadaptatie en circulaire economie. Zoals opgenomen in de vastgestelde visies. Wij committeren ons aan de landelijke doelstelling om de uitstoot van broeikasgassen in 2030 gehalveerd te hebben. Verder streven wij naar een betere bescherming van onze natuur.

Vele doelen van 'Venray Vergroent' kunnen we alleen behalen met de inzet van onze inwoners, ondernemers en organisaties door in goede verbinding te staan met de samenleving en het voeren van 'het goede gesprek'. Wij zetten daarom stevig in op communicatie met en tussen onze inwoners en partners. Venray Vergroent is van ons allemaal.

'Venray Vergroent' raakt veel terreinen en daarom komen onderdelen ook terug bij andere deelprogramma's, zoals woningbouw en woonomgeving, landelijk gebied, mobiliteit en economie.

Energietransitie

In 2023 is de Energiestrategie herijkt. Daarbij is de landelijke doelstelling als uitgangspunt genomen. In 2030 moet Nederland 55% minder broeikasgassen uitstoten vergeleken met 1990. Het streven is zelfs 60% vermindering. De regio Noord- Limburg staat voor een grote opgave als het gaat om duurzame energie; deze opgave wordt zichtbaar in de Regionale Energiestrategie (RES) Noord- en Midden- Limburg. Daarin is een ambitie bepaald voor 2030 die haalbaar lijkt. Wel is het zo dat we hiermee onze eigen gemeentelijke doelstelling niet halen, omdat de RES geen invulling geeft aan de opgaven van de bedrijven, landbouw en mobiliteit.

Daarnaast wordt het, als gevolg van de transportschaarste op het elektriciteitsnet, steeds belangrijker om ook te kijken wat op- en overslag van energie kan betekenen in de energietransitie. We gaan hier een realistisch doel in de Energiestrategie voor opnemen. Ook is de energietransitie in 2030 niet klaar en moet er meer gebeuren vanwege onder andere de te verwachten stijging naar de vraag van elektriciteit voor warmte en mobiliteit. Kortom ook voor de verdere toekomst ligt er een behoorlijke opgave, die wij samen met onze inwoners, bedrijven en andere belanghebbenden willen invullen. Dit doen we onder andere door te kijken naar drie grote opwek locaties in de regio waarvan 1 in Venray / Horst aan de Maas. Daarvoor moet gekeken worden naar kansen en mogelijkheden voor duurzame energieopwekking, recreatie, toerisme, natuur, waterbeheer en landbouw (innovatieve vormen en transitie) te integreren zodanig dat ze elkaar versterken.

In 2024 geven we uitvoering aan de in de energiestrategie genoemde speerpunten. We geven vanuit onze gemeentelijke rol verder invulling aan het faciliteren en stimuleren van de energietransitie. In 2024 hebben we aanvullend (regionaal) kennis en/of ervaring opgedaan rondom mogelijkheden voor op- en overslag van energie; koppeling van producenten aan afnemers; en hernieuwbare warmte. In 2024 hebben we verder uitvoering gegeven aan de doelstellingen uit het uitvoeringsplan warmte en besparen. We dragen in 2024 bij aan het tegengaan van netcongestie, o.a. door overleg met de netbeheerders en bijdragen aan de provinciale doelstelling van integraal programmeren.

Circulaire economie

Doelstelling: In 2035 is de circulaire werkwijze normaal geworden. Daarbij richten wij ons op de gemeentelijke organisatie, ondernemers en onze inwoners. Deze werkwijze bestaat uit het slim ontwerpen van producten, hergebruiken, repareren en vervolgens recycleren, zodat de grondstoffen waarvan het product ooit gemaakt is opnieuw beschikbaar zijn. Om dit te bereiken is in 2021 de Visie Circulaire Economie Venray opgesteld en wordt er uitvoering gegeven aan het bijbehorende uitvoeringsprogramma.

In 2024 hebben wij de eerste ervaringen opgedaan met de implementatie en uitvoering van circulaire economie binnen de gemeentelijke organisatie en onze processen. We hebben inzichtelijk welke materiaalstromen binnen de gemeente te meten zijn, en hoe we deze daadwerkelijk meetbaar kunnen maken. Zo ontdekken wij hoe wij de circulaire economie verder vorm kunnen geven. Kortom, wij hebben inzicht en creëren vanuit daar nieuwe handelingsperspectieven.

Klimaatadaptatie

Doelstelling: In 2035 is de gemeente Venray klimaatadaptief. Hiertoe is in 2021 een Visie Klimaatadaptatie opgesteld en vastgesteld en een bijbehorend uitvoeringsprogramma waarin projecten staan die bijdragen aan het voorkomen dan wel beperken van negatieve effecten als

gevolg van overstromingen, wateroverlast, droogte en hitte en het versterken en verbeteren van de biodiversiteit.

Veel zaken zijn vanuit het uitvoeringsprogramma in gang gezet en hierop wordt in 2024 verder gebouwd. Zo worden in 2024 weer een aantal schoolpleinen vergroent, maken we keuzes als het gaat om de realisatie van de ambitie m.b.t. de aanplant van 45.000 bomen en ca 145 ha bos en breiden we het areaal ecologisch beheerde bermen verder uit. In 2024 doen we de eerste ervaringen op met de natuurwaardenkaart die in 2023 is opgesteld waarmee we als organisatie kunnen voldoen aan de natuurwetgeving bij openbare werken en bos- en natuurbeheer. Verder gaan we in 2024 inwoners/straten actief benaderen en stimuleren om geveltuinen aan te leggen. Daardoor dragen ze bij aan de ontstening van straten, het versterken van de biodiversiteit en het beperken van de hittestress (bewustwording).

Verbonden partijen

Voor dit deelprogramma zijn er geen verbonden partijen die een bijdrage leveren aan dit deelprogramma.

Wat gaan we daarvoor doen?

In de onderstaande tabel zijn alle actiepunten voor de komende jaren, zoals die voortvloeien uit de bovenstaande activiteiten, opgenomen. Elke activiteit is nader toegelicht en is aangegeven in welk jaar dit wordt opgepakt.

Activiteit uit het collegeprogramma 2022 - 2026	Gereed in	Toelichting
Omgevingsprogramma "Venray vergroent"/comm.		
Uitvoering proces Duurzaamheid "Venray vergroent"	Continu	Het procesplan Venray Vergroent is geactualiseerd. Voor het nieuwe procesplan is een aparte opdracht opgevoerd waar daarover is gerapporteerd (deze opdracht is inmiddels gereed). Het proces Venray Vergroent omvat de deelopdrachten Energietransitie, Klimaatadaptatie, Circulaire Economie en Energieadvies in- en extern. Over de deelopdrachten en de daaronder vallende activiteiten wordt apart gerapporteerd. Over het totale proces wordt via de rapportage majeure projecten verantwoording afgelegd aan de Raad. Inmiddels is er meer bekend geworden over de structurele middelen die we als gemeente met ingang van 2023 ontvangen voor het geven van uitvoering aan de ambities uit het Klimaatakkoord. Vanuit Venray Vergroent worden voorstellen gedaan als het gaat om het inzetten van deze middelen.
Uitvoering communicatieplan Venray Vergroent	Continu	Communicatie vind doorlopend plaats. Om onze inwoners en bedrijven hier actief bij te betrekken zijn de Groene Strijders opgericht. Gestart is met een website waar inwoners vertellen hoe zij bezig zijn met duurzaamheid en tips geven. Het doel is om door te groeien naar de community waar mensen elkaar vinden om duurzame stappen te zetten en duurzaamheid en de projecten zichtbaarder te maken. En op die manier bij te dragen aan de gemeentelijke doelen op het gebied van duurzaamheid. Voor 2024 beogen we dat de community steeds zelfstandiger (onafhankelijker van de gemeentelijke inzet) gaat opereren.
Energietransitie		
Uitvoering Energietransitie	Continu	In 2023 heeft de herijking van de energiestrategie plaatsgevonden. Daarbij zijn ook de nieuwe energieambities benoemd. Om de energietransitiedoelen te bereiken wordt niet alleen ingezet op duurzame energieopwekking, maar ook op energiebesparing. Vanuit de tak Energiebesparing wordt ingezet op het helpen en stimuleren van woningbezitters en bedrijven met het verduurzamen van woningen en panden. Op basis van de herijkte energiestrategie worden speerpunten vertaald naar concrete stappen. Denk hierbij aan het uitvoeren van de gemeentelijke rol om te stimuleren en faciliteren alsmede het toewerken naar een nieuwe duurzame energie-infrastructuur waarbij opslag, conversie (waterstof) en lokale netwerken een rol kunnen spelen.

Uitvoering projecten Warmte- en Energiebesparing	Continu	<p>- Het Uitvoeringsprogramma Warmte en Besparen omvat projecten om in de periode tot en met 2025 het energieverbruik te verminderen. Hiermee wordt ook uitvoering gegeven aan de Transitievisie Warmte.</p> <p>- Stimuleren zelforganiserend vermogen van inwoners: In 2022 is gestart om bij de dorpen en wijken via de dorps- en wijkraden informatie te verstrekken aan geïnteresseerde bewoners op welke wijze zij aan de slag kunnen gaan en waar informatie te vinden is. Zoals het duurzaam bouwloket onder de aandacht brengen. Er ligt contact met 6 wijken/buurtten die aan de slag zijn/willen, waarvan er 2 al wat concretere ideeën hebben.</p> <p>Ook via het door de gemeente onderhouden platform groene strijders inspireren inwoners elkaar.</p> <p>- Uitbreiding reguliere capaciteit voor energietransitie: De gemeente ontvangt vanaf 2022 van het Rijk gelden voor de uitvoering van het Klimaatakkoord. De bedoeling is om hiermee onder andere personeel aan te trekken om de energietransitie te versnellen en financieel bij te dragen aan de RES NML.</p> <p>De Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) is in april 2023 aangevraagd en toegekend voor een bedrag van in totaal € 2.344.211 te besteden in de komende 5 jaren.</p> <p>Deze regeling heeft tot doel om gedurende de uitkeringsperiode de capaciteit (bemensing) te vergroten bij decentrale overheden voor de uitvoering van het klimaat- en energiebeleid in de sectoren: gebouwde omgeving, elektriciteit, mobiliteit, industrie of overig klimaat- en energiebeleid. Er zal nog een verdere uitbreiding van de capaciteit plaatsvinden in afstemming met de stuurgroep Venray Vergroent. Dit doen we geleidelijk zodat er tijd is om te bezien waar inzet op nodig is en zodat nieuwe medewerkers goed ingewerkt kunnen worden.</p>
Circulaire economie		
Uitvoering Circulaire economie	Continu	In 2024 wordt uitvoering gegeven aan het uitvoeringsprogramma Circulaire Economie door projecten gericht op de doelgroepen inwoners, bedrijven en de gemeentelijke organisatie en haar taken (zoals duurzaam inkopen).
Uitvoering projecten Circulaire economie	Continu	<p>Door uitvoering te geven aan verschillende projecten wordt er verdere ervaring opgedaan met hoe de circulaire economie geïmplementeerd zal worden binnen de gemeentelijke organisatie, en hoe de uitvoering hiervan er in de praktijk uit ziet:</p> <p>-Wij optimaliseren de monitoring van circulaire inkoop binnen de gemeentelijke organisatie in samenwerking met andere afdelingen en beleidsvelden.</p> <p>-We doen onderzoek rondom de agrarische sector en circulaire economie om de rol van de gemeente te bepalen binnen de realisatie van de kringlooplandbouw.</p> <p>-Het dashboard Circulaire Economie krijgt verdere invulling op basis van de projecten zoals gedefinieerd in het Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie en het Collegeprogramma 2022-2026.</p> <p>-We bouwen een grondstoffendossier op door te onderzoeken welke materiaalstromen -en de circulariteit hiervan- binnen de gemeente daadwerkelijk meetbaar te maken zijn.</p> <p>- Het systeem Madaster -waarmee de circulariteit van renovaties of de bouw van het gemeentelijk vastgoed inzichtelijk wordt- wordt geoptimaliseerd.</p> <p>Door middel van bovenstaande aanpak verkrijgen we inzicht in de huidige stand van zaken en creëren we handelingsperspectief voor de planning van nieuwe projecten in de toekomst.</p>
Klimaatadaptatie		
Uitvoering Klimaatadaptatie	Continu	In 2024 wordt uitvoering gegeven aan het uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie met projecten gericht op wateroverlast, overstromingen, hittestress, droogte en biodiversiteit.

<p>Uitvoering projecten Klimaatadaptatie</p>	<p>Continu</p>	<p>Projecten in 2024 Vergroenen van schoolpleinen - uitvoering 4 scholen in najaar 2023 en planvorming 6 scholen voor uitvoering in 2024; Project Steenbreek - onderzoek naar mogelijkheden geveltuinen vindt in 2023 plaats. Vervolgstappen in 2024 worden daarop gebaseerd; Waterberging hemelwater t.b.v. beregening golfterrein Geijsteren - geen voortgang - afwachten of ontgrondingsvergunning van provincie nodig is; Natuur-inclusief bouwen - wordt in 2024 opgepakt; Regeling afkoppelsubsidie hemelwater voor bewoners - subsidieregeling loopt; Aanplant 45.000 extra bomen - het onderzoek naar mogelijkheden voor de aanplant van de bomen in Venray, inclusief consequenties, wordt zomer 2023 afgerond. Vervolgstappen in 2024 worden daarop gebaseerd.</p>
--	----------------	--

Programma 2 Wat mag het kosten?

Opgenomen bedragen vanuit het Meerjaren Uitgaven- en Investeringsplan:

In onderstaande tabel is een totaaloverzicht opgenomen van alle aanvragen via het MUIP. De voorstellen zijn inhoudelijk en financieel verwerkt in de voorliggende begroting.

Het bijbehorende deelprogramma is weergegeven met DP in de tabel. Als sprake is van een investering dan staat deze vermeld als PD (project deelprogramma) gevolgd door het betreffende deelprogramma nummer. Dit komt door de automatische koppeling tussen het boekwerk van de begroting en het financieel systeem waarbij een verschil is gemaakt tussen de exploitatielasten en de investeringen.

Wonen	Omschrijving	Investing				Exploitielasten			
		2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027
Bedragen x € 1		2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027
PD21	Aankoop gronden ten behoeve van bos	240.000					3.600	3.600	3.600
PD21	Amendement Kadernota 2024-2027: MUIP Bosareaal	500.000					7.500	7.500	7.500
DP21	Functie jurist grondzaken					108.956	114.840	120.008	124.688
DP23	Jeugdige ondernemers					50.000	50.000	50.000	50.000
Totalen		740.000				158.956	175.940	181.108	185.788

Totaaloverzicht van baten en lasten

In de volgende tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. Zowel de baten als de lasten worden als positieve bedragen weergegeven. Het saldo wordt weergegeven als negatief als er meer lasten zijn dan baten en als positief als er meer baten zijn dan lasten.

Bedragen x € 1.000	Rekening 2022	Begroting vorig jaar 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Programma						
DP21 Woningbouw	3.385	4.909	3.818	3.987	4.062	4.185
DP22 Woonomgeving	10.305	12.113	12.022	12.466	12.504	12.747
DP23 Veiligheid en handhaving	5.212	5.067	5.347	5.423	5.512	5.574
DP24 Natuur landschap plattelandsontwikkeling	815	1.645	1.221	959	972	983
DP25 Duurzaamheid	665	2.233	1.061	1.134	918	856
Totaal Lasten excl. reserves	20.381	25.966	23.468	23.970	23.968	24.344
DP21 Woningbouw	437	0	0	0	0	0
DP22 Woonomgeving	238	217	217	0	0	0
DP24 Natuur landschap plattelandsontwikkeling	137	5	3	1	0	0
Totaal Lasten reserves	812	221	220	1	0	0
Totaal Lasten	21.193	26.188	23.688	23.971	23.968	24.344
DP21 Woningbouw	2.586	1.539	1.490	1.418	1.416	1.411
DP22 Woonomgeving	6.339	7.207	6.976	6.846	6.961	7.105
DP23 Veiligheid en handhaving	596	465	381	386	391	396
DP24 Natuur landschap plattelandsontwikkeling	397	652	429	206	208	210
DP25 Duurzaamheid	217	1.116	0	0	0	0
Totaal Baten excl. reserves	10.135	10.980	9.276	8.855	8.976	9.122
DP21 Woningbouw	261	1.093	5	5	5	5
DP22 Woonomgeving	172	343	0	0	0	0
DP23 Veiligheid en handhaving	66	0	0	0	0	0
DP24 Natuur landschap plattelandsontwikkeling	279	264	0	0	0	1
DP25 Duurzaamheid	0	230	0	0	0	0
Totaal Baten reserves	778	1.930	5	5	5	6
Totaal Baten	10.913	12.910	9.281	8.860	8.980	9.128
Totaal Programma	-10.280	-13.278	-14.407	-15.111	-14.987	-15.216

Bedragen x € 1.000	Rekening 2022	Begroting vorig jaar 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Programma						
DP21 Woningbouw	798	3.370	2.327	2.569	2.646	2.774
DP22 Woonomgeving	3.966	4.906	5.045	5.621	5.543	5.642
DP23 Veiligheid en handhaving	4.615	4.601	4.966	5.038	5.121	5.178
DP24 Natuur landschap plattelandsontwikkeling	418	992	792	754	764	773
DP25 Duurzaamheid	448	1.117	1.061	1.134	918	856
Totaal Saldo excl. reserves	10.246	14.986	14.192	15.115	14.992	15.222
DP21 Woningbouw	176	-1.093	-5	-5	-5	-5
DP22 Woonomgeving	67	-126	217	0	0	0
DP23 Veiligheid en handhaving	-66	0	0	0	0	0

DP24 Natuur landschap plattelandontwikkeling	-143	-259	3	1	0	-1
DP25 Duurzaamheid	0	-230	0	0	0	0
Totaal Saldo reserves	34	-1.708	215	-3	-5	-6
Totaal Programma	10.280	13.278	14.407	15.111	14.987	15.216

De analyse betreffende de afwijking begroting na wijziging ten opzichte van de realisatie is opgenomen in de jaarrekening onder paragraaf 2.3 Recapitulatie baten en lasten.

Programma 3 WERKEN

Onze algemene ambitie Werken

Wij blijven ons onverminderd inzetten voor een welvarend Venray. Aantrekkelijk om te wonen, werken, leren en recreëren. Hier hoort een gezonde en toekomstbestendige economie en een goede bereikbaarheid van Venray via weg, spoor, water en de digitale snelweg bij. Wij vinden het belangrijk dat sectoren en bedrijven in Venray duurzaam kunnen blijven innoveren en ontwikkelen. Steeds meer ontwikkelingen op het gebied van economie, arbeidsmarkt, kennisinfrastructuur en mobiliteit zijn niet langer lokaal. Daarom is en blijft onze ambitie om ook in regionaal verband actief te zijn. We profileren Venray, juist via die sectoren die bijdragen aan de richting die we voor de toekomst van Venray willen bereiken. Verder is het onze ambitie om als Venray voor bedrijven herkenbaar en aantrekkelijk te blijven als vestigingsplaats, zeker voor de bestaande Venrayse bedrijven.

Deelprogramma 3.1 ECONOMISCHE ONTWIKKELING

Wat willen we bereiken?

Bedrijven en arbeidsmarkt

Venray moet bestaande bedrijven ruimte blijven bieden, voor ontwikkeling en groei. Hiervoor zetten we in op de revitalisering van bedrijventerreinen en (leegstaande) bedrijfsgebouwen. Om dat goed te doen moeten we weten wat de behoeften zijn van bedrijven. Voor nieuw te vestigen bedrijven vergt de diversiteit in de aard van de bedrijvigheid aandacht. Nieuwe bedrijven moeten iets toevoegen aan Venray. Zo draagt nieuwe economische bedrijvigheid bij aan een aantrekkelijk, toekomstbestendig en gezond Venray. Wij verwachten van onze bestaande en nieuwe bedrijven dat we samen investeren in een gezond en prettig leef- en werkgebied en een economisch sterke gemeente.

Onze ambities voor economische ontwikkeling bereiken we alleen door goed samen te werken met onze ondernemers, onderwijsinstellingen, andere overheden en onze omgeving (de vier O's of de quatro helix). Dit geldt ook waar het gaat om de krapte op de arbeidsmarkt en een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Samenwerken gaat dus over de gemeente- of regiogrenzen heen. Wij zien kansen in de Oost-West as: samenwerking met Brainport en Helmond aan de ene kant en met onze Duitse bureaus aan de andere kant. Ook de samenwerking in Noord-Limburg ('Gezondste regio') blijft onverminderd van belang.

De ambities en concrete plannen op het gebied van bedrijven en arbeidsmarkt krijgen een plek in een nog op te stellen Programma Economie. De uitgangspunten van de Omgevingsvisie vormen hiervoor de basis. Streven is om dit Programma begin 2024 vast te laten stellen door de raad.

Kennis en innovatie

Onze kennisinfrastructuur moet aansluiten bij ons lokale en regionale economische profiel. Op regionaal niveau werken we, via bijvoorbeeld 'De Gezondste Regio', samen met partners zoals de Brightlands Campus Greenport Venlo. Venray investeert! In het belang van onze inwoners, onze bedrijven en in het belang van onze regio. Ook kennis en innovatie wordt een prominent onderdeel van het Programma Economie (oplevering begin 2024).

Centrumontwikkeling

Een aantrekkelijk Venrays centrum, daar gaan we voor. De vastgestelde centrumvisie, die uitgaat van een compact, compleet en comfortabel centrum, is hierin leidend. Leegstand pakken we aan door op zoek te gaan naar creatieve oplossingen. In het centrum moeten meerdere functies samenkomen.

Bij de centrumontwikkeling nemen we de regie en vernieuwen we de samenwerking met onze partners. Waarbij wij onze partners vragen om krachten te bundelen om zodoende te komen tot meer slagkracht, daadkracht en efficiency. Als gemeente wegen we weliswaar alle belangen mee, maar we sturen ook nadrukkelijk op het te bereiken effect en het te bereiken resultaat.

Vrijtijdseconomie

De sector is van groot belang voor de regio en daarmee ook voor Venray. Vanuit de gedachte om regionaal goed samen te werken zetten we de uitvoering van het regionale Actieprogramma Vrijtijdseconomie voort. Het doel is dat Noord-Limburg eind 2025 het belangrijkste en meest aantrekkelijke verblijfsrecreatiegebied van Limburg is voor de "short break" vakantiemarkt met een sterk en vitaal fijnmazig netwerk van kleine- en grootschalige recreatieve voorzieningen. De sector draagt door bestedingen en werkgelegenheid ook bij aan de lokale economie en aan het behoud

en/of versterking van ons voorzieningenaanbod. Voor Venray draagt recreatie en toerisme door het aangaan van cross-overs ook bij aan onze andere economische pijlers en dat biedt recreatieve mogelijkheden, niet enkel voor bezoekers en gasten, maar vooral ook voor onze inwoners.

Verbonden partijen

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan de vastgestelde doelstellingen van dit deelprogramma.

- Toeristisch en Recreatief Platform Venray
- BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo
- Venray Bloeit
- Limburg Marketing

Wat gaan we daarvoor doen?

In de onderstaande tabel zijn alle actiepunten voor de komende jaren, zoals die voortvloeien uit de bovenstaande activiteiten, opgenomen. Elke activiteit is nader toegelicht en is aangegeven in welk jaar dit wordt opgepakt.

Activiteit uit het collegeprogramma 2022 - 2026	Gereed in	Toelichting
Bedrijven en arbeidsmarkt		
Integrale aanpak arbeidsmarktbeleid	Continu	Vanuit de landelijke overheid wordt gekoerst op het komen tot een herstructurering van de regionale arbeidsmarktdienstverlening. Op basis van de landelijke, maar ook regionale, ontwikkelingen is een startnotitie opgestelde inzake deze ontwikkelingen. In de afgelopen maanden is deze startnotitie besproken binnen diverse regionale ambtelijke en bestuurlijk gremia. Aan de hand van hetgeen is opgehaald wordt op dit moment gewerkt aan een regionale opdrachtformulering. Hierin wordt duidelijk wat het resultaat moet zijn, wat de planning is, welke activiteiten, welke middelen nodig zijn etc. De opdracht kent twee sporen: 1. De inhoud: komen tot een regionale visie/ambitie/koers voor de regio met heldere doelstellingen. 2. Governance: komen tot een effectieve en efficiënte bestuurlijke én ambtelijke governance. Vraag die we als Venray vervolgens nog dienen te beantwoorden is of de regionale opdrachtformulering die in de maak is ook voor Venray voldoende de lading dekt, of dat we nog een eigen lokale opdracht moeten opstellen. In de eerste helft van 2024 moet het resultaat zoals hiervoor beschreven opgeleverd worden.
Realiseren werklandschap	Continu	De gemeente Venray is aandeelhouder van de BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo (hierna: het Ontwikkelbedrijf). Inmiddels functioneert de nieuwe organisatiestructuur van het Werklandschap na de vervoeroperatie al ruim 6 jaar. In het voorjaar van 2022 is gestart met een evaluatie van de Samenwerkingsovereenkomst (SOK) uit 2017. Deze is in juli 2022 opgeleverd en besproken in het strategisch (aandeelhouders)overleg van september 2022. In november 2022 is de raad geïnformeerd over de uitkomsten. Verdere ontwikkeling hangt nauw samen met de afspraken rondom de realisatie van 22 hectare bedrijventerrein in combinatie met 20 hectare natuur in Venray.
Bieden van groeimogelijkheden voor bestaande en nieuwe bedrijven met oog voor kwalitatieve bedrijvigheid	Continu	Op 25 april 2023 heeft het college gekozen voor Smakterheide-Noord als locatie voor de ontwikkeling van 22 hectare bedrijventerrein in combinatie met 20 hectare natuur. De raad neemt hierover op 27 juni een besluit. Het bestemmingsplan bedrijventerrein Wanssum-Oost is in voorbereiding (7 hectare). Als gevolg van beide ontwikkelingen is er voor de komende 10 a 15 jaar voldoende ruimte voor (Venrayse) bedrijven om te kunnen groeien.
Stimuleren van bedrijvigheid die past bij de potentiële Venrayse beroepsbevolking	Continu	Dit is een continu proces dat nauw samenhangt met stappen die worden gezet t.a.v. de ontwikkeling van bedrijventerreinen.

Onderzoek naar het versterken van het economisch belang en het benutten van kansen van de (geestelijke) gezondheidszorg in en voor Venray	2024	Mogelijk wordt dit onderdeel van een breder op te stellen Programma Economie. Op korte termijn wordt bezien of en zo ja, in welke vorm een dergelijk programma kan worden opgesteld.
Kennis en innovatie		
Blijvend investeren in de ontwikkeling van Brightlands Campus Greenport Venlo - kennislandschap	Continu	Vanuit de samenwerking met de Brightlands Campus blijven we in 2024 inzetten op het stimuleren van kennis en innovatie in agrofood om zo een bijdrage te leveren aan de transitie naar circulaire of kringlooplandbouw en nieuwe, duurzame verdienmodellen mogelijk te maken. De campus heeft een verdere focus aan gebracht in de thema's en kiest voor "voeding en gezondheid" als hoofdthema, waar de thema's "future farming" en "circulaire economie" ondersteunend aan zijn. Mbt het thema insecten verstevigen we de basis van Insect Valley Europe, het netwerk van ondernemers actief in insectenteelt. De projectvoorstellen die in het kader van Regiodeal door de campus zijn ingediend, w.o. shared facilities, zijn in 2023 verder uitgewerkt om deze in 2023 en 2024 daadwerkelijk te realiseren. De planontwikkeling van het Proteïne Research Centrum afgerond en zal naar verwachting in 2024 worden gerealiseerd op de campus. Rond het thema circulaire varkenshouderij zullen in 2024 masterclasses worden verzorgd.
Initiëren/faciliteren Agrofood in de regio incl. Eiwitrijk, Agropole	Continu	Agrofood is en blijft ondanks de vele uitdagingen ook in 2024 een belangrijke economische drager voor Venray en de regio. Ook in 2024 faciliteren we de sector om stappen te zetten richting een zo duurzaam mogelijke productie en verwerking, ook de transitie naar kringlooplandbouw en nieuwe eiwitten hebben blijvend de aandacht. Vanuit de investeringsagenda en het innovatiefonds zullen we diverse projecten en initiatieven ondersteunen. Insect Valley Europe werkt aan een eigen organisatievorm en organiseert activiteiten. De Interreg projecten "Agropole Innovates" en "Realise Bio", waarbij het gaat om kennisuitwisseling en het verbinden van D-NL initiatieven tussen bedrijven, organiseren bijeenkomsten en werken aan concrete innovatieprojecten. In de samenwerking FoodNL willen we op de thema's "voeding en gezondheid" en "eiwittransitie" concreet stappen zetten naar Europese samenwerkingsprojecten die bijdragen aan oplossingen voor de uitdagingen waar we met de sector voor staan. Voor het leggen van contacten en maken van verbindingen in Europa wordt in januari o.m. een bezoek gebracht aan de "Grüne Woche" in Berlijn en nemen we in oktober deel aan de European Week of Regions and Cities (EWRC) in Brussel.
Stimuleren kennisontwikkeling	Continu	In 2024 zullen diverse kennis- en themabijeenkomsten op de campus worden georganiseerd voor het regionale bedrijfsleven. De te realiseren shared facilities zullen door bedrijven worden gebruikt voor onderzoek en kennisontwikkeling. Het netwerk rond insecten, Insect Valley Europe, zal stappen zetten naar een zelfstandige organisatievorm en organiseert diverse activiteiten voor ondernemers. De interregprojecten "Realise Bio" en "Agropole Innovates" organiseren fysieke en digitale bijeenkomsten voor ondernemers en werken concreet aan de uitvoering van diverse innovatieprojecten. Via het regionaal traineeprogramma zijn verschillende trainees bij bedrijven in de regio actief. Vanuit het project circulaire varkenshouderij wordt op de campus een masterclass aangeboden aan varkenshouders. Ook in 2024 werken we diverse initiatieven op naar projecten en begeleiden we projecten in de uitvoering die een impuls geven aan de ontwikkeling van kennis en innovatie in Venray en de regio.
Centrumontwikkeling		

Voeren van regie op de centrumontwikkeling	Continu	Inspanningen in het centrum van Venray waren ook in 2023 gericht op de 3 c's: Compleet, Compact en Comfortabel. Om dit te bereiken wordt o.a. samengewerkt met de stichting Streetwise. Deze samenwerking heeft geleid tot de invulling van enkele leegstaande panden met nieuwe formules. Er vond verder doorlopend overleg plaats met de ondernemers in het centrum (horeca en retail) over het aantrekken van nieuwe bezoekers, het voorkomen van leegstand en de organisatie van evenementen.
Zorgen voor een aantrekkelijk en gezond centrum met meer groen	Continu	Het project bevat naast de vergroening van de parkeerplaatsen ook de pleinen in het centrum. Hier gaan we als eerste mee aan de slag. Op deze pleinen staan al een aantal bomen, maar de kwaliteit hiervan laat erg te wensen over. Daardoor dragen ze onvoldoende bij aan het oplossen van negatieve effecten door klimaatverandering zoals hittestress en droogte. De eerste stap hierin is het vervangen van de bestaande bomen op de Grote markt en De Bleek.
Vrijtijdseconomie		
Aansluiten bij regionale samenwerkingsverbanden op het gebied van toerisme	2025	Dat doen we met name in de regionale samenwerking op Vrijtijdseconomie. Daarnaast is Venray aangehaakt aan het Geopark Peelhorst en Maasvallei in oprichting (i.o.). Dit is een samenwerkingsverband van Brabantse en Limburgse gemeenten, de waterschappen Aa en Maas en Limburg en de provincies Noord Brabant en Limburg. Doel is om voor dit gebied, met de Peelrandbreuk als verbindend geologisch element, uiterlijk in 2025 de Unesco Geopark status te verkrijgen. Basis daarvoor is het vastgestelde plan van aanpak inclusief convenant en begroting.
Versterken van de kwaliteit en diversiteit en vitaliteit van ons verblijfsaanbod	2025	Vanuit actielijn 1, vitale verblijfsrecreatie, uit het regionale actieprogramma vrijetijdseconomie werken we structureel aan de kwaliteit en diversiteit van het regionale, maar ook lokale verblijfsrecreatieve aanbod. Kleinschalige lokale nieuwe initiatieven worden in de regio ter informatie en afstemming besproken. Grootschalige ontwikkelingen worden regionaal ter instemming aan het portefeuillehouders overleg voorgelegd. Het regionale project rode en groene spoor vakantieparken, waarvoor Venray als projectleider fungeert en dat doorloopt tot eind 2025, draagt ook bij aan de kwaliteit en diversiteit van het regionale en lokale verblijfsrecreatieve aanbod.
Versterken van regionale en lokale promotiestructuur	Continu	In de vastgestelde herijking van het regionale actieprogramma toerisme en recreatie wordt opnieuw het belang van een goede regionale en lokale promotiestructuur benadrukt. Er wordt in 2024 ingezet op een éénduidige en gezamenlijke regionale promotiestructuur voor Noord-Limburg vanaf 2025, met als stip op de horizon één Limburg promotie. Voor Venray betekent dit dat de regiopromotie conform afspraken ook in 2024 door Limburg Marketing wordt uitgevoerd. De lokale promotie wordt op dit moment uitgevoerd door het Toeristisch recreatief Platform Venray (TrPV) in samenwerking met de VVV en Venray Bloeit, maar de contracten met deze partijen lopen eind 2023 af. Het is zaak om vanaf 2024 met nieuwe afspraken te werken aan een effectieve lokale promotie, die aansluit bij de lijn die voor de nieuwe regionale promotie wordt gekozen. Voor 2024 ligt de focus op het beter informeren van ondernemers en inwoners over de toeristisch recreatieve mogelijkheden en voorzieningen in Venray.
Organiseren van een werkstructuur en samenwerking van stakeholders bij het actieprogramma VTE	2025	Er wordt op de 5 actielijnen van het regionale actieprogramma VTE door overheden samengewerkt met ondernemers. In de herijking van het Actieprogramma is opnieuw gekeken naar een goede werkstructuur waarin overheid, onderwijs en ondernemers samenwerken om de doelen van het Actieprogramma te behalen. Er is gekozen voor één agenda van en voor overheid én ondernemers, vertegenwoordigd in een strategische ondernemerstafel en in verbinding met de Gezondste Regio. Tegelijkertijd worden de mogelijkheden verkend om (op termijn) de verbinding te leggen met Crossroads.

Uitvoeren actieprogramma Vrijtijdseconomie (VTE)	2025	In actielijn 1, Vitale Verblijfsrecreatie, is tot nu toe vooral het kwaliteitsspoor oftewel het groene spoor gevolgd. In 2021 is in samenwerking met de Provincie een projectplan opgesteld waarin naast het groene spoor ook aandacht is voor handhaving op veiligheidsissues/ saneren van vakantieparken en campings. Dit noemen we ook wel het rode spoor. Het projectplan 'Rode Spoor en groene spoor' vakantie- en recreatieparken Noord-Limburg is ingebracht en goedgekeurd binnen de Regiodeal en loopt door tot eind 2025. Het project is ingestoken vanuit veiligheid, Vrijtijdseconomie voert uit en Venray fungeert als projectleider. Vanaf 2024 wordt ingezet op de aanpak van de eerste parken waar veiligheidsissues spelen. Voor actielijn 5, een goede regionale promotie, ligt de focus in 2024 op het realiseren van een éénduidige gezamenlijke regiopromotie voor de regio Noord-Limburg vanaf 2025. Stip op de horizon daarbij blijft één Limburg promotie.
Realiseren van meer en betere (gethematiseerde) routes die passen bij het DNA van Venray	Continu	Om het recreatief aanbod te versterken ontwikkelen we fiets-, wandel-, ruiter- en MTB-routes die aansluiten bij de Venrayse thema's psychiatrie, schaaphistorie, Venray Remembers (historie en Archeoroute) en de Liberation Route Europe (oorlogshistorie). De Archeoroute is een Limburg breed netwerk van archeologisch interessante locaties die door fietsroutes met elkaar zijn verbonden. In 2024 wordt gestart met de uitvoering van het nieuwe Masterplan wandelen en fietsen waarbinnen een fietspad door de Geijstersebossen, een fietspad door de Ballonzuilbossen, een parkeerplek bij het Ballonzuil monument en enkele themaroutes worden gerealiseerd. Vanuit de Liberation Route Europe wordt in 2024 ingezet op de herdenking van 80 jaar vrijheid.

Deelprogramma 3.2 MOBILITEIT EN INFRASTRUCTUUR

Wat willen we bereiken?

Mobiliteit en infrastructuur

De gemeente Venray is via weg, spoor en water goed en veilig bereikbaar. Daarbij zijn de verschillende kernen goed en veilig bereikbaar en onderling goed met elkaar verbonden. We streven naar duurzame mobiliteit en investeren in een goede, veilige en duurzame bereikbaarheid van Venray. We zetten in op het stimuleren van fietsgebruik met de daarbij behorende veilige infrastructuur.

Verbonden partijen

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan de vastgestelde doelstellingen van dit deelprogramma.

- NV Waterleiding Maatschappij Limburg
- Enexis Holding

Wat gaan we daarvoor doen?

In de onderstaande tabel zijn alle actiepunten voor de komende jaren, zoals die voortvloeien uit de bovenstaande activiteiten, opgenomen. Elke activiteit is nader toegelicht en is aangegeven in welk jaar dit wordt opgepakt.

Activiteit uit het collegeprogramma 2022 - 2026	Gereed in	Toelichting
Mobiliteit		
Herzien van het huidige beleid en formuleren van nieuwe uitgangspunten voor fietsen en lopen in het centrum	2024	Het onderwerp "Fietsen in het centrum" is tijdens de coronacrisis on hold gezet. In 2023 is het proces voorgelegd aan de raad waarbij we stakeholders gaan consulteren en een advies voorbereiden. Dit advies wordt in het 1e kwartaal 2024 ter besluitvorming aangeboden aan de raad.

Actualiseren netwerkennota	2024	Het proces om te komen tot de actualisatie van de netwerkennota is gestart. In mei 2023 is de inventarisatie van onze wegen opgeleverd. Deze inventarisatie vormt de basis voor de actualisatie van de netwerkennota. Verwachting is de nota in het vierde kwartaal van 2023 of eerste kwartaal 2024 aan te bieden aan college en raad.
Investeren in duurzame mobiliteit	Continu	We investeren op verschillende manieren in duurzame mobiliteit. Onder andere: uitrol van laadpalen, aanleg fietsinfra, projecten schoolomgevingen (inrichting 'schoolstraat' en project lekker anders dag) en de werkgeversaanpak. Bij woningbouwprojecten onderzoeken we of er mogelijkheden zijn voor deelmobiliteit. In het nieuw op te stellen parkeerbeleid gaan we hier ook mee aan de slag. Dit is een continu proces. In de tweede helft van 2023 vond een aanpassing plaats van het parkeerbeleid. Hierin is de laadinfra in meegenomen.
'Mobiliteitsarmoede' inventariseren en verbeteren toegang tot mobiliteit	Continu	In 2022 is door een extern bureau een onderzoek uitgevoerd naar mobiliteitsarmoede in Noord-Limburg in opdracht van Trendsportal. Het onderzoek bestond uit twee delen: bureauonderzoek + gesprekken in diverse wijken/dorpen in Noord-Limburg. Als "gidswijk" is de wijk Veltum gekozen in overleg met intermediairs. In mei 2023 is een rapportage opgeleverd. Op basis van de uitkomsten worden de vervolgacties (regionaal) bepaald.
Aanpakken van onveilige verkeerssituaties door risico gestuurd te werken	Continu	We kiezen voor een 'risicogestuurd' verkeersveiligheidsbeleid: Een proactieve aanpak om ongevallen te voorkomen door de belangrijkste risico's in het verkeerssysteem aan te pakken. Bij risicogestuurd beleid kijken we naar specifieke risicofactoren – wegkenmerken, omstandigheden of gedragingen – die de kans op gevaarlijke verkeerssituaties kunnen vergroten. Op basis daarvan kunnen we de beleidscyclus ook op lokaal en regionaal niveau nog meer gestructureerd vormgeven. Er zijn investeringsimpulsen gekoppeld aan deze aanpak. Door middel van deze gelden zijn we concreet aan de slag met het verkeersveiliger maken van wegen binnen onze gemeente. Helaas is er nu nog alleen subsidie beschikbaar voor inframaatregelen. Binnen Trendsportal gaan we echter aan de slag met het thema drugs en alcoholgebruik in het verkeer. Een van de risicogedragingen die de kans op een ongeval vergroten.
Opstellen en uitvoeren van een programma met gedragscampagnes voor een veilige deelname aan het verkeer	Continu	Onderdeel van de risicogestuurde aanpak van het Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV) is het aan de slag gaan met gedragscampagnes bij risicogroepen + risicogedragingen. Het opstellen van gedragscampagnes wordt daarom meegenomen bij het opstellen van uitvoeringsprogramma SPV. Met het project Veilig op Weg i.s.m. de vrijwilligersorganisatie Smile Venray wordt er al gewerkt aan campagnes om de verkeersveiligheid te vergroten. Het project Veilig op Weg wordt verder ontwikkeld en verbreed. Het wordt ingezet bij buurtcampagnes, bij interventies op onveilige locaties en als onderdeel van gedragsmaatregelen zoals het fietsen in het centrum van Venray.
Upgraden van de stationsomgeving met aandacht van duurzaam voor- en natransport	Continu	Vanwege nog steeds lopende gesprekken (en discussies) met de spoorse partijen, in het bijzonder ProRail, is er nog geen definitieve overeenstemming over het ontwerp. Zowel ambtelijk als bestuurlijk worden gesprekken gevoerd om alsnog tot overeenstemming te komen over een ontwerp dat zowel financieel haalbaar is als voldoet aan de ambities, wensen en uitgangspunten die de gemeente Venray heeft voor de verbetering van de stationsomgeving. Pas na de vaststelling van een definitief ontwerp kan de rest van de voorbereiding (uitwerking in bestek en tekeningen en doorlopen van de aanbestedingsprocedure) worden afgerond en gestart worden met de realisatie.

Investeren in voldoende oplaadpunten voor vervoersmiddelen, zoals auto, scootmobiel en fiets	Continu	Inwoners en werknemers uit Venray hebben de mogelijkheid om een laadpaal aan te vragen als niet op eigen terrein geladen kan worden en er nog geen openbare laadpaal in de nabije omgeving is. De provincies Noord-Brabant en Limburg zijn inmiddels gestart met de voorbereidingen voor het opzetten van een nieuwe collectieve aanpak voor de komende jaren. Voor de gemeente Venray wordt bekeken om hier wederom bij aan te haken. Er wordt nader bekeken of het logisch/noodzakelijk is om voor overige modaliteiten openbare laadvoorzieningen te realiseren. Op dit moment is dit nog niet het geval. Deze ontwikkelingen worden in de gaten gehouden.
Actualiseren parkeerbeleid en parkeernormennota	2024	Het overkoepelende gemeentelijk parkeerbeleidsplan 2011-2020 is verlopen. Omdat de urgentie minder aanwezig was vanwege corona (geen representatieve parkeersituatie openbare ruimte) en er geen nadelige effecten waren (het eerdere beleidsplan blijft vigerend), is dit niet eerder opgepakt. Dit geeft ons nu de mogelijkheid om ook de flexibele parkeernormen en de parkeervoorzieningen voor elektrisch vervoer mee te nemen in de actualisatie. De voorbereiding op de actualisatie van dit plan is gestart. De nieuwe parkeernormen moeten enerzijds duidelijkheid geven en anderzijds uitdagen om te komen met innovatieve oplossingen. We gaan er van uit dat het nieuwe parkeerbeleidsplan inclusief beleidsnota parkeernormen in het 1e kwartaal 2024 wordt vastgesteld.
Infrastructuur		
Vorm, inhoud en uitvoering geven aan de Gebiedsagenda Via Venray en het Infraplan Via Venray	2025	In 2022 is verder vorm gegeven aan de projecten 'N270 fase 1' en 'Oostverbinding'. Voor wat betreft het project N270 fase 1 is de realisatieovereenkomst ondertekend en is gestart met de contractvoorbereiding om te komen tot een aanbesteding. Ook is de benodigde grondvererving opgestart. Door de stijgende kosten zijn keuzes gemaakt om de aanleg van de diverse deelprojecten te faseren. Daarmee kan het voornaamste knooppunt nabij de A73 snel worden aanbesteed. Uitvoering daarvan zal in 2024 starten. Ook zal een heranalyse plaatsvinden van het knooppunt van de N270 met de Leunseweg en De Brier, gezien ontwikkelingen ter plaatse (ziekenhuis, woningen) en nieuwe verkeerscijfers). Voor wat betreft het project Oostverbinding zijn fase 1 en fase 2 van de uitvoering gereed. Voorbereidingen voor fase 3, 4 en 5 lopen (o.a. contractstukken opstellen, grondaankopen afronden, vergunningsaanvragen e.d.) en deze fases worden naar gelang gereedkomen aanbesteed voor uitvoering. Afronding van het werk is gepland eind 2024 (incl. groenaanplant e.d.). Tijdstip fase 5 is nog onzeker, i.v.m. afstemming met uitvoering N270.
Investeren in goede fietsverbindingen, fietsstraten en doorfietsroutes met bijbehorende voorzieningen, inclusief actief inzetten op grondvererving waar nodig	Continu	In het kader van 'Risicogestuurde aanpak vanuit het Rijk' wordt uiterlijk eind 2023 een uitvoeringsprogramma opgesteld. Hiervoor is ook een onderzoek naar risicovolle locaties binnen Venray gedaan. In 2023 wordt nog aanvullend onderzoek gedaan naar de verkeersveiligheid voor fietsers op onze rotondes. In het uitvoeringsplan zullen plannen staan om de fietsverbindingen te optimaliseren. Ook vindt in 2023 een onderzoek plaats naar het opnieuw bepalen van de wegcategorieën. Hierbij wordt verkeersveiligheid en doorstroming voor fietsers meegenomen. Voor een aantal projecten is of wordt subsidie aangevraagd.
Realiseren van fysieke aanpassingen t.b.v. verkeersveiligheid bij schoolomgevingen	2025	Hoewel de opdracht in de toekomst is gepland, zijn we wel al bezig met een pilot met een 'schoolstraat' bij de Petrus Bandenschool. Het realiseren van andere fysieke aanpassingen t.b.v. verkeersveiligheid bij schoolomgevingen is gekoppeld aan het actualiseren van de beleidslijn veilige schoolomgevingen. Dit zit in de afrondende fase. De beleidslijn wordt in Q3 2023 opgeleverd en dient als leidraad voor maatregelen in schoolomgevingen. In 2024 wordt een start gemaakt met het uitvoeren van de beleidslijn.
Uitbreiden van de 30kmh zones (erftoegangswegen), inclusief introductie Gebiedsontsluitingsweg-30 (GOW-30).	Continu	Is onderdeel van de Netwerkennota die eind 2023 / begin 2024 zal worden aangeboden aan de raad. Vooruitlopend hierop zijn in 2022 de voorbereidingen gestart voor de eerste GOW-30 in Blitterswijk. De raad heeft hier in juni 2022 mee ingestemd.

Programma 3 Wat mag het kosten?

Opgenomen bedragen vanuit het Meerjaren Uitgaven- en Investeringsplan:

In onderstaande tabel is een totaaloverzicht opgenomen van alle aanvragen via het MUIP. De voorstellen zijn inhoudelijk en financieel verwerkt in de voorliggende begroting.

Het bijbehorende deelprogramma is weergegeven met DP in de tabel. Als sprake is van een investering dan staat deze vermeld als PD (project deelprogramma) gevolgd door het betreffende deelprogramma nummer. Dit komt door de automatische koppeling tussen het boekwerk van de begroting en het financieel systeem waarbij een verschil is gemaakt tussen de exploitatielasten en de investeringen.

Werken	Omschrijving	Investing				Exploitatielasten			
		2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027
Bedragen x € 1		2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027
DP32	Verkeer en mobiliteit	-174.000			200.000		4.200	75	-9.025
DP32	Renovatie fontein Schouwburgplein	90.000					7.350	7.260	7.170
PD32	Masterplan wandelen en fietsen 2024 tot en met 2026	592.110						12.711	32.427
DP31	Bijdrage realisatie plannen Kasteelterrein Blitterswijck					50.000			
Totalen		508.110			200.000	50.000	11.550	20.046	30.572

Totaaloverzicht van baten en lasten

In de volgende tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. Zowel de baten als de lasten worden als positieve bedragen weergegeven. Het saldo wordt weergegeven als negatief als er meer lasten zijn dan baten en als positief als er meer baten zijn dan lasten.

Bedragen x € 1.000	Rekening 2022	Begroting vorig jaar 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Programma						
DP31 Economische ontwikkeling	149	3.340	2.018	2.343	2.402	2.461
DP32 Mobiliteit en infrastructuur	11.917	13.515	13.830	15.646	16.606	17.505
Totaal Lasten excl. reserves	12.066	16.855	15.848	17.989	19.008	19.966
DP31 Economische ontwikkeling	2.083	440	299	0	0	0
DP32 Mobiliteit en infrastructuur	315	0	0	0	0	0
Totaal Lasten reserves	2.398	440	299	0	0	0
Totaal Lasten	14.464	17.295	16.147	17.989	19.008	19.966
DP31 Economische ontwikkeling	289	414	187	188	188	189
DP32 Mobiliteit en infrastructuur	6.299	5.899	5.938	6.098	6.202	6.299
Totaal Baten excl. reserves	6.589	6.313	6.125	6.285	6.390	6.488
DP31 Economische ontwikkeling	424	1.570	446	411	422	434
DP32 Mobiliteit en infrastructuur	325	648	331	331	331	331
Totaal Baten reserves	749	2.218	776	742	753	765
Totaal Baten	7.337	8.531	6.902	7.027	7.143	7.253
Totaal Programma	-7.127	-8.765	-9.245	-10.962	-11.864	-12.713

Bedragen x € 1.000	Rekening 2022	Begroting vorig jaar 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Programma						
DP31 Economische ontwikkeling	-141	2.926	1.830	2.155	2.213	2.272
DP32 Mobiliteit en infrastructuur	5.618	7.616	7.892	9.548	10.404	11.207
Totaal Saldo excl. reserves	5.477	10.543	9.723	11.704	12.618	13.479
DP31 Economische ontwikkeling	1.659	-1.130	-146	-411	-422	-434
DP32 Mobiliteit en infrastructuur	-9	-648	-331	-331	-331	-331
Totaal Saldo reserves	1.650	-1.778	-477	-742	-753	-765
Totaal Programma	7.127	8.765	9.245	10.962	11.864	12.713

De analyse betreffende de afwijking begroting na wijziging ten opzichte van de realisatie is opgenomen in de jaarrekening onder paragraaf 2.3 Recapitulatie baten en lasten.

Programma 4 BESTUREN

Onze algemene ambitie Besturen

In contact met onze inwoners, onze lokale en regionale partners, gebruiken wij een open en transparante bestuursstijl. Samen komen we verder: Inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties, medeoverheden. Zeker met het oog op alle ontwikkelingen die we hiervoor beschreven. Waar nodig nemen wij, als tweede stedelijke kern in Noord-Limburg, het voortouw. Het verbeteren van de dienstverlening naar onze inwoners is een van de uitdagingen voor de komende jaren. Ook willen we de kwaliteit van onze ambtelijke organisatie behouden. Dit met het oog op de toenemende krapte op de arbeidsmarkt.

Deelprogramma 4.1 BESTUUR

Wat willen we bereiken?

Bestuursstijl

We willen bouwen aan het vertrouwen van inwoners, ondernemers, maatschappelijke instellingen, verenigingen en andere partners. Het gaat in onze bestuursstijl om houding en gedrag. We handelen integer, transparant en zijn bereikbaar en aanspreekbaar. We doen wat we afgesproken hebben, daarmee zijn we betrouwbaar. Dat is een continu proces van ontwikkeling waaraan we dagelijks invulling proberen te geven. We zetten de in de afgelopen periode ingezette cultuur van samenwerking met de raad voort. Het is ook een aandachtspunt voor ons functioneren als college richting raad en samenleving. De nieuwe bestuursstijl is er een van scherpheid en reflectie en staat voor het algemeen belang. Naast het in de dagelijkse praktijk toepassen werken we aan een kader voor inwonersparticipatie en overheidsparticipatie. We onderzoeken de mogelijke meerwaarde van het 'Uitdaagrecht', waarbij inwoners taken van de gemeente over mogen nemen als zij denken het slimmer, beter, goedkoper te kunnen doen.

Inwonersparticipatie/zelfsturing/vitale gemeenschappen

We streven naar vitale gemeenschappen waar inwoners zelf initiatieven nemen en waar nodig de samenwerking zoeken met de gemeente. We vullen onze rol flexibel in, afhankelijk van het vraagstuk. We blijven daarbij samen met de gemeenteraad ook zoeken naar kansen om onze jongeren actief te betrekken. Om te bouwen aan vertrouwen, willen we inzetten op het bereiken van een brede groep betrokken inwoners. De ene keer is de gemeenschap eigenaar, de andere keer de gemeente. Het is vaak maatwerk. De ene buurt, het ene dorp of de ene wijk is de andere niet. Daar hebben we oog voor en we zijn transparant over de verwachtingen over en weer. Participatie en rolinvulling zijn tevens in het kader van de Omgevingswet onderwerp van gesprek tussen raad en college. Ook zien we een directe relatie met onze bestuursstijl.

Regionale samenwerking

Vanwege de grote opgaves wordt de regioschaal steeds belangrijker. In de regio nemen we een stevige positie in op die thema's die voor ons belangrijk zijn.

Dit geldt voor het sociaal, ruimtelijk-fysiek en economisch domein. Wij zien een goede regionale samenwerking als een belangrijke voorwaarde om het beste te bereiken voor onze inwoners. Immers, ook Venray is de regio. De opgave is steeds bepalend voor het partnerschap dat we aangaan. Dat kan zijn met (gemeenten binnen) de regio Noord-Limburg, maar als dat nodig is zoeken we ook actief de verbinding met buurgemeenten over regio-, provincie- en landsgrenzen heen. Wanneer de opgave is volbracht, het doel van een partnerschap niet meer actueel is of de samenwerking niet meer effectief is, dan kijken we kritisch naar de vraag of de samenwerking moet voortbestaan. Daarmee geven we uitvoering aan de kaders uit de nota Vizier op Samenwerking.

We streven naar een stevige bestuurskrachtige regio en een sterk regionaal netwerk. Daarmee zijn we een belangrijke partner voor provincie en rijk als het gaat om de complexe opgaven waar onze regio voor staat of komt te staan. Zo dienen we het belang van onze inwoners, ondernemers en overige partners het beste.

Regionale samenwerking is ook een middel bij Strategisch Personeelsmanagement. De samenwerking met Horst aan de Maas op het gebied van bedrijfsvoering is hiervan een goed voorbeeld. Niet alleen werken we efficiënter en leren we van elkaar, maar ook creëren we voor medewerkers een meer gevarieerde en uitdagender werkomgeving. De grote opgaven waar wij als regio voor staan zullen ook gepaard gaan met de nodige uitvoeringskracht. Samenwerking maakt

ons als werkgever aantrekkelijker en vergroot de mogelijkheden om in een krappere wordende arbeidsmarkt de juiste medewerkers met de door ons gewenste kwaliteiten te vinden en te binden.

Verbonden partijen

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan de vastgestelde doelstellingen van dit deelprogramma.

- Euregio Rijn-Maas-Noord

Wat gaan we daarvoor doen?

In de onderstaande tabel zijn alle actiepunten voor de komende jaren, zoals die voortvloeien uit de bovenstaande activiteiten, opgenomen. Elke activiteit is nader toegelicht en is aangegeven in welk jaar dit wordt opgepakt.

Activiteit uit het collegeprogramma 2022 - 2026	Gereed in	Toelichting
Inwonersparticipatie, zelfsturing, vitale gemeenschappen.		
Binnen realistische financiële kaders dorpen en wijken zelf verantwoordelijk maken voor beheer en onderhoud van gemeenschapsaccommodaties (Schoon door de poort)	2025	De volgende werkgroepen zijn bezig met het opstellen van een plan in het kader van Schoon door de Poort; De Smelehof (Ysselsteyn), Op 't Nipperke (wijk Smakterheide) en in Smakt-Holthees. De plannen zullen naar verwachting aan het einde van 2023 of in het begin van 2024 worden voorgelegd aan de raad.
Opstellen van een kader voor inwonersparticipatie / zelfsturing	2024	De opdracht is het opstellen van een beleidskader overheids- en inwoners participatie, inclusief een concrete leidraad voor intern en extern gebruik. Dit komt tot stand met participatie van interne collega's én extern betrokkenen. Een goede afstemming kost tijd, maar een visie op participatie zonder participatie is geen optie. De planning is gericht op besluitvorming in Q1-2024 als dat voor een zorgvuldig proces nodig is.
Verder invoeren van het 'instrument' gebiedsagenda voor dorpen en wijken	Continu	De opdrachtformulering wordt in 2023 definitief gemaakt. Daarna wordt bekeken op welke wijze een efficiënte aanpak mogelijk is om een breed gedragen en wenselijk product te realiseren.
Onderzoek naar de mogelijke meerwaarde van het 'Uitdaagrecht'	2024	Een aantal studenten van de HAN heeft vorig jaar een eerste onderzoek gedaan naar het uitdaagrecht en wat dit voor Venray zou kunnen betekenen. De resultaten worden meegenomen in de opdracht 'bestuursstijl'. Op basis hiervan wordt bekeken welke vervolgoopdracht nodig is.
Opstellen visie op duurzame samenwerking met gemeenschapsaccommodaties	2024	Deze activiteit heeft een sterke relatie met het programma gemeenschapsaccommodaties Schoon door de Poort. In de tweede helft van 2023 wordt het doel en gewenste resultaat van deze opgave besproken. Als input voor de op te stellen visie vindt een evaluatie plaats van de trajecten Schoon door de Poort. In 2024 zal de visie op duurzame samenwerking vastgesteld kunnen worden.
Regionale samenwerking		
Tijdens elke college-/raadsperiode worden, aan de hand van de nota Vizeer op samenwerking, de samenwerkingsverbanden waaraan Venray deelneemt geëvalueerd	Continu	Er wordt jaarlijks verantwoording afgelegd in de P&C-documenten door bij de Verbonden Partijen de ontwikkelingen aan te geven voor de betreffende samenwerking. In principe liggen de uitgangspunten van de nota Vizeer op samenwerking daaraan ten grondslag. In het kader van de nog uit te werken opdracht 'Actualiseren beleid Verbonden partijen' willen we indien nodig nadere afspraken maken over de evaluatie van samenwerkingsverbanden.

Afronden van de Investeringsagenda	2025	Tussen de Regio Noord Limburg en de Provincie Limburg is een investeringsagenda overeengekomen voor een totaalbedrag van € 40 mln (€20 regio en €20 mln provincie). Middels project-enveloppen worden investeringen in de regio aangedragen en gerealiseerd. Eind januari 2023 werd de 4e envelop definitief vastgesteld. Daarin zijn voor Venray 10 projecten opgenomen: deze projecten hebben een wisselende looptijd, die ligt vanaf 2023 tot uiterlijk 2025. Inmiddels wordt gewerkt aan een 5e envelop. De investeringsruimte van € 40 mln is daarmee nog niet benut. De regio gaat er vanuit dat daar ook in 2024 nog invulling aan wordt gegeven.
We werken met de regio aan een voorstel over hoe en op welke onderwerpen we de samenwerking met de Provincie kunnen versterken	2024	Het nieuwe college van Gedeputeerde Staten (GS) werd medio 2023 gevormd. Als regio verwachten we in de 2e helft van 2023 met hen in gesprek te gaan. De propositie die we hebben aangeboden is gebaseerd op het herijkte uitvoeringsprogramma van de Regio dat in het najaar van 2023 gereed moet zijn. In het coalitieakkoord van Provinciale Staten staat ook dat men mee wil doen met de regiodeals die in de maak zijn. Dit wijkt af van de boodschap van het vorige college van GS. Dit onderwerp nemen we mee in het gesprek met GS. De financiële consequenties van de afspraken die hieruit voort kunnen vloeien zijn nog niet bekend.

Deelprogramma 4.2 DIENSTVERLENING EN BEDRIJFSVOERING

Wat willen we bereiken?

Dienstverlening

Het streven is om het huidige niveau van onze dienstverlening in stand te houden en waar mogelijk te verbeteren. Daarbij benutten we de digitale mogelijkheden in onze dienstverlening. Het waarborgen van de privacy van onze inwoners blijft daarbij belangrijk. Er moet altijd aandacht zijn voor de menselijke maat. We zijn een communicatieve organisatie die in verbinding staat met onze inwoners. We weten wat er speelt in de gemeente en reageren alert op nieuwe ontwikkelingen en de betekenis daarvan voor onze inwoners en ondernemers/partners. We zijn in staat om de behoeften van inwoners te vertalen naar inrichtingsprincipes. Op basis van de behoeften van inwoners ontwikkelen we de dienstverlening. Bestuur en medewerkers zijn communicatief vaardig en schrijven in begrijpelijke taal. Daarmee verkleinen we de kloof tussen onze inwoners en de gemeentelijke organisatie, het college van B&W en de gemeenteraad. Als gemeente Venray moeten we mee in de wereld van steeds verdergaande digitalisering en datagedreven werken. Hierin blijven we investeren. Hiervoor zijn we aan de slag met de datastrategie.

Organisatie

We werken aan een continue doorontwikkeling van onze organisatie. Dit doen we om adequaat te kunnen inspelen op interne en externe ontwikkelingen en wendbaar te zijn indien nodig. Aspecten die daarbij bijzondere aandacht vragen zijn:

Strategisch personeelsmanagement (SPM): wat is toekomstgericht nodig om de kwaliteit van de organisatie te behouden en te verbeteren. De krapte op de arbeidsmarkt raakt ook onze gemeente. Met een verbetering van onze arbeidsmarktcommunicatie en een breed (bij-)scholingsaanbod willen we nieuwe mensen vinden, maar ook vasthouden (binden en boeien) voor onze organisatie.

Met de vastgestelde werkwijze van Programmeren en Prioriteren bewaken en monitoren we proactief of de haalbaarheid van de gestelde doelen en ambities in het collegeprogramma nog in balans is met de beschikbare capaciteit. Wanneer ambities vragen om bijstelling, wordt waar nodig de raad via de P&C cyclus hierin tijdig meegenomen.

Door nieuwe wettelijke voorschriften en ontwikkelingen op diverse gebieden worden gemeenten steeds vaker geconfronteerd met risico's: denk hierbij aan informatieveiligheid, privacy, juridisering, krapte op de arbeidsmarkt en de snelle media. Het streven is om in control te blijven en nog bewuster om te gaan met risico's door het risicomanagement proces steviger te verankeren in de organisatie.

Verbonden partijen

Voor dit deelprogramma zijn er geen verbonden partijen die een bijdrage leveren aan dit deelprogramma.

Wat gaan we daarvoor doen?

In de onderstaande tabel zijn alle actiepunten voor de komende jaren, zoals die voortvloeien uit de bovenstaande activiteiten, opgenomen. Elke activiteit is nader toegelicht en is aangegeven in welk jaar dit wordt opgepakt.

Activiteit uit het collegeprogramma 2022 - 2026	Gereed in	Toelichting
Dienstverlening		
Duiden en inrichten van de Wet open overheid	2024	Over de Wet open overheid (Woo) zijn de ontwikkelingen opgenomen in de Openbaarheids-paragraaf. Korthedshalve wordt daar naar verwezen.
Implementeren fase 1 visie doorontwikkeling op dienstverlening	2024	Deze opdracht wordt gestart na vaststelling van de herziene visie op dienstverlening.
Duiden en inrichten van de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer	2024	Per 1 juli 2024 treedt de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) in werking. De implementatie van de Wmebv versterkt onze (online) dienstverlening aan inwoners en ondernemers. Zij kunnen snel, eenvoudig en prettig digitaal producten en diensten aanvragen bij de gemeente. In een maatschappij die steeds verder digitaliseert, mogen onze inwoners en bedrijven dat ook van ons verwachten. Sinds het najaar van 2023 is Venray bezig met de implementatie en borging. Het doel is om voor 1 juli 2024 "Wmebv-proof" te zijn. Hiermee heeft Venray een volledig ingerichte digitale weg voor formele berichten van formele, gericht aan de gemeente gerealiseerd.
Organisatie		
Uitvoering project 'Organisatie ontwikkeling'	Continu	Om gericht op de toekomst, flexibel en wendbaar te zijn, werken we in 2024 onze vijf kernwaarden verder uit om de medewerkers de mogelijkheden te bieden die nodig zijn. In de huidige krappe arbeidsmarkt is het van belang veel aandacht te besteden aan het behoud van medewerkers én nieuwe manieren om nieuw personeel te interesseren voor een baan bij Venray. Door middel van verschillende deelprojecten werd hieraan gewerkt (bv talentmanagement, arbeidsmarktcommunicatie). Daarnaast houden we onze bedrijfsvoeringsprocessen op orde door verdere digitalisering (o.a. het besluitvormingsproces) en sturen we binnen de methodiek van programmeren en prioriteren op het realiseren van opdrachten en speerpunten in combinatie met de beschikbare capaciteit. Binnen het uitgangspunt van integraal management en coachend leiderschap, zal er specifiek aandacht zijn voor risicomangement om als organisatie beter in control te blijven.
Uitvoeren Visie hybride werken	2024	Met ingang van 2024 is de uitvoering van het hybride werken onderdeel van onze reguliere bedrijfsvoering.
Inzetten op ontwikkelingen als digitalisering en datagedreven werken	Continu	Deze opdracht wordt vervolgd door de nieuwe opdracht "digitale transformatie". Aanvullende toelichting volgt nog.
Implementeren "Programmeren en Prioriteren"	Continu	In 2023 is door de organisatie, samen met het college, ervaring opgedaan met het "programmeren en prioriteren". Er is een cyclus ingericht waarbij binnen de organisatie wordt beoordeeld in hoeverre de omvang van ons geplande werk samen met nieuwe opgaven die op ons af komen, nog passend zijn. Daarvoor worden de actuele werkzaamheden op hoofdlijnen in beeld gebracht, met daarin de belangrijkste vraagstukken van dat moment (het zgn. Concernkompas). Als sluitstuk van de cyclus gaat het CMT hierover periodiek (ca. zes-wekelijks) in gesprek met het college. Dit proces zal in 2024 worden voortgezet, waarbij we de ervaringen uit 2023 gebruiken om de werkwijze verder te optimaliseren.
Optimaliseren contractenbeheer	2024	In 2023 zijn de uitgangspunten geformuleerd rondom contractenbeheer. In 2024 wordt hieraan uitvoering gegeven.

Strategisch Personeelsmanagement (SPM)	Continu	SPM is een van de deelopdrachten in het kader van de verdere doorontwikkeling van de organisatie. De gekozen speerpunten zijn uitgewerkt in deelopdrachten, waaraan ook in 2024 verder wordt gewerkt. Dit gebeurt op basis van de input die in 2023 werd opgehaald in de organisatie of met medewerking van externe expertise om daarmee de beoogde input te leveren voor de doorontwikkeling van onze organisatie.
Verder doorontwikkelen van sturing en beheersing (control) binnen de gemeentelijke organisatie	Continu	De doorontwikkeling van control heeft continue onze aandacht. De richting/sturing van de organisatie pakken we op vanuit de verschillende opdrachten en speerpunten uit het collegeprogramma. Daarbij is aandacht voor de bedrijfsvoerings-technische aspecten en mogelijke risico's. Met het nieuwe risicobeleid, dat in het najaar van 2023 werd vastgesteld, geven we invulling aan en verbetering van het risicomanagement in onze organisatie. Daarnaast hebben we extra aandacht voor de processen in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording. Ook vanuit de organisatieontwikkeling werken we aan diverse thema's en opdrachten waardoor de organisatie beter in control komt en blijft. Middels de methodiek van 'programmeren en prioriteren' vindt reguliere monitoring plaats in de voortgang van de speerpunten: deze methodiek zullen we in 2024 verder optimaliseren.
Samenwerking bedrijfsvoering Horst aan de Maas en Venray	Continu	Op basis van de evaluatie van de samenwerking bedrijfsvoering is in het vierde kwartaal van 2023 een programmaplan voor de doorontwikkeling opgesteld. In 2024-2025 worden de (deel-)projecten uitgevoerd.

Deelprogramma 4.3 FINANCIËN

Wat willen we bereiken?

Financieel is onze gemeente Venray gezond. Dit komt door het solide financiële beleid dat als uitgangspunt in het collegeprogramma is opgenomen.

De volgende algemene financiële uitgangspunten worden gehanteerd:

- Wij streven naar een structureel sluitende meerjarenbegroting, waarbij de structurele uitgaven worden gedekt door structurele inkomsten.
- Wij handhaven het uitgangspunt dat de weerstandsratio minimaal 1 moet zijn.
- Dat de weerstandscapaciteit minimaal 10% van de exploitatie.
- Waar mogelijk vergroten wij onze reservepositie nog verder.
- Het maximaal dekken van incidentele kosten uit de reguliere begroting.
- Waar mogelijk de solvabiliteit verbeteren.

Voor de belastingen en retributies worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Als uitgangspunt de inflatiecorrectie jaarlijks toepassen;
- Het hanteren van kostendekkende tarieven voor diensten;
- Dat wij een relatief 'goedkope' gemeente qua belastingdruk blijven;
- Dat wij onderzoeken of er mogelijkheden zijn om duurzaam gedrag fiscaal te bevorderen.

Wat we in elk geval nodig hebben om een solide financieel beleid te blijven voeren, zijn actuele kaders waaraan we kunnen toetsen. Daartoe worden een aantal (financiële) beleidsnota's in deze collegeperiode geactualiseerd.

Verbonden partijen

De volgende verbonden partijen leveren een bijdrage aan de vastgestelde doelstellingen van dit deelprogramma.

- NV Bank Nederlandse Gemeenten
- CSV Amsterdam BV
- Publiek Belang Electriciteitsproductie BV

Wat gaan we daarvoor doen?

In de onderstaande tabel zijn alle actiepunten voor de komende jaren, zoals die voortvloeien uit de bovenstaande activiteiten, opgenomen. Elke activiteit is nader toegelicht en is aangegeven in welk jaar dit wordt opgepakt.

Activiteit uit het collegeprogramma 2022 - 2026	Gereed in	Toelichting
Financieel beleid		
Actualiseren van de (financiële) beleidsnota's	2025	In 2022 hebben we een start gemaakt met het actualiseren van de budgethoudersregeling. Het besluitvormingstraject is na verwachting eind 2023, begin 2024 afgerond. Eind 2022 zijn enkele modelverordeningen van de VNG beschikbaar gekomen. De verordeningen 212, 213 en 213a worden op 27 september 2023 in de auditcommissie besproken en komen daarna ter besluitvorming in het college en de raad. De actualisatie van de overige (financiële) beleidsnota's vindt in 2024 plaats.

Programma 4 Wat mag het kosten?

Opgenomen bedragen vanuit het Meerjaren Uitgaven- en Investeringsplan:

In onderstaande tabel is een totaaloverzicht opgenomen van alle aanvragen via het MUIP. De voorstellen zijn inhoudelijk en financieel verwerkt in de voorliggende begroting.

Het bijbehorende deelprogramma is weergegeven met DP in de tabel. Als sprake is van een investering dan staat deze vermeld als PD (project deelprogramma) gevolgd door het betreffende deelprogramma nummer. Dit komt door de automatische koppeling tussen het boekwerk van de begroting en het financieel systeem waarbij een verschil is gemaakt tussen de exploitatielasten en de investeringen.

Leven	Omschrijving	Investering				Exploitatielasten			
		2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027
Bedragen x € 1									
DP42	Transformatiebudget					750.000	750.000	750.000	750.000
DP41	Schoon door de Poort - Projectplan MFC De Schól Heide					2.381.853			
DP41	Schoon door de Poort - Ondernemingsplan MFC Wanssum					2.341.044			
DP41	Bijdrage regionale subsidie stichting Wat Kies Jij?					43.964	43.964	43.964	43.964
DP42	Basis op orde-Bedrijfsvoering					1.636.184	1.341.332	1.370.726	1.399.765
DP42	Adviseur en Beheerder Leren en ontwikkelen					95.794	100.509	104.786	108.750
Totalen						7.248.839	2.235.805	2.269.476	2.302.479

Totaaloverzicht van baten en lasten

In de volgende tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. Zowel de baten als de lasten worden als positieve bedragen weergegeven. Het saldo wordt weergegeven als negatief als er meer lasten zijn dan baten en als positief als er meer baten zijn dan lasten.

Bedragen x € 1.000	Rekening 2022	Begroting vorig jaar 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Programma						
DP41 Bestuur	4.029	5.696	8.848	4.154	4.292	4.351
DP42 Dienstverlening en bedrijfsvoering	19.927	23.621	24.969	24.800	25.453	25.986
DP43 Financiën	18.426	2.814	1.760	1.341	1.345	1.338
Totaal Lasten excl. reserves	42.383	32.132	35.576	30.294	31.090	31.676
DP41 Bestuur	553	0	0	0	0	0
DP42 Dienstverlening en bedrijfsvoering	168	78	0	0	0	0
DP43 Financiën	1.972	495	426	424	421	419
Totaal Lasten reserves	2.693	573	426	424	421	419
Totaal Lasten	45.076	32.705	36.002	30.718	31.511	32.094
DP41 Bestuur	181	0	0	0	0	0
DP42 Dienstverlening en bedrijfsvoering	940	571	940	1.049	1.217	1.254
DP43 Financiën	100.711	101.417	107.285	112.420	109.734	111.951
Totaal Baten excl. reserves	101.832	101.988	108.225	113.469	110.951	113.205
DP41 Bestuur	670	1.822	4.847	171	178	136
DP42 Dienstverlening en bedrijfsvoering	1.115	2.137	965	493	465	438
DP43 Financiën	1.908	1.247	470	22	22	22
Totaal Baten reserves	3.693	5.206	6.282	686	666	597
Totaal Baten	105.525	107.194	114.507	114.155	111.617	113.802
Totaal Programma	60.449	74.489	78.504	83.437	80.106	81.707

Bedragen x € 1.000	Rekening 2022	Begroting vorig jaar 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Programma						
DP41 Bestuur	3.848	5.696	8.848	4.154	4.292	4.351
DP42 Dienstverlening en bedrijfsvoering	18.988	23.050	24.029	23.751	24.236	24.732
DP43 Financiën	-82.285	-98.603	-105.526	-111.079	-108.389	-110.613
Totaal Saldo excl. reserves	-59.450	-69.856	-72.649	-83.174	-79.861	-81.530
DP41 Bestuur	-117	-1.822	-4.847	-171	-178	-136
DP42 Dienstverlening en bedrijfsvoering	-947	-2.059	-965	-493	-465	-438
DP43 Financiën	65	-752	-44	401	399	396
Totaal Saldo reserves	-999	-4.633	-5.856	-263	-245	-178
Totaal Programma	-60.449	-74.489	-78.504	-83.437	-80.106	-81.707

De analyse betreffende de afwijking begroting na wijziging ten opzichte van de realisatie is opgenomen in de jaarrekening onder paragraaf 2.3 Recapitulatie baten en lasten.

1.2 Paragrafen

Inleiding Paragrafen

In afzonderlijke paragrafen worden beleidslijnen vastgelegd met betrekking tot een aantal overstijgende thema's. Een zevental paragraaf zijn verplicht gesteld, namelijk:

- A. Lokale heffingen;
- B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- C. Onderhoud van kapitaalgoederen;
- D. Financiering;
- E. Bedrijfsvoering;
- F. Verbonden partijen;
- G. Grondbeleid.

Daarnaast zijn een aantal andere onderwerpen ook als paragraaf toegevoegd, namelijk:

- H. Investerings- en majeure projecten;
- I. Demografische ontwikkelingen;
- J. Taakstellingen en stelposten.

De specifieke paragrafen betreffen een dwarsdoorsnede van de diverse programma's Leven, Wonen, Werken en Besturen en hun bijbehorende deelprogramma's zoals vermeld in onderdeel 1.1 van de beleidsbegroting 2024.

Paragraaf A. Lokale heffingen

Inleiding

Deze paragraaf bevat informatie over het rijks- en gemeentelijk beleid met betrekking tot de gemeentelijke belastingen. Ook wordt ingegaan op de consequenties van dit beleid voor de inwoners.

In deze paragraaf is een overzicht van baten en lasten opgenomen voor de heffingen waarbij sprake is van het verhalen van kosten. Ook de mate van kostendekkendheid en de beleidsuitgangspunten worden vermeld.

In deze paragraaf gaan we niet nader in op de totstandkoming van de verschillende heffingen. Hiervoor dienen immers de verordeningen. Tarieven voor de gemeentelijke belastingen en heffingen zijn daarin integraal opgenomen. Voor het belastingjaar 2024 zal daarvoor nog een afzonderlijk raadsvoorstel worden voorgelegd.

Deze paragraaf dient ertoe om een betrouwbaar inzicht te bieden op een aantal onderdelen.

In deze paragraaf wordt verder ingegaan op de navolgende onderdelen:

1. Algemeen
2. De geraamde inkomsten.
3. Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen.
4. Een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen (belastingen, leges en rechten).
5. Kwijtscheldingsbeleid.

1. Algemeen

De gemeentelijke heffingen vormen een belangrijke inkomstenbron voor de gemeente Venray. Belangrijk omdat wij deze heffingen zelf opleggen aan onze burgers. Bij de lokale heffingen maken we onderscheid in heffingen die vallen onder de algemene dekkingsmiddelen en heffingen die daar niet onder vallen. Bij de eerste groep moet gedacht worden aan bijvoorbeeld de onroerende zaakbelasting. Bij de tweede groep moet gedacht worden aan de rioolheffingen en afvalstoffenheffing die slechts maximaal kostendekkend mogen worden opgelegd.

De lokale heffingen vormen een integraal onderdeel van het gemeentelijke beleid. Ze raken tenslotte de burger direct in de portemonnee. Dat is ook vaak de reden dat de burger "waar voor zijn geld" wil zien. De lokale heffingen zijn en blijven dan ook sterk in de (politieke) belangstelling staan.

Bij de gemeentelijke belastingen zijn drie typen belastingen te onderscheiden:

- algemene belastingen
- bestemmingsbelastingen

- retributies (rechten en leges)

Algemene belastingen

De algemene belastingen komen ten goede aan algemene middelen van de gemeente. Dit betekent dat de opbrengsten niet gelabeld zijn maar voor alle gemeentelijke taken en voorzieningen kunnen worden ingezet. De gemeenteraad bepaalt waarvoor. Onder de algemene belastingen vallen bijvoorbeeld de onroerendezaakbelastingen en de (water)verblijfsbelasting.

Bestemmingsbelastingen

Bestemmingsbelastingen zijn belastingen waarvan de opbrengsten zijn bestemd voor specifieke taken of voorzieningen met een duidelijk algemeen belang. Voorbeelden hiervan zijn de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. Voor bestemmingsbelastingen geldt dat de gemeente niet meer mag heffen dan de kosten die zij voor de betreffende taak of voorziening maakt.

Retributies

Retributies worden geheven van de persoon, aan wie de gemeente een specifieke dienst verleent, die een individueel voordeel hiervan heeft. De belangrijkste retributies zijn de leges: vergoedingen voor een bij de gemeente aangevraagde dienst als het aanvragen van een paspoort of een vergunning. Net als bij bestemmingsbelastingen mogen de retributies niet meer dan kostendekkend zijn.

Keuzevrijheid

De gemeenteraad maakt de keuze welke belastingen een gemeente wel heft en welke niet. Deze keuzevrijheid houdt tegelijkertijd in dat de gemeenteraad bepaalt welke belastingen er worden ingezet, hoe de belastingen over burgers en bedrijven worden verdeeld en hoe groot de gewenste belastingopbrengst uit een belasting is. Het geheel aan gemaakte keuzes aan te heffen belastingen en de hoogte daarvan noemt men ook wel de belastingmix.

Bij de invulling van de belastingmix moet de gemeenteraad een aantal keuzes maken:

- afweging over de verdeling: op wie moet de belasting drukken: burgers of bedrijven, de hele gemeente of alleen de kostenveroorzakers?
- zetten we een belasting in om niet-fiscale beleidsdoelen te realiseren? Wellicht het bekendste voorbeeld daarvan zijn de parkeerbelastingen die het gemeentelijk beleid rond parkeerdruk ondersteunen;
- de hoogte van de uitvoeringskosten van een belasting: een weegsysteem bij de afvalstoffenheffing vraagt bijvoorbeeld meer administratie en is dus duurder dan een vast bedrag per huishouden.

2. Geraamde inkomsten

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de totale inkomsten uit gemeentelijke heffingen over diverse jaren. In het verlengde hiervan wordt in hoofdlijnen een toelichting gegeven op de ontwikkelingen.

Samenstelling en geraamde inkomsten gemeentelijke heffingen:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Onroerende zaakbelastingen	15.460	15.970	16.992	17.365	17.750	18.141
- opbrengst gebruikers niet woning	3.563	3.673	3.985	4.075	4.168	4.263
- opbrengst eigenaren niet woning	5.201	5.414	5.730	5.856	5.984	6.115
- opbrengst eigenaren woning	6.696	6.885	7.280	7.436	7.599	7.765
- Kwijtscheldingen	0	-1	-1	-1	-2	-2
Afvalstoffenheffing	4.379	5.172	5.221	5.300	5.450	5.635
- Afvalstoffenheffing opbrengst	4.512	5.289	5.372	5.463	5.626	5.825
- Kwijtscheldingen	-133	-116	-151	-163	-176	-190
Rioolheffing	4.551	4.628	4.802	4.934	5.017	5.103
- Rioolheffing opbrengst	4.618	4.705	4.881	5.014	5.099	5.186
- Kwijtscheldingen	-66	-78	-79	-81	-82	-83
Rioolaansluitrecht	66	36	36	36	36	36
Water-/toeristenbelasting	630	572	707	707	707	734
Leges	1.971	1.578	1.885	2.010	2.199	2.295
Parkeerbelasting	325	392	403	403	403	403
Marktgelden	16	30	32	32	33	33
Lijkbezorgingsrechten	55	41	41	41	41	41
Havengelden	178	190	200	222	235	240
BIZ Smakterheide	98	91	92	92	92	92
Reclamebelasting	116	126	126	126	126	126
Totaal	27.845	28.826	30.538	31.269	32.091	32.879

3. Het beleid t.a.v. de lokale heffingen

3a. Rijksbeleid

VNG pleit voor zorgvuldige uitbreiding belastinggebied

Momenteel wordt tussen rijk en gemeenten gesproken over een nieuwe of aangepaste financieringssysteem. De wens is om per 2026 tot een nieuwe wijze van bekostigen te komen, waarbij verruiming van het lokale belastinggebied een te onderzoeken onderdeel is.

In het rapport 'Bepalen betekent betalen' uit 2015 is aanbevolen om te komen tot een significante uitbreiding van het gemeentelijk belastinggebied. Het gaat daarbij om autonome keuzes, niet om het bekostigen van rijksdoeleinden. De auteurs van dit rapport Alexander Rinnooy Kan en Maarten Allers schreven op verzoek van de VNG een notitie ter actualisering van de analyse.

Verschuiving van rijksbelastingen naar lokale belastingen.

Door de decentralisaties is het aantal taken waar de gemeenten voor staan alleen maar toegenomen, terwijl bij die verschuiving de financiële ruimte die gemeenten krijgen niet mee is ontwikkeld. Gemeenten zijn financieel afhankelijker geworden van het Rijk; lokale voorkeuren kunnen zij daardoor minder adequaat afwegen. Vanuit het versterken van de lokale democratie

pleit de commissie voor méér flexibiliteit in het financiële domein. Dat wil zeggen méér beschikkingsbevoegdheid waar de benodigde euro's vandaan moeten komen, niet méér euro's of een hogere belastingdruk

Randvoorwaarden.

De VNG zal zich hiervoor dan ook inzetten. Uitbreiding kan echter in 2026 (inzet coalitieakkoord) slechts aan de orde komen als met name 'de financiële verhoudingen op orde' en 'geen verhoging van de lastendruk' worden nagestreefd

Staatssecretaris wil strengere regels voor 'No Cure No Pay bureaus'

Staatssecretaris Van Rij van Financiën kondigt maatregelen aan om de grote stroom bezwaren tegen de WOZ-beschikkingen die door 'no cure no pay'-bureaus (NCNP) worden ingediend, terug te dringen. Daarover stuurde hij op 23 maart een brief aan de Tweede Kamer.

Gemeenten moeten een vergoeding betalen als via no-cure-no-paybureaus de WOZ-waarde van woningen en bedrijven wordt aangepast. Dat gebeurt doordat die bureaus namens burgers een bezwaarschrift indienen bij de gemeente of door een beroep bij de rechter. Dat levert die bureaus zo veel geld op dat er sprake is van een verdienmodel. Burgers profiteren daar niet van. Terwijl de regeling is bedoeld als kostenvergoeding voor burgers. De enorme toename van de bureaus heeft een aantal maatschappelijk ongewenste gevolgen:

1. De uitvoering van de Wet WOZ loopt vast
2. De rechters komen te weinig toe aan andere zaken
3. De relatie met de burger formaliseert
4. In 2021 keerden gemeenten €17 miljoen uit aan kostenvergoedingen

Maatregelen Op het gebied van de WOZ wil Van Rij een aantal concrete maatregelen invoeren om de rol van de NCNP bedrijven in te perken. Zo wil hij dat de proceskosten altijd aan de burger worden uitgekeerd. Deze krijgt zo een beter inzicht in de proceskosten en in de relatie met de verlaagde WOZ-waarde en de OZB-aanslag.

Verder wil de Staatssecretaris de proceskostenvergoedingen fors verlagen, om de vergoeding "meer in verhouding te brengen met het werk dat de bedrijven verrichten". Met deze maatregel wil hij bereiken dat het verdienmodel van de bedrijven een stuk minder aantrekkelijk wordt. De gemeente Venray en veel gemeenten en samenwerkingsverbanden hebben goede ervaringen met het op een informele wijze in contact komen met de burger. Van Rij wil dit verder stimuleren met nadere maatregelen, zodat het makkelijker wordt om de WOZ-waarde "op informele wijze" te corrigeren.

De gemeente Venray stimuleert dit al enkele jaren actief waarbij direct contact kan worden opgenomen met de gemeente.

3b. Gemeentelijk beleid

Algemeen beleid ten aanzien van de gemeentelijke heffingen

De gemeenteraad stelt jaarlijks de belastingverordeningen vast. Voor de gemeentelijke belastingen en heffingen zijn daarin de tarieven integraal opgenomen. Hiervoor zullen afzonderlijke raadsvoorstellen worden gedaan, die in de reguliere raadsvergadering december 2022 voor behandeling worden voorgelegd.

Omgevingswet

De definitieve invoeringsdatum van de inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging bouwen (WKB) is bepaald op 1 januari 2024 (zie ook het onderwerp "Eerste kamer geeft groen licht voor Omgevingswet onder hoofdstuk 3a Rijksbeleid van deze paragraaf). Deze wetten hebben ook ingrijpende gevolgen voor de leges. Zo mogen er na de inwerkingtreding van de Omgevingswet leges geheven worden op milieubelastende activiteiten en vervallen er door de invoering van de WKB leges(inkomsten). Door de keuzes die nog gemaakt moeten worden, en het feit dat nog niet zeker is welke leges(inkomsten) komen te vervallen en wat het aantal te verwachten aanvragen zal gaan worden bij invoering van de beide wetten, zijn de (financiële) gevolgen nog niet volledig duidelijk. In de aanloop naar de nieuwe invoeringsdatum zullen de structurele kosteneffecten inzichtelijk gemaakt worden en zal een nieuwe legesverordening worden voorgelegd.

4. Een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen

4a. Kostendekkende leges en rechten

In het BBV is opgenomen dat gemeenten verplicht zijn om, in hun begroting, per categorie van producten en diensten inzichtelijk te maken en welke kosten en opbrengsten aan de tarieven ten grondslag liggen. Ook moeten de gemeenten daarbij toelichten welke beleidskeuzes er bij de tarifiering van de producten en diensten zijn gemaakt. Bijvoorbeeld of er kruissubsidiëring is tussen of binnen product categorieën. Dit geldt voor de volgende leges, heffingen en rechten: afvalstoffenheffing, rioolheffing, rioolaansluitrecht, leges, marktgelden, havengelden en lijkbezorgingsrechten. De overige belastingen, OZB, (water)verblijfsbelasting, reclamebelasting, BIZ Smakterheide en parkeerbelasting zijn algemene belastingen en gaan naar de algemene middelen van de gemeente en kunnen door de gemeente vrij besteed worden. De voorwaarden m.b.t. kostendekkendheid gelden hiervoor niet.

Afvalstoffenheffing

De gemiddelde afvalstoffenheffing voor een huishouden (basistarief + variabel tarief), daalt in 2024 met € 1,74, oftewel 0,7%. De tarieven gaan weliswaar licht omhoog, maar de heffing berekenen we anders. Dit komt omdat inwoners gemiddeld nog maar 4 keer per jaar de grijze restafvalcontainer buiten zetten. Vorig jaar rekenden we nog met 5 ledigingen. De tarieven zijn dus wel iets gestegen, maar het gemiddelde daalt. Zie de tabel bij 'Tarieven afvalstoffenheffing'. Een stabiele afvalstoffenheffing belooft de inwoner voor het goede afvalscheidingsgedrag. Nu het nieuwe afvalbeleid meer dan een jaar in werking is, lijkt deze stabielere fase aangebroken qua financiën. Desondanks zijn er enkele mutaties in de begroting die opvallen.

Meevaller verwerkingskosten milieustation

Renewi exploiteert voor de gemeente het milieustation en bracht begin 2023 goed nieuws. De verwerkingskosten van met name grof restafval, hout, harde kunststoffen en matrassen dalen flink. Dit betekent een meevaller van zo'n € 240.000 op de afvalbegroting. Uitgaande van deze nieuwe verwerkingsprijzen levert dat ook voor volgend jaar (ondanks een eventuele indexering) een grote besparing op.

Opnieuw verwachte hoge indexering

Recente CBS indexcijfers gooien roet in het eten. Na de hoge indexering vorig jaar staat ook voor het 1^e kwartaal van 2023 een indexering van 10,5% voor de categorie transport. We verwachten daarom dat onze inzamelaars een hoge indexering aan de gemeente doorberekenen. Dit komt neer op zo'n € 225.000. De grootste inzamelaar Remondis mag indexeren op basis van het 2^e kwartaal. Deze is nog niet bekend op het moment van schrijven, dus het kan zijn dat dit nog anders uitpakt.

Overige opvallende kostenstijgingen en besparingen

Kleinere mutaties die opvallen zijn de stijging van loonkosten en overhead. Deze worden gezamenlijk € 75.000 hoger ingeschat voor 2024. Ook de kosten voor kwijscheldingen stijgen met € 70.000 doordat meer huishoudens hier aanspraak op maken. Op het opruimen van afval bij de ondergrondse containers bij supermarkten kan de gemeente € 40.000 besparen. Dit komt doordat de verzamelcontainers voor PMD-afval weg zijn. Als gevolg hiervan zijn er veel minder bijplaatsingen op deze afvalperrons.

Tarieven afvalstoffenheffing

Basis voor de afvalstoffenheffing zijn kostendekkende tarieven. Deze zijn vastgesteld op basis van begrote kosten voor het inzamelen van afval en de begrote kosten en opbrengsten voor het verwerken van afval. De hieronder weergegeven tarieven zijn concept-tarieven. De definitieve tarieven voor 2024 worden tijdens de raadsvergadering van december 2023 voor vaststelling aangeboden en kunnen derhalve afwijken van de concept-tarieven.

Afvalstoffenheffing (bedragen x € 1)	2023	2024	% daling/stijging
Vast tarief	€ 209,28	€ 215,40	3%
Restafval			
container van 40 ltr.	€ 2,81	€ 2,95	5%
container van 60 ltr.	€ 4,22	€ 4,43	5%
container van 80 ltr.	€ 5,62	€ 5,91	5%
container van 140 ltr.	€ 9,84	€ 10,33	5%
container van 240 ltr.	€ 16,87	€ 17,72	5%
volume van 60 ltr ondergronds	€ 4,22	€ 4,43	5%
Gemiddelde afvalstoffenheffing¹	€ 258,48	€ 256,72	-0,7%

1In 2023 basistarief + 5x lediging 140 liter restafval. (Gemiddeld aantal ledigingen per huishouden in 2022)

In 2024 basistarief + 4x lediging 140 liter restafval. (Gemiddeld aantal ledigingen per huishouden in 2023)

Berekening kostendekkendheid afvalstoffenheffing	Bedragen x € 1
Kosten incl. (omslag)rente excl. kwijtscheldingen	-4.836.551
Kosten kwijtscheldingen	-151.028
Kosten uitvoering kwijtscheldingen	-37.646
Inkomsten excl. heffingen	779.236
Mutatie voorziening egalisatie afvalstoffenheffing	7.000
Netto kosten	-4.238.989
Toe te rekenen kosten:	
Overhead incl. (omslag)rente	-423.540
BTW	-709.333
Totale kosten	-5.371.862
Opbrengst heffingen: vastrecht	4.151.695
Opbrengst heffingen: variabel recht	1.220.168
Netto opbrengst heffingen	5.371.863
Onttrekking voorziening egalisatie afvalstoffenheffing (verrekend als korting op vastrecht)	0
Totale opbrengst heffingen	5.371.863
Dekking	100%

Rioolheffing en riolering

In het Gemeentelijk RioleringsPlan 2022-2025 is het beleid voor de riolering vastgelegd. Ook is opgenomen hoe dit beleid en de daaruit volgende werkzaamheden worden gefinancierd. Er is een voorzet gedaan met betrekking tot de hoogte van de rioolheffing. In het GRP wordt gesteld dat het tarief met 2% moet stijgen. Hier bovenop wordt gerekend met een inflatiepercentage van 1.7%. Het tarief voor 2024 is dan 3,7% hoger dan in 2023. Het GRP is in de raadsvergadering van december 2021 vastgesteld.

De definitieve tarieven voor het belastingjaar 2024 worden in de raadsvergadering van december 2023 vastgesteld.

Tarieven Rioolheffing en riolering

(Bedragen x €1)	eigenaar / gebruik	niet afgekoppeld	niet afgekoppeld	afgekoppeld	afgekoppeld	%
		2023	2024	2023	2024	
basisheffing vastrecht rioolheffing	Eig.	€ 97,88	€ 101,54	€ 97,88	€ 101,54	3,7%
afvoerrecht afvalwater méerpersoonshuishouden (woning)	Gebr.	€ 132,12	€ 137,07	€ 132,12	€ 137,07	3,7%
afvoerrecht afvalwater éénpersoonshuishouden (woning)	Gebr.	€ 66,12	€ 68,54	€ 66,12	€ 68,54	3,7%

afvoerrecht afvalwater per eenheid van 250 m ³ (niet woning)	Gebr.	€ 132,12	€ 137,07	€ 132,12	€ 137,07	3,7%
afvoer hemelwater woningen	Eig.	€ 14,68	€ 15,23	€ 0,00	€ 0,00	3,7%
afvoer hemelwater niet-woning per eenheid van 200 m ²	Eig.	€ 14,68	€ 15,23	€ 0,00	€ 0,00	3,7%

[1] Tarieven conform GRP 2022_2025

De gemeente Venray heeft een rioolheffing om de kosten van de riolering, gedefinieerd in de drie zorgplichten (hemelwater, grondwater en afvalwater), te kunnen betalen. Uit deze rioolheffing moeten alle kosten voor de riolering kunnen worden betaald, zonder een bijdrage van de algemene middelen aan het product riolering. Eventuele tekorten of overschotten worden door middel van de voorziening egalisatie riolering over de jaren uitgemiddeld. Voor 2024 kan de volgende tabel voor de totale inkomsten en uitgaven worden opgesteld.

Berekening kostendekkendheid rioolheffing	Bedragen x € 1,-		
Kosten incl. (omslag)rente exclusief kwijtscheldingen	-3.233.647		
Kosten kwijtscheldingen	-79.171		
Kosten uitvoering kwijtscheldingen	-32.054		
Inkomsten excl.heffingen	22.511		
Mutatie voorziening egalisatie riolering	-689.666		
Netto kosten	-4.012.027		
Toe te rekenen kosten:			
Overhead incl. (omslag)rente	-417.075		
BTW	-451.986		
Totale kosten	-4.881.088		
		Eigenaar	Gebruiker
		49%	51%
Totale kosten gesplitst	-4.881.088	-2.387.206	-2.493.882
Opbrengst heffingen	4.881.088	2.387.206	2.493.882
Dekking	100%	100%	100%

Rioolaansluitrecht

De kosten voor het maken van een rioolaansluiting zijn afhankelijk van onder andere de diameter, de lengte van de leiding en of het onder vrijverval of via drukriolering kan worden geloosd. Deze kosten worden volgens een vaste verrekening (verordening rioolaansluitrecht) doorberekend aan de aanvrager van de aansluiting. Voor de begroting 2024 wordt gerekend met een verhoging van de tarieven uit 2023 met 3,9%. De tarieven mogen maximaal kostendekkend zijn, maar zijn dat nu niet. Dit wordt veroorzaakt door onder andere de BTW. De definitieve tarieven voor het belastingjaar 2024 worden in de raadsvergadering van december 2023 vastgesteld.

Bedragen x €1	2023	2024	%
Aansluiting op gemengd stelsel onder vrijverval (diameter maximaal 125 mm en max. lengte 6 meter).	713,54	741,37	3,9%

Aansluiting op gescheiden stelsel onder vrijverval (diameter maximaal 125 mm en max. lengte 6 meter).	1.075,07	1.117,00	3,9%
Aansluiting op drukriolering ten tijde van aanleg gemeentelijk riool ter plaatse	8.557,70	8.891,45	3,9%
De genoemde bedragen worden verhoogd met het openbreken en herstellen van bovenliggende verharding:			
Tegelbestrating per m ²	61,28	63,67	3,9%
Klinkerbestrating per m ²	60,15	62,50	3,9%
Asfaltverharding per m ²	345,98	359,47	3,9%

Berekening kostendekkendheid riolaansluitrecht	Bedragen x € 1,-
Kosten incl. (omslag)rente	-38.475
Inkomsten excl.heffingen	0
Netto kosten	-38.475
Toe te rekenen kosten:	
Overhead incl. (omslag)rente	0
BTW	-8.080
Totale kosten	-46.555
Opbrengst heffingen	36.223
Dekking	78%

Leges

Leges zijn verschuldigd voor verstrekte diensten en worden geheven om de verschillende taken te bekostigen. Bijvoorbeeld het in behandeling nemen van een aanvraag voor een paspoort of rijbewijs. Ook zijn er leges verschuldigd voor het in behandeling nemen van een

omgevingsvergunning, een evenementenvergunning of een drank- en horecaverunning. De opbrengsten uit de heffing van leges worden gebruikt om de kwaliteit van de verstrekking te waarborgen en om personeels-, huisvesting- en materiaalkosten te dekken. De opbrengst uit de leges mag de totale kosten niet overtreffen.

Per hoofdstuk/titel van de legesverordening worden de lasten (directe lasten + overhead + btw) en de totale inkomsten weergegeven. Ook de mate van kostendekkendheid (in %) is opgenomen.

Leges verordening (x € 1)	Lasten taakvelden	Overhead	Totale lasten	Andere inkomsten	Leges	Totale baten	Kosten-dekkendheid
Titel 1 Algemene dienstverlening							
1.1 Burgerlijke Stand	159.254	117.993	277.246	0	46.253	46.253	17%
1.2 Reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart	536.950	208.253	745.203	0	571.420	571.420	77%
1.3 Rijbewijzen	149.694	94.601	244.296	0	138.754	138.754	57%
1.4 GBA	186.941	160.563	347.505	0	15.585	15.585	4%
1.5 Naturalisatie	83.018	22.842	105.861	0	37.323	37.323	35%
1.6 Wet bescherming persoonsgegevens	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
1.7 Bestuursstukken	0	0	0	0	0	0	0%
1.8 Vastgoedinformatie	0	0	0	0	0	0	0%
1.9 Overige publiekszaken	101.688	66.545	168.233	0	15.230	15.230	9%
1.10 Reproductiekosten	0	0	0	0	0	0	0%
1.11 Huisvestingswet	Gratis	Gratis	Gratis	Gratis	Gratis	Gratis	n.v.t.
1.12 Leegstandwet	Gratis	Gratis	Gratis	Gratis	Gratis	Gratis	n.v.t.

1.13 Gemeentegarantie	0	0	0	0	0	0	0%
1.14 Winkeltijdenwet	0	0	0	0	0	0	0%
1.15 Kansspelen	0	0	0	0	0	0	0%
1.16 Telecommunicatie	0	0	0	0	0	0	0%
1.17 Verkeer en vervoer	0	0	0	0	0	0	0%
1.18 Diversen	0	0	0	0	0	0	0%
Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning							
2.2 Vooroverleg / beoordelen concept omgevingsvergunningsaanvraag	139.002	95.803	234.805	0	31.321	31.321	13%
2.3-2.6 Omgevingsvergunning	503.405	437.362	940.768	0	979.247	979.247	104%
2.7 Wijziging omgevingsvergunning agv wijziging project	0	0	0	0	0	0	0%
2.8 Bestemmingswijzigingen zonder activiteiten	0	0	0	0	0	0	0%
Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn							
3.1 Horeca	76.085	78.733	154.818	0	15.565	15.565	10%
3.2 Evenementen	85.221	84.339	169.560	0	7.622	7.622	4%
3.3 (Markt) Standplaatsen	0	0	0	0	0	0	0%
3.4 Huisvestingswet	gratis	gratis	gratis	gratis	gratis	gratis	gratis
3.5 Sexbedrijven	0	0	0	0	0	0	0%
3.6 Open vuur	0	0	0	0	0	0	0%
3.7 Brandbeveiliging	12.224	11.914	24.138	0	9.449	9.449	39%
3.8 Muziekvergunning	0	0	0	0	0	0	0%
3.9 Kinderopvang	5.031	677	5.709	0	4.414	4.414	77%
3.10 Overige	0	0	0	0	0	0	0%
TOTAAL	2.038.514	1.379.625	3.418.139	0	1.872.183	1.872.183	55%

Kruissubsidiëring vindt plaats binnen en tussen de diverse titels. Een verwacht overschot bij de ene activiteit wordt gebruikt voor de dekking van een verwacht tekort bij een andere activiteit/Een overdekking binnen de ene groep diensten wordt gebruikt voor onderdekking van een andere groep diensten.

Marktgeden

Elke standplaatshouder op de markt dient jaarlijks marktgeld te betalen. Hiervoor worden onder meer de kramen, stroom, schoonmaak en verkeersmaatregelen gerealiseerd, alsmede de inzet van de marktmeester. De hoogte van het marktgeld wordt berekend aan de hand van strekkende meters van de kramen. Het marktgeld wordt verhoogd als er stroom wordt afgenomen, afhankelijk van de capaciteit van de aansluiting. Uitgangspunt is dat de tarieven in 2023 stijgen met het inflatiepercentage van 3,9%. De definitieve tarieven voor het belastingjaar 2024 worden in de raadsvergadering van december 2023 vastgesteld.

Havengelden

Elk schip dat de industriehaven van Wanssum aandoet (liggen of laden/lossen) is havengeld verschuldigd. De hoogte van dit havengeld is afhankelijk van de omvang van het schip (tonnen laadvermogen of aantal standaard containers). Dit is vastgelegd in de havengeldverordening. Deze verordening wordt elk jaar geactualiseerd.

Met de opbrengst van het havengeld worden de voorzieningen in de haven beheerd en onderhouden. De tarieven mogen maximaal kostendekkend zijn, maar uit concurrentie overwegingen zijn ze dat nu niet. Om het tekort te dekken wordt gebruik gemaakt van de voorziening egalisatie industriehaven.

In het onlangs vastgestelde havenbeheerplan wordt voor de periode 2022-2025 een verhoging van de havengelden voorzien van 2%. In de raadsvergadering van december 2023 worden de definitieve tarieven voor 2024 vastgesteld.

Berekening kostendekkendheid havengelden	Bedragen x € 1,-
Kosten incl. (omslag)rente	-349.957
Inkomsten excl.heffingen	0
Mutatie voorziening egalisatie industriehaven	0
Netto kosten	-349.957
Toe te rekenen kosten:	
Overhead incl. (omslag)rente	-29.738
BTW	0
Totale kosten	-379.695
Opbrengst heffingen	200.294
Dekking	53%

Lijkbezorgingsrechten

Venray heeft één gemeentelijke begraafplaats: Boschhuizen. Voor het gebruik van deze begraafplaats worden begraafrechten geheven. Er zijn verschillende tarieven. Zo betaalt men bijvoorbeeld voor het recht op een eigen graf voor een bepaalde periode, het bijzetten van urnen en asbussen of het verstrooien van as. In Venray zijn de legestarieven voor de kosten van begraven in 2020 onderzocht en kostendekkend gemaakt met ingang van 1-1-2021. Vanwege specifieke regelgeving en omstandigheden is de totale exploitatie van de begraafplaats niet kostendekkend. Uitgangspunt is dat de tarieven in 2024 stijgen met het inflatiepercentage van 3,9%. De definitieve tarieven voor het belastingjaar 2024 worden in de raadsvergadering van december 2023 vastgesteld.

Beleid/uitgangspunten algemene begraafplaats

Sinds 1972 heeft Venray een algemene begraafplaats. In 1973 en 1974 zijn hier de graven van de Petrus Banden Kerk (katholieke begraafplaats) naar over gebracht. Dit is het begin geweest van de algemene begraafplaats. De graven van de kerk zijn geplaatst in het zogenaamde vak O. Dit vak heeft een aparte status binnen de begraafplaats. Het college van burgemeester en wethouders heeft op 26 juni 2018 de notitie ontwikkeling vak O Begraafplaats Boschhuizen vastgesteld. In deze notitie is besloten om vanaf 26 juni 2018 geen leges meer te heffen over de bestaande graven in vak O. Ook is besloten dat er geen (bij)begravingen, dan wel (bij)plaatsingen van urnen worden toegestaan.

Leges verordening (x € 1)	Lasten taakvelden	Overhead	Totale lasten	Andere inkomsten	Leges	Totale baten	Kosten-dekkendheid
Begraafplaatsen	183.380	13.607	196.987	0	16.518	16.518	8%

4b. Algemene belastingen

Onroerendezaakbelastingen (OZB)

Iedere eigenaar van een onroerende zaak, zoals een woning of niet-woning is belastingplichtig in het kader van de OZB. Een gebruiker van een onroerende zaak zijnde niet-woning is ook belastingplichtig in het kader van de OZB. Dit met uitzondering van het woondeel van een niet-woning. De definitieve tarieven OZB voor het belastingjaar 2024 worden in de raadsvergadering van december 2023 vastgesteld.

Inflatiecorrectie OZB

In het coalitieakkoord 2022-2026 is vastgelegd dat als uitgangspunt voor de OZB de jaarlijkse inflatiecorrectie wordt gekozen. In de begroting 2024 tot en met 2027 is het inflatiepercentage toegepast zoals vermeld in tabel van de bijlage 2, hoofdstuk 2.1. van de kadernota. In de begroting 2023 – 2027 is voor 2023 een inflatiepercentage van 2,20% opgenomen. Voor de begroting 2024 hanteren we 3,90% en voor de jaren 2025 t/m 2027 bedraagt het percentage 1,60%.

Voorlopige belastingdruk 2024 (=OZB+afval+riool)

Op basis van de geldende uitgangspunten bedraagt de voorlopige gemiddelde lastendruk (voor een huishouden van twee of meer personen, die eigenaar en gebruiker zijn van een woning) voor 2024 € 875,66 Dit betekent dat de lastendruk 2024 (=OZB+afval+riool) stijgt ten op van 2023 met 2,5%.

	2023 (verwachte waarde oktober 2022)	2023 (waarde per juni 2023)	2024 (geprognoseerde waarde)	%
WOZ-waarde [1]	€ 301.700,00	€ 305.300,00	€ 303.850,00	-0,5%
OZB [2]	€ 347,26	€ 351,40	€ 365,10	3,9%
Rioolheffing [3]	€ 244,70	€ 244,70	€ 253,84	3,7%
Afvalstoffenheffing [4]	€ 258,48	€ 258,48	€ 256,72	-0,7%
Totale belastingdruk	€ 850,44	€ 854,58	€ 875,66	2,5%

[1] De gemiddelde prognose WOZ-waarde van de woningen. De herwaardering/marktanalyse 2024, naar de waardepeldatum 1 januari 2023 wordt in januari 2024 geheel afgerond.

[2] De WOZ-waarden worden d.m.v. een WOZ-beschikking begin 2024 definitief bekendgemaakt.

[3] Uitgangspunt is een meerpersoonshuishouden en het pand is niet afgekoppeld van het gemeentelijk rioleringsstelsel.

[4] Voor 2023 is uitgegaan van een vast tarief vermeerderd met 5 containers 140 liter restafval en voor 2024 is uitgegaan van een vast tarief vermeerderd met 4 containers 140 liter restafval

(Water)verblijfsbelasting

Belast is een overnachting in vakantieonderkomens, mobiele kampeeronderkomens, niet-beroepsmatig verhuurde ruimten, vaste standplaatsen en logiesverblijven. De aanslag verblijfsbelasting wordt opgelegd aan de hotelier, pensionhouder, campinghouder etc., maar ook op locaties waar buitenlandse werknemers verblijven. De toeristen zelf ontvangen geen aanslag, maar zien het bedrag meestal wel op de rekening.

De stijging van het tarief wordt pas doorgevoerd, zodra het tarief afgerond kan worden op 5 cent. Uit onderstaande tabel blijkt dat het tarief voor de verblijfsbelasting 2024 wordt verhoogd naar een bedrag van € 1,35.

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
inflatiepercentage		3,90%	1,60%	1,60%	1,60%	1,60%
berekend tarief	1,30	1,35	1,37	1,39	1,42	1,44
werkelijk tarief	1,30	1,35	1,35	1,35	1,40	1,40

Parkeerbelasting

Parkeerbelastingen geldt voor de afgesloten terreinen Blekersveld, Raadhuisstraat en de parkeergarage. Dit in de vorm van parkeergelden en abonnementen. Daarnaast zijn in bepaalde straten ontheffingen blauwe zone en parkeervergunningen mogelijk. Voorgesteld wordt om de tarieven te handhaven. De definitieve tarieven voor het belastingjaar 2024 worden in de raadsvergadering van december 2023 voor vaststelling aangeboden.

Reclamebelasting

De reclamebelasting is van toepassing binnen het centrumgebied van de gemeente Venray. De belasting wordt geheven ter zake van openbare aankondigingen (reclame-uitingen) zichtbaar vanaf de openbare weg. De gemeente int deze belasting en maakt deze vervolgens onder inhouding van de inningskosten ad € 4000 over naar de ondernemersvereniging Venray Centraal.

Naar verwachting zullen de tarieven de komende jaren gelijk blijven. De definitieve vaststelling van deze tarieven moet echter nog plaatsvinden tijdens de najaarsvergadering van de ondernemersvereniging Venray Centraal.

Bedragen x €1	2023	2024
voor een reclameobject met een oppervlakte tot 0,5 m ² :	475	475
voor een reclameobject met een oppervlakte van 0,5 m ² tot 2,5 m ² :	600	600
voor een reclameobject met een oppervlakte van 2,5 m ² tot 5 m ² :	675	675

voor een reclameobject met een oppervlakte van 5 m ² tot 10 m ² :	750	750
voor een reclameobject met een oppervlakte vanaf 10 m ² :	825	825

BIZ-Smakterheide

Op grond van de Bedrijven-Investerings-Zones (BIZ) is het mogelijk om binnen een nader af te bakenen gebied (zoals een bedrijventerrein) alle ondernemers gezamenlijk mee te laten betalen aan de kwaliteitsverbetering van de bedrijfsomgeving. Daarbij gaat het dan om activiteiten gericht op het bevorderen van de veiligheid en ruimtelijke kwaliteit binnen het betreffend gebied. Hiermee wordt het "freeriders" gedrag voorkomen. De gemeente int de jaarlijkse bijdragen en betaalt deze, onder inhouding van de inningskosten ad € 3500 , uit aan de Ondernemersvereniging Smakterheide.

Naar verwachting zullen de tarieven de komende jaren gelijk blijven. De definitieve vaststelling van deze tarieven moet echter nog plaatsvinden tijdens de najaarsvergadering van de ondernemersvereniging Smakterheide (BIZ).

Bedragen x €1	2023	2024
WOZ-waarde lager dan € 250.000	250	250
WOZ-waarde vanaf € 250.000 en lager dan € 1.000.000	500	500
WOZ-waarde vanaf € 1.000.000 en lager dan € 5.000.000	1000	1000
WOZ-waarde vanaf € 5.000.000	1500	1500

5. Kwijtscheldingenbeleid

Burgers die de aanslag niet kunnen betalen, kunnen in aanmerking komen voor kwijtschelding.

Handmatige- en geautomatiseerde kwijtschelding

Kwijtschelding vindt enerzijds plaats door middel van een toetsing door de Stichting Inlichtingenbureau van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Dit bureau voert geautomatiseerde bestandsvergelijkingen uit, waardoor de kwijtschelding eenvoudiger en geautomatiseerd toegekend kan worden. Anderzijds wordt ook nog een aanzienlijk aantal verzoeken tot kwijtscheldingen handmatig beoordeeld en afgehandeld.

100% Norm

De raad heeft in het verleden besloten de regeling voor kwijtschelding zo ruim mogelijk toe te passen. Het normbedrag voor levensonderhoud is toen vastgesteld op 100% van de bijstandsnorm. Daarnaast wordt ook de maximaal mogelijke vermogensnorm toegepast. De gehanteerde normbedragen zijn de maximale bedragen die gemeenten mogen hanteren volgens de Invorderingswet 1990 en de daarbij behorende uitvoeringsregeling. Waarbij wordt uitgegaan van het vermogensbegrip van art. 34 van de Participatiewet.

Het aanvragen van kwijtschelding is mogelijk voor

OZB: kwijtschelding kan in bepaalde omstandigheden plaatsvinden indien de vermogenspositie hiertoe aanleiding geeft.

Afvalstoffenheffing: kwijtschelding kan plaatsvinden van het vastrecht, vermeerderd met maximaal het gemiddelde aantal ledigingen van grijze en groene containers of inworpen in een verzamelcontainer voor restafval. Jaarlijks wordt dit gemiddelde aantal ledigingen of inworpen opnieuw vastgesteld. Dit gebeurt in de verordening op de heffing en invordering van afvalstoffenheffing, waarmee ook de hoogte van het variabel en vastrecht wordt vastgesteld.

Rioolheffing: kwijtschelding kan m.n. plaatsvinden voor het gebruikersdeel voor woningen.

Kwijtscheldingen

Het aantal kwijtscheldingsverzoeken daalde de afgelopen jaren licht. Belastingplichtigen met meerjarige betalingsproblemen worden vanaf 2016 actief benaderd.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022[1]
Totaal aantal kwijtscheldingsverzoeken	894	1085	1041	1018	1005	1137	959	837
Verzoeken via inlichtingenbureau (voor de aanslagoplegging)	410	415	488	505	465	450	483	485
Beroepschriften (klanten)	63	81	40	47	52	25	20	0

[1] Stand per mei juni 2022. Dit zijn dus voorlopige aantallen.

Paragraaf B. Weerstandvermogen en risicobeheersing

Inleiding

In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven op het weerstandvermogen en de mate waarin de organisatie de belangrijkste risico's onder controle heeft. In oude risicobeleid dateert van 2017 en werd in 2023 geactualiseerd. Het nieuwe beleid wordt op 31 oktober in de raad besproken en vastgesteld. Vanaf het najaar 2023 wordt het nieuwe beleid in de organisatie geïmplementeerd. In de begroting 2024 gaan we uit van de normeringen die in het nieuwe beleid zijn vastgelegd. Bij de risico-inventarisatie wordt nog de uitgegaan van de oude methodiek: dit wil zeggen dat de risico's in de kadernota 2024 de basis vormen. Nieuwe risico's worden toegevoegd en risico's die zich niet meer voordoen, komen te vervallen.

Deze paragraaf geeft inzicht in:

- Weerstandvermogen: De mate waarin de gemeente in staat is om negatieve financiële consequenties van risico's zelfstandig op te vangen, zonder de bestedingsruimte onnodig te beklemmen en in te grijpen op de normale bedrijfsvoering.
- Risico's: Een kans op optreden van een gebeurtenis met een bepaald effect op het behalen van de doelen. Het effect kan onder andere zijn dat het gewenste doel niet of later wordt gerealiseerd. Mogelijk kan het effect ook leiden tot het eerder realiseren van een doel.
- Weerstandscapaciteit: de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken.
- Financiële kengetallen: conform de BBV is een basis set financiële kengetallen opgenomen.

1. Risicomanagement

De raad, het college en het management zijn ervan bewust dat adequate risicobeheersing onderdeel is van "good governance" en bijdraagt aan het "in control" zijn van de organisatie. Kernthema hierin is transparantie: het (tijdig) rapporteren over risico's en gezamenlijk met alle betrokkenen afstemmen over beheersmaatregelen. Met de implementatie van het nieuwe risicobeleid wordt dit door middel van een risicodialoog en een structurele aanpak vorm gegeven.

Hoewel het risicobewustzijn in de afgelopen jaren is gegroeid, mag het nog beter structureel geborgd worden in de organisatie. Met een structurele aanpak om het bewustzijn in de organisatie te vergroten en het voeren van het juiste gesprek willen we het nieuwe beleid implementeren en borgen. Daarnaast blijft het een voortdurend aandachtspunt om te zoeken naar een juiste afweging van de (effecten van) risico's en de te maken kosten voor het elimineren van deze risico's. Het is een utopie om voor alle risico's adequate beheersmaatregelen te kunnen treffen.

2. Weerstandvermogen

Het (nieuwe) beleid gaat uit van een weerstandratio van minimaal 1,0. Dit is niet gewijzigd t.o.v. het oude beleid. Een ratio van 1,0 wil zeggen dat de berekende risico's in ieder geval zijn afgedekt door de aanwezige weerstandscapaciteit (vermogensbuffer). Hiermee sluiten we aan bij de adviezen van de provinciale toezichthouder. Als streefwaarde voor de weerstandscapaciteit gaan we met ingang van 2024 uit van 10% van de jaarexploitatie. Dit betekent dat er op basis van de meerjarenbegroting de weerstandscapaciteit jaarlijks kan verschillen, omdat de jaarexploitatie niet elk jaar gelijk is. In het oude beleid werd jaarlijks uitgegaan van € 12 milj. Dit was gebaseerd op een jaarexploitatie van 10% in 2017.

Stand ultimo (bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026	2027
Algemene reserve	31.829	24.482	24.482	24.482	24.482
Risicoreserve grondbedrijf	7.642	7.430	7.103	6.765	6.418
Weerstandscapaciteit	39.471	31.912	31.585	31.247	30.900
Algemene risico's	2.794	3.610	4.529	5.620	5.659
Risico's grondbedrijf	569	575	582	589	589
Risico's	3.363	4.185	5.111	6.209	6.248
Vrije ruimte	36.108	27.727	26.474	25.038	24.652
- Algemeen	29.035	20.872	19.953	18.862	18.823
- Grondbedrijf	7.073	6.855	6.521	6.176	5.829
Weerstandvermogen (ratio)	11,74	7,63	6,18	5,03	4,95

Vrije ruimte: verschil tussen de weerstandscapaciteit en de risico's.

Het totale weerstandsvermogen neemt in de planperiode af van 11,74 naar 4,95 en blijft daarmee ruim boven de minimale grens van 1,0. De weerstandscapaciteit blijft gedurende de gehele planperiode ruim boven de minimale streefwaarde van 10% van de jaarexploitatie. De vrije ruimte daalt gedurende de planperiode tot ca. € 24,7 milj. in 2027.

3. Risico's

Zoals in de inleiding aangegeven gaan we voor de inventarisatie van de risico's in deze begroting uit van risico's in de kadernota 2024. Nieuwe (strategische) risico's zijn toegevoegd, relevante wijzigingen in bestaande risico's worden toegelicht. In de risicomatrix zijn de risico's geplaatst in het perspectief van kans en gevolg. In de risicotoelichting wordt het risico nader omschreven en de (voortgang van) beheersmaatregelen beschreven.

Sinds juli 2023 hebben we een demissionair kabinet: dit wil zeggen dat er op sommige beleidsterreinen geen uitsluitsel komt over voorliggende wetsvoorstellen en beleidsregels. In hoeverre dat deze situatie voor onze gemeente leidt tot extra risico's is moeilijk in te schatten. De besluitvorming over de definitieve lijst van controversieel verklaarde onderwerpen moet nog plaatsvinden. In elk geval is wel duidelijk geworden dat er voorlopig geen besluiten genomen worden over de financiering van decentrale overheden en de nieuwe financieringsystematiek. Dit betekent dat een oplossing voor 'het ravijnjaar' nog langer op zich laat wachten.

Risicomatrix

		financieel					
gevolg	5. desastreus	€ 800.000 < X			1	3	
	4. groot	€ 400.000 < X < €800.000			2	4	
	3. gemiddeld	€ 160.000 < X < € 400.000			5	6	
	2. laag	€ 80.000 < X < € 160.000					
	1. verwaarloosbaar	X < € 80.000					
			10%	30%	50%	70%	90%
			1. zeer laag	2. laag	3. gemiddeld	4. hoog	5. zeer hoog
			kans				

Risicotoelichting

In navolgend overzicht:

- Kolomnr. verwijst naar het nummer in de risicomatrix.
- Kolom potentiële risicogebeurtenis: de gebeurtenis voorafgegaan door het nummer van het deelprogramma waarop deze betrekking heeft. Enkele risico's hebben betrekking op meerdere deelprogramma's, die zijn algemeen genoemd.
- Kolom (status) beheersmaatregelen: per risico zijn beheersmaatregelen beschreven. De voortgang/status is 'cursief' gedrukt.

Nr.	Potentiële risicogebeurtenis	Beheersmaatregelen <i>(tekst in cursief geeft de actuele status aan)</i>
1	Breed Sociaal Domein	<i>Er is een uitvoeringsprogramma sociaal domein vastgesteld met diverse deelopdrachten die gekoppeld zijn aan de bouwstenen uit de Kadernota SD (zie hieronder)</i>
	<p><u>Bouwsteen Omgeving</u> De omgeving wordt onvoldoende versterkt waardoor de beweging van "vangnet" naar "omgeving" niet of onvoldoende gemaakt wordt.</p> <p>Indexering volgt niet de markt</p>	<p>Inzet van gebiedsgericht werken (aansluiting zoeken bij de specifieke behoefte van een wijk of dorp). Inzet van ondersteunende maatregelen zoals subsidies, accommodaties, etc.</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Gebiedsgericht werken is ingezet.</i> - <i>Subsidiebeleid en accommodatiebeleid is geactualiseerd.</i> - <i>Het versterken van de omgeving is een hoofdplicht van het uitvoeringsprogramma SD. Overzicht van voorliggende voorzieningen is gemaakt, er heeft een analyse plaatsgevonden en er zijn een aantal kansen geformuleerd. Aan een deel van die kansen wordt op dit moment al uitvoering gegeven (zie enkele van de specifieke initiatieven hieronder). Daarnaast loopt een traject met partners waarin zij ook meedenken en meedoen aan het versterken van de omgeving.</i> - <i>Er lopen specifieke initiatieven om de omgeving te versterken: JSP, BSO+, SOJ, buurtgezinnen, jeugdhulp en opvoedondersteuning, Roger That Inspiratielab, Ik Begin en inzet ervaringsdeskundigen.</i> - <i>De inzet van ervaringsdeskundigheid is voor langere termijn geborgd door afspraken over de inzet en de financiering.</i> - <i>Een nieuwe toekomstbestendige bibliotheekvisie wordt opgesteld met aandacht voor de maatschappelijke rol van de bibliotheek binnen de omgeving.</i> - <i>Een preventiematrix wordt opgesteld.</i> - <i>De overschotten binnen de vangnetvoorzieningen daadwerkelijk inzetten voor het op peil houden van de sociale basis.</i> - <i>Indexering begroting 2024: In 2024 wordt een OVA-index van 4,94% gehanteerd. We blijven de ontwikkelingen van de budgetten van onze partners in de sociale basis monitoren.</i>
	<p><u>Bouwsteen Vangnet</u></p> <p>De afschaling van voorzieningen komt onvoldoende tot stand.</p> <p>Opneinderegelingen: Toename van het</p>	<p>Versterken van de omgeving. Anders organiseren van de toegang.</p> <p>Herijken van onze inkoopmethodiek.</p>

Nr.	Potentiële risicogebeurtenis	Beheersmaatregelen <i>(tekst in cursief geeft de actuele status aan)</i>
	<p>aantal maatwerkvoorzieningen als gevolg van veranderende omstandigheden (economische, demografische, wetgeving, rijksbeleid)</p> <p>Sturing en inkoop</p>	<p>Duurzaam partnerschap met aanbieders en gesubsidieerde instellingen. Afspraken maken met andere verwijzers.</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>In 2024 werken we verder aan de toegang voor het sociaal domein, samen met partners. Het is onderdeel van het uitvoeringsprogramma sociaal domein waarin ook zijn opgenomen de trajecten Houding & Gedrag en Versterken omgeving. De nieuwe toegang is niet meer gedefinieerd als een 'fysieke plek waarin we met partners samenwerken' maar is vooral een manier van werken. Dat dit in de toekomst leidt tot een gedeelde (fysieke) toegang is een mogelijke uitkomst van het proces maar geen definitief einddoel.</i> - <i>Accountgesprekken met aanbieders worden gevoerd en de MGR levert periodieke rapportages aan over de stand van zaken op de verschillende inkooponderdelen.</i> - <i>De middelen sociaal domein komen steeds meer onder druk te staan (bijv. hervormingsagenda jeugd, maatschappelijke opvang, beschermd wonen). Hier worden gerichte interventies op ingezet.</i>
	<p><u>Bouwsteen Gedrag en Houding</u> De gewenste gedragsverandering bij medewerkers komt onvoldoende tot stand.</p> <p>De gemeentelijke visie wordt niet onderschreven door de aanbieders.</p>	<p>Opstellen ontwikkelplan voor medewerkers gericht op het gesprek met de inwoner, de integraliteit en het aansluiten bij de omgeving.</p> <p>Meerjarige afspraken maken met aanbieders waarbij zij het vertrouwen krijgen om te investeren in innovatie.</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Houding en gedrag vormt een deelopdracht van het uitvoeringsprogramma SD. Een herijking van de opdracht vindt plaats zodat deze aansluit bij de uitkomsten van de deelopdracht toegang en omgeving.</i> - <i>Meerjarige afspraken: zie ook project sturing en inkoop.</i>
	<p><u>Bouwsteen Communicatie</u> De boodschap komt onvoldoende over.</p>	<p>Opstellen communicatiestrategie en instrumenten.</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Communicatie vormt een deelopdracht van het uitvoeringsprogramma SD. Centraal staat daar het meer in gesprek zijn met inwoners. Opdrachtformulering deelopdracht communicatie opgesteld. Verbreding van instrumenten is een continu proces. Een herijking van de opdracht vindt plaats zodat deze aansluit bij de uitkomsten van de deelopdracht toegang en omgeving.</i>

Nr.	Potentiële risicogebeurtenis	Beheersmaatregelen <i>(tekst in cursief geeft de actuele status aan)</i>
	<p><i>Bouwsteen Financiën</i> De gerealiseerde uitgaven van het Sociaal Domein Breed overstijgen de begroting.</p>	<p>Monitoren uitgaven SD-breed versus begroting, waarbij de indeling "vangnet" en "omgeving" wordt gehanteerd.</p> <p>Oplevering van de halfjaarrapportage Sociaal Domein.</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Monitoring uitgaven en ontwikkeling voorzieningen vindt maandelijks plaats.</i> - <i>Halfjaarlijks wordt aan de raad gerapporteerd over de ontwikkelingen binnen het sociaal domein.</i> - <i>Doorontwikkeling van dashboards is geborgd in de organisatie. Inzet wordt gepleegd op competenties medewerkers.</i> - <i>Raadsmonitor sociaal domein sluit aan op de P&C-cyclus.</i>
2	<p>Grondbedrijf Afzet van gronden blijft achter ten opzichte van de planning.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Stimuleringsmaatregelen verkoop kavels <i>(promotie via website en woontafel)</i> - Geen betaling waarborgsom is mogelijk
3	<p>Privacy en Informatiebeveiliging</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vertrouwelijke/gevoelige informatie is beschikbaar bij niet-geautoriseerden (binnen en buiten de organisatie) - Onverantwoordelijk gebruik en uitwisseling van persoonsgegevens en privacygevoelige informatie binnen de organisatie en naar partners. - De kans dat informatiebeveiligingsincidenten de bedrijfsvoering raken neemt toe. - Bij een verstoring is de bedrijfscontinuïteit onvoldoende geborgd. 	<p><i>Maximale samenwerking door de functies van FG (Functionaris gegevensbescherming), PO (Privacy Officer) en CISO (Chief Information Security Officer);</i></p> <p><i>De onafhankelijke rol van privacy en informatiebeveiliging zorgt voor een objectieve advisering van maatregelen;</i></p> <p><i>Jaarlijkse verantwoording over informatieveiligheid, implementatie BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid) en privacy via ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit);</i></p> <p><i>Privacy en Informatiebeveiliging (P&IB) maken standaard onderdeel uit van projecttoetsing. Door maatregelen te nemen worden risico's geminimaliseerd;</i></p> <p><i>Met het uitvoeren van DPIA's (Data Protection Impact Assessments) brengen we risico's in beeld en maken we bewuste keuzes welke risico's we accepteren/mitigeren;</i></p> <p>De verantwoordelijkheid voor P&IB bij de proceseigenaren borgen;</p> <p><i>Vergroten bewustzijn bij medewerkers en uitvoeren Privacy en Security awareness trainingen;</i></p> <p>Het opstellen van een bedrijfscontinuïteitsplan zorgt dat we beter zijn voorbereid op informatiebeveiligingsincidenten en verstoringen;</p>

Nr.	Potentiële risicogebeurtenis	Beheersmaatregelen <i>(tekst in cursief geeft de actuele status aan)</i>
	- Niet voldoen aan de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) en de WPG (Wet Politiegegevens).	Verbetermaatregelen t.a.v. WPG doorvoeren.
4	<p>Alg. Garantstelling Gemeente wordt aangesproken op inlossen van een garantstelling.</p> <p>Meest risicovolle garantstelling: Glasweb:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Er wordt niet voldaan aan regels voor staatssteun en financieringsconstructies. - Door achterblijvende groei van het klantenbestand kan de businesscase in het gedrang komen. Hierdoor zouden dan de liquide middelen ontbreken om af te lossen. 	<p>Garantstellingsbeleid actualiseren. <i>Actualisering van het beleid staat gepland</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>risico's explicieter opnemen in besluitvorming toelichten waarom risico's al dan niet worden meegewogen.</i> - <i>Bewustwording wordt meegenomen in overlegstructuren en krijgt daarmee meer aandacht.</i> - <i>periodieke rapportage over ontwikkeling risicovolste garantstellingen.</i> <i>Informatieverstrekking vindt per dossier plaats.</i> <p>Glasweb:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Aanvullende informatie inwinnen: Deze informatie geeft geen aanleiding om aanvullende maatregelen te nemen.</i> - <i>Voor de garantstelling van het 'witte gebied' is melding gedaan bij de Europese Commissie. De melding heeft niet geleid tot nader onderzoek.</i> - <i>Periodieke rapportage 4 maandelijks voortgangsrapportage (majeure projecten).</i> - <i>In gezamenlijkheid en afstemming worden de financiële ontwikkelingen voor GlasWeb Venray (GWV) door gemeente en BNG gevolgd. Met de aanleg van een glasvezelnetwerk door KPN in de wijken van Venray blijft een verdere uitrol van het netwerk door GWV achterwege. De financiële consequenties hiervan, in relatie tot de afspraken die hierover door GWV met KPN zijn gemaakt, worden nauwlettend gevolgd.</i>
5	<p>Alg. Samenwerken/Verbonden Partijen Resultaten van samenwerkingspartners wijken af van lokale doelstellingen.</p> <p>Meest risicovolle Verbonden Partijen in financieel perspectief:</p>	<p>Beleid op samenwerking en verbonden partijen opstellen (incl. timing en niveau van informatievoorziening)</p> <p><i>Nota vizier op samenwerking is vastgesteld. We zijn kritisch of de aangegane samenwerkingsverbanden nog altijd doen wat we beogen. Algemene beleidskader (de Nota vizier op samenwerking) is daarbij een leidraad.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Per bestaande VP doelen en risico's inventariseren en maatregelen treffen.</i> - <i>Bij het deelnemen in nieuwe VP-eisen stellen aan informatievoorziening.</i> <p>- <i>Onder de noemer "grip op samenwerking" vindt uniforme sturing plaats op de vijf grote gemeenschappelijke regelingen.</i></p>

Nr.	Potentiële risicogebeurtenis	Beheersmaatregelen <i>(tekst in cursief geeft de actuele status aan)</i>
	<p><u>Veiligheidsregio:</u> onverwachte gebeurtenissen leiden tot extra budgetaanvraag</p> <p><u>Noord Limburg West (NLW):</u> (Bedrijfsvoerings)kosten worden onvoldoende in lijn gebracht met de (korting op de) rijkssubsidie.</p> <p>Begrote opbrengsten worden onvoldoende gerealiseerd (dalende Wsw-inkomsten en afnemende tewerkstelling van medewerkers)</p>	<p><u>Veiligheidsregio:</u> <i>-Regionale overleggen financieel adviseurs en adviseurs openbare orde en veiligheid per 2 maanden.</i> <i>-Oppakken adviezen rekenkameronderzoek</i> <i>-Invullen van afspraken uit RIB "Grip op samenwerken". Venray is adoptiegemeente. Ambtenaren betrokken in voortraject beleidsontwikkeling en opstellen P&C-producten.</i> <i>-Maken van beheersplannen (o.a. Natuurbrand Managementplan).</i></p> <p><u>NLW:</u> <i>De in 2020 vastgestelde strategische koers is niet uitvoerbaar gebleken. In 2023 zijn wij geconfronteerd met aanvullende tekorten voor de NV. De verwachting is dat ook voor 2024 een aanvullende bijdrage noodzakelijk zal zijn. Als vervolg op de koers zijn door de gemeenten twee nieuwe opdrachten geformuleerd. Enerzijds gericht op de lange termijn waarbij de focus ligt op het participatiebeleid van de drie gemeenten en anderzijds de korte termijn waarbij de focus ligt op continuering van de bedrijfsvoering van de NLW in afwachting van de uitkomst van de lange termijn opdracht. De oude financiële afspraken met de NLW worden in afwachting van de uitwerking van de opdracht Participatie hersteld. Dat betekent in 2024 een maximale aanvullende bijdrage in het tekort van de NV van € 1,9 mln voor de drie gemeenten samen. De drie gemeenten houden hiermee rekening in hun begroting 2024. Voor de NLW is het uitgangspunt om binnen dit financieel kader te opereren.</i></p>
6	<p>Alg. Bestuurders: pensioen/wachtgeld/ nabestaande pensioen en arbeidsongeschiktheid</p> <p>Door fluctuerende markttrente en actualisatie sterftetabel moeten extra stortingen in de pensioenvoorziening worden gedaan om deze op niveau te houden.</p> <p>Bestuurders stappen voortijdig op en maken aanspraak op wachtgeld</p> <p>Bestuurders komen te overlijden of raken arbeidsongeschikt</p>	<p>Onderbrengen bij pensioenfonds <i>De aangekondigde komst van een landelijk fonds voor de dekking van pensioenen voor bestuurders zal, gezien de recente (economische en financiële) ontwikkelingen, nog langere tijd op zich laat wachten. Het is nog onduidelijk wanneer een dergelijk fonds daadwerkelijk tot stand zal komen.</i></p> <p>Aanbieden outplacementtraject om wachtgeldperiode te bekorten.</p> <p>Risico's verzekeren <i>Voor het financiële risico van overlijden van een (wachtgeld) wethouder vóór de pensioengerechtigde leeftijd is een verzekering afgesloten (zgn. kortleven-risico). Daarnaast is het risico van arbeidsongeschiktheid voor (wachtgeld-) bestuurders afgedekt middels een collectieve Arbeidsongeschiktheidsverzekering.</i></p>

Nr.	Potentiële risicogebeurtenis	Beheersmaatregelen <i>(tekst in cursief geeft de actuele status aan)</i>
7	<p>Alg. Rijksinkomsten: algemene uitkering</p> <p>De afhankelijkheid van de rijksbijdrage is per definitie een risicofactor. De bezuinigingen op het gemeentefonds veroorzaken vanaf 2026 een grote terugval in de gemeentefondsuitkering. Dit kan grote gevolgen hebben voor de uitvoering van de gemeentelijke taken.</p> <p>Daarnaast zal in 2027 een nieuwe financieringssystematiek in werking treden. De exacte invulling van die financieringssystematiek moet echter nog verder worden uitgewerkt.</p> <p>Het verdeelmodel dat per 1.1.2023 is ingegaan, zal in 2025 geëvalueerd worden.</p> <p>Hervormingsagenda Jeugd: vanaf 2026 is nog onduidelijk of de extra middelen voor jeugdzorg gecontinueerd worden.</p> <p>Financiering combinatie-functionarissen is vanaf 2027 onzeker.</p> <p>Compensatie lagere inkomsten bouwleges door de inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging.</p>	<p>Actuele ontwikkelingen in het Gemeentefonds bijhouden.</p> <p><i>Onder meer via de VNG druk op het rijk uitoefenen om het rijksbeleid te beïnvloeden, zodat de taken en middelen van gemeenten vanaf 2026 structureel in balans gebracht kunnen worden.</i></p> <p>Bijhouden van informatie omtrent de Jeugdzorgmiddelen: <i>In de Hervormingsagenda Jeugd staan maatregelen om de jeugdzorg te verbeteren en de kosten te verlagen. In april 2023 is er een principeakkoord bereikt: de besparingsopgave tot en met 2025 wordt bevroren. Dit neemt niet weg dat wij als gemeente al met enkele maatregelen aan de slag zijn gegaan, zoals de inzet van een Specialist Ondersteuner Jeugd (SOJ) bij de huisartsen normaliseren. In juni 2023 hebben gemeenten ingestemd met de Hervormingsagenda Jeugd, met als voorwaarde dat er meer zekerheid komt over de bijdrage na 2026.</i></p> <p>De "brede specifieke uitkering 2023-2026" vervangt de Brede Regeling Combinatiefuncties. De financiering vanaf 2027 is daardoor onzeker. <i>We monitoren de ontwikkelingen ten aanzien van de deze specifieke uitkering.</i></p> <p>- <i>Via de VNG als gemeente in gesprek blijven met het kabinet over de ontoereikendheid van rijksmiddelen voor de uitvoering van taken als invoering Omgevingswet en de Wkb.</i></p> <p>- <i>Alternatieve inkomstenbronnen overwegen. Tegenover de minder inkomsten uit de bouwleges staan nieuwe inkomsten uit de milieuleges die we mogen heffen. De raad heeft op 15 februari 2022 in het 'Koersdocument implementatie Omgevingswet gemeente Venray' al aangegeven hier gebruik van te willen maken.</i></p>
<p>Majeure projecten</p> <p>Naar hun aard hebben majeure projecten in beginsel grote risico's in zich. Voor deze projecten zijn beheersmaatregelen getroffen, waardoor de risico's (voor zover hierboven niet expliciet opgenomen) afdoende zijn afgedekt.</p>		

Risico-ontwikkeling

In het risicobeleid is aangegeven dat niet alle risico's een financieel gevolg hoeven te hebben. Risico's kunnen ook imagoschade en negatieve effecten hebben op het realiseren van (maatschappelijke) doelstellingen.

De financieel gecalculeerde risico's hebben zich als volgt ontwikkeld:

Stand ultimo (bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026	2027
Algemeen	2.794	3.610	4.529	5.620	5.659
Grondbedrijf	569	575	582	589	589
Totaal	3.363	4.185	5.111	6.209	6.248

We verwachten gedurende de gehele planperiode een stijging van de risico's. Dit wordt veroorzaakt door de algemene risico's (zie tabel hieronder).

Algemene dienst

Stand ultimo (bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026	2027
Sociaal domein	2.688	2.839	2.926	2.984	3.079
Kunstencentrum Jeruzalem					
Garanties	652	634	620	586	488
Verbonden partijen	544	544	544	544	544
Pensioen/arbeidsongeschiktheid bestuurders	900	900	900	900	900
Ontwikkelingen Algemene Uitkering	pm	pm	pm	pm	pm
Diversen	259	259	259	259	259
Totaal algemene risico's	5.043	5.177	5.249	5.273	5.270
Correcties cf risicobeleid:					
Risico's doen zich niet in 1 jaar voor	-1.261	-1.294	-1.312	-1.318	-1.318
Niet geïdentificeerde risico's	1.200	1.664	1.633	1.665	1.707
Opvangen risico's in exploitatie	-2.189	-1.937	-1.041	0	0
Totaal algemene risico's na correctie	2.794	3.610	4.529	5.620	5.659

Voor het sociaal domein krijgen we steeds beter inzicht en grip op de indicatiestellingen en dus het realiteitsgehalte van de budgetten. We zijn ook beter in staat om adequate maatregelen te treffen bij dreigende overschrijdingen. Daardoor blijven de risico's beter beheersbaar.

Vanaf 2025 worden de risico's minder opgevangen door exploitatie-overschotten omdat voor de periode 2024-2027 wordt uitgegaan van sluitende begrotingen. Hierdoor neemt het totaalbedrag van de risico's vanaf 2025 toe.

Grondbedrijf

Stand ultimo (bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026	2027
Projectspecifieke risico's/ramingsonzekerheden	488	493	499	505	505
Marktrisico	81	82	83	84	84
Totaal risico's	569	575	582	589	589

Het risico voor het grondbedrijf bestaat uit een cumulatie van de risico's per project. In de bovenstaande tabel is zichtbaar dat in de jaren 2023 t/m 2027 het risico minimaal (met € 20.000) stijgt.

4. Weerstandscapaciteit

Stand ultimo (bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026	2027
Algemene reserve (vrij)	31.829	24.482	24.482	24.482	24.482
Risicoreserve grondbedrijf	7.642	7.430	7.103	6.765	6.418
Weerstandscapaciteit	39.471	31.912	31.585	31.247	30.900
Streefwaarde weerstandscapaciteit	12.000	16.642	16.334	16.648	17.065
Tekort/overschot streefwaarde	27.471	15.270	15.251	14.599	13.835

De netto weerstandscapaciteit neemt gedurende de planperiode af met 8,6 mln. De streefwaarde van 10% van de jaarexploitatie wordt echter nog ruim gehaald.

Hierna volgt een nadere specificatie en toelichting op de ontwikkeling van de twee onderdelen.

Algemene reserve

Stand ultimo (bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026	2027
Algemene reserve (adm) stand 31-12-2022	35.951	31.829	24.482	24.482	24.482
Geraamde stortingen	885	0	0	0	0
Geraamde onttrekkingen	-5.007	-7.347	0	0	0
Algemene reserve (vrij)	31.829	24.482	24.482	24.482	24.482

In de kadernota 2024 hebben we de gerealiseerde mutaties gepresenteerd die met de vaststelling van de jaarrekening 2022 definitief zijn opgenomen in de Algemene Reserve. Tevens hebben we deze mutaties/verwachtingen doorgerekend voor de volgende jaren om zodoende inzicht te hebben in de vrij besteedbare algemene reserve.

Voor de begroting 2024 presenteren we over de boekjaren 2023 t/m 2027 de geraamde stand van de algemene reserve en de geraamde mutaties voor de komende jaren. Hierin zijn de bedragen van de MUIP 2024 meegenomen.

De mutaties in de 2e berap 2023 die van invloed zijn op de algemene reserve konden nog niet meegenomen worden, omdat deze ten tijde van het opstellen van deze begroting nog niet bekend waren.

Risicoreserve grondbedrijf

Stand ultimo (bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026	2027
Saldo per 1-1	7.829	7.642	7.430	7.103	6.765
Winstnemingen	399	151	0	0	0
Onttrekkingen	-586	-363	-327	-338	-347
Saldo per 31-12	7.642	7.430	7.103	6.765	6.418

De winstnemingen zijn het totaal aan winstnemingen van gronden in exploitatie en winst uit verkoop van restkavels (afgesloten exploitaties). Bij gronden in exploitatie is rekening gehouden met tussentijdse winstnemingen gebaseerd op de POC methode die is voorgeschreven door de commissie BBV. Voor een specificatie van de verwachte winstnemingen per grondexploitatie zie paragraaf G.

De onttrekkingen zijn onder andere de afboeking van niet door te berekenen algemene kosten van het Grondbedrijf.

5. Financiële kengetallen

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is voorgeschreven dat gemeenten een basisset van vijf financiële kengetallen opnemen in de programmabegroting en programmaverantwoording.

De kengetallen moeten het de gemeenteraad gemakkelijker maken om inzicht te krijgen in de financiële positie van de gemeente en ook het vergelijken met andere gemeenten gemakkelijker maken. De kengetallen drukken een verhouding uit die zichtbaar is op de balans en in de begroting.

Door het BBV is geen norm vastgesteld waarmee de uitkomsten van de vijf kengetallen vergeleken moeten worden. In de toelichting op de regeling is opgenomen dat deze beoordeling van de financiële positie is voorbehouden aan het horizontale controle- en verantwoordingsproces. Met andere woorden: gemeenten zijn zelf verantwoordelijk voor de interpretatie van hun financiële positie.

Een afzonderlijk kengetal moet altijd in relatie worden gezien en beoordeeld in samenhang met de andere kengetallen, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een beeld geven van de financiële positie van een gemeente.

De hoogte van de schulden moet bijvoorbeeld in samenhang gezien worden met de hoogte van het eigen vermogen (ratio solvabiliteit) en de hoogte van de structurele baten (ratio structurele exploitatieruimte).

De uitkomsten van de kengetallen zijn daarnaast ook van belang voor de provinciale toezichthouder om beter inzicht te krijgen in de financiële situatie en risicopositie van een gemeente.

In onderstaand overzicht zijn de kengetallen voor Venray opgenomen. Ter vergelijking zijn de signaleringswaarden opgenomen die de provincie Limburg hanteert. Deze signaleringswaarden zijn gebaseerd op het 'Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader 2020' gemeenten. Tevens zijn de landelijke gemiddelden opgenomen voor gemeenten met 35.000 – 45.000 inwoners. Deze percentages zijn afkomstig van de site 'Data Financiën Decentrale Overheden'. Omdat de begrotingen 2023 – 2026 nog niet bekend zijn, is de jaarschijf 2023 uit de begroting 2022 – 2025 gehanteerd.

Financiële kengetallen	Verloop kengetallen						Begroting 2024 Venray t.o.v. signaleringswaarde provincies **	Gemeenten 35.000 - 45.000 inwoners o.b.v. begroting 2023 jaarschijf 2024***
	Jaarrekening 2022	Begroting 2023*	Begroting 2024 - 2027					
			2024	2025	2026	2027		
Netto schuldquote	48%	64%	82%	85%	92%	87%	Cat. A	70%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	38%	54%	73%	77%	85%	80%	Cat. A	63%
Solvabiliteitsratio	38%	36%	27%	26%	22%	22%	Cat. B	34%
Structurele exploitatieruimte	7%	3%	0%	1%	-4%	-5%	Cat. B	3%
Grondexploitatie	-1%	0%	0%	0%	0%	0%	Cat. A	7%
Belastingcapaciteit	90%	90%	89%	90%	90%	90%	Cat. A	97%

* Geactualiseerde begroting 2023

** Cat. A = minst risicovol; Cat. B = neutraal; Cat. C = meest risicovol

*** Volgens de site Findo.nl (Data Financiën Decentrale Overheden). Gebaseerd op de begroting 2023.

Netto schuldquote

Geeft inzicht in het niveau van de schulden van de gemeente ten opzichte van het totaal van de inkomsten (exclusief mutatie reserves). De hoogte van de inkomsten bepaalt namelijk in belangrijke mate hoeveel schulden een gemeente kan dragen. Een schuldquote tussen 0% en 100% wordt als gangbaar beschouwd. Voor een gemeente geldt als indicatie voor een zeer hoge schuld als de schuldquote boven de 130% uitkomt. Dus hoe lager het percentage hoe beter.

De netto schuldquote van Venray bevindt zich met 82% voor 2024 in categorie A van de signaleringswaarde van de provincie Limburg. Dit betekent het minst risicovolle risicoprofiel.

Meerjarig is een stijging van de schuldquote waarneembaar. Dit wordt (cijfermatig) veroorzaakt door de verwachte investeringen en het hiermee gepaard gaand aantrekken van financiering. Zie voor nadere toelichtingen op de voorgenomen investeringen de paragraaf Investeringen en majeure projecten.

Gemeenten in de grootteklasse 35.00 – 45.000 inwoners ramen gemiddeld een schuldquote van 70%. Let wel dit is gebaseerd op de jaarschijf 2024 uit de begrotingen 2023 - 2026. Zoals gezegd betreft dit een gemiddelde van gemeenten. Zonder een nader en diepgaand onderzoek (indien dit al mogelijk is) is het niet mogelijk hieraan conclusies te verbinden.

Terugkijkend naar de jaarrekeningen van voorgaande jaren is waar te nemen dat over het algemeen de ratio's in de realisatie beter zijn dan in de begrotingen werd verwacht. Dit komt vooral de uitvoering van de investeringen in de realisatie achterblijft bij de ramingen en daarom ook geen financiering aangetrokken hoeft te worden.

In zijn algemeenheid hoeft een hoge netto schuldquote op zichzelf geen probleem te zijn. Of dat het geval is valt niet direct af te leiden uit de netto schuldquote zelf, maar hangt af van meerdere factoren. Zo kan een hoge schuld worden veroorzaakt doordat er leningen zijn afgesloten en die gelden vervolgens worden doorgeleend aan bijvoorbeeld woningbouwcorporaties die op hun beurt weer jaarlijks aflossen. In dat geval hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn. Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen).

Netto schuldquote, gecorrigeerd met verstrekte leningen

In dit onderdeel worden de doorgeleende leningen in mindering gebracht op de totale leningen.

De netto schuldquote exclusief de doorgeleende leningen ligt vanzelfsprekend lager dan de eerder gepresenteerde netto schuldquote inclusief verstrekte leningen. De netto schuldquote exclusief de doorgeleende leningen bevindt zich voor het jaar 2024 met 73% in de categorie A.

Solvabiliteit

Geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen (weerbaarheid). De solvabiliteitsratio is het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves).

De solvabiliteitsratio van Venray bevindt zich voor het jaar 2024 op 27% en daarmee binnen de neutrale categorie volgens de signaleringswaarde van de provincie Limburg (cat. B: 20 - 50% neutraal) . Vanaf 2026 is een daling zichtbaar. Dit komt vooral omdat vanaf dat jaar een groot negatief begrotingsresultaat wordt verwacht. Het zogenaamde 'ravijnjaar' 2026. In 2026 is namelijk een sterke terugval in de baten gemeentefondsuitkering zichtbaar.

Gemeenten in de grootteklasse 35.000 – 45.000 inwoners hebben gemiddeld een ratio van 34%. Zoals voorgaand opgemerkt is het zonder een nader en diepgaand onderzoek (indien dit al mogelijk is) niet mogelijk hieraan conclusies te verbinden.

Deze ratio dient in samenhang met de andere ratio's beoordeeld te worden. Uit de voorgaande toelichtingen in deze paragraaf blijkt dat het weerstandsvermogen goed te noemen is.

Ook bij deze ratio zijn de ratio's in de realisatie bij de betreffende jaarrekening beter dan verwacht bij de begrotingen.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte is om de structurele lasten te kunnen dragen. Daarnaast geeft dit kengetal ook aan of de gemeente in staat is structurele tegenvallers op te vangen, dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid. Hoe hoger het kengetal hoe beter.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage.

Voor het jaar 2024 wordt een ratio van 0% verwacht en is sprake van de categorie B neutrale risicocategorie (Cat. B: = 0% neutraal). Vanaf 2026 is zichtbaar dat sprake is van negatieve percentages. Dit komt omdat vanaf dat jaar een groot negatief begrotingsresultaat wordt verwacht. Het zogenaamde 'ravijnjaar' 2026. In 2026 is een sterke terugval in de structurele baten gemeentefondsuitkering zichtbaar.

Grondexploitatie

Deze ratio geeft weer hoe de waarde van de grond (grondpositie) zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten (exclusief mutatie reserves). Voor de berekening van dit kengetal worden de bouwgronden in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale (geraamde) baten.

Het kengetal grondexploitatie van Venray bevindt zich met 0% ruim in de minst risicovolle categorie van de signaleringswaarde van de provincie Limburg. De grondpositie vormt dan ook een zeer gering deel van de totale baten en is dan ook als goed te beschouwen.

Belastingcapaciteit

Geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente Venray zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Uitgangspunt zijn de woonlasten meerpersoonshuishouden van het voorafgaande jaar.

Het kengetal belastingcapaciteit van Venray bevindt zich in 2024 met 89% in de minst risicovolle categorie van de signaleringswaarde van de provincie Limburg. Gebaseerd op deze ratio betekent dit dat Venray, indien geconfronteerd met grote financiële tegenvallers, theoretisch de ruimte heeft om ten opzichte van een landelijk gemiddelde de belastingen te verhogen.

Conclusie financiële kengetallen

Ten opzichte van de signaleringswaarde van de provincie Limburg (gemeenschappelijk toezichtkader) bevinden zich het merendeel van de ratio's in de categorie A minst risicovol. Dit met uitzondering van de ratio solvabiliteit en de structurele exploitatieruimte. Uit de voorgaande toelichtingen in deze paragraaf blijkt dat er sprake is van een goed weerstandsvermogen. De weerstandsnorm bevindt zich in 2024 en alle opvolgende jaren ruim boven de 2.

Meerjarig gezien is een negatieve verwachte structurele exploitatieruimte zichtbaar en een daling van de solvabiliteitsratio. Dit wordt vooral veroorzaakt door een afname van de gemeentefondsuitkering vanaf het jaar 2026 (ravijnjaar).

Paragraaf C. Onderhoud kapitaalgoederen

Deze paragraaf gaat in op het beleidskader en de daaruit voortvloeiende financiële consequenties met betrekking tot de "grotere" kapitaalgoederen in onze gemeente. Onder Kapitaalgoederen verstaan we "duurzame productiemiddelen": de spullen die we nodig hebben om de diensten en goederen die wij aan onze burgers leveren te produceren. Daarbij gaat het om grotere goederen die meerdere jaren meegaan en veel waarde hebben. Hierbij moet worden gedacht aan de kosten van instandhouding van wegen, verlichting, riolering, groen, sportfaciliteiten en gebouwen (inclusief de scholen). In de kosten voor het onderhoud van de kapitaalgoederen zijn meegenomen: reguliere kosten, dagelijks (klein) onderhoud en groot onderhoud.

Een groot deel van het "vermogen" van onze gemeente ligt in de grond of op het openbaar gebied. Het is dan ook van belang dat hierover een zorgvuldig beheer wordt gevoerd.

Met het onderhoud van kapitaalgoederen is een substantieel deel van de begroting gemoeid. Om die reden dienen de kosten van de instandhouding dan ook hun weerslag te vinden in onderhoud-c.q. beheerplannen. De vaststelling hiervan is voorbehouden aan de raad. Hiermee wordt invulling gegeven aan het dualisme namelijk kaders stellen voor het onderhoud van wegen, riolering, gebouwen enz.

Onderhoud van en investeringen in kapitaalgoederen worden integraal uitgevoerd door alle disciplines binnen de openbare ruimte, om te zorgen dat de beschikbare middelen zo efficiënt mogelijk worden ingezet en de overlast van de burgers tot een minimum wordt beperkt. Daarnaast worden de bewoners, dorps- en wijkraden en gebruikers betrokken bij het maken van het ontwerp en wordt zelfwerkzaamheid meegenomen in de uitvoering. Op deze manier van werken wordt uitvoering gegeven aan zelfsturing en wordt de betrokkenheid bij de openbare ruimte vergroot. Deze werkwijze zorgt er ook voor dat de planning uit de individuele beheersplannen wordt aangepast om meer synergie te behalen en/of integrale uitvoering mogelijk te maken. Hierdoor kunnen plannen naar voren of achteren schuiven of prioriteiten worden aangepast, zodat onderhoud niet of anders wordt uitgevoerd. Deze paragraaf geeft invulling aan het onderhoud van de kapitaalgoederen. De investeringen zijn opgenomen in paragraaf H.

De omvang van de kapitaalgoederen wordt geïllustreerd weergegeven in onderstaande tabel door de volgende cijfers:

Omschrijving	Hoeveelheid
Oppervlakte van de gemeente Venray (ha)	16.500
Verharde en onverharde wegen (m ²)	3.982.522
Aantal lichtmasten	9.535
Aantal kolken	19.130
Aantal pompen en gemalen	737
Vrijverval riool (km)	386
Persleiding (km)	196
Bos. incl. natuurterreinen (ha)	1.385
Bepanting/openbaar groen (m ²)	558.651
Gras/openbaar groen, excl. berm- buitengebied (m ²)	1.380.110

Artikel 12 van het BBV schrijft expliciet voor dat van de kapitaalgoederen moet worden aangegeven:

- Het beleidskader;
- De uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties;
- De vertaling van de financiële consequenties in de begroting.

Wij zullen nader ingaan op de volgende onderdelen:

- Onderhoud wegen.
- Onderhoud riolering.
- Onderhoud haven.
- Onderhoud openbaar groen.
- Onderhoud bossen, natuurgebieden en landschappelijke elementen.
- Onderhoud openbare verlichting.
- Onderhoud gebouwen.

Beheerplan	Vastgesteld in	Looptijd t/m	Financiële vertaling in begroting	Achterstallig onderhoud
Wegen	Verwacht eind 2023	2027	Ja	Ja
GRP	2021	2025	Gesloten systeem	Nee
Havenbeheerplan	2022	2025	Ja	Nee
Groenbeheerplan	2020	2025	Ja	Nee
Beheerplan onkruid op verharding	2017	Geen einddatum	Ja	Nee
Bossen	2022	2031	Gesloten systeem	Nee
Openbare Verlichting	2021	2026	Ja	Nee
Gebouwen	2021	2030	Deels	Nee
Beheerplan Civiele Kustwerken	Verwacht eind 2023	2024-2027	Ja	Ja

1. Onderhoud wegen (programma 3)

Doel

Instandhouding van het verharde wegennet, zodanig dat de mobiliteit van de gebruikers gewaarborgd en van voldoende comfort blijft. De streefkwaliiteit voor wegen is B. Voor fietspaden en het centrumgebied wordt A nagestreefd. Het minimale onderhoudsniveau mag bij voorkeur niet lager worden dan niveau C. Waar dit door uitstel van een project toch gebeurt moet de weg in ieder geval veilig gehouden worden.

Beleidskader

In Venray wordt de strategie toegepast dat het juiste onderhoud op het juiste tijdstip wordt uitgevoerd, om een zo rendabel mogelijk beheer van de verhardingen te realiseren. In het huidige beleidsplan, is aangegeven dat veel gebruikte verhardingen een hoger kwaliteitscijfer mogen hebben dan minder of niet gebruikte verhardingen. Er is gekozen voor gedifferentieerde kwaliteit, waarbij extra aandacht besteed zal worden aan de verhardingen in de centra van Venray en kerkdorpen en verhardingen ten behoeve van de voet- en fietspaden.

Eind 2023 wordt een nieuw wegenbeleidsplan vastgesteld, dit is een jaar later dan eerder aangegeven doordat prijzen eind 2022 opnieuw berekend moesten worden in verband met grote onzekerheden en inflatie. Door eerdere bezuinigingen is de kwaliteit van het wegennet achteruit gegaan, zodat er sprake is van achterstallig onderhoud. De komende jaren wordt een inhaalslag gemaakt. Op die manier wordt voorkomen dat onacceptabele en onveilige situaties ontstaan en wordt het achterstallig onderhoud weggewerkt. Bij werkzaamheden wordt telkens gekozen voor een zo integraal mogelijke aanpak van alle werkzaamheden, waaronder riolering, verkeer, groen en openbare verlichting.

Bij totale vervanging van de wegverharding worden aparte kredieten aangevraagd, vaak in combinatie met rioolvervanging en aanleg verkeersmaatregelen. Het dagelijks onderhoud wordt uitgevoerd op basis van inspecties en periodieke schouwen door de weginspecteurs en eigen waarnemingen van beheerders en toezichthouders. De resterende noodzakelijke reparaties worden uitgevoerd n.a.v. klachten en meldingen van derden.

Bijzonderheden

Voor 2024 staat weer een aantal reconstructies op de planning. Grote projecten die in 2024 gaan of blijven lopen, zijn de Stationsweg, herinrichting Blitterswijkseweg en het Henri Dunant viaduct A73.

Dit is tevens een uitgelezen moment om met deze werkzaamheden een infiltratieriool aan te leggen. Hierdoor neemt de kans op wateroverlast af. Niet alleen in de straten waar de werkzaamheden plaatsvinden, maar ook daarbuiten.

Binnen het asfaltonderhoud zullen we, net als in 2023, ook in 2024 een aantal verkeerskundige maatregelen meenemen, op een aantal wegen in Venray. Hiermee kunnen we voldoen aan de vastgestelde netwerknota. Deze maatregelen bestaan uit het realiseren van plateaus, rode fietsstroken en getrapte fietsoversteken ter plaatse van kruisingen.

Financiële consequenties

Voor de uitvoering van het onderhoud in wegen en verkeersmaatregelen zijn in 2024 de volgende bedragen geraamd:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Lasten wegen en verkeer	5.106	5.322	5.670	5.998

2. Onderhoud riolering (programma 3)

Doel

Het doel is een goede onderhoudstoestand van het rioolstelsel. Bestaande riolen worden gerepareerd, versleten riolen vervangen of gerelined. Maatregelen worden getroffen om de gevolgen van de klimaatveranderingen te voorkomen of beperken. Hierdoor is het rioolstelsel ook op lange termijn geschikt voor het afvoeren van afvalwater en hemelwater.

Beleidskader

Het beleidskader is vastgelegd in het GRP 2022-2025. In het GRP is aangegeven waar het onderhoud uit bestaat en welke middelen daar voor noodzakelijk zijn. Bij onderhoud kan worden gedacht aan het verhelpen van storingen bij gemalen of verstoppingen in rioolhuisaansluitingen. Maar ook het periodiek schoonmaken van kolken en rioolleidingen.

Bijzonderheden

Een aantal grotere projecten opgestart in 2023 lopen door in 2024. Zoals bijvoorbeeld de herinrichting van Oude Heerweg en de reconstructie van de Stationsweg in Venray. Daarnaast wordt in 2024 een aantal nieuwe projecten opgestart:

- De vervanging van een deel van de 700 drukrioolgemaaltjes
- De aanleg van infiltratieriolering in o.a. het Brukske en in de Pavanestraat in het kader van de bestrijding van wateroverlast.
- De reconstructie van de Albionstraat is een goed moment om hier een infiltratieriool aan te leggen. Dit is een belangrijke stap om de kern Leunen beter te beschermen tegen de zwaardere regenbuien die in de toekomst gaan vallen (klimaatadaptatie).

Financiële consequenties

Voor de uitvoering van het onderhoud in riolering zijn in 2024 de volgende bedragen geraamd:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Lasten riolering	1.928	1.960	2.006	2.001

3. Onderhoud haven (programma 3)

Doel

Om de haven in een goede conditie te houden moet er regelmatig onderhoud plaatsvinden. Bijvoorbeeld moet de haven op de goede diepte worden gehouden. Kades moeten indien nodig worden gerepareerd of vervangen.

Beleidskader

Het kader voor het onderhoud en vervangen wordt gevormd door het havenbeheerplan. In het voorjaar van 2022 is het nieuwe havenbeheerplan 2022-2025 vastgesteld. In dit plan worden de onderhoudsmaatregelen en de investeringen op een rij gezet, en wordt het havengeld voor de komende jaren bepaald. Omdat het een nieuwe haven betreft zijn er voor 2024 geen grote werkzaamheden gepland.

Bijzonderheden

Een aantal grotere projecten opgestart in 2023 lopen door in 2024. Zoals bijvoorbeeld de herinrichting van Oude Heerweg en de reconstructie van de Stationsweg in Venray. Daarnaast wordt in 2024 een aantal nieuwe projecten opgestart:

- De vervanging van een deel van de 700 drukrioolgemaaltjes
- De aanleg van infiltratieriolering in o.a. het Brukske en in de Pavanestraat in het kader van de bestrijding van wateroverlast.
- De reconstructie van de Albionstraat is een goed moment om hier een infiltratieriool aan te leggen. Dit is een belangrijke stap om de kern Leunen beter te beschermen tegen de zwaardere regenbuien die in de toekomst gaan vallen (klimaatadaptatie).

Financiële consequenties

Voor de uitvoering van het onderhoud in de haven zijn in 2024 de volgende bedragen geraamd:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Lasten industriehaven en jachthaven	79	86	98	742

4. Onderhoud openbaar groen (programma 2)

Doel

Het in stand houden en verbeteren van de openbare groenvoorzieningen, om een comfortabel leefklimaat te handhaven. Hierbij worden, met gericht beheer en onderhoud de verschillende functies van het openbaar groen, zoals aankleding, afscherming en verkeersgeleiding gewaarborgd.

Beleidskader

Het openbaar groen maakt integraal deel uit van het algeheel stedelijk woon- en leefklimaat. Om zowel de visueel/ruimtelijke, gebruiks- als ecologische functies te kunnen waarborgen moet het groen zo goed en efficiënt mogelijk beheert en onderhouden worden. Binnen de beschikbare middelen wordt gezocht naar efficiënter en effectiever onderhoud.

Het groenstructuurplan dient als uitgangspunt voor het beheer van de openbare ruimte. Deze meerjarenvisie gaat, na herziening, ook een rol in de omgevingsvisie spelen.

In het beheerplan groen & reiniging wordt het onderhoud op beeldkwaliteitsniveau ingedeeld. Uitgangspunt hierbij is dat het groen op minimaal basisniveau wordt onderhouden, om verwaarlozing en daardoor vroegtijdige groenrenovaties te voorkomen. Deze beeldkwaliteitsniveaus zijn verwerkt in de onderhoudsbestekken.

Om de technische staat van de plantsoenen te kunnen waarborgen worden jaarlijks groenstroken gerenoveerd en bomen vervangen. Door jaarlijks een deel te vervangen ontstaat een meer gelijkmatigere leeftijdsopbouw van groenvoorzieningen en wordt een noodzakelijke forse investering in de toekomst voorkomen (inhaalslag). Daarnaast kan het groenareaal en bomenbestand in stand worden gehouden zodat de aanwezigheid van 'voldoende' groen gewaarborgd blijft en het groenareaal/bomenbestand niet afneemt.

Onderdeel van het beheerplan groen & reiniging is het vergroten van de biodiversiteit binnen de bebouwde kom van Venray en haar kerkdorpen. Bij herinrichtingen/vervangen van groenstroken/bomen wordt hier door bijvoorbeeld soortkeuze rekening mee gehouden.

In de afgelopen jaren is intensief beheerd gras omgevormd naar schraal/bloemrijk gras om de biodiversiteit te vergroten. De komende jaren wordt gestreefd om dit verder uit te breiden. Het beheerregime zal hier op aangepast worden zodat de soortenrijkdom van flora en fauna op deze stukken kan toenemen.

Daarnaast wordt onderzoek gedaan naar de mogelijkheden van groenaanleg in sterk stenige omgevingen om het plaatselijke (leef)klimaat te verbeteren. Mogelijke investeringen zijn niet standaard opgenomen in de begroting maar zullen separaat in MUIP aanvragen worden voorgelegd.

Het beheerplan groen & reiniging is van toepassing op stedelijk groen en beperkt zich daarom tot het groen binnen de bebouwde kom van Venray en haar kerkdorpen.

In de uitvoeringsnota bomen staan richtlijnen hoe om te gaan met het gemeentelijke bomenbestand, monumentale/waardevolle bomen en bomen in aandachtsgebieden. De gemeente wil de kwaliteit van de leefomgeving waarborgen en inspelen op het veranderende klimaat. De omgang met gemeentelijke, maar ook particuliere bomen is daarbij van groot belang. De gemeente vervult hierin een sturende rol. Deze uitvoeringsnota geeft duidelijke richtlijnen met betrekking tot de bescherming van bomen, compensatieregeling bij het kappen van bomen en een bijdrageregeling voor monumentale en waardevolle bomen op particulier grondgebied.

Bijzonderheden

Door de (extreme) droogte en hoge temperaturen van de afgelopen jaren op het openbaar groen betekent dat er meer uitval is dan gemiddeld. Na extreem droge jaren zijn de gevolgen al zichtbaar worden. Dit heeft ervoor gezorgd dat er in 2023/2024 meer uitval is dan voorzien waardoor het beschikbare budget onder druk komt te staan. Ook kan de droogte betekenen dat de levensduur van bomen / plantsoenen wordt verkort en eerder aan vervanging toe zijn.

Financiële consequenties

Voor de uitvoering van het onderhoud in openbaar groen zijn in 2024 de volgende bedragen geraamd:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Lasten openbaar groen	2.412	2.573	2.632	2.686

5. Onderhoud speelvoorzieningen (programma 3)

Doel

Het voorzien in een aantrekkelijke en toegankelijke speelbare openbare ruimte, waarbij wordt aangesloten op de wensen van gebruikers. De voorzieningen dragen bij aan het stimuleren van beweging, sport en spel waarmee positieve effecten op de fysieke en mentale gezondheid worden behaald.

Beleidskader

Met het speelruimteplan wordt gestreefd naar een betere spreiding van speelvoorzieningen en ontmoeting wordt gestimuleerd. Bij de vervanging van voorzieningen wordt gekeken naar de behoefte van gebruikers om zodoende beter aansluiting te vinden bij de doelgroep. Waar mogelijk zal de groene omgeving beter benut gaan worden om jongeren meer uit te dagen en de creatieve geest te stimuleren. Om de speelvoorzieningen aan te laten sluiten bij de ontwikkeling van de bevolkingsopbouw (minder jongeren) wordt gestreefd naar een afname van 10% van het totaal aan voorzieningen en/of vervangingswaarde daarvan ten opzichte van 2016. Jaarlijks worden, op basis van inspecties, onderhoudswerkzaamheden verricht om de veiligheid van speelvoorzieningen te kunnen garanderen. Ook wordt ieder jaar een vervangingsplan opgesteld voor voorzieningen die aan vervanging toe zijn. Hierbij wordt rekening gehouden met de afname van het totaal aan voorzieningen. Op deze manier blijft een kwalitatief goed speelvoorzieningenbestand met voldoende aanbod behouden voor nu en de toekomst.

Bijzonderheden

Financiële consequenties

Voor de uitvoering van het onderhoud in speelvoorzieningen zijn in 2024 de volgende bedragen geraamd:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Lasten speelvoorzieningen	185	188	163	166

6. Onderhoud bossen, natuurgebieden enz. (programma 3)

Doel

Het in standhouden van bossen, natuurterreinen en landschappelijke elementen. Daarnaast het versterken van natuurontwikkeling en landschapskwaliteit en het verhogen van recreatiemogelijkheden in het buitengebied.

Beleidskader

Gemeentelijke bossen en natuurterreinen worden beheerd door de gemeente Venray. Samen met andere betrokkenen worden wensen en behoeftes op het gebied van recreatie en natuurbeleving afgestemd op de ontwikkeling van de landschappelijke-ecologische kwaliteit. Oftewel de natuur is leidend wat er op het gebied van recreatie mogelijk is. In 2022 is het nieuwe bosbeheerplan 2022-2031 vastgesteld, waarbij aansluiting gezocht is bij de Nationale bossenstrategie. De verzuring en verdroging zijn erg zorgelijk. Hierop zal worden ingespeeld voor zover er iets aan te doen is. De kleinere natuurterreinen en landschapselementen worden door de gemeente beheerd. Door het wegvallen van het IKL zijn de natuureducatie en burgerparticipatie stil komen te liggen binnen de natuur. De provincie is doende om een alternatief te realiseren. Zodra dit er is, wordt er aansluiting gezocht. In 2022 zijn er nieuwe jachtcontracten afgesloten met de drie wildbeheereenheden. Deze lopen door tot en met 2028.

Bijzonderheden

Door de aanhoudende droogte van afgelopen jaren, maar ook door de verzuring hebben een aantal boomsoorten in de gemeentelijke bossen het zichtbaar moeilijk. De uitval onder bomen is meer dan normaal. Er is nog onvoldoende inzicht of herstel middels het reguliere beheer en financiële middelen kan worden opgevangen. De gevolgen voor bos en natuurterreinen bij aanhoudende droogte, maar ook van andere aspecten zoals stikstofdepositie beginnen merkbaar te worden. Als

dit doorzet geeft dit grote schade aan onze bossen. Er wordt bekeken wat er aan bodemherstel kan worden gedaan (om de zuurgraad te verbeteren), voordat er verjongd kan worden.

Financiële consequenties

Voor de uitvoering van het onderhoud in natuurbeheer zijn in 2024 de volgende bedragen geraamd:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Lasten natuurbeheer	454	462	476	484

7. Onderhoud openbare verlichting (programma 3)

Doel

Het verlichten van de openbare ruimte en het in standhouden van de openbare verlichting.

Beleidskader

Een goede openbare verlichting is noodzakelijk voor een veilige openbare ruimte, zowel op sociaal als verkeersveilig gebied. Hiervoor dient de openbare verlichting te voldoen aan verlichtingsnormen en zou het areaal met 5% per jaar uitgebreid moeten worden. De vervangingskosten voor het huidige areaal bedragen de komende jaren ca. € 385.000 per jaar. Door extreme prijsstijgingen voor staal, elektronica en de aansluitkosten van Enexis, variërend van 15 tot 25% en mogelijk nog hoger, zullen de budgetten aangepast moeten worden. De komende jaren zal dit bedrag door middel van investeringsaanvragen beschikbaar gesteld moeten worden. De energiekosten gaan in 2024 niet stijgen, mogelijk zelfs dalen.

In het laatste beleidsplan is vastgesteld dat bij vervanging uitsluitend LED verlichting toegepast zal worden. Ook zullen alle nieuwe armaturen uitgerust worden met slim energie management.

Hiermee willen we de gestelde doelen uit het Energieakkoord 2013 halen.

Dit houdt in:

- 20% energiebesparing in 2020 en 50% energiebesparing in 2030 t.o.v. 2013.
- 40% toepassing van energie-efficiënte verlichting.
- 40% toepassing van slim schakelen / energiemangement.

Door een behoorlijke areaal uitbreiding, sinds 2013, is het een enorme uitdaging geworden om dit te gaan halen. We zijn wel op de goede weg. Sinds 2013 hebben we namelijk een uitbreiding van bijna 1700 masten, toch hebben we t.o.v. 2013 een energiebesparing gehaald van 30%. Het huidige beleidsplan openbare verlichting is vastgesteld in 2021 en loopt tot 2026.

Bijzonderheden

In 2024 gaan we verder met het vervangen van conventionele verlichting voor LED-verlichting. Op alle nieuw te plaatsen armaturen worden dimmers geplaatst om extra energiebesparing te realiseren. Daar waar mogelijk zal dynamische verlichting toegepast worden. Om duurzamer te werken bekijken we of we niet het hele armatuur hoeven te vervangen en dan alleen het binnenwerk vernieuwen en de buitenzijde behouden.

Uit te voeren werken voor 2024:

- Voor 2024 zal een vervangingsplan gemaakt worden om alles te verlichten volgens de nieuwe normen. De exacte locaties zijn nu nog niet bekend, maar het zal gaan om ongeveer 500 armaturen. Met het vervangingsplan 2024 kunnen we hier een besparing uit halen van +/- 30.000 kWh, wat neer komt op een vermindering van ruim 12 ton CO2.
- Aan het einde van 2023 zal ongeveer 75% van de openbare verlichting uitgevoerd zijn met LED.
- In 2023 is het niet mogelijk gebleken om de verlichting in het centrum te vervangen vanwege prioriteiten elders. De verlichting in het centrum, kernwinkelgebied, zal vervroegd vervangen worden vanwege de vele storingen en het hoge energiegebruik. Deze worden dan vervangen door LED met dynamische besturingsmogelijkheden en dimmers, gelijk aan het Henseniuskwartier. Mogelijkheden hierbij zijn het verhogen van het verlichtingsniveau bij calamiteiten of evenementen.
- Als het budget het toe laat zal één project uitgevoerd worden in het kader van bijzondere verlichting.
- Bij alle grote civiele projecten wordt ook de conventionele verlichting vervangen voor LED.

Financiële consequenties

Voor de uitvoering van het onderhoud in openbare verlichting zijn in 2024 de volgende bedragen geraamd:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Lasten openbare verlichting	810	823	836	849

8. Onderhoud gebouwen (programma 1)

Doel

Het in stand houden en beheren van het gemeentelijke vastgoed. Het vastgoedbeheer van gebouwen valt onder uitvoering van team vastgoedbeheer en heeft betrekking op het (bouw- en installatietechnisch) in standhouden, in werking hebben en beheren van gemeentelijke gebouwen, accommodaties en kunstwerken die in eigendom zijn.

Beleidskader

Beleidskader accommodaties

In 2019 is onderzoek gedaan naar het voorzieningenniveau op gebied van sport- en jeugdaccommodaties. Mede op basis hiervan is in 2019 door de raad het kader vastgesteld waarbinnen het accommodatiebeleid verder uitgewerkt kan worden. Eind 2019 is gestart met de concept-uitwerking van het nieuwe accommodatiebeleid dat in 2021 het besluitvormingsproces heeft doorlopen.

De implementatie van het nieuwe accommodatiebeleid zal vanaf 1 januari 2024 e.v. ook richting geven aan de uitvoering van vastgoedbeheer. Zo zal het accommodatiebeleid bepalend zijn voor de continuering van het privatiseerde beheer en de (contract)afspraken hieromtrent (voor de Jeugd en de Sportvoorzieningen). Het gemeentelijk kernteam accommodaties is begin 2022 aan de slag gegaan met de implementatie van het nieuwe accommodatiebeleid. Uitwerking van de contracten, welke hieraan ten grondslag liggen met de sportparken, zullen in Q4 van 2023 worden opgesteld en per 1 januari 2024 in werking treden.

Onderhoud van gemeentelijke gebouwen

In het najaar van 2019 zijn de gemeentelijke gebouwen, waarvan het onderhoud en beheer bij de gemeente rust of namens de gemeente wordt uitgevoerd, onderworpen aan een 'schouw' om een actueel inzicht te krijgen op de onderhoudsstaat. Op basis hiervan zijn meerjarenonderhoudsplannen (MJOP's) opgesteld en zijn ook financiële gevolgen voor de onderhoudsvoorzieningen doorberekend. Als gevolg hiervan zijn in 2021 de dotaties op de onderhoudsvoorzieningen bijgesteld (geactualiseerd) zodat de uitvoering van het planmatig onderhoud voor de komende jaren geborgd is. Bij de actualisatie zijn tevens de MJOP's door de raad vastgesteld. Het gaat om de MJOP's van gebouwen die de gemeente zelf onderhoudt. Voor het overige (geprivatiseerde) vastgoed zijn ook MJOP's vastgesteld, maar met als doel inzicht te krijgen in de onderhoudsopgave van de gehele vastgoedportefeuille.

In 2024 zal een actualisatie moeten plaatsvinden van deze Meerjarenonderhoudsplannen om te bezien in hoeverre het onderhoud is uitgevoerd conform deze plannen.

Vastgoedcontractenbeheer

De uitvoering van onderhoud en beheer van gebouwen wordt vastgelegd in overeenkomsten. Vastgoedbeheer beheert deze huur- exploitatiecontracten en anticipeert daarbij op ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op beheer/ exploitatie en onderhoud. De vaststelling van het nieuwe accommodatiebeleid betreft zo'n ontwikkeling. Om voor te sorteren op het nieuwe accommodatiebeleid worden de huur- exploitatiecontracten met verenigingen en beheerstichtingen op het gebied van jeugd en sport die eindigden in 2020-2021, jaarlijks verlengd tot het moment dat duidelijk is welke nieuwe toekomstige afspraken te maken op basis van het nieuwe accommodatiebeleid.

Exploitatie en beheer van gebouwen door de gemeente

De meeste vastgoedobjecten zijn verhuurd aan verenigingen of stichtingen. De gemeente heeft echter ook gebouwen in eigen beheer, zoals het gemeentehuis en het gebouw Jerusalem. Het gebouw Jerusalem is nu enige jaren in beheer van de gemeente zelf. In 2024 zal verder moeten worden nagedacht over een beheervorm voor dit object. Tevens is het wenselijk om vanuit een visiebepaling onderdelen van het gebouw te kunnen renoveren en te vervangen.

Verduurzaming gebouwen

De gemeente onderneemt acties in verduurzaming van de gebouwen die zij zelf beheert. Daarnaast ontplooiën beheerders van de gemeentelijke gebouwen (die zijn geprivatiseerd) ook acties in verduurzaming (bijv. middels aanschaf zonnepanelen, aanbrengen led-verlichting) of door

toepassing van duurzame materialen die minder milieu belastend zijn, minder onderhoud behoeven en/of ook nog eens langer meegaan.

Met betrekking tot de gemeentelijke binnensportaccommodaties is in de afgelopen jaren een grote inhaalslag gemaakt op het onderhoud, ook middels de inzet van meer duurzame gebouw gebonden installaties. Aan de verduurzaming van het gemeentehuis is in 2020 middels plaatsing van zonnepanelen uitvoering gegeven. Op de ledverlichting vindt nog nadere verkenning plaats ook omdat de techniek en het beheer hierop nog volop in ontwikkeling zijn. Gestreefd wordt om de huidige verlichting in 2024 te vervangen. Inmiddels zijn kleine delen van het Gemeentehuis al voorzien van LED verlichting (ontmoetingsruimte) en andere specifieke ruimten.

In 2022 is een onderzoek gestart naar de verduurzamingsmogelijkheden van 10 vooraf geselecteerde gemeentelijke panden. Om in beeld te brengen wat zou moeten gebeuren om deze panden eerst te laten voldoen aan energielabel C en vervolgens aan energielabel A. Maatregelen en kosten worden in een rapportage nader uitgewerkt. Voor deze objecten zijn inmiddels de rapportages beschikbaar. In overleg zal er moeten worden bekeken hoe uitvoering wordt gegeven aan deze adviezen en de financiële haalbaarheid ervan kan worden geborgd.

Verduurzaming schoolgebouwen

Het beheer van schoolgebouwen ligt bij de schoolbesturen zelf ligt. In 2019 zijn flinke stappen gezet bij 11 scholen (van SPOV en Dynamiek) in het kader van het 'fris maken' van de scholen, onder gebruikmaking van de subsidie die de gemeente hiervoor ter beschikking had gesteld. Door deze investering kwamen de schoolbesturen in aanmerking voor de 'subsidie duurzame maatschappelijke organisaties' van de provincie Limburg op basis waarvan vervolgens voor 4 scholen al een slag is gemaakt in de verduurzaming door het leggen van zonnepanelen waarbij deze scholen op het niveau komen van stroomneutraal (ze wekken evenveel stroom als ze gebruiken).

In het IHP 2019-2039 is duurzaamheid wel een belangrijk item (betreft 1 van de 5 bouwstenen). Het IHP streeft, bij nieuwbouw, naar het realiseren van energieneutrale gebouwen.

Bijzonderheden

Instandhouding, beheer en verduurzaming

Team vastgoedbeheer, verhuurt, exploiteert en onderhoudt gemeentelijk vastgoed (gebouwen, objecten en voorzieningen). De prioriteit ligt bij de continuïteit van het planmatig onderhoud, en daarnaast zetten we vanaf 2022-2023 in op de verduurzaming van ons vastgoed en de technieken die ons hierbij kunnen helpen. In 2024 zal een actualisatie van de in 2020 vastgestelde MJOP's moeten plaatsvinden om te bezien in hoeverre alle voorgenomen onderhoudsactiviteiten zijn uitgevoerd.

Verduurzaming

De gemeente onderneemt acties in verduurzaming van de gebouwen die zij zelf beheert. Daarnaast ontplooiën beheerders van de gemeentelijke gebouwen (die zijn geprivatiseerd) ook acties in verduurzaming (middels aanschaf zonnepanelen, led-verlichting of door duurzame materialen die minder milieu belastend zijn en/of minder onderhoud behoeven. Het gemeentehuis is reeds voorzien van zonnepanelen. In 2024 zal van dit gebouw de binnenverlichting (moeten) worden vervangen door LED omwille van duurzaamheid en uitfasering van conventionele verlichtingsbronnen.

Meerjarig onderhoud (2019 - 2029)

In 2020 is de onderhoudssituatie van de gemeentelijke gebouwen opnieuw in kaart gebracht en in meerjarige onderhoudsrapportages (MJOP 2020-2029) vastgelegd. Deze MJOP's zijn in 2021 door de raad vastgesteld. Daardoor kan vanaf 2021 weer planmatig uitvoering worden gegeven aan het onderhoud van ons gemeentelijk vastgoed. De wens is om met ingang van 2024 meer sturing te geven aan Vastgoedbeleid binnen de gemeente. In deze visie nemen we naast maatschappelijke belangen ook financiële- en strategische belangen op zodat we meer in samenhang gaan sturen op de inzet, het beheer en strategische positie van ons vastgoed.

Financiële consequenties

Voor de uitvoering van het onderhoud in onderhoud gebouwen zijn in 2024 de volgende bedragen geraamd:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Lasten gebouwen in eigen beheer				
Gemeentehuis	423	346	526	617
Sport- welzijn en overige gebouwen	696	563	360	375
	1.119	909	885	991
Lasten gebouwen in beheer van derden				
Onderwijs	807	703	715	728
Binnensport	2.727	995	1.017	1.040
Zwemmen	314	321	327	334
Buitensport	1.224	1.245	1.266	1.287
Musea / monumenten	21	22	22	22
Parkeren	343	349	354	360
Wijk- en dorpscentra	127	129	131	134
Sociaal-cultureel werk	198	201	204	207
	5.762	3.964	4.036	4.111

Paragraaf D. Financiering

Inleiding

In deze paragraaf wordt ingegaan op de uitvoering van de financieringsfunctie. De financieringsfunctie zorgt ervoor dat voldoende liquide middelen aanwezig zijn, zodat aan alle financiële verplichtingen kan worden voldaan. Hiervoor zet Venray haar eigen middelen in, maar worden indien nodig ook kort- en langlopende leningen aangetrokken. De rente die we hierover betalen, brengen we zowel intern als extern in rekening.

Onder de financieringsfunctie valt ook het verstrekken van leningen en het beheersen van kredietrisico's.

Het wettelijk kader ligt vast in nationale maar ook in de internationale wetgeving. Op nationaal niveau liggen de kaders vast in:

- De wet Financiering Decentrale Overheden (Fido). Deze wet biedt een kader voor de beheersing van de risico's die uit deze functie voortvloeien. Een belangrijk uitgangspunt van de wet is dat een gemeente prudent moet omgaan met publieke middelen.
- De Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof)
- Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)
- De Gemeentewet

De wettelijke kaders en de interne kaders zijn vastgelegd in de financiële verordening artikel 212 GW.

In deze paragraaf komen de onderwerpen aan de orde die behoren tot het geldstromenbeleid van de gemeente. Afhankelijk van de hoogte en de verwachte duur van een liquiditeitstekort of -overschot worden tijdelijk of langdurig middelen aangetrokken. Het uitgangspunt bij het aantrekken van middelen is dat de kasgeldlimiet optimaal benut wordt door zoveel mogelijk kort vermogen aan te trekken rekening houdend met marktontwikkelingen. In de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) zijn drie wettelijke normen opgenomen waaraan de gemeente moet voldoen. Zo moeten overtollige middelen boven een vastgestelde drempel in de schatkist aangehouden worden. Bij het aantrekken van korte leningen (met een looptijd tot 1 jaar) mag het gemiddelde saldo per kwartaal de kasgeldlimiet niet overschrijden. Het saldo aan aflossingen en renteherzieningen op de bestaande leningenportefeuille (looptijd 1 jaar of langer) mag in enig jaar niet hoger zijn dan de renterisiconorm. Daarnaast wordt in deze paragraaf aandacht besteed aan risicobeheersing (met name rente- en kredietrisico).

De berekeningen van de leenbehoefte en rentekosten kunnen in de praktijk afwijken. Zo is het werkelijk investeringstempo van grote invloed. Nieuwe beleidskeuzes (met name bij investeringen) gedurende het jaar hebben effect op de berekeningen. Ook verschillen in de begrote inkomsten (bijvoorbeeld grondverkoop, rijksbijdragen) hebben effect.

1. Algemeen

De financiële verordening vormt het kader voor het beleid van de treasuryfunctie. De focus bij treasury is gericht op feitelijke in- en uitgaande kasstromen die in deze paragraaf, naast de risico's en interne rente, centraal staan.

2. Financieringsbehoefte

Investeren in (im)materiële vaste activa kost geld; dit betreft bijvoorbeeld onze gebouwen die een belangrijke waarde vertegenwoordigen. Bij grondexploitaties gaan de kosten voor de baten uit. Zolang dit betekent dat gemaakte kosten nog niet zijn terugverdiend door verkopen, moeten we deze voorfinancieren.

Om de rente- en de verwerkingskosten zo laag mogelijk te houden is totaalfinanciering de standaard bij overheidsinstellingen. Totaalfinanciering houdt in dat niet voor iedere investering afzonderlijk een lening wordt aangetrokken (met uitzondering van projectfinanciering), maar dat naar het totaal van de financieringsbehoefte wordt gekeken.

De activa van de gemeente Venray zijn naar verwachting per begin 2023 als volgt gefinancierd:

* € 1.000

Omschrijving	1-1-2024
Totale boekwaarde investeringen	180.750
<u>Vaste financieringsmiddelen:</u>	
Reserves	68.631
Voorzieningen	18.989
Langlopende leningen	70.874
	158.494
Financieringstekort	22.256

Om in de financieringsbehoefte te voorzien gebruikt de gemeente interne en externe financieringsmiddelen. De interne financieringsmiddelen bestaan uit de reserves en voorzieningen. De externe financieringsmiddelen bestaan uit opgenomen kort- en langlopende geldleningen.

Dagelijks wordt bijgehouden wat de geldbehoefte is. Afhankelijk van ons banksaldo en de toekomstverwachtingen worden leningen aangetrokken.

Rentevisie

Gezien allerlei externe invloeden zoals de oorlog in de Oekraïne, de inflatie, de recessievrees etcetera is het heel moeilijk een voorspelling te geven van de te verwachten renteontwikkeling. Venray volgt de renteontwikkelingen via landelijke media, websites van enkele banken en de wekelijkse info van financiële dienstverleners.

Leningoverzicht

Voor een (langdurig) financieringstekort dient de gemeente geld te lenen.

OVERZICHT LENINGEN (incl. woningbouwleningen)	2024	2025	2026	2027
Leningen 1-1	70.874	84.785	78.236	71.663
Nieuwe leningen	20.000	0	0	0
Aflossingen	-6.089	-6.549	-6.573	-6.416
Leningen 31-12	84.785	78.236	71.663	65.247

Op basis van de berekende financieringsbehoefte is de verwachting dat in 2024 leningen ter grootte van € 20 miljoen moeten worden aangetrokken.

Rente-uitgangspunten

De gemeente rekent op basis verplichtingen in het BBV de rentelasten aan de producten toe op basis van een interne administratieve rekenrente (renteomslag-percentage). Aan de renteomslag ligt het principe van totaalfinanciering ten grondslag. Hierbij is de notitie rente 2017 van de Commissie BBV leidend. Dit betekent o.a. dat geen gedifferentieerde percentages in de rentetoerekening mogen worden toegepast.

Een uitzondering hierop vormen:

- projectfinanciering ten behoeve van de financiering van een specifiek project (renovatie gemeentehuis) of specifieke activiteit (doorverstrekte leningen t.b.v. woningbouw en BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo);
- grondexploitaties.

Het renteomslagpercentage wordt berekend door bij de jaarlijkse begroting de verwachte rentelasten te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd. Het bij de begroting (voor)gecalculeerde omslagpercentage mag binnen een marge

van 0,50% worden afgerond. Het renteomslagpercentage in deze begroting 2024 is 1,3%. In de begroting 2023 is dit percentage 1,5%.

Indien bij de jaarrekening blijkt dat de werkelijke rentelasten meer dan 25% afwijken van de rentelasten die op basis van de voorgerekenelde renteomslag aan de taakvelden is toegerekend, dan is bij de jaarrekening een correctie verplicht.

Met ingang van de begroting 2022 wordt er door Venray geen rente meer over het eigen vermogen berekend.

De interne rentetoerekening aan de grondexploitaties is gebaseerd op het BBV (notitie grondbeleid). Het renteomslagpercentage grondexploitaties moet op een andere wijze berekend worden dan het hiervoor genoemde renteomslagpercentage. Voor 2024 bedraagt het verwachte percentage grondexploitaties 2,7%. Bij de jaarrekening is het zonder meer verplicht om een nacalculatie op dit percentage uit te voeren en het dan berekende percentage toe te passen op de grondexploitaties.

Renteresultaat treasury

De commissie BBV adviseert om onderstaand schema op te nemen in de paragraaf financiering.

Het renteresultaat op treasury is voor het jaar 2024.

Renteschema (x € 1.000)		2024
Rentelasten over de korte en lange financiering		2.756
Rentebaten		-410
Saldo rentelasten en baten	A	2.345
Eliminatie rente grondexploitaties, projectfinanciering etc.:		
- Aan grondexploitatie doorberekende rente		18
- Toerekening rente projectfinanciering		-690
- Rentebaten doorverstrekte leningen		360
Niet via de renteomslag door te berekenen rente	B	-312
Aan taakvelden toe te rekenen rente via de renteomslag	C=A+B	2.033
Rente over inzet eigen middelen	D	0
	E=C+D	2.033
Toegerekende rente		2.099
Renteresultaat op taakveld treasury		66
Renteomslagpercentage		1,30%

3. Risicobeheersing

Risicobeheersing vormt één van de pijlers van de Wet fido. Hierna wordt verder ingegaan op de risicoaspecten die verbonden zijn aan de gemeentelijke treasuryfunctie. Deze kunnen in beginsel worden onderscheiden in renterisico, kredietrisico, koersrisico en valutarisico. De 2 laatstgenoemde risico's zijn voor de gemeente Venray niet van toepassing.

4. Renterisico

In de Wet fido zijn een kasgeldlimiet (korte schuld) en een renterisiconorm (lange schuld) opgenomen, ten einde de invloed van (externe) rentewijzigingen op de financiële resultaten te beperken.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is de norm voor het maximum bedrag waarbinnen de gemeente haar bedrijfsvoering met kortlopende gelden (met een rentetypische looptijd tot 1 jaar) mag financieren en bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal

Indien in drie achtereenvolgende kwartalen de kasgeldlimiet overschreden zou worden, dient de gemeente de drie betreffende kwartaalrapportages aan de toezichthouder toe te zenden, met daarbij een plan om weer te voldoen aan de kasgeldlimiet.

In het onderstaande overzicht is de berekening van de kasgeldlimiet opgenomen voor het derde kwartaal 2022 tot en met het tweede kwartaal 2023. Dit overzicht is op verzoek van de provincie Limburg opgenomen. Uit het overzicht blijkt dat de kasgeldlimiet in de laatste twee kwartalen van 2022 en in de eerste twee kwartalen van 2023 niet is overschreden. Dit betekent dat geen risico is gelopen op korte financieringen.

Kasgeldlimiet 2022 en 2023				
	<i>x € 1.000</i>			
1) Berekening kasgeldlimiet 2021:				
	<u>2022</u>		<u>2023</u>	
Begrotingstotaal	133.183		151.699	
Relevant percentage	8,50%		8,50%	
Kasgeldlimiet	11.321		12.894	
Kasgeldlimiet 3e kwartaal 2022 t/m 2e kwartaal 2023				
	<u>3e kwartaal</u>	<u>4e kwartaal</u>	<u>1e kwartaal</u>	<u>2e kwartaal</u>
	2022	2022	2023	2023
Vlottende schuld (2)	2.183	1.686	10.335	9.127
Vlottende middelen (3)	18.450	10.835	8.099	11.420
Saldo (4) (= (2)-(3))	-16.267	-9.149	2.236	-2.293
Kasgeldlimiet (1)	11.321	11.321	12.894	12.894
Ruimte (+) / Tekort (-)	27.588	20.470	10.658	15.187

Risiconorm

De renterisiconorm heeft tot doel het beheersen van renterisico's op de vaste schuld door o.a. het aanbrengen van spreiding in de looptijden in de leningenportefeuille en daardoor een stabiele rentelast te bewerkstelligen. Dit houdt in dat de jaarlijkse aflossingen op leningen en eventuele renteherzieningen niet méér mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Uit onderstaand overzicht blijkt dat de renterisiconorm niet wordt overschreden en dus geen renterisico wordt gelopen.

Renterisico (bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Renteherzieningen	0	0	0	0
Aflossingen	6.089	6.549	6.573	6.416
Renterisico	6.089	6.549	6.573	6.416
Berekening renterisiconorm				
Begrotingstotaal	167.414	163.763	166.896	171.070
Percentage cf. regeling	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm	33.483	32.753	33.379	34.214
Toetsing renterisico aan de norm				
Renterisico	6.089	6.549	6.573	6.416
Renterisiconorm	33.483	32.753	33.379	34.214
Ruimte binnen renterisiconorm	27.394	26.204	26.806	27.798

Kredietrisico

Kredietrisico op leningen en beleggingen

Kredietrisico's bestaan uit het risico dat uitgeleend / uitgezet geld niet wordt terugontvangen. Deze kredietrisico's kunnen worden onderscheiden in:

- Risico op verstrekte leningen en beleggingen
- Risico op verstrekte garanties
- Risico op uitzettingen van gelden uit hoofde van treasury

Kredietrisico op leningen en beleggingen

In onderstaand overzicht zijn de leningen verwerkt die door de gemeente zijn verstrekt en de beleggingen. Voor wat betreft de beleggingen is gehandeld in overeenstemming met de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden, ook wel Ruddo genoemd.

Leningen en beleggingen (x € 1.000)	Verwachte stand per		
	1-1-2024	31-12-2024	
Woningcorporaties	5.048	4.509	34,4%
Staatsleningen (eurozone)	524	524	4,0%
Startersleningen	1.585	1.585	12,1%
Overige toegestane instellingen volgens Treasurystatuut	6.945	6.508	49,6%
Totaal	14.102	13.126	100%

Staatsleningen

Als gevolg van het in 2013 ingevoerde verplichte schatkistbankieren nemen de beleggingen elk jaar af, omdat ze alleen nog mogen worden herbelegd in het kader van de publieke taak. Het merendeel van de resterende beleggingen € 500.000 lopen af in 2025.

Overige toegestane instellingen

Onder de Overige toegestane instellingen is een lening u/g ad € 5,25 miljoen aan BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo opgenomen.

Kredietrisico op garanties

Garanties kunnen op twee manieren voor komen:

1. Directe garanties.
2. Achtervang.

Ad 1. Bij directe garanties staat de gemeente tegenover geldgevers borg voor de betaling van rente en aflossing op langlopende geldleningen die zijn aangetrokken door lokale organisaties, instellingen of verenigingen die activiteiten verzorgen welke in het verlengde liggen van de gemeentelijke publieke taak.

In 2017 heeft de gemeente zich garant gesteld voor een 2-tal leningen aan Glasweb Venray. Voor één lening wordt, om te voldoen aan marktconformiteit, een z.g. safe-harbourpremie (opslagrente) in rekening gebracht. Ten einde het risico op een eventueel verlies op deze garantstelling terug te brengen wordt de ontvangen premie niet ten gunste van de exploitatie gebracht maar toegevoegd aan de bestemmingsreserve Garantstelling lening GWV grijs-zwart BV.

Ad 2. Achtervang betekent dat de gemeente, al dan niet samen met het Rijk, een rol speelt binnen de zekerheidsstructuur van een waarborgfonds, bijvoorbeeld de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw. Door deze structuur kunnen instellingen die bij een waarborgfonds zijn aangesloten tegen de laagste rente lenen. Mede vanwege de strenge toetsingscriteria en periodieke toetsing door het fonds, maar ook door de Autoriteit Woningcorporaties, loopt de gemeente Venray hierbij een veel lager risico dan bij directe borgstellingen.

Gemeente Venray verwacht eind 2024 voor € 88 miljoen garant te staan voor leningen die voornamelijk zijn aangegaan door Wonen Limburg. Het Centraal Fonds Volkshuisvesting (CFV) houdt namens het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties toezicht op het financiële reilen en zeilen van woningcorporaties. Het financiële toezicht valt onder de Autoriteit Woningcorporaties (AW). Deze AW doet risicogericht onderzoek op een zestal toezichtterreinen, die van invloed zijn op de financiële continuïteit.

Voor wat betreft de Nationale Hypotheek Garantie (NHG) namen het Rijk en de gemeente tot en met 2010 een achtervangpositie in van elk 50%; voor Venray betekent dit dat eind 2024 nog voor een bedrag van € 65 miljoen garant wordt gestaan. Vanaf 2011 neemt het Rijk de achtervang voor 100% voor haar rekening voor garanties afgegeven vanaf 1 januari 2011. De achtervangpositie van gemeenten voor bestaande NHG hypotheek blijft bestaan maar neemt geleidelijk aan af. Tot en met medio 2023 is de gemeente Venray niet aangesproken voor verliezen.

Het totaalbedrag dat door de gemeente via garantstellingen is gewaarborgd bedraagt per eind 2024 naar verwachting circa € 164 miljoen en is naar soort als volgt onderverdeeld:

Geldnemer	Geld-gever	Waarborg Per-centage	Hoofdsom	Restant lening 31-12-2024	Door de gemeente gewaarborgd
Stichting Wonen Limburg	Diverse	21-50%	265.926	252.530	84.186
Idem	Idem	100%	11.250	1.895	1.895
<i>Totaal Stichting Wonen Limburg</i>			<i>277.176</i>	<i>254.425</i>	<i>86.081</i>
Overige woningcorporaties	Diverse	50%	208.023	207.670	4.176
Overige particuliere woningbouw	Prov. Limburg	50%	855	632	316
Totaal woningbouw			486.054	462.727	90.573
Bibliotheken	Diverse	100%	203	34	34
Sportverenigingen	Diverse	50%/100%	720	437	254
Sociaal-culturele instellingen	Diverse	100%	760	560	560
Volume overige	Diverse	50/100%	-	400	300
Glasweb Venray	BNG	100%	8.469	7.864	7.864
Achtervang Nationale Hypotheek Garantie	Diverse	50%	215.000	129.000	64.500
Totaal overige			225.152	138.294	73.512
Totaal algemeen			711.207	601.022	164.085

5. Kasbeheer

Betalingsverkeer

De huisbankier van de gemeente Venray is de BNG Bank. Daarnaast heeft de gemeente ook betalingsverkeerrelaties met de Rabobank.

Sinds 2013 zijn decentrale overheden op grond van de wet Fido verplicht deel te nemen aan schatkistbankieren. Schatkistbankieren houdt in dat tegoeden verplicht worden aangehouden in de Nederlandse schatkist. Uitgezonderd hierop zijn de middelen onder het drempelbedrag. Het drempelbedrag bedraagt 2% van het begrotingstotaal. Over deze uitgezette gelden wordt geen risico gelopen.

Paragraaf E. Bedrijfsvoering

Inleiding

Bedrijfsvoering, de sturing en beheersing van de interne organisatie, is noodzakelijk voor het op een gestructureerde wijze realiseren van beleidsdoelstellingen. Dit doen we door onze doelen en de daaruit voortvloeiende opgaven zo eenduidig mogelijk te formuleren en onze beschikbare bedrijfsvoeringsmiddelen zo efficiënt en effectief mogelijk hierop in te zetten. We gebruiken het OverheidsOntwikkel-model (OO-model) als referentiekader voor organisatieontwikkeling. Dit cyclisch kwaliteitsmodel biedt op systematische wijze inzicht in de fase van ontwikkeling van de organisatie, brengt de bedrijfsvoerings-/organisatiegebieden in samenhang, helpt bij

resultaatgericht sturen en geeft aan wat er nodig is om naar een meer procesgerichte organisatie te groeien.

Uit: overheidsontwikkelmodel, Bestuursacademie Nederland

1. Doelstelling, status en speerpunten 2024

Wat willen we bereiken?

Doelstelling is het realiseren van een procesgerichte organisatie. Dit doen we door middel van een traject voor organisatieontwikkeling dat moet leiden tot een procesgerichte organisatie die toegerust is om in de digitale netwerksamenleving effectief, efficiënt en veilig inwoners te bedienen met een menselijke maat. Verder richten we ons op het verhogen van de kwaliteit van ons werk en verlagen van de kosten en kwetsbaarheid.

Waar staan we?

Vanaf 2021 is gewerkt aan zes pijlers voor de doorontwikkeling van onze organisatie: Een duidelijke koers met heldere kernwaarden, het op orde brengen van basisprocessen, management development, talentontwikkeling van medewerkers, programmeren/prioriteren en control. Naast een blijvende investering in Medewerkers en Management is de doorontwikkeling van met name Processen en Informatie cruciaal voor een goed functionerende organisatie. De maatschappij ontwikkelt zich steeds sneller naar een digitale maatschappij. Deze digitale transformatie heeft een grote impact op onze organisatie ontwikkeling.

Wat gaan we doen?

Prioriteiten 2024

De vraagstukken waar we als overheid mee worden geconfronteerd, worden steeds complexer en/of gemeenteverstijgend. Dit stelt eisen aan de bedrijfsvoering en de manier waarop gewerkt wordt. Het organisatie ontwikkeltraject is gericht op:

Basis: digitale en procesgericht organisatie

- Doorontwikkeling bedrijfsvoering op de gebieden: beleid, medewerkers, management, processen, informatie, waardering derden en leren en verbeteren
- In samenwerking met Horst ad Maas om kosten minder te laten stijgen, kwetsbaarheid te verminderen en kwaliteit op niveau te houden of verbeteren
- Investeren in efficiency: o.a. door meer gebruik van data en processen efficiënter in te richten

Binden: aandacht voor vinden, binden en boeien van medewerkers

- Strategische Personeels Management als uitgangspunt voor het sturen op personeel
- Ruimte bieden voor ontwikkeling (talent management, Venrayse School/Venray Academy)

Beweging: van buiten naar binnen werken, klant centraal

- Streven naar vitale gemeenschappen (ruimte maken voor initiatieven)
- Transformatie sociaal domein (sturen op zelfredzaamheid, vangnet als het nodig is)
- Transformatie fysiek domein (Omgevingswet)

2. Beleid en strategie

We realiseren ons dat de rol van de gemeente verandert. We zijn niet meer op alle terreinen bepalend en stimuleren zelfsturingsinitiatieven en nemen daarbij hooguit een faciliterende rol op ons. We blijven investeren in het betrekken van inwoners en vooral ook jongeren bij beleid en politiek. Bij belangrijke onderwerpen maken we de dialoog mogelijk en we nemen een positieve grondhouding aan t.a.v. initiatieven.

Speerpunten 2024

Toekomstvisie 'Venray 2030, een belofte voor de toekomst'

De herijkte strategische visie is medio 2019 opgeleverd in de vorm van een toekomstvisie 'Venray 2030, een belofte voor de toekomst'. De uitwerking krijgt vorm door beleidsontwikkelingen te koppelen aan de ambities uit de visie.

Thema's informatievoorziening

In 2023 hebben we geactualiseerde informatie-strategieën opgesteld met kaders voor de komende jaren. In 2024 gaan we aan de slag met een aantal belangrijke thema's:

- Grip op informatie: We richten onze processen zo in, dat de informatie die we daarbij gebruiken en maken beter beschikbaar is en bewaard wordt;
- De moderne werkplek: Een goed ingerichte digitale samenwerk-omgeving, waarmee we intern en extern samenwerken (Microsoft 365);
- Digitalisering en robotisering: Processen en dienstverlening maken we efficiënter;
- Datagedreven werken: De realisatie van onze organisatiedoelstellingen met data ondersteunen en zo de effecten van ons beleid in beeld;
- A-plan: Kwalitatieve en goed beveiligde computersystemen (hardware) voor ons werk;

Deze thema's komen samen in de digitale transformatie van de organisatie.

Digitale transformatie

Een ontwikkeling die, de komende jaren, veel veranderingen vraagt, op het vlak van de dienstverlening en meer procesgericht - en digitaal werken. De digitale transformatie is een door digitalisering gedreven verandering waarbij de inwoners, bedrijven en verenigingen centraal komen te staan. Op die manier creëren we meerwaarde. Digitalisering is een vast onderdeel in het dagelijkse leven van inwoners en bedrijven. Diverse wet- en regelgevingen, zoals de Wet Open Overheid (zie ook paragraaf I), de Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer en de nieuwe Archiefwet, stimuleren deze digitalisering van onze maatschappij en onze organisatie. We blijven daarbij onze manier van werken afstemmen op de behoefte van onze inwoners, bedrijven en verenigingen. Digitale transformatie gaat naast het toepassen van nieuwe technologie in ons werk, ook vooral om mensen en een nieuwe manier van denken en (samen)werken. Het is dus meer een organisatieontwikkeling, waarin ook de digitale vaardigheid van medewerkers een plek heeft.

Regionale samenwerking op het gebied van bedrijfsvoering

In 2023 is de programmatische samenwerking op het gebied van bedrijfsvoering (HRM, IV, F/P&C en KCC/BZ) met Horst aan de Maas geëvalueerd. Conclusie is dat met beperkte middelen en capaciteit veel is bereikt, de gestelde doelen grotendeels behaald zijn, de Regeling zonder meer nog steeds passend is, de governance complex is en door sterkere sturing nog meer kan worden bereikt. Voor het vervolg van de samenwerking werken we de aanbevelingen verder uit en zetten we ook in op de K van kansen. We blijven werken aan een betrouwbare, veilige en efficiënte dienstverlening aan onze inwoners en bedrijven. We continueren de ingezette koers waarbij we blijven werken aan het verminderen van de kwetsbaarheid, behouden/verhogen van de kwaliteit, beheersen van de kosten en vergroten van onze innovatiekracht. Dat doen we met concrete plannen per domein.

Bouwen aan vertrouwen

Samen met dorps- en wijkraden, initiatiefnemers, ambtenaren, college en raad zijn we in gesprek over ieders rol en de mate van participatie bij vraagstukken en initiatieven vanuit de samenleving. Belangrijk aandachtspunt is ook hoe gemeente en bewoners/partners met elkaar communiceren. Begin 2024 leidt dit tot een gezamenlijke visie op participatie en communicatie waarin voor iedereen helder is wat we van elkaar kunnen verwachten. Tevens zal dit worden vertaald in een participatieverordening met inwerkingtreding van de 'Wet versterking participatie op decentraal niveau' waarin tevens het uitdaagrecht zal worden verankerd.

Realiseren klantgerichte dienstverlening

Binnen team Burgerzaken is de processpecialisatie gerealiseerd. Zo kunnen we voldoen aan de meer complexere klantvragen en meer maatwerk bieden. In 2023 is er een doorontwikkeling en

verdergaande specialisatie tot stand gekomen. Er is een splitsing tot stand gebracht in de taken van Burgerzaken en de taken van KCC. Medewerkers volgen opleidingen in hun eigen vakgebied, ontwikkelen eigenaarschap, beheersen en onderhouden de Burgerzaken- of de KCC processen en behalen op deze wijze een specialistisch kennisniveau. In 2023 zijn de KCC processen geharmoniseerd met de gemeente Horst aan de Maas en er zijn zeer goede resultaten bereikt in de zelfevaluaties/audits binnen Burgerzaken. We voldoen aan de kwaliteitseisen. We moeten dit alles nu vasthouden en blijven monitoren in 2024. Daarnaast ligt de focus op een toegankelijke en klantgerichte (online) dienstverlening. Sinds 2023 is gestart met live chat als nieuwe dienstverleningskanaal binnen het KCC. De doorontwikkeling van de online dienstverlening staat in 2024 centraal en ook de besluitvorming en implementatie van de nieuwe geharmoniseerde visie op dienstverlening die in samenwerking met Horst aan de Maas tot stand is gekomen. Daarnaast loopt er een traject om tot vernieuwing van het telecommunicatieplatform te komen voor gemeente Venray en Horst aan de Maas. We blijven verder bouwen aan een goede dienstverlening aan inwoners en ondernemers, aansluiten op hun behoeften, die we actief ophalen. In de kern zijn we op weg om te kantelen naar een proces- en klantgerichte dienstverlening.

Sturing en beheersing

Vanuit het Koersdocument "Anders in Control" is er continue aandacht voor meer grip/control op de verschillende processen. Naast Risicomanagement en Resultaatmanagement is een adequate informatievoorziening van belang om per beleidsveld de optimale resultaten te bereiken en de juiste sturing te kunnen geven. Vanuit de diverse beleidskaders en de thema's rondom informatievoorziening geven we in 2024 verder uitvoering aan de sturing/beheersing van onze dagelijkse processen.

3. Management

Binnen het management development programma is aandacht voor het vertalen van de gewenste organisatiekoers naar afdelingen en teams. Een belangrijk uitgangspunt is strategisch personeelsmanagement (SPM) waarin de komende periode vooral aandacht is voor het 'vinden, binden en boeien van medewerkers' en het 'ruimte geven voor ontwikkeling' van medewerkers. Het management stuurt op de doorontwikkeling van teams/medewerkers en volgt een leiderschapstraject.

4. Medewerkers

Binnen de ontwikkeling van de organisatie zijn medewerkers dé succesfactor. Kennis, houding en gedrag van medewerkers, managers en bestuur bepalen het succes. In een steeds krappere wordende arbeidsmarkt én een organisatie die vergrijsd, is extra aandacht nodig voor vitaliteit, behoud en ontwikkeling van kennis en verjonging van het personeelsbestand. Het zorgen voor goed en voldoende personeel, nu én in de toekomst, is een uitdaging voor veel werkgevers. Het 'vinden, binden en boeien van personeel' is zodoende ook één van de speerpunten binnen het strategisch personeelsmanagement (SPM) en HR Programma van de gemeente Venray. Binnen deze programma's wordt op verschillende manieren gewerkt aan het behouden van personeel. In Venray doen wij dat door onder andere het bieden van een aantrekkelijke werkomgeving, goede ontwikkelingsmogelijkheden, mensen inzetten op hun talenten, extra aandacht voor on- en offboarding, waardering van het personeel en sociale activiteiten om de betrokkenheid bij de organisatie te versterken. Tevens proberen wij de betrokkenheid van medewerkers te vergoten door ze actief te betrekken bij de ontwikkeling van de organisatie (o.a. via de medewerkers dialoog, bijeenkomsten, opdrachten) en vragen wij feedback van onze medewerkers (o.a. jaargesprekken, exitinterviews) om te kijken wat zij waarderen bij de gemeente Venray als werkgever en waar eventuele verbeteringen mogelijk zijn. Op al deze manieren streven wij ernaar om een aantrekkelijke werkgever te zijn waar mensen graag komen en ook blijven werken. Een belangrijk aandachtspunt is strategische personeelsplanning; hoe zorgen we ervoor dat we ook in de toekomst over voldoende gekwalificeerd personeel kunnen beschikken? Dat betekent in ieder geval ook investeren in zittend personeel (loopbaanbeleid, opleiding/training etc.). Mede als gevolg van het thuiswerken is er extra aandacht voor digitale vaardigheden en –vergadertechnieken en is extra aandacht voor de introductie van nieuwe medewerkers. De komende periode wordt veel ingezet op de Venrayse school (een centraal georganiseerd ontwikkelaanbod gericht op kennis en vaardigheden voor medewerkers). Via de Venray Academy bieden we ook online leermogelijkheden aan.

Afdeling aantal in fte	2024			2023			2022		
	Vast	Tijd.	Totaal	Vast	Tijd.	Totaal	Vast	Tijd.	Totaal
Griffie	3,5		3,5	3,5		3,5	2,8		2,8
Secretaris	1,0		1,0	1,0		1,0	1,0		1,0
Wonen Werken en Leven	133,7	0,8	134,5	117,6	5,8	123,4	105,9	1,0	106,9
Stad Dorpen en Wijken	121,3	2,2	123,5	112,4	4,7	117,1	108,2	1,4	109,6
Bedrijfsvoering	107,5	0,3	107,9	101,9	4,3	106,2	97,4	0,2	97,6
Concern	15,4	5,2	20,6	13,5		13,5	13,6		13,6
Totaal	382,4	8,5	390,9	349,9	14,8	364,7	328,9	2,6	331,5

Verklaring verschillen:

Ten opzichte van 2023 stijgt de begrootte vaste formatie met 32,6 fte.
Het betreft de volgende mutaties:

BZ live chat	1,0
SP Consulent WMO	1,0
WP diverse functies	7,3
Diverse teams MUIP 2022 - van tijdelijk naar structureel	10,4
VTH uitbreiding beleidsmedewerker + jurist	1,1
SP + MON maatschappelijke opvang	1,0
MO data analist	1,0
RO projectassistent	0,5
RO projectleider + beleidsmedewerker wonen	2,9
MO projectleider beschermd wonen	1,0
RO procesbegeleider transitie landelijk gebied	0,7
SUP kabinetschef	1,0
COM collegeprogramma	1,1
CC beleidsadviseur collegeprogramma	0,9
CC Senior projectleider	1,0
<u>div. kleine mutaties en budgetneutrale aanpassingen</u>	<u>0,6</u>
Totaal mutaties in vaste formatie	32,6

5. Financiën

Financiën is geen doel op zich maar een middel om de doelen van de organisatie te behalen. De financiële middelen zijn volgend op het beleid maar kunnen daarnaast ook kaderstellend zijn. De financiële ruimte zorgt ervoor dat er keuzes gemaakt moeten worden. Daarnaast zijn de monitoring en beheersing van overheadkosten een belangrijk aandachtspunt: Door te sturen op een verdere optimalisering van de bedrijfsvoering en de verbetering van (digitale) processen kunnen we de overheadkosten beheersen. Daarnaast kan de samenwerking met andere gemeenten mogelijkheden bieden voor een efficiëntere inzet van middelen.

6. Processen en informatie

Informatie

Bij al ons werk gebruiken we gegevens en informatie. De kwaliteit daarvan is goed en we bewaren deze veilig. We gaan steeds meer data gedreven werken. Dat helpt ons bij de juiste sturing, besluitvorming en producten en diensten. Inwoners kunnen ook zelf gebruikmaken van onze open data, om waarde te creëren voor en bij te dragen aan onze samenleving.

De afgelopen jaren hebben we gewerkt met het informatiebeleidsplan 2019-2022. Daarin de sporen:

- *Blijvend onze basis op orde* → Dit heeft ertoe geleid dat team I&A de juiste kennis en kunde heeft en goed met de organisatie in verbinding is. We ontwikkelen samen door en zijn aan de slag met de uitdagingen op digitaliseringsgebied.

- *Doorontwikkeling organisatie* → Digitale vaardigheden van de 21^e eeuw hebben aandacht gekregen.
- *Data gestuurd werken* → We hebben een business intelligence omgeving, die ons ondersteunt bij data gestuurd werken.

De digitale transformatie en informatie strategieën bouwen voort op het informatiebeleidsplan.

Processen

De digitale transformatie vraagt van de hele organisatie, dat we onze processen verbeteren en meer procesmatig gaan werken. We werken op verschillende manieren samen. Enerzijds hybride en anderzijds steeds meer in netwerken (ook met externe partners). We werken hoofdzakelijk digitaal en bijna alle informatie bewaren we digitaal. Inwoners, bedrijven en verenigingen kunnen steeds vaker digitaal "zaken" met ons doen. Zij vragen hierom ook steeds meer.

Veel van onze applicaties moeten we hierop aanpassen, doorontwikkelen en soms vernieuwen. Bijvoorbeeld een omgeving voor het digitaal aanvragen van producten en diensten of inzage in eigen gegevens. Onze inwoners en bedrijven kunnen meer zelf doen en regelen, waardoor wij meer tijd krijgen voor complexe vragen en activiteiten.

7. Resultaatgebieden

Een resultaatgerichte organisatie heeft haar ambities vertaald naar concreet te realiseren doelstellingen: prestaties (output) en effecten (outcome). Dit vraagt om een smart vertaling naar indicatoren en doelwaarden, om eenduidige metingen en om actieve sturing op doelrealisatie. We willen stappen gezet in het concreter formuleren van effecten en prestaties waarmee monitoring van gestelde doelen en daarvoor uitgevoerde activiteiten nog beter mogelijk wordt. Daarnaast werken we aan een verdere doorontwikkeling van sturing/beheersing op basis van de uitgangspunten zoals die zijn vastgelegd in het koersdocument "Anders in control/meer grip op je dagelijks werk". De informatievoorziening vanuit diverse beleidsvelden wordt hierbij samen met betrokkenen in kaart gebracht en verbeterd.

8. Leren en verbeteren

Verbeterpunten in de bedrijfsvoering worden vastgesteld op basis van oorzaakanalyse en worden vervolgens systematisch doorgevoerd. Hierbij vindt prioritering plaats op basis van een integrale afweging. Aanbevelingen uit de managementletter en het accountantsverslag van de onafhankelijke accountant, de verbeterpunten uit rekenkameronderzoeken en de adviezen naar aanleiding van interne controles worden systematisch vastgelegd en gemonitord.

9. Rechtmatigheidsverantwoording en Fraude risicoanalyse

Het College van B&W stelt met ingang van het boekjaar 2023 zelf een rechtmatigheidsverantwoording op in de jaarrekening. Voorheen werd de rechtmatigheid door de accountant gecontroleerd. De accountant controleert de getrouwheid van deze verklaring. De wetswijziging werd pas in september 2022 bekrachtigd. Het uitstel van de inwerkingtreding gaf gemeenten meer tijd om de voorbereidingen goed op te pakken.

Op 6 juli 2021 werd de Notitie Rechtmatigheidsverantwoording vastgesteld door de raad: in deze notitie wordt beschreven wat de rechtmatigheidsverantwoording voor de gemeente betekent en welke rapportagetoleranties voor Venray gehanteerd worden. Concreet betekent dit dat we in Venray voor de rechtmatigheidsverantwoording starten met de financieel relevante processen en dat de huidige rapportage- en tolerantiegrenzen gehandhaafd blijven. Korthedshalve wordt voor de inhoudelijk details verwezen naar de vastgestelde Notitie Rechtmatigheidsverantwoording.

In de afgelopen 2 jaar hebben we onze procesbeschrijvingen, voor de financieel relevante processen, tegen het licht gehouden en de interne beheersmaatregelen getoetst om de geïdentificeerde risico's te mitigeren naar een aanvaardbaar niveau. Daar waar nodig zijn de beheersmaatregelen verder aangescherpt en/of zijn de interne beheersmaatregelen versterkt. Tevens werd de werking van de processen gecontroleerd. Het betreft de volgende processen: belastingen, grondbedrijf, inkoop- en aanbestedingen, participatiewet, salarissen, subsidies, treasury en WMO/Jeugd.

Ook wordt gewerkt aan de verbetering/optimalisering van de control-organisatie en de rollen van de diverse betrokkenen in het gehele pallet van risicomanagement binnen de organisatie. Daarmee verwachten we een juiste invulling te kunnen geven aan de rechtmatigheids-verantwoording.

Frauderisico's, misbruik en oneigenlijk gebruik.

De financieel relevante processen zijn per individueel proces uitgeschreven en de beheermaatregelen om fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen zijn in deze beschrijvingen vastgelegd. Vanuit de individuele processen zijn de risicomomenten in beeld: derhalve is er (nog) geen overkoepelende fraude-risico-analyse uitgevoerd. In het kader van de actualisering van het risicobeleid is aangegeven dat een organisatiebrede frauderisicoanalyse opgesteld gaat worden.

Het huidige M&O-beleid is niet meer actueel: door de uitwerking van beheermaatregelen in de individuele processen en het uitgangspunt dat in diverse beleidsnota's de kaders rondom M&O zijn opgenomen, is er geen nieuwe overkoepelende M&O-nota opgesteld. Bij de interne controle van de financiële processen wordt de werking van de processen en de beheermaatregelen gecontroleerd. Daarbij zijn geen signaleringen van fraude, misbruik en/of oneigenlijk gebruik geconstateerd. Desondanks wordt overwogen of een geactualiseerd M&O-beleid opgesteld moet worden.

10. Overzicht overhead

Overhead	Rekening 2022		Begroting 2023		Begroting 2024		Begroting 2025		Begroting 2026		Begroting 2027	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Bedragen x € 1.000												
Overhead excl. reserves	17.815	343	21.693	119	23.209	41	23.385	42	24.173	43	24.894	43
Mutaties reserves	0	627	0	669	0	520	0	493	0	465	0	438
Overhead excl. reserves	17.815	970	21.693	788	23.209	562	23.385	535	24.173	509	24.894	481

Paragraaf F. Verbonden partijen

Inleiding

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording zijn verbonden partijen organisaties waarin de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft. De uitvoering van taken is voor de gemeente steeds complexer geworden. In toenemende mate wordt de uitvoering van taken ondergebracht in samenwerkingsverbanden of wordt er een beroep gedaan op andere organisaties, waaraan taken worden uitbesteedt.

Gemeenten blijven verantwoordelijk voor de taken die zij door verbonden partijen laten uitvoeren. Het is daarom van belang dat de raad in het proces van begroting en verantwoording de benodigde informatie krijgt om de bijdrage van verbonden partijen aan de realisatie van de programma's en daarmee gepaard gaande risico's te kunnen beoordelen en te laten meewegen in het proces van horizontale sturing en verantwoording.

In de handreiking voor raadsleden (en griffiers) "grip op regionale samenwerking" zijn handvatten opgenomen om de kaderstellende en controlerende rol te kunnen blijven uitvoeren, daar waar de raad in samenwerkingsverbanden meer op afstand is komen te staan.

In 2018 hebben de gezamenlijke raden van Noord-Limburg opdracht gegeven om tot meer gecoördineerde sturing te komen op vijf gemeenschappelijke regelingen (Veiligheidsregio Limburg-Noord, Modulaire Gemeenschappelijke regeling Sociaal Domein Limburg-Noord, Omnibuzz, Regionale UitvoeringsDienst Limburg-Noord en Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen). Overeengekomen onderwerpen zijn:

- komen tot een gezamenlijke reactie op de Kaderbrieven,
- eerdere verzending van stukken uit de **P&C**-cyclus,
- centrale afspraken over prijsindexering en loonstijgingen
- het realiseren van een verbeterde informatievoorziening (dashbord).

Venray coördineert de opdracht voor de Veiligheidsregio Limburg-Noord.

In deze paragraaf nemen we de lijst verbonden partijen op. Er wordt een onderscheid gemaakt in de volgende categorieën verbonden partijen:

- Publiekrechtelijke (gemeenschappelijke regelingen tussen overheden)
- Privaatrechtelijke (rechtspersonen)
- Publiek-Private (samenwerkingsverband tussen overheid en private partij)

In het verleden hebben we een ruime interpretatie van de **BBV**-definitie rondom verbonden partijen gehanteerd. De categorie overig is te komen vervallen voor de toelichting in de **P&C** documenten. Bij de griffie is een totaalijst van de verbonden partijen in brede zin aanwezig dus ook de partijen waarmee wordt samengewerkt die niet onder de **BBV**-definitie van een verbonden partij vallen.

Nr.	Naam	Plaats	Vorm	Deelprogramma
1. Publiek				
1.01	Veiligheidsregio Limburg-Noord	Venlo	GR	DP11 DP23
1.02	Werkvoorzieningsschap Noord-Limburg West	Venray	GR	DP12
1.03	Euregio Rijn-Maas-Noord	Mönchengladbach	GR (Duits recht)	DP41
1.04	Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Limburg-Noord	Venlo	GR	DP12
1.05	Omnibuzz	Sittard	GR	DP12
1.06	Regionale Uitvoeringsdienst Limburg-Noord	Venray	GR	DP23
1.07	Zorg en Veiligheidshuis Noord-Limburg	Horst	Netwerkorganisatie	DP11
1.08	Toezicht- / handhavingsorganisatie Horst a/d Maas en Venray	Venray	GR	DP23

Nr.	Naam	Plaats	Vorm	Deelprogramma
2. Privaat				

2.01	Bodemzorg Limburg BV	Maastricht	BV	DP22
2.02	Toeristisch en Recreatief Platform Venray	Venray	Stichting	DP31
2.04	NV Waterleiding Maatschappij Limburg	Maastricht	NV	DP32
2.05	NV Bank Nederlandse Gemeenten	Den Haag	NV	DP43
2.07	Enexis Holding	Den Bosch	NV	DP32
2.11	CSV Amsterdam BV	Den Bosch	BV	DP43
2.12	Publiek Belang Electriciteitsproductie BV	Den Bosch	BV	DP43
2.13	BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo	Venlo	Stichting	DP31
2.15	Veilig Thuis	Venlo	Stichting	DP11
2.16	Vereniging Afvalsamenwerking Limburg (ASL)	Maastricht	Vereniging	DP22
2.17	Natuurnetwerk Gemeenten	Driebergen	Vereniging	DP22
2.18	Venray Bloeit	Venray	Stichting	DP31
2.19	Limburg Marketing	Roermond	Stichting	DP31

Nr.	Naam	Plaats	Vorm	Deelprogramma
3. Publiek-Privaat				
3.01	Brabander - Aan den Heuvel	Venray	Publiek-Private Samenwerking	DP21

1.01 Veiligheidsregio Limburg-Noord					
Vestigingsplaats	Venlo	Vorm	GR	DP	DP23DP11
Doel	Meerwaarde behalen in veiligheid en gezondheid van de burgers.				
Participanten	De 15 gemeenten in de regio Noord- en Midden-Limburg.				
Openbaar belang	<p>Het behartigen van de belangen van de gemeenten en hun ingezetenen op het gebied van:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. de brandweezorg; b. de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen; c. de rampenbestrijding en crisisbeheersing; d. het bevorderen van de multidisciplinaire uitvoering van de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de bestrijding van zware ongevallen; e. het bevorderen van een samenhangend integraal veiligheidsbeleid in de regio; f. de publieke gezondheid en de maatschappelijke zorg. 				
Bestuurlijk belang	<p>De gemeente wordt in het algemeen bestuur vertegenwoordigd door de burgemeester en portefeuillehouder volksgezondheid.</p> <p>De gemeente wordt in de bestuurscommissie GGD vertegenwoordigd door de portefeuillehouder volksgezondheid.</p> <p>De gemeente wordt in de bestuurscommissie Veiligheid vertegenwoordigd door de burgemeester.</p>				
Financieel belang	De gemeente Venray betaalt aan de Veiligheidsregio Limburg-Noord een bijdrage van € 5.723.000 gebaseerd op de begroting 2024.				

Risico's	Via de begroting en jaarrekening worden deelnemende gemeenten geïnformeerd over de meest actuele risico's voor VRLN. Voor 2023 zijn een aantal grote risico's informatieveiligheid, deeltijdregeling brandweervrijwilligers en de krappe arbeidsmarkt. De algemene reserve is in 2023 van voldoende omvang om de gekwantificeerde risico's te kunnen dekken.			
Ontwikkelingen	Paraatheid brandweer: het toekomstbestendig maken van de repressieve organisatie tot en met 2023. Vrijwillige brandweerorganisatie: uitwerken van gevolgen van uitspraken van het Europese Hof.			
Beleidsvoornemens	Uitvoering geven aan eerder vastgesteld beleid, ambitie en wettelijke taak bestaande uit: a. De vastgestelde besturingsfilosofie bestuurlijk vastgesteld door het algemeen bestuur in 2009; b. De Wet veiligheidsregio's; c. De Wet publieke gezondheid; d. Uitvoering geven aan de wettelijke taak en ambitie op basis van het risicoprofiel van de regio en het gezondheidsprofiel van de regio.			
Rapportages	Begroting en jaarrekening. Tussentijdse voortgangsrapportages.			
Financiële ontwikkeling (x €1.000)	2021	2022	2023 (begr.)	2024 (begr.)
Eigen vermogen	7.683	6.551	6.783	5.603
Vreemd vermogen	38.020	32.792	55.904	35.747
Resultaat	409	965	0	0

1.02 Werkvoorzieningsschap Noord-Limburg West					
Vestigingsplaats	Venray	Vorm	GR	DP	DP12
Doel	Uitvoering geven aan de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) voor de gemeenten Peel en Maas, Horst aan de Maas en Venray. Sinds 1 januari 2015 is de NLW een van de professionele partners bij het uitvoeren van de participatiewet.				
Participanten	Gemeenten Peel en Maas, Horst aan de Maas en Venray				
Openbaar belang	Het initiëren, creëren, organiseren en uitvoeren van werk en het bevorderen van mogelijkheden op de arbeidsmarkt voor met name diegenen die in de toetreding tot de arbeidsmarkt worden belemmerd. Het op bedrijfsmatig verantwoorde wijze uitvoeren dan wel doen uitvoeren van taken van en voor gemeenten op het terrein van de gesubsidieerde arbeid. Primair betreft dit de taken in het kader van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). Daarnaast geldt dit ook voor andere onderdelen van de Participatiewet zoals nieuw beschut werken en de banenafpraak.				
Bestuurlijk belang	De gemeente wordt in het algemeen bestuur vertegenwoordigd door (en is tevens voorzitter) portefeuillehouder Leven. De gemeente heeft als bestuurder van het werkvoorzieningsschap zeggenschap over de inhoudelijke dienstverlening van de NLW-Groep NV en als aandeelhouder zeggenschap over de bedrijfseconomische aspecten van de NLW-Groep NV.				
Financieel belang	In de meest actuele prognoses van de NLW (o.b.v. de participatiewet) wordt uitgegaan van een scenario waarbij er een structureel exploitatietekort zal ontstaan bij de NLW organisatie wat door de deelnemende gemeenten aan de gemeenschappelijke regeling wordt bekostigd. De bijdrage en prognoses zijn verwerkt in de begroting van de gemeente Venray. Gemeentelijke bijdrage in de exploitatie en de bestuurskosten: € 230.000 (begroting 2024) Een verstrekte geldlening € 1.695.000.				

Risico's	Terugbetalen geldlening, afname van de Rijkssubsidie ten behoeve van de SW en tekorten in de exploitatie van de NLW.			
Ontwikkelingen	De in 2020 vastgestelde strategische koers is niet uitvoerbaar gebleken. Als vervolg op de koers worden door de gemeenten twee nieuwe opdrachten geformuleerd. Enerzijds gericht op de lange termijn waarbij de focus ligt op het participatiebeleid van de drie gemeenten en anderzijds de korte termijn waarbij de focus ligt op continuering van de bedrijfsvoering van de NLW in afwachting van de uitkomst van de lange termijn opdracht.			
Beleidsvoornemens	Binnen de (financiële) kaders uitvoering geven aan de Wsw en gedeeltelijke invulling geven aan de Participatiewet.			
Rapportages	Begroting en jaarrekening.			
Financiële ontwikkeling (x €1.000)	2021	2022	2023 (begr.)	2024 (begr.)
Eigen vermogen	59	38	39	39
Vreemd vermogen	5580	5571	5446	5389
Resultaat	-10	-21	0	0

1.03 Euregio Rijn-Maas-Noord

Vestigingsplaats	Mönchengladbach	Vorm	GR (Duits recht)	DP	DP41
Doel	Stimuleren, ondersteunen en coördineren van de regionale grensoverschrijdende samenwerking tussen de leden, in het bijzonder op de volgende gebieden: economische ontwikkeling, opleiding en onderwijs, arbeidsmarkt, verkeer en vervoer, technologie en innovatie, ruimtelijke ordening, cultuur en sport, toerisme en recreatie, milieubescherming en afvalverwerking, natuurbehoud, rampenbestrijding, communicatie, openbare orde en veiligheid.				
Participanten	Van de euregio rijn-maas-noord maken tegenwoordig 34 leden deel uit. In het Nederlandse deel van de euregio zijn dat de gemeenten Beesel, Bergen, Echt-Susteren, Gennep, Horst aan de Maas, Leudal, Peel en Maas, Maasgouw, Nederweert, Roerdalen, Roermond, Venlo, Venray, Sittard-Geleen, Beekdalen en MKB Limburg. Aan Duitse kant gaat het naast de Landeshauptstadt Düsseldorf om de steden Mönchengladbach en Krefeld, het zuidelijk deel van de Kreis Kleve, de gemeenten Brüggen, Niederkrüchten, Straelen, Geldern, Nettetel, Wassenberg, Wegberg en Selfkant, de Kreis Viersen, de Rhein-Kreis Neuss, de Kreis Heinsberg, de Industrie- und Handelskammer Mittlerer Niederrhein en de Niederrheinische Industrie- und Handelskammer in Duisburg.				
Openbaar belang	Het stimuleren van grensoverschrijdende samenwerking en belangenbehartiging van de euregio binnen het cohesiebeleid van Europa. Via de euregio heeft Venray invloed op de benutting van het INTERREG A programma. De euregio's langs de grens voeren hierover het programmamanagement.				

Bestuurlijk belang	Ledenvergadering: Burgemeester (lid), pfh Economie, Gebiedsontwikkelingen en Evenementen (lid), pfh Duurzaamheid, Openbare Ruimte en Mobiliteit (lid) Dagelijks bestuur: Burgemeester (lid) Commissie Interreg (Ausschuss): Burgemeester (lid) en pfh Economie, Gebiedsontwikkelingen en Evenementen (lid) Commissie Economie en Toerisme: pfh Economie, Gebiedsontwikkelingen en Evenementen (lid) Commissie Sociale Aangelegenheden, Cultuur en Sport: pfh Sociale Zaken, Jeugd en Leefbaarheid (lid) Commissie Openbare Orde en Veiligheid: Burgemeester (lid) Commissie Arbeidsmarkt en Onderwijs: pfh Onderwijs, Ruimtelijke Planning en Middelen (lid) Commissie ruimtelijke Ordening, Infrastructuur, Mobiliteit en Energie: pfh Duurzaamheid, Openbare Ruimte en Mobiliteit (lid)			
Financieel belang	€10.320 (3 zetels à € 3.440).			
Risico's	geen			
Ontwikkelingen	Inmiddels is de nieuwe Interreg periode (Interreg VI) van start gegaan. In deze programma periode participeert Venray (ook namens de regio) in twee projecten: Thema Agrofood): • Agropole Innovates: samenwerkingsproject Venray (Greenport Regio Venlo), Agribusiness Region Niederrhein en Brighlandscampus Greenport Venlo met als doel het samenbrengen van ondernemers in de agrofood keten, business development om met elkaar kennis te maken, ervaringen uit te wisselen en van elkaar te leren. In dit project wordt ook door ondernemers (D-NL) aan concrete projecten gewerkt. Hier is ook een onderneming uit Venray bij betrokken. Thema Duurzaamheid en circulaire economie: • Realise Bio: stimuleren grensoverschrijdende samenwerking rond vraag en aanbod van biomass stromen om zo bij te dragen aan de circulaire economie en mogelijk nieuwe verdienmodellen te ontwikkelen. Concrete samenwerkingsprojecten maken hier, naast kennisuitwisseling, deel van uit.			
Beleidsvoornemens				
Rapportages	Begroting en jaarrekening 2 keer per jaar aan het college ter voorbereiding op de (leden-) vergadering en standpuntbepaling van onze vertegenwoordiging. Indien nodig wordt een annotatie gemaakt ter voorbereiding op de (leden-) vergadering en standpuntbepaling van onze vertegenwoordiging.			
Financiële ontwikkeling (x €1.000)	2021	2022	2023 (begr.)	2024 (begr.)
Eigen vermogen	377	377	Niet bekend	Niet bekend
Vreemd vermogen	593	474	Niet bekend	Niet bekend
Resultaat	-1	0	Niet bekend	Niet bekend

1.04 Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Limburg-Noord

Vestigingsplaats	Venlo	Vorm	GR	DP	DP12
Doel	Activiteiten in het sociaal domein dusdanig uit te voeren, dat efficiency-, kwaliteits- en continuïteitsvoordelen maximaal benut worden. Dit geldt op het gebied van kennis, kunde en financiën/bedrijfsvoering.				
Participanten	De gemeenten: Beesel, Bergen, Echt-Susteren, Gennep, Horst aan de Maas, Leudal, Maasgouw, Nederweert, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Venlo, Venray en Weert.				

Openbaar belang	Behartigen belangen deelnemende gemeentes m.b.t. uitvoerende taken met betrekking tot de inkoop op de terreinen Jeugd, Participatie, Wmo, BW MO B&P. Module 1 gericht op het aanbieden, aanbesteden en inkopen van producten en diensten (Regionaal Bureau Opdrachtgeven = RBO). 1. het voorbereiden en uitvoeren van de verwerving van het zorg- en ondersteuningsaanbod ; 2. het beheren, managen en handhaven van de in lid 2 sub a van dit artikel verworven zorg- en ondersteuningsaanbod ; 3. het systematisch verzamelen van gegevens over de kwalitatieve en kwantitatieve ontwikkelingen binnen het domein van deze module ; 4. het aan de deelnemers rapporteren over de gerealiseerde resultaten en verwachtingen binnen het domein van deze module. Module 2 gericht op het verhoging van de effectiviteit en de efficiëntie van de uitvoering van de regionale taken BW MO B&P en de specifieke taken zoals genoemd in de gemeenschappelijke regeling.			
Bestuurlijk belang	De gemeente wordt in het algemeen bestuur en dagelijks bestuur vertegenwoordigd door de portefeuillehouder sociaal domein.			
Financieel belang	De bijdrage voor module 1 wordt bepaald op basis van de inwoneraantallen. De bijdrage voor module 2 is gebaseerd op een mix tussen lokale lasten en inwoneraantallen. Voor 2024 betreft het gemeentelijke aandeel in de MGRSDLN/ RBO bedrijfsvoeringskosten voor Venray € 390.025 (excl. BTW) voor module 1 en 2. BTW aspect kan teruggevorderd worden via het BTW compensatiefonds.			
Risico's	Grip op contracten: In het kader van het ontwikkelplan MGR worden stappen genomen om het leveranciersmanagement verder te professionaliseren. Daarnaast wordt ook meer sturingsinformatie ontsloten.			
Ontwikkelingen	In 2022 is een nieuw uitvoeringsplan 2023-2025 opgesteld en het plan vormt de leidraad voor de activiteiten de komende jaren. Segment 1: Verblijf en Verblijfsvervangende zorg Jeugd, onderdeel van module 1, is uitgebreid naar de Midden-Limburgse gemeenten in de vorm van een dienstverleningsovereenkomst. Onderzocht wordt hoe de toekomstige governance definitief vorm moet krijgen voor dit onderdeel. De wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) is gewijzigd en de huidige gemeenschappelijke regeling wordt hierop aangepast. Daarnaast volgt er in 2024 nog een wijziging in het kader van onderhoud van de regeling.			
Beleidsvoornemens	De MGR en meer specifiek het Inkoopbureau zijn een uitvoeringsorgaan. Beleid vindt plaats bij de gemeenten.			
Rapportages	Begroting, jaarverslag, kaderbrief en bestuursrapportage.			
Financiële ontwikkeling (x €1.000)	2021	2022	2023 (begr.)	2024 (begr.)
Eigen vermogen	0	60	Niet bekend	Niet bekend
Vreemd vermogen	260	10.463	Niet bekend	Niet bekend
Resultaat	14	354	0	0

1.05 Omnibuzz

Vestigingsplaats	Sittard	Vorm	GR	DP	DP12
Doel	Realiseren van voordelen om gezamenlijk het doelgroepenvervoer in te kopen en uit te voeren.				
Participanten	30 gemeenten in Limburg (met uitzondering van Mook en Middelaar).				
Openbaar belang	Houdt toezicht op gemeenschappelijke regeling vervoer.				
Bestuurlijk belang	De gemeente wordt in het algemeen bestuur vertegenwoordigd door wethouder Leven.				

Financieel belang	Uitvoeringskosten van het vervoer komen voor rekening van de afzonderlijke gemeenten. Voor Venray is dit voor 2024 begroot op €148.161.			
Risico's	Door toename van het vervoersvolume kan het zijn dat de kosten hoger uitvallen dan begroot.			
Ontwikkelingen	De GR is op 11 mei 2016 van start gegaan. In eerste instantie is alleen het Wmo-vervoer opgenomen in de GR. In latere jaren sluiten het vervoer naar dagbesteding, in het kader van de jeugdwet en het leerlingenvervoer aan.			
Beleidsvoornemens	De GR is een uitvoeringsorgaan. Het beleid ligt bij de gemeente.			
Rapportages	Begroting, jaarverslag en bestuursrapportage.			
Financiële ontwikkeling (x €1.000)	2021	2022	2023 (begr.)	2024 (begr.)
Eigen vermogen	4.242	4.422	1.017	Niet bekend
Vreemd vermogen	817	1.567	1.151	Niet bekend
Resultaat	2.886	3.383	0	Niet bekend

1.06 Regionale Uitvoeringsdienst Limburg-Noord					
Vestigingsplaats	Venray	Vorm	GR	DP	DP23
Doel	De uitvoering van de taken van vergunningverlening, toezicht of handhaving van de gemeentelijke organisatie voldoet aan landelijk, door de RUD en door de gemeente bepaald kwaliteitsniveau.				
Participanten	15 Noord- en Midden Limburgse gemeenten en de provincie behorend tot de (Veiligheids-)regio Limburg Noord (Noord- en Midden-Limburg).				
Openbaar belang	Verbeteren en borgen van kwaliteit, veiligheid en gezondheid van de leefomgeving.				
Bestuurlijk belang	Verbetering dienstverlening bij de uitvoering van gemeentelijke vergunningverlenings-, toezichts- en handhavingstaken. Afstemming van de uitvoering van de VTH-taken in de RUD-regio.				
Financieel belang	Kosten van de organisatie van de RUD Limburg Noord worden verdeeld over de deelnemende gemeenten en provincie Limburg o.b.v. het aantal inwoners en de omvang van afgenomen diensten.				
Risico's	Op dit moment betalen we alleen een vaste bijdrage aan de RUD. De kosten voor de uitvoer van de werkzaamheden zitten niet in deze bijdrage. Omgevingsdiensten worden verplicht om deze kosten ook in de begroting mee te nemen. Hierdoor zal zullen de kosten voor de RUD substantieel verhogen.				
Ontwikkelingen	De inwerkingtreding van de Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging zijn uitgesteld naar 2024. Deze wetten hebben grote gevolgen voor het takenpakket en de werkwijze. De ingezette verbeteracties naar aanleiding van een evaluatie van de RUD Limburg Noord worden verder uitgewerkt. Naar aanleiding van het rapport Van Aartsen zijn extra verbeteracties uitgewerkt. Er zijn 6 werkgroepen die op de verschillende onderwerpen (beleid, uitvoeringsplan, monitoring, sturing en kwaliteit) verbetervoorstellen hebben ontwikkeld.				
Beleidsvoornemens	De RUD Limburg Noord heeft de ambitie om door te groeien tot gesprekspartner en regisseur van het uitvoeringsproces van de VTH-taken. De RUD zorgt voor het borgen van de kwaliteit bij de uitvoering van de VTH-taken.				
Rapportages	De RUD Limburg Noord stelt een (meerjaren)begroting op. De gemeenteraden en provinciale staten van Limburg kunnen zienswijzen indienen op de ontwerp-begroting. De RUD brengt na afloop van het jaar een rapportage en evaluatie ter kennis aan de gemeenteraden en provinciale staten.				

Financiële ontwikkeling (x €1.000)	2021	2022	2023 (begr.)	2024 (begr.)
Eigen vermogen	211	181	144	Niet bekend
Vreemd vermogen	807	1.150	1.150	Niet bekend
Resultaat	0	0	0	Niet bekend

1.07 Zorg en Veiligheidshuis Noord-Limburg

Vestigingsplaats	Horst	Vorm	Netwerkorganisatie	DP	DP11
Doel	Ondersteuning bieden op het gebied van zorg, welzijn en veiligheid				
Participanten	Gemeenten, zorg- en veiligheidspartners in Noord-Limburg				
Openbaar belang	Biedt ondersteuning op het gebied van zorg, welzijn, veiligheid.				
Bestuurlijk belang	Een sluitende keten straf en zorg in het belang van de kwetsbare inwoner alsook van de omgeving.				
Financieel belang	Gemeente Venray betaalt jaarlijks een bijdrage. De geraamde bijdrage voor 2024, uitgaande van een aangekondigde indexering met 5,5% bedraagt € 101.790.				
Risico's	In 2021 is een goede basis gelegd en sindsdien maakt het Zorg- en Veiligheidshuis een verdere ontwikkeling door. Hierin blijft anno 2024 een goede afstemming met allerlei andere ontwikkelingen lokaal, maar zeker ook regionaal/provinciaal inclusief een duidelijke afbakening van opdrachten van groot belang (denk aan programma Grip op Onbegrip, Ketenveldnorm, aanpak mensenhandel, samenwerking op radicalisering, Jeugdige ondermijners/RIEC, Veilig Thuis etc.).				
Ontwikkelingen	In juni 2021 hebben de Noord-Limburgse colleges ingestemd met de samenwerkingsovereenkomst, waarmee de basis is gelegd voor het Zorg en Veiligheidshuis Noord-Limburg. Horst aan de Maas heeft de rol van beheergemeente overgenomen van de gemeente Venlo. Vanaf 2022 is er vanuit de landelijke POK middelen structureel extra budget beschikbaar voor het versterken van het Zorg- en Veiligheidshuis. In 2023 is de dienstverleningsovereenkomst met Horst aan de Maas getekend. In 2024 volgt o.a. een nadere uitwerking van de opdracht voor het ZVH op het gebied van jeugdcriminaliteit. Ook volgt in 2024 een evaluatie van de samenwerking.				
Beleidsvoornemens	Samenwerken op de schaal van Noord-Limburg binnen een Zorg- en Veiligheidshuis, waarbij we streven naar een afname van overlast en criminaliteit, een afname van individuele problematiek en het verhogen van persoonlijk welzijn, efficiëntere zorgconsumptie alsook een meer sluitende keten straf en zorg.				
Rapportages	Jaarverslag en jaarrekening.				
Financiële ontwikkeling (x €1.000)	2021	2022	2023 (begr.)	2024 (begr.)	
Eigen vermogen	0	0	0	0	
Vreemd vermogen	0	0	0	0	
Resultaat	positief resultaat is verrekend met gemeenten in 2023	Overschrijding budget met € 9.937, tlv onvoorzien	€ 81.911,- (na verrekening overschot 2021)	Indexering met 5,5%	

1.08 Toezicht- / handavingsorganisatie Horst a/d Maas en Venray

Vestigingsplaats	Venray	Vorm	GR	DP	DP23
Doel	Op effectieve wijze inrichten en uitvoeren van het toezicht en de handhaving ter bevordering van het naleven van wet- en regelgeving.				
Participanten	Gemeenten Horst aan de Maas en Venray.				
Openbaar belang	Op effectieve wijze inrichten en uitvoeren van het toezicht en de handhaving ter bevordering van het naleven van wet- en regelgeving in de gemeenten Horst aan de Maas en Venray.				
Bestuurlijk belang	Gemeente Venray wordt in de regeling vertegenwoordigd door de portefeuillehouder toezicht en handhaving.				
Financieel belang	In 2024 wordt de gemeenschappelijke regeling tussen Horst aan de Maas en Venray verder afgebouwd.				
Risico's	Bij opheffing van de gemeenschappelijke regeling maken de gemeenten Horst aan de Maas en Venray afspraken over de overcapaciteit aan personeel en niet-gedekte overheadkosten. Hierbij bestaat de mogelijkheid dat niet alle kosten in rekening worden gebracht.				
Ontwikkelingen	De gemeenschappelijke regeling met Horst aan de Maas wordt in 2024 verder afgebouwd. Waarbij de gemeenschappelijke regeling eind 2024 beëindigd zal worden.				
Beleidsvoornemens	Venray voert steeds minder taken uit voor de gemeente Gennep, Mook en Middelaar en Horst aan de Maas. Vanaf 2024 zullen steeds meer taken gecoördineerd worden door de RUD LN.				
Rapportages	Jaarlijkse rapportage en evaluatie van de doelen van het uitvoeringsprogramma en het beleid Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving.				
Financiële ontwikkeling (x €1.000)	2021	2022	2023 (begr.)	2024 (begr.)	
Eigen vermogen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	
Vreemd vermogen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	
Resultaat	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	

2.01 Bodemzorg Limburg BV

Vestigingsplaats	Maastricht	Vorm	BV	DP	DP22
Doel	Beheren en beheersen van afgewerkte stortplaatsen in Limburg, d.m.v. duurzaam onderhouden, inrichten en zo nodig herstellen van (milieubeschermdende) voorzieningen. Bodemzorg Limburg BV is een beheerorganisatie zonder winstoogmerk, die handelt onder de naam Bodemzorg Limburg. Bodemzorg Limburg is verantwoordelijk voor de nazorg van locaties die zijn gesloten vóór 1 september 1996 en die formeel door gemeenten zijn overgedragen aan Bodemzorg Limburg.				
Participanten	Alle Limburgse gemeenten zijn aandeelhouder.				
Openbaar belang	Bevorderen van een gezond milieu.				
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders door portefeuillehouder Openbare Ruimte				
Financieel belang	De gemeente bezit 950 (1,727%) van in totaal 55.280 volgestorte aandelen.				
Risico's	Boekwaarde aandelenkapitaal ad € 390.				

Ontwikkelingen	Bodemzorg Limburg zoekt actief naar mogelijkheden om gesloten stortplaatsen een maatschappelijk verantwoorde functie te geven. Daarbij dient als uitgangspunt dat de nieuwe activiteiten het beleid van de overheid ondersteunen. Met Bodemzorg Limburg is een koopovereenkomst en een intentieovereenkomst gesloten. De koopovereenkomst heeft betrekking op de verkoop van de voormalige stortplaats Venrays Broek. De intentieovereenkomst heeft betrekking op een gezamenlijk onderzoek, maar Bodemzorg is in de lead, naar de realisatie van zonnepanelen op de voormalige stortplaats. Het onderzoek naar de realisatie van zonnepanelen en de financiële gevolgen daarvan is afgerond. De akte van levering is in augustus 2020 gepasseerd; de voormalige stortplaats is nu eigendom van Bodemzorg Limburg inclusief de daarbij behorende rechten en plichten. Bij de overname van deze locatie is de intentie uitgesproken tussen de gemeente Venray en Bodemzorg Limburg tot de realisatie van een zonnepark. Hiertoe zijn in 2021 diverse onderzoeken uitgevoerd, is ontheffing voor de Natuurbeschermingswet verkregen en is een omgevingsvergunning aangevraagd.			
Beleidsvoornemens	De Provincie Limburg voert al geruime tijd onderzoek uit de naar de effecten van circa 400 voormalige stortlocaties (NAVOS-locaties) op de omgeving. Hierbij wordt gekeken naar de verspreidingsrisico's van eventueel aanwezige grondwaterverontreinigingen. Uit dit onderzoek komen locaties naar voren waar mogelijk specifieke nazorg noodzakelijk is. Op basis hiervan kan door de betreffende gemeente gekozen worden om de locatie (en de risico's) over te dragen aan Bodemzorg Limburg. In de aandeelhoudersvergadering is nogmaals afgesproken dat alle gemeenten z.s.m. dienen aan te geven of er nog gesloten stortplaatsen zijn die voor nazorg overgedragen zouden moeten worden. Een en ander is ook afhankelijk van de afronding van de beoordeling van NAVOS-locaties door de provincie. Verder wordt met de gemeenten waar een dergelijke locatie ligt, bekeken of er behoefte is een locatie na de overdracht voor specifieke doeleinden in te richten (bijv. de aanleg van een mountainbike route of de plaatsing van zonnepanelen).			
Rapportages	Jaarrekening De raad en het college worden via de reguliere P&C-cyclus geïnformeerd.			
Financiële ontwikkeling (x €1.000)	2021	2022	2023 (begr.)	2024 (begr.)
Eigen vermogen	8.744	6.381	Niet bekend	Niet bekend
Vreemd vermogen	32.736	32.579	Niet bekend	Niet bekend
Resultaat	3.135	1.876	1.471	Niet bekend

2.02 Toeristisch en Recreatief Platform Venray

Vestigingsplaats	Venray	Vorm	Stichting	DP	DP31
Doel	Toeristische Promotie van Venray				
Participanten	Toeristisch-Recreatief Platform Venray, VVV, recreatieve ondernemers, gemeente Venray.				
Openbaar belang	Verzorgt de lokale promotie van Venray.				
Bestuurlijk belang	De gemeente wordt in het Algemeen Bestuur van de stichting vertegenwoordigd door portefeuillehouder Economie en Kennisinfra, Financiën, Kunst & Cultuur.				
Financieel belang	De gemeente subsidieert het Toeristisch en Recreatief Platform Venray.				
Risico's	Zijn nihil. Samen met recreatieve ondernemers stuurt de gemeente het dagelijks bestuur aan.				

Ontwikkelingen	Het bestuur van het TRPV wordt door een deelnemersraad aangestuurd. In de deelnemersraad zijn diverse werkgroepen actief. Het TRPV is coördinatiepunt van het Masterplan Recreatieve Routes. Het TRPV is betrokken bij de stuurgroep Liberationroute waarbinnen een aantal werkgroepen actief zijn en bij het opzetten van de opleiding landschapsambassadeurs Maasgaard. De VVV maakt onderdeel uit van het TRPV. Voor 2024 ligt de focus op de lokale promotie en het versterken van de kennis over de toeristische voorzieningen in Venray van onze inwoners.			
Beleidsvoornemens	Nieuw plan van aanpak lokale promotie en marketing activiteiten. Uitgeven wandelkaarten, platformfolder, dorpsfolders en uitvoering Masterplan Recreatieve Routes.			
Rapportages	Begroting en jaarrekening. De raad en het college worden via de reguliere P&C-cyclus geïnformeerd.			
Financiële ontwikkeling (x €1.000)	2021	2022	2023 (begr.)	2024 (begr.)
Eigen vermogen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Vreemd vermogen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Resultaat	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

2.04 NV Waterleiding Maatschappij Limburg					
Vestigingsplaats	Maastricht	Vorm	NV	DP	DP32
Doel	Het duurzaam en doelmatig leveren van leidingwater aan inwoners, bedrijven en (overheids-)instellingen in Venray.				
Participanten	Limburgse gemeenten en provincie Limburg.				
Openbaar belang	Het als gemeentelijk intermediair: <ul style="list-style-type: none"> □ bevorderen dat zoveel mogelijk panden op de openbare nutsvoorzieningen zijn of kunnen worden aangesloten; · het verzorgen van de watervoorziening aan de ingezetenen van de gemeente. 				
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders door portefeuillehouder Besturen.				
Financieel belang	De gemeente bezit 15 (3%) van in totaal 500 volgestorte aandelen.				
Risico's	Boekwaarde aandelenkapitaal ad € 68.070. WML keert geen dividend uit.				
Ontwikkelingen	- Verduurzaming van WML's energievoorziening door windturbines te Ospeldijk en inzicht in de energieconsumptie van installaties middels dashboards om het energieverbruik verder te optimaliseren;- Een groot deel van het drinkwater voor Venray en Horst aan de Maas levert WML vanuit Breehei. Om dat ook komende decennia te kunnen blijven doen, is de productielocatie vernieuwd. Nadat in 2017 al het distributiegebouw van het nieuwe pompstation Breehei in gebruik was genomen, ging medio 2020 de nieuwe modulaire en hybride zuivering in bedrijf. Modulair omdat de zuivering makkelijk kan worden uitgebreid of zelfs verplaatst. Hybride omdat er twee verschillende zuiveringstechnieken worden gebruikt. Een unieke methode in Nederland. In 2022 is een grote reinwaterkelder in gebruik genomen.- Campagne 'Het beste in Limburg naar boven gehaald', gericht op de bronnen voor het Limburgs drinkwater. Die bronnen zijn altijd in de buurt: Limburgers leven boven op het drinkwater van morgen en overmorgen. En dat betekent dat iedereen kan bijdragen aan het beschermen van de drinkwaterbronnen. Om dit zichtbaar te maken zijn in samenwerking met Route.nl wandel en fietsroutes uitgestippeld.				

Beleidsvoornemens	- In het kader van de herijking van het financieel beleid zijn de investeringsplannen van WML herijkt op grond van noodzaak en urgentie. WML heeft ervoor gekozen de uitdagingen en opgaven te gaan oplossen middels een zogenoemde 'clusterbenadering' van de drinkwaterproductielocaties en bijbehorende infrastructuur. Hierdoor hoeven minder aanvullende drinkwatertransportleidingen aangelegd te worden, omdat de bestaande clusters van verbonden productielocaties gericht aangepast en verder geoptimaliseerd worden; - Diverse initiatieven samen met stakeholders en klanten, zoals de herpositionering en uitbreiding van het project Duurzaam Schoon Grondwater samen met de Provincie Limburg en het programma 'Zuinig op water'.			
Rapportages	Jaarrekening. De raad en het college worden via de reguliere P&C-cyclus geïnformeerd.			
Financiële ontwikkeling (x €1.000)	2021	2022	2023 (begr.)	2024 (begr.)
Eigen vermogen	191.184	200.306	Niet bekend	Niet bekend
Vreemd vermogen	384.151	382.490	Niet bekend	Niet bekend
Resultaat	6.063	6.303	Niet bekend	Niet bekend

2.05 NV Bank Nederlandse Gemeenten

Vestigingsplaats	Den Haag	Vorm	NV	DP	DP43
Doel	Duurzaam bijdragen aan het laag houden van (financierings)kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.				
Participanten	Gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen in Nederland.				
Openbaar belang	Bank voor overheden en voor instellingen met een maatschappelijk belang, die bijdraagt aan het duurzaam laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.				
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders door portefeuillehouder Besturen.				
Financieel belang	De gemeente bezit 54.202 (0,0973%) van in totaal 55.690.720 volgestorte aandelen.				
Risico's	Boekwaarde aandelenkapitaal ad € 135.505. Jaarlijks geraamd dividend begroting 2024 € 135.505 (2023 € 123.581).				
Ontwikkelingen	-				
Beleidsvoornemens	-				
Rapportages	De raad en het college worden via de reguliere P&C-cyclus geïnformeerd.				
Financiële ontwikkeling (x €1.000)	2021	2022	2023 (begr.)	2024 (begr.)	
Eigen vermogen	5.062.000	4.615.000	Niet bekend	Niet bekend	
Vreemd vermogen	143.995.000	107.459.000	Niet bekend	Niet bekend	
Resultaat	236.000	300.000	Niet bekend	Niet bekend	

2.07 Enexis Holding

Vestigingsplaats	Den Bosch	Vorm	NV	DP	DP32
Doel	Behartigen van de publieke belangen m.b.t. het beheer van het energienetwerk door Enexis.				
Participanten	Gemeenten en provincies.				

Openbaar belang	Verzorgen van energievoorziening (elektriciteit en gas).			
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders door portefeuillehouder Besturen.			
Financieel belang	De gemeente bezit 370.845 (0,25%) van in totaal 149.682.196 volgestorte aandelen. Deze hebben een boekwaarde van € 0,2 mln.. Op 16 april 2020 heeft Enexis Holding N.V. verzocht een lening beschikbaar te stellen van in totaal € 500 miljoen voor alle aandeelhouders samen. De gemeente heeft eind 2020 een converteerbare hybride lening verstrekt van € 1.238.775 waarmee het %bezit gelijk blijft. Als aandeelhouder ontvangen we dividend. Door de grote investeringen die Enexis moet doen in het kader van de energietransitie is het dividend in de begroting op basis van de richtlijnen van de provincie Limburg naar beneden bijgesteld.			
Risico's	Enexis is financieel gezond. Standard & Poor's (S&P) heeft de credit rating van Enexis verhoogd van A+ negatieve outlook naar A+ positieve outlook. Naar aanleiding van het Afsprakenkader met het Rijk heeft het ratingbureau S&P de grote regionale netbeheerders ook de status Government Related Entities (GREs) toegekend. Deze status vergroot de kredietwaardigheid van Enexis en daarmee de capaciteit om schulden aan te trekken. De aandeelhouders lopen maximaal het risico (een deel van) de boekwaarde (zie financieel belang) te moeten afwaarderen. Het risico voor de aandeelhouders is gering omdat Enexis opereert in een gereguleerde (energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer. Daarnaast is het risico gering in relatie tot de (intrinsieke) waarde van Enexis Holding N.V.			
Ontwikkelingen	- Voor de uitvoering van het Klimaatakkoord zijn extra investeringen noodzakelijk. -Verschuiving van de energievoorziening van centrale productie naar lokale duurzame opwek: Flinke toename (vanaf 2021 circa 3.300 MW) duurzame energie uit zon en wind aan te sluiten op netwerk.Impact zonne-energie: in 2 jaar groei netcapaciteit net zo groot als in afgelopen 30 jaar.- De beperkingen van de energie-infrastructuur zijn ook merkbaar in de gemeente Venray. Op 4 mei 2020 heeft Enexis aangekondigd dat deze transportschaarste fase 1 geldt voor teruglevering aan het elektriciteitsnet. Sinds juni 2022 geldt ook transportschaarste voor de afname van elektriciteit. Nieuwe aansluitingen van >3x80A zijn niet meer mogelijk.			
Beleidsvoornemens	-□De uitvoering van het Klimaatakkoord vraagt om een efficiënt en effectief netwerkbedrijf, een vooruitkijkende tariefregulering en aandeelhouders die bijdragen aan de financiering van de groei. -De infrastructuur wordt voorbereid op de veranderende behoeften zoals elektrificatie en teruglevering van energie. Voor de langere termijn wil Enexis mee richting geven aan het ontwerp van een betrouwbaar en betaalbaar, duurzaam energiesysteem voor de toekomst. De onzekerheden over het pad tussen 2030 en 2050 zijn groot. Uitbreiding van infrastructuur kent lange doorlooptijden. Tegelijkertijd gaan investeringen in infrastructuur tientallen jaren mee. Dat vraagt om weloverwogen keuzes. Daarom is aandacht voor het 2050-perspectief belangrijk. Om tijdig nieuwe technische mogelijkheden te ontwikkelen, werken ze samen met partners aan innovatieve projecten, onder meer op het gebied van waterstof, energieopslag en groen gas.			
Rapportages	Jaarrekening en halfjaarlijkse rapportage.			
Financiële ontwikkeling (x €1.000)	2021	2022	2023 (begr.)	2024 (begr.)
Eigen vermogen	4.241.000	4.491.000	Niet bekend	Niet bekend
Vreemd vermogen	5.154.000	4.622.000	Niet bekend	Niet bekend
Resultaat	199.000	152.000	Niet bekend	Niet bekend

Vestigingsplaats	Den Bosch	Vorm	BV	DP	DP43
Doel	1. Het namens de verkopende aandeelhouders van Essent voeren van een eventuele schadeclaimprocedure tegen de Staat als gevolg van de WON. 2. Namens de verkopende aandeelhouders van Attero eventuele garantieclaimprocedures voeren tegen Recycleco BV (hierna Waterland). 3. Het geven van instructies aan de escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag dat op de escrow-rekening n.a.v. de verkoop van Attero is gestort.				
Participanten	Gemeenten en provincies.				
Openbaar belang	In 2014 is de naam van de vennootschap gewijzigd waarna het openbaar belang louter nog de onder 'doel' geformuleerde zaken dient.				
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders door portefeuillehouder Onderwijs, Ruimtelijke planning en Middelen.				
Financieel belang	De gemeente bezit 4.955 (0,25%) van in totaal 2.000.000 volgestorte aandelen.				
Risico's	Boekwaarde aandelenkapitaal ad € 50.				
Ontwikkelingen	Door de Coronamaatregelen is er minder voortgang in de bezwaarprocedure bij de Belastingdienst en de beroepsprocedure bij de rechtbank.				
Beleidsvoornemens	De vennootschap zal voorlopig nog voortbestaan om op eigen kosten en risico namens Deponie Zuid B.V. (vennootschap onder Attero Holding B.V.), in overleg met de aandeelhouderscommissie, het bezwaar en/of beroep te voeren tegen de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting.				
Rapportages	Jaarrekening.				
Financiële ontwikkeling (x €1.000)	2021	2022	2023 (begr.)	2024 (begr.)	
Eigen vermogen	312	210	Niet bekend	Niet bekend	
Vreemd vermogen	23	13	Niet bekend	Niet bekend	
Resultaat	-43	-102	Niet bekend	Niet bekend	

2.12 Publiek Belang Electriciteitsproductie BV

Vestigingsplaats	Den Bosch	Vorm	BV	DP	DP43
Doel	Afwikkelen resterende rechten en plichten uit de verkoop van o.a. de aandelen Electriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland; m.n. die voortvloeien uit het (aanvullend) convenant met de Staat.				
Participanten	Gemeenten en provincies.				
Openbaar belang	Afwikkeling van rechten en plichten.				
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders door portefeuillehouder Onderwijs, Ruimtelijke planning en Middelen.				
Financieel belang	De gemeente bezit 370.845 (0,25%) van in totaal 149.682.196 volgestorte aandelen.				
Risico's	Boekwaarde aandelenkapitaal ad € 3.708. Met de liquidatie van het General Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 1.496.822) (art 2.:81 BW).				

Ontwikkelingen	Conform de koopovereenkomst kon RWE tot uiterlijk 30 september 2015 potentiële claims indienen ten laste van het General Escrow Fonds (zie Verkoop Vennootschap B.V.). RWE had op 30 september 2015 geen potentiële claims ingediend m.b.t. verkoop van het 50% belang in EPZ. Het General Escrow Fonds is in juli 2016 geliquideerd en uitgekeerd aan de aandeelhouders.			
Beleidsvoornemens	Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden geliquideerd.			
Rapportages	Jaarrekening en begroting.			
Financiële ontwikkeling (x €1.000)	2021	2022	2023 (begr.)	2024 (begr.)
Eigen vermogen	1.535	1.480	Niet bekend	Niet bekend
Vreemd vermogen	7	10	Niet bekend	Niet bekend
Resultaat	-34	-52	Niet bekend	Niet bekend

2.13 BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo

Vestigingsplaats	Venlo	Vorm	Stichting	DP	DP31
Doel	Aanleggen en exploiteren businesspark Greenport Venlo plus 30 ha. nieuw bedrijventerrein in Venray (Klaver 15).				
Participanten	De gemeenten Venray, Horst aan de Maas en Venlo en de Provincie Limburg.				
Openbaar belang	Het creëren van een regionale economische impuls door middel van het gezamenlijk aanleggen en exploiteren van een hoogwaardig businesspark inclusief de ontwikkeling van 30 ha. uitgeefbaar bedrijventerrein op grondgebied van Venray.				
Bestuurlijk belang	Portefeuillehouder Werken vertegenwoordigt de gemeente Venray in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVvA).				
Financieel belang	Het belang van de gemeente Venray in de BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo is 5,4%.				
Risico's	Periodiek vindt door het ontwikkelbedrijf monitoring van de risico's plaats. Om eventuele risico's voor Venray (5,4% van het uiteindelijke resultaat) in de toekomst te kunnen opvangen is ervoor gekozen om binnen het grondbedrijf van Venray een reserve te vormen die gevoed gaat worden uit het jaarlijks te verkrijgen rendement (2%) op het ingebrachte eigen vermogen evenals het surplus op het ingebrachte vreemd vermogen.				
Ontwikkelingen	In december 2016 hebben de raden van de vijf deelnemende gemeenten ingestemd met de vervlechting van de (grond) exploitaties van DCGV, TPN, VGP, Villa Flora en de Innovatoren. Als gevolg van deze vervlechting is de gemeenschappelijke regeling beëindigd en is één nieuw ontwikkelbedrijf ontstaan met aan de ene kant de BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo (aandeelhouders zijn de gemeenten Horst aan de Maas, Venlo, Venray en de Provincie Limburg) en aan de andere kant een BV/CV Campus Vastgoed Greenport Venlo (aandeelhouders zijn de gemeente Venlo en de Provincie Limburg). De gemeenten Gennep en Peel en Maas hebben besloten om geen deel uit te maken van het nieuwe samenwerkingsverband en treden daarmee uit. Dit heeft ertoe geleid dat een deel van het gebied is omgevormd naar de BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo (aandeel Venray 5,4%) en een deel is omgevormd naar de CV/BV Campus Vastgoed (Venray is hier geen aandeelhouder in). Per 1-1-2017 is het nieuwe ontwikkelbedrijf operationeel.				

Beleidsvoornemens	In maart 2021 heeft de gemeenteraad een weigeringsbesluit genomen t.a.v. exploitatie- en bestemmingsplan De Spurkt. Hier was de 30 ha. netto uitbreiding beoogd. In samenspraak met het Ontwikkelbedrijf is besloten om te bezien welke gevolgen dit heeft. Hiertoe is eind 2021 gestart met een onderzoek naar de lokale marktbehoefte aan bedrijventerreinen. Dit onderzoek is in april 2022 opgeleverd en aan de raad toegezonden. De behoefte aan nieuw bedrijventerrein is maximaal 22 hectare tot 2030. In juni 2023 heeft de raad ingestemd met de keuze voor Smakterheide-Noord als locatie voor de invulling van deze 22 hectare, in combinatie met ca. 20 hectare natuur. De randvoorwaarden waaronder deze ontwikkelingen gaan plaatsvinden worden de komende maanden onderzocht. Het Ontwikkelbedrijf is hierbij nauw betrokken.			
Rapportages	Begroting en jaarrekening. De raad en het college worden via de reguliere P&C-cyclus geïnformeerd. Tevens worden de kwartaalrapportages van de BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo toegezonden aan college en raad.			
Financiële ontwikkeling (x €1.000)	2021	2022	2023 (begr.)	2024 (begr.)
Eigen vermogen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Vreemd vermogen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Resultaat	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

2.15 Veilig Thuis

Vestigingsplaats	Venlo	Vorm	Stichting	DP	DP11
Doel	Uitvoering van de wettelijke taken, te weten fungeren als meldpunt voor gevallen of vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling; onderzoeken of er daadwerkelijk sprake is van huiselijk geweld of kindermishandeling; het beoordelen of en zo ja tot welke stappen de melding aanleiding geeft; het in kennis stellen van een instantie die passende professionele hulp kan verlenen bij huiselijk geweld of kindermishandeling; het in kennis stellen van de politie of de raad voor de kinderbescherming, het in kennis stellen van het college en het op de hoogte stellen van de melder.				
Participanten	Bureau Jeugdzorg en alle gemeentes in Noord- en Midden Limburg.				
Openbaar belang	Biedt cliënten ondersteuning op het gebied van zorg, veiligheid en welzijn.				
Bestuurlijk belang	De wethouder Leven is lid van het portefeuillehoudersoverleg Veilig Thuis en de bestuurscommissie WMO. Op dit moment wordt onderzocht of een governance Zorg en Veiligheid meer passend is als adviserend orgaan richting de 14 colleges Noord- en midden-Limburg.				

Financieel belang	Gemeente is financieel verantwoordelijk vanuit de Jeugdwet en vanuit de Wmo. De middelen zijn afkomstig vanuit de lokale jeugdwet-middelen en de Wmo middelen die "centrumgemeente Venlo" ontvangt. Veilig Thuis wordt vanuit twee wetten bekostigd. 46,84% komt uit het jeugdhulp-deel en 53,16% uit het Wmo-deel. Het Wmo-deel wordt betaald door de Centrumgemeente Venlo. Met ingang van 2020 ontvangt de centrumgemeente Venlo extra middelen in de tegemoetkoming van de alsmar stijgende kosten voor Veilig thuis en acute crisissituaties. Voor Wmo wordt enkel het tekort DUVO (doeluitkering vrouwenopvang) betaald door alle gemeentes in Noord- en Midden Limburg volgens een regionaal vastgestelde verdeelsleutel. op basis van inwonertal. Het jeugdhulpdeel wordt volgens een jaarlijks vastgestelde verdeelsleutel ingezet. Per 2022 is de DUVO taakstellend. Met het overgaan van de middelen BW en MO naar de Regionale samenwerking inwoners met complexe problematiek is er geen enkele mogelijkheid meer om te schuiven binnen de begroting regionale taken. Eveneens is per 2022 een nieuwe verdeelsleutel van kracht met betrekking tot de jeugdhulpmiddelen. Op basis van de cijfermatige begroting zijn de bijdragen per gemeente vastgesteld.			
Risico's	Open einde financiering (bij stijging van aantal meldingen kunnen de kosten stijgen).			
Ontwikkelingen	- Verbeterpunten in eigen werkproces.- Verbeterpunten in samenwerking met ketenpartners (waaronder de gemeenten).			
Beleidsvoornemens	Betere samenwerking tussen de strafketen en de zorgketen. Verbetering samenwerking ketenpartners, o.a. door het geven van trainingen over de aangescherpte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Implementatie nieuwe samenwerkingsafspraken tussen lokale teams en Veilig Thuis en de regiovisie Geweld Hoort Nergens Thuis. Relevante ontwikkelingen: hervormingsagenda jeugd en toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming.			
Rapportages	Er zijn maandelijkse gesprekken over de resultaten van Veilig Thuis, daarnaast verantwoordt Veilig Thuis zich door managementrapportages. Vier keer per jaar vindt er een accountoverleg met Veilig Thuis plaats.			
Financiële ontwikkeling (x €1.000)	2021	2022	2023 (begr.)	2024 (begr.)
Eigen vermogen	91	-16	Niet bekend	Niet bekend
Vreemd vermogen	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend	Niet bekend
Resultaat	-84	-108	Niet bekend	Niet bekend

2.16 Vereniging Afvalsamenwerking Limburg (ASL)

Vestigingsplaats	Maastricht	Vorm	Vereniging	DP	DP22
Doel	<p>Primair doel is het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de Limburgse gemeenten voor zover die voortvloeien uit hun contractuele relatie uit hoofde van de contracten voor het verwerken van het huishoudelijk afval en gft.</p> <p>Verder heeft de vereniging tot doel:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. het voor en met de leden opbouwen van kennis en kunde op afvalgebied; 2. het adviseren van leden op afvalgebied; 3. het behartigen van de belangen van de leden op afvalgebied op (boven)Provinciaal niveau; 4. het binnen de door de wet gestelde grenzen komen tot een gecoördineerde oriëntatie en advisering over het contracteren van marktpartijen ook voor afvalcontracten buiten de werkingssfeer van de onder a) genoemde contracten; 5. het ter goedkeuring aan de leden voorleggen van onder coördinatie van het bestuur tot stand gebrachte contractuele voorstellen. 				

Participanten	Alle gemeenten in de provincie Limburg (m.u.v. Mook en Middelaar).
Openbaar belang	ASL heeft in het verleden, via deze gezamenlijke aanbesteding, gezorgd voor meerjarige verwerkingscontracten van de drie grote huishoudelijke afvalstromen: restafval, GFT (groente-, fruit- en tuinafval) en PMD (plastic verpakkingen, metalen verpakkingen en drankpakken). Dat heeft de Limburgse gemeenten veel financieel voordeel opgeleverd. ASL zorgt ook voor kennisdeling tussen de leden. En voor belangenbehartiging van de leden bij het Rijk en gerelateerde branches.
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder Openbare Ruimte (afval) is namens de gemeente Venray lid van AfvalSamenwerking Limburg. Jaarlijks vindt de Algemene Leden Vergadering plaats. Ieder lid van de vereniging heeft in deze vergadering zoveel stemmen als overeenkomt het met aantal inwoners van het lid per 1 januari van het voorafgaande boekjaar, gedeeld door duizend. Het bestuur van AfvalSamenwerking Limburg is belast met het besturen van de vereniging. Geen van de wethouders, raadsleden of ambtenaren van de gemeente Venray neemt plaats in het bestuur.
Financieel belang	De gemeente Venray heeft als individuele contractpartner drie contracten afgesloten die in ASL-verband Europees gezamenlijk Europees zijn aanbesteed: 1. Verwerken van restafval bij Attero (circa € 150.000 per jaar). 2. Verwerken van GFT-afval bij Attero (circa € 240.000 per jaar). De jaarlijkse ledenbijdrage voor Afval Samenwerking Limburg wordt in de algemene ledenvergadering vastgesteld. De huidige contributie is € 0,35 per inwoner. Voor Venray komt dat overeen met een jaarlijkse bijdrage van circa € 15.000.
Risico's	Het belangrijkste risico van de vereniging is het opnieuw contracteren van de lopende contracten en de daaraan verbonden kosten. Dit gebeurt in 2024, rekening houdend met alle mogelijke verlengingen. Er zijn geen risico's verbonden aan deelname. Leden kunnen hun lidmaatschap opzeggen met een opzeggingstermijn van één jaar. Bovendien gaat elke gemeente een individueel contract aan met contractpartijen.
Ontwikkelingen	De bestaande contracten voor bovengenoemde drie afvalstromen lopen eind 2023 af. In voorbereiding op een nieuwe aanbesteding heeft ASL eind 2019 een nieuwe visie vastgesteld over hoe in de toekomst om te gaan met afval in onze provincie. De deelnemende gemeenten willen niet meer traditioneel afvalvolume in de markt zetten. Ze gaan voor een aanpak met de kernwoorden circulair, samenwerking en grensverleggend: Circulair: Afvalbeheer wordt grondstoffenbeheer en we gebruiken dit als hefboom voor de transitie naar een Circulaire Economie (CE) met winst voor mens, milieu en economie. We streven dus naar anders produceren, anders consumeren en het sluiten van ketens, met focus op waardebehoud, productthergebruik en het voorkomen van afval. Samen – Geen partij kan dit alleen. Hiervoor is inspanning nodig van alle Limburgse partijen – bedrijfsleven, kennisinstellingen, gemeenten en provincie maar ook burgers. Dit levert ook voordeel op voor de regio: financieel en/of sociaal-maatschappelijk (o.a. werkgelegenheid). Wij bouwen voort op de sterke economische clusters die in Limburg al bestaan. Concreet zoeken we samenwerking met Limburgse marktpartijen (aanbieders en verwerkers) om meer afval in de eigen provincie te verwerken. Grensverleggend – We geloven dat innovatie en circulariteit onlosmakelijk verbonden zijn. Circulariteit verlegt de grenzen van technieken, sectoren en verdienmodellen. Het is onze ambitie om afval regionaal te be- en verwerken: hiervoor richten wij ons op onze provincie en kijken logischerwijze ook over de landsgrenzen heen.

Beleidsvoornemens	In de strategienota Een wereld te winnen 2.0 uit 2015, tevens het werkprogramma voor 2016 – 2021 zijn de vier programmalijnen Kennis, Advisering & Ondersteuning, Belangenbehartiging en Marktbenadering geactualiseerd. Eind 2019 heeft ASL een nieuwe visie vastgesteld over hoe in de toekomst om te gaan met afval in onze provincie. De leden willen namelijk niet meer traditioneel afvalvolume in de markt zetten. Ze gaan voor een aanpak met de kernwoorden circulair, samen en grensverleggend. Voor het realiseren van deze ambities zijn drie (nieuwe) programmalijnen geformuleerd: 1. Circulaire aanbesteding; 2. Grondstoffenmanagement; 3. Samenwerking in Multi-Helix. Omdat tot op heden bestuurlijk alleen akkoord is gegeven op programmalijn 1, komt nu de nadruk te liggen op de aanbesteding van de verwerking van het huishoudelijk restafval en het GFT+E voor de periode na 2023.			
Rapportages	Jaarlijks wordt het Jaarverslag en de Jaarrekening vastgesteld door het bestuur en de leden.			
Financiële ontwikkeling (x €1.000)	2021	2022	2023 (begr.)	2024 (begr.)
Eigen vermogen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Vreemd vermogen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Resultaat	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

2.17 Natuurnetwerk Gemeenten

Vestigingsplaats	Driebergen	Vorm	Vereniging	DP	DP22
Doel	Vertegenwoordiging van gemeentelijke bos en natuureigenaren in de (koepel)Vereniging Bos en Natuureigenaren (VBNE)				
Participanten	In 2022 zijn 36 gemeenten lid, die gezamenlijk iets meer dan 25.000 hectare aan bos- en natuurterreinen in eigendom hebben.				
Openbaar belang	Het binden van gemeenten in het bezit van bos en natuur en samenwerken op het gebied van het bedrijfsmatig en professioneel beheer.				
Bestuurlijk belang	De vereniging van Natuurnetwerk gemeenten is in 2015 opgericht door de gemeente Nunspeet en Venray. Namens Venray zit de wethouder Natuur-, klimaat- en milieubeleid in het bestuur. Door verenigd te zijn, zit men aan tafel bij de VBNE. Hier wordt beleidsrichting bepaald, subsidiebesprekingen gehouden en kan worden bevorderd dat natuur en bos op de politieke agenda komen.				
Financieel belang	Uitwisseling van kennis en expertise in het Natuurnetwerk Gemeenten voorkomt kosten voor inhuur of aankoop kennis. Tevens kan invloed worden uitgeoefend op het subsidiestelsel via inspraak. Lidmaatschap per jaar €1.680.				
Risico's	Er zijn geen risico's verbonden aan deelname. Leden kunnen hun lidmaatschap ook weer opzeggen.				
Ontwikkelingen	Het verder vergroten van de deelname van gemeenten met bos- en natuurbeheer om zo een belangrijke rol te kunnen vertegenwoordigen in het overleg met het rijk.				
Beleidsvoornemens	Thema's die aan bod komen in het Natuurnetwerk Gemeenten zijn onder andere: - Boomveiligheid in bossen - Omgaan met teken en de ziekte van Lyme bij zowel beheerders als bezoekers - Vergroting professionaliteit gemeentelijke bos en natuurbeheerders door uitwisseling kennis en kunde en onderzoek en innovatie				

Rapportages	Jaarlijks wordt het Jaarverslag en de Jaarrekening vastgesteld door het bestuur en de leden.			
Financiële ontwikkeling (x €1.000)	2021	2022	2023 (begr.)	2024 (begr.)
Eigen vermogen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Vreemd vermogen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Resultaat	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

2.18 Venray Bloeit

Vestigingsplaats	Venray	Vorm	Stichting	DP	DP31
Doel	Het actief uitdragen en promoten van Venray als een bloeiende gemeente om te wonen, te werken, te shoppen en te verblijven				
Participanten	Gemeente Venray, Venray Centraal, Toeristisch Platform Venray, Venrays Ondernemers Platform (VOP), Rabobank Horst-Venray, Woontafel Venray, Suyderland, verenigde ondernemers van de weekmarkt.				
Openbaar belang	Bevorderen van de samenwerking tussen organisaties, bedrijven, instellingen, inwoners en bezoekers om de levendigheid een aantrekkingskracht van Venray te vergroten.				
Bestuurlijk belang	De wethouder Economie vertegenwoordigt de gemeente in de Stuurgroep.				
Financieel belang	De gemeente draagt jaarlijks hetzelfde bedrag bij als de overige partijen gezamenlijk tot een maximum van € 70.000. Het stichtingsbestuur stelt vooraf een begroting op en legt via een jaarrekening achteraf verantwoording af over de besteding van de beschikbare middelen.				
Risico's	Geen.				
Ontwikkelingen	In 2019 is Venray Bloeit geëvalueerd. In de raadsvergadering van 12 mei 2020 is besloten om in te stemmen met de jaarlijkse bijdrage van maximaal €70.000 t/m 2023. Eind 2021 heeft een tussentijdse evaluatie plaatsgevonden. Deze is toegezonden aan de gemeenteraad.				
Beleidsvoornemens	De gemeenteraad heeft op 12 mei 2020 besloten de gemeentelijke bijdrage aan Venray Bloeit met 3 jaar te verlengen (t/m 2023). In de 2e helft van 2023 is de samenwerking geevalueerd. Vraag in welke vorm en onder welke condities Venray Bloeit vanaf 2024 wordt voortgezet.				
Rapportages	Het stichtingsbestuur zal jaarlijks aan de Raad rapporteren over de voortgang van het project.				
Financiële ontwikkeling (x €1.000)	2021	2022	2023 (begr.)	2024 (begr.)	
Eigen vermogen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	
Vreemd vermogen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	
Resultaat	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	

2.19 Limburg Marketing

Vestigingsplaats	Roermond	Vorm	Stichting	DP	DP31
Doel	De aangesloten partners, zowel gemeentes als toeristische ondernemers, nationaal en internationaal op de kaart zetten als culturele, gastvrije, groene, waterrijke regio in Noord- en Midden-Limburg.				
Participanten	De deelnemende gemeenten aan Limburg Marketing zijn Roerdalen, Maasgouw, Leudal, Peel en Maas, Venray, Weert, Nederweert, Roermond en Beesel en de Duitse gemeenten Brüggen, Wegberg en Wassenberg.				

Openbaar belang	Vanaf 2021 verzorgt Limburg Marketing de regionale marketing voor de gemeente Venray. Via gerichte acties en campagnes i.s.m. het Toeristisch Recreatief Platform Venray en Venray Bloeit zorgt Limburg Marketing er voor dat meer mensen kiezen voor Venray als een dagrecreatieve of verblijfsrecreatieve bestemming. Meer gasten levert meer inkomsten en dat is goed voor de economische ontwikkeling van Venray.			
Bestuurlijk belang	Op dit moment is er geen Venrayse bestuurder die zitting heeft in het bestuur van de stichting.			
Financieel belang	We betalen jaarlijks € 1,47 per inwoner, exclusief indexering.			
Risico's	<ul style="list-style-type: none"> Dat Limburg Marketing de gemaakte afspraken niet nakomt; Versnippering in de promotie voor Noord Limburg; 			
Ontwikkelingen	In 2024 wordt een aanbestedingsprocedure in gang gezet om vanaf 1-1-2025 samen met de andere gemeenten in Noord Limburg te komen tot één Destinatie Marketing Organisaties (DMO) voor Noord-Limburg, met als stip op de horizon één DMO voor geheel Limburg. Een DMO is een organisatie, die een gebied promoot om er gasten/ toeristen naar toe te trekken.			
Beleidsvoornemens	Tot en met 2024 wordt onze regionale promotie verzorgt door Limburg Marketing.			
Rapportages	Het jaarverslag over 2022 hebben we in april 2023 ontvangen.			
Financiële ontwikkeling (x €1.000)	2021	2022	2023 (begr.)	2024 (begr.)
Eigen vermogen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Vreemd vermogen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Resultaat	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

3.01 Brabander - Aan den Heuvel

Vestigingsplaats	Venray	Vorm	Publiek-Private Samenwerking	DP	DP21
Doel	Het realiseren van een woningbouwprogramma van ca. 600 woningen in het gebied van de Brabander, deelgebied Aan den Heuvel.				
Participanten	De gemeente Venray en de ontwikkelingsmaatschappij "Loobeek".				
Openbaar belang	Bevorderen woonmogelijkheden in de gemeente Venray.				
Bestuurlijk belang	De gemeente wordt in de stuurgroep vertegenwoordigd door: <ul style="list-style-type: none"> Portefeuillehouder Economie (Bestuurlijk verantwoordelijk) Teammanager Ruimtelijke ontwikkeling (Ambtelijk verantwoordelijk) Portefeuillehouder kan in de stuurgroep samen met de partner besluiten nemen binnen de kaders zoals door de raad gesteld.				
Financieel belang	De gemeente Venray heeft een aandeel van 50% in de exploitatie en het risico van het project. De totale winstprognose bedraagt € 4,2 mln. (inclusief resultaatbestemming fondsafdrachten) te verdelen tussen beide partners.				
Risico's	Vertraging in uitgifte met extra kapitaallasten (rente).				
Ontwikkelingen	Tegenvallende verkoop tot en met 2014. Vanaf 2015 is er weer een stijgende lijn zichtbaar. De exploitatie is reeds door de jaren heen verlengd en bijgesteld.				
Beleidsvoornemens	We proberen de renteverliezen te minimaliseren en de exploitatie in de plus te houden. We streven ernaar het project zo snel mogelijk af te ronden met de partijen die er nu bij zijn. Daarnaast willen we ook de kwaliteit van de woonwijk garanderen.				

Rapportages	Voortgangsrapportage per kwartaal. Vaststelling exploitatie: jaarlijks.			
Financiële ontwikkeling (x €1.000)	2021	2022	2023 (begr.)	2024 (begr.)
Eigen vermogen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Vreemd vermogen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Resultaat	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Paragraaf G. Grondbeleid

Inleiding

In deze paragraaf wordt nader ingegaan op het grondbeleid van de gemeente Venray.

Het geldende grondbeleid van de gemeente Venray is opgenomen in de nota 'Grondbeleid gemeente Venray 2016'. In deze nota is 'grondbeleid' als volgt gedefinieerd:

'Grondbeleid is het op zodanige wijze handhaven van bestaand grondgebruik, dan wel het realiseren van de gewenste veranderingen in dit grondgebruik, dat dit in overeenstemming is met de door de gemeente gewenste bestuurlijke doelen'.

Grondbeleid is geen doel op zich, maar faciliterend aan ander beleid zoals aan beleid op het gebied van volkshuisvesting en economie en uiteraard het gemeente brede beleid, de strategische visie.

Belangrijk uitgangspunt in de nota grondbeleid 2016 is dat op basis van een uit te voeren analyse, de gemeente Venray per geval bepaalt welke rol zij zelf wil spelen in de realisatie van een specifieke ruimtelijke ontwikkeling, wil zij actief dan wel passief optreden, welke vorm van kostenverhaal daarbij het meest wenselijk is en welke instrumenten zij daarbij toepast.

De gemeente Venray is terughoudend bij het aangaan van nieuwe grondexploitaties en daarmee dus terughoudend bij het voeren van actief grondbeleid.

Kiest de gemeente wel de actieve rol dan betekent dit dat er een gemeentelijke grondexploitatie binnen het grondbedrijf gestart wordt. Het grondbedrijf is geen apart bedrijf, maar is de financiële huishouding van de lopende en toekomstige grondexploitaties.

De doelstellingen van het grondbeleid tot 2025 luiden als volgt:

1. Grondbeleid levert een bijdrage aan het realiseren van een bestemming in de vorm van uitvoering zoals door de gemeente, maatschappelijk, wordt gewenst.
2. Middels het grondbeleid kunnen nieuwe ontwikkelingen tijdig en tegen aanvaardbare maatschappelijke offers en kosten worden gerealiseerd.
3. Het grondbeleid oefent invloed op de kwaliteit van het ruimtegebruik uit.
4. Het grondbeleid streeft naar een evenwichtiger verdeling van de (financiële) voor- en nadelen van de realisatie van ruimtelijke plannen.

Daarnaast zijn uit de analyse van de strategische visie in relatie tot het grondbeleid de volgende inhoudelijke thema's te destilleren:

1. Wonen en woonomgeving: rekening houden met demografische ontwikkelingen: vergrijzing en ontgroening, andere woningvraag, herstructurering.
2. Economie: verdere regionale samenwerking, herstructurering, plattelandseconomie.
3. Faciliteren overige ontwikkelingen op het gebied van onder andere: toerisme, maatschappelijke voorzieningen/accommodaties, natuur, inrichting openbare ruimte.

Op basis van de genoemde doelstellingen en inhoudelijke thema's zijn de strategische keuzes van het grondbeleid en het grondbedrijf geformuleerd:

- Op grond van een uitgebreide analyse bepaalt Venray per geval welke type grondbeleid wordt gevoerd, maar is terughoudend bij het aangaan van nieuwe grondexploitaties en daarmee dus terughoudend bij het voeren van actief grondbeleid.
- Keuzes maken in lopende grondexploitaties.
- Investeren? Zeer terughoudend en

- alleen daar waar het kwantitatieve aanbod niet voldoet aan de behoefte en de markt het initiatief niet oppakt;

- indien vanuit kwalitatief oogpunt gekozen wordt voor een actieve gemeentelijke rol (bijv. herstructurering).

In beide gevallen geldt dat een expliciete afweging gemaakt moet worden of de ontwikkeling via het grondbedrijf loopt en zo ja of de Algemene dienst een bijdrage moet doen.

- Geen medewerking verlenen aan particuliere initiatieven (die afwijken van de geldende bestemmingsplannen) indien bestaande grondexploitaties, zowel gemeentelijke als particuliere, reeds voldoen aan de kwantitatieve en kwalitatieve behoefte naar woningbouw of anderszins. Uitzondering hierop gelden initiatieven voor bijzondere doelgroepen of met een grote maatschappelijke meerwaarde. Deze initiatieven mogen niet concurreren met de bestaande initiatieven.

Grondbedrijf

Al jaren worden er uren, die volgens de begroting gedekt zouden moeten worden uit het grondbedrijf, niet binnen het grondbedrijf gerealiseerd maar binnen de algemene dienst. Daarom vindt er binnen deze begroting, gebaseerd op een reële inschatting van uren die in 2024 benodigd zijn binnen het grondbedrijf, een verschuiving plaats van 1,42 fte van grondbedrijf naar de algemene dienst. Hierbij is ook al rekening gehouden met de nota Grondbeleid 2023 waarin we naar een situationeel grondbeleid gaan. Na deze verschuiving wordt er nog 1,41 fte structureel gedekt uit het grondbedrijf.

Deze verschuiving heeft 2 oorzaken:

1. de terugloop van het aantal actieve grondexploitaties en
2. de verschuiving van werkzaamheden van het grondbedrijf naar de algemene dienst

Ad. 1 In 2024 hebben we nog 2 grondexploitaties die per 31 december 2024 sluiten (Castenray en Smakt) en zijn er 2 in voorbereiding (Vredepeel en Wanssum Oost).

Ad 2. We zien al jaren een toenemende vraag op het gebied van grondzaken ten behoeve van de algemene dienst bijvoorbeeld:

- Overeenkomsten kostenverhaal (anterieure overeenkomsten) bij particuliere initiatieven
- Toename van het leegstaand gemeentelijk vastgoed wat afgestoten/ontwikkeld moet worden
- Financiële haalbaarheidsonderzoeken en/of ontwikkelovereenkomsten voor woningbouw, zonneparken, supermarkten. e.d.
- Grote ontwikkelingen zoals Viecuri, De Brier, GOW, woningbouw Oostrum e.d.
- Inzet expertise incidentele en structurele problematiek

Grondprijzen

Voor alle woningbouwexploitaties geldt dezelfde grondprijs. Afwijkende grondprijzen gelden voor woningbouw in de sociale huur, de gestapelde bouw (appartementen) en restkavels.

Grondexploitaties

Geen van de grondexploitaties is bijgesteld. Ze zijn dus nog allemaal conform de berekeningen bij de jaarrekening 2022. Onderstaand worden de belangrijkste ontwikkelingen van de lopende grondexploitaties in het kort weergegeven. Ook de deelneming in BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo wordt toegelicht in deze paragraaf.

Verwachte winstnemingen / verliezen grondexploitaties

bedragen x € 1.000	exploitatie afsluiten	2023 en eerder	2024	2025	2026	2027	2028 en verder	Totaal
Woningbouw								
Aan den Heuvel (1)	2023	2.124	0	0	0	0	0	2.124
Veulen - Brugpas	2023	236	0	0	0	0	0	236
Smakt	2024	78	161	0	0	0	0	239
Castenray	2024	60	138	0	0	0	0	198
Totaal woningbouw		2.498	299	0	0	0	0	2.797
Resultaatbestemming fondsafdrachten								
Aan den Heuvel (1)		-52	0	0	0	0	0	-52
Veulen - Brugpas		-29	0	0	0	0	0	-29
Smakt		0	-28	0	0	0	0	-28
Castenray		0	-120	0	0	0	0	-120
Totaal fondsafdrachten		-81	-148	0	0	0	0	-229
Totaal na resultaatbestemming								
		2.417	151	0	0	0	0	2.568

(1) In het kader van de overeengekomen PPS-overeenkomsten bedraagt het aandeel van de gemeente Venray 50% van het totale exploitatieresultaat. In het bovenstaande overzicht is het aandeel van de gemeente Venray van 50% gepresenteerd. Dit geldt ook voor de resultaatbestemming aan de fondsen Ruimtelijke Ontwikkeling en Bovenwijkse Voorzieningen vanuit deze projecten.

Er dient nog te worden opgemerkt dat gewijzigde omstandigheden kunnen leiden tot afwijkingen die mogelijk van materiële invloed zijn op de tussentijdse winstnemingen en verliezen van de exploitaties.

1. Woningbouw

Aan den Heuvel

Aan den Heuvel bestaat uit 2 delen: A en B. De grondexploitatie van deel A is bij de jaarrekening 2021 reeds afgesloten.

De grondexploitatie van deel B bestaat uit de clusters III en IV. Cluster III is reeds enkele jaren afgerond. In cluster IV worden de laatste 2 kavels naar verwachting in 2023 verkocht. Op dit moment worden daar de laatste delen woonrijp gemaakt en we verwachten dat deze werkzaamheden eind 2023 zijn afgerond. De grondexploitatie van deel B wordt dan ook eind 2023 afgesloten.

Veulen, Bruggas

De grondexploitatie heeft betrekking op in totaal 6 kavels in Veulen. Deze 6 kavels maken onderdeel uit van een grotere woningbouwontwikkeling van een particuliere ondernemer. Deze ondernemer zorgt voor het bouw- en woonrijp maken van het totale plangebied, dus ook voor de gemeentelijke 6 kavels. Het bouwrijp maken van het plangebied is gereed. 5 van de 6 kavels zijn verkocht. De verwachting is dat de 6e kavel in 2023 verkocht wordt, deze is reeds gereserveerd. De grondexploitatie wordt eind 2023 afgesloten. Mocht de laatste kavel dan nog niet verkocht zijn wordt deze over gebracht naar de post 'restkavels'.

Smakt

De grondexploitatie heeft betrekking op in totaal 7 kavels (2 voor de vrije sector en 5 voor projectmatige bouw). Één kavel voor de vrije sector is al verkocht. De verwachting is dat we ook de 5 kavels voor projectbouw in 2023 zullen verkopen. Zoals gepland zijn de werkzaamheden voor het bouwrijp maken begin 2023 afgerond. De grondexploitatie wordt naar verwachting eind 2024 afgesloten.

Castenray

Medio 2023 resteren in dit bouwplan 2 kavels en zijn er bouwwerkzaamheden gaande aan diverse woningen. Mochten deze kavels op het einde van de looptijd van de exploitatie (31-12-2024) niet zijn verkocht, zullen deze aan de restkavels worden toegevoegd. Met betrekking tot het woonrijpmaken wordt gewacht tot de bouwactiviteiten zijn afgerond, ook vanwege een bouwinitiatief van derden dat aan het bouwplan grenst. Dat is naar verwachting in 2025.

2. Toekomstige grondexploitaties

Alvorens er nieuwe grondexploitaties worden opgestart moeten er voorbereidende werkzaamheden worden verricht. Indien blijkt dat deze werkzaamheden niet leiden tot een vastgestelde grondexploitatie, dan komen de voorbereidingskosten ten laste van de risicoreserve grondbedrijf. Indien er wel een grondexploitatie wordt vastgesteld worden de tot dan toe gemaakte kosten naar deze grondexploitatie overgeheveld. Onder de toekomstige grondexploitaties vallen:

Wanssum

In 2017 heeft de gemeente gronden verworven in Wanssum ten behoeve van de verlegging van het Kamillepad in Wanssum, onderdeel van de gebiedsontwikkeling Ooijen Wanssum. Doordat een verbindingsweg tussen de nieuwe rondweg en de 'oude' N270 wordt aangelegd ontstaat de mogelijkheid om het bestaande Wanssumse bedrijventerrein uit te breiden.

De voorbereidingen om te komen tot een vastgesteld bestemmingsplan zijn inmiddels gestart. Op dit moment wordt samen met een extern bureau gekeken of het nog mogelijk is om het bestemmingsplan via de huidige procedure vast te laten stellen. Mocht dit niet mogelijk zijn dan volgt de procedure zoals die is voorgeschreven in de nieuwe omgevingswet die per januari 2024 zal worden ingevoerd.

De aanpassing van het watervoerende winterbed door de gebiedsontwikkeling is op papier nog niet geregeld. Rijkswaterstaat verwacht nu in 2023 de kaarten aangepast te hebben en dat de status van het gebied kan veranderen, maar een nieuwe datum hebben we nog niet gekregen.

Vredepeel

In 2009 heeft de gemeente gronden verworven in Vredepeel ten behoeve van woningbouwuitbreiding. Momenteel zijn we aan het verkennen wat de meest wenselijke locatie is vanuit de milieueisen voor geur en geluid, de noordzijde of de westzijde. Na de keuze voor een locatie zullen we beginnen met de voorbereiding voor een bestemmingsplan.

3. Afgesloten grondexploitaties

Er zijn ook grondexploitaties die op basis van de regels voor resultaatbepaling (bijv. meer dan 90% gereed) zijn afgesloten, maar wel nog positieve resultaten zullen opleveren na grondverkoop. In de jaren dat geen grondverkoop plaatsvinden moeten kosten daarentegen worden afgeboekt ten laste van de risicoreserve.

Restkavels woningbouw:

Er is op dit moment één restkavel woningbouw van 912 m² uit de in 2022 afgesloten grondexploitatie Ysselsteyn fase II die nog overgedragen moet worden.

Restkavels bedrijventerrein:

Voor bedrijventerreinen liggen er nog restkavels van de afgesloten grondexploitaties van De Blakt (PPS) en de Hulst II. Voor De Blakt is er een kavel van 3.560 m² groot en voor De Hulst II is er een kavel van 9.985 m². De belangstelling voor deze kavels fluctueert, waardoor het lastig is om in te schatten wanneer verkoop zal plaatsvinden. Voor de raming in de begroting 2024 is uitgegaan van verkoop in 2023.

Verwachte winsten + verliezen afgesloten exploitaties

bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027	2028	Totaal
Afgesloten exploitaties						
restkavels afgesloten exploitaties	0	0	0	0	0	0
Totaal afgesloten exploitaties	0	0	0	0	0	0

In het verleden zijn voor deze afgesloten exploitaties al winsten genomen (ten gunste van) / kosten afgeboekt (ten laste van) de risicoreserve Grondbedrijf. Deze zijn niet in bovenstaande tabel opgenomen.

4. Regionale projecten

BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo

Algemeen

In december 2016 hebben de raden van de vijf deelnemende gemeenten ingestemd met de vervlechting van de (grond) exploitaties van DCGV, TPN, VGP, Villa Flora en de Innovatoren. Als gevolg van deze vervlechting is de BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo (aandeelhouders zijn de gemeenten Horst aan de Maas, Venlo, Venray en de Provincie Limburg) en de BV/CV Campus Vastgoed Greenport Venlo (aandeelhouders zijn de gemeente Venlo en de Provincie Limburg) ontstaan.

Venray is na de hierboven beschreven "vervlechtingsoperatie" sinds de oprichting per 1 januari 2017 aandeelhouder in de BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo voor 5,4%. De BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo verzorgt de exploitatie van het Greenport Venlo terrein.

Bij de vervlechting was overeengekomen dat het Ontwikkelbedrijf netto 30 hectare bedrijventerrein in Venray zou ontwikkelen. Als locatie was hiervoor De Spurkt in beeld. Hoofddoelstelling was het creëren van nieuwe arbeidsplaatsen door het bieden van doorgroeimogelijkheden voor Venrayse bedrijven en vestigingsmogelijkheden in een aantrekkelijk ingericht en duurzaam functionerend gebied. Om hiermee een belangrijke impuls te geven aan de economische ontwikkeling in de regio Venlo en natuurlijk de gemeente Venray.

De gemeenteraad heeft op 30 maart 2021 een weigeringsbesluit genomen ten aanzien van het bestemmings- en exploitatieplan De Spurkt. Hiermee kwam de ontwikkeling op losse schroeven te staan. In april 2022 is een marktonderzoek naar de lokale behoefte aan bedrijventerreinen afgerond. Belangrijkste uitkomst is dat Venray een ontwikkelopgave van afgerond 15 tot 22 hectare nieuw aan te leggen bedrijventerrein(en) heeft, aanvullend op het bestaande harde en zachte aanbod. Een nieuwe bedrijventerreinontwikkeling is mogelijk op één centrale locatie óf verspreid over meerdere kleinere locaties, waarbij uitbreiding aangrenzend aan bestaand bedrijventerrein(en) en op korte afstand van de kern Venray de voorkeur heeft. Op 25 april 2023 heeft het college ervoor gekozen de volledige ontwikkelopgave op 1 locatie te willen realiseren: Smakterheide-Noord. Voorstel is om deze ontwikkeling te combineren met de aanleg van ca. 20 hectare natuur. Hiermee wordt een robuuste overgang naar het Lobeekdal gewaarborgd. De raad neemt hierover op 27 juni een besluit. Vervolgens is van belang op welke wijze de toekomstige ontwikkeling van bedrijventerreinen in Venray procedureel gaat plaatsvinden. Dat wil zeggen met welke eventuele partners en onder welke voorwaarden. Eind 2023 worden hiervoor diverse scenario's opgesteld, in nauwe samenspraak met het Ontwikkelbedrijf.

Financieel

De grondexploitatie wordt telkens in de 2e helft van het jaar geactualiseerd. Op dit moment is de meest actuele die van de begroting 2023, hierover bent u geïnformeerd bij de jaarrekening 2022. De begroting 2024 zal in het najaar van 2023 worden opgemaakt en vervolgens vastgesteld in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVvA) van de BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo.

Financiering

In de financiering van de B.V. Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo wordt voorzien door een bancaire lening die in 2019 is afgelost, een vaste financiering van aandeelhouders van € 70 miljoen, een kredietmogelijkheid bij aandeelhouders van maximaal € 24 miljoen waarvan ultimo 2019 € 1,0 miljoen was opgenomen. De liquiditeitspositie is op de lange termijn voldoende met de ruimte die het financieringsconstruct van € 24 miljoen biedt. Het risicobeheer van het Ontwikkelbedrijf bestaat uit twee sporen. Enerzijds wordt jaarlijks op de grondexploitatie een Monte Carlo simulatie uitgevoerd. Deze geeft een beeld van de mate waarin het geprognosticeerd resultaat op basis van niet ingerekende afwijkingen (zowel risico's als kansen) kan afwijken. Anderzijds wordt gebruik gemaakt van een periodieke risico-identificatie met bijbehorende mate van kans van het optreden van het risico en een classificatie van de omvang van het risico vergezeld van beheersingsmaatregelen. Hieruit volgt een matrix van risico's naar omvang en kans. Deze risico inventarisatie wordt telkens per kwartaal geactualiseerd. De laatste Monte Carlo risicosimulatie dateert van de begroting 2023, hierover bent u geïnformeerd bij de jaarrekening 2022. Bij de begroting 2024, die in het najaar van 2023 wordt opgemaakt, zal een nieuwe risicosimulatie worden uitgevoerd.

5. Financiële positie Grondbedrijf en risico's

De Risicoreserve Grondbedrijf heeft als doel dekking te geven aan risico's die het grondbedrijf kan lopen. Schematisch kan dat als volgt worden weergegeven:

Risicoreserve Grondbedrijf
Benodigde reserve _____ -/-
Overschot/Tekort

Een overschot betekent dat de risico's van het grondbedrijf door de Risicoreserve Grondbedrijf worden gedekt. Bij een tekort zijn de risico's van het grondbedrijf dus niet (volledig) gedekt door de Risicoreserve Grondbedrijf.

De ontwikkeling van de reservepositie is sterk afhankelijk van het verloop van de huidige grondexploitaties en de toekomstig vast te stellen grondexploitaties.

Volgens berekening bij de begroting 2024 zal de Risicoreserve Grondbedrijf in 2024 € 6,9 mln. hoger zijn dan benodigd. Naar verwachting zal de Risicoreserve Grondbedrijf op basis van de huidige vastgestelde planvoorraad, verwachte winstnemingen en bijdragen aan verliesgevendende projecten aan de eisen blijven voldoen. De stijgende inkooprijzen van materialen en diensten als gevolg van de hoge inflatie zullen mogelijk ook effect hebben op de grondexploitaties, bijvoorbeeld voor de kosten van het woonrijp maken. Op dit moment zijn de budgetten nog actueel en voor een aantal grondexploitaties is het proces van aanbesteden reeds doorlopen waardoor de te maken kosten vast staan. Bij de jaarrekening 2023 worden de budgetten opnieuw geactualiseerd. Net als bij andere bijstellingen in de grondexploitatie zal een verschil ten gunste - of ten laste van het resultaat op eindwaarde komen. Een eventuele wijziging ten behoeve van prijsstijgingen zal sowieso opgevangen kunnen worden door de risicoreserve van het Grondbedrijf.

Paragraaf H. Investerings

Inleiding

Overzicht uitgavenplanning investeringen	Stand voor kadernota 2024 (Raad 4/5 juli 2023)				Tussenvolgende raadsbesluiten en kadernota/begroting (incl MUIP)					Actualisering Begroting 2024					Stand na begroting 2024-2027				
	Uitgaven planning 2023	Uitgaven planning 2024	Uitgaven planning 2025	Uitgaven planning 2026	Uitgaven planning 2023	Uitgaven planning 2024	Uitgaven planning 2025	Uitgaven planning 2026	Uitgaven planning 2027	Uitgaven planning 2023	Uitgaven planning 2024	Uitgaven planning 2025	Uitgaven planning 2026	Uitgaven planning 2027	Uitgaven planning 2023	Uitgaven planning 2024	Uitgaven planning 2025	Uitgaven planning 2026	Uitgaven planning 2027
Afval	544.326	103.035	53.028	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	544.326	103.035	53.028	-	-
Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)	4.690.519	2.472.635	2.014.465	1.536.394	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4.690.519	2.472.635	2.014.465	1.536.394	-
Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum	749.096	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	749.096	-	-	-	-
Informatiebeleidsplan/ICT	294.674	45.660	-	-	-187.079	-	-	-	-	-	-	-	-	-	107.595	45.660	-	-	-
Inrichting Loobeekdal	950.810	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	950.810	-	-	-	-
Maasgaard	700.054	-	-	-	25.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	725.054	-	-	-	-
Onderwijs	2.764.272	3.725.792	3.626.464	-	816.000	321.450	188.868	-	-	-	-	-	-	-	3.580.272	4.047.242	3.815.332	-	-
Openbare Verlichting	632.879	344.000	350.000	356.000	60.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	692.879	344.000	350.000	356.000	-
Overige restant kredieten	1.200.569	-196.525	-437.500	-437.500	-	1.216.555	276.055	170.500	-437.500	-720.000	720.000	-	-	-	480.569	1.740.030	-161.445	-267.000	-437.500
Pand Henseniusplein/Gouden Leeuw	2.460.364	-	-	-	1.660.370	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4.120.734	-	-	-	-
Schoon door de poort	2.450.015	-	-	-	10.000	-286.666	-	-	-	-2.052.919	552.919	500.000	500.000	500.000	407.096	266.253	500.000	500.000	500.000
Speeltoestellen	352.272	449.000	308.000	313.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	352.272	449.000	308.000	313.000	-
Wegen/verkeer	16.210.184	21.660.919	10.505.619	6.788.896	2.350.441	-237.500	-105.000	-136.500	400.000	-2.020.680	1.625.680	395.000	-	-	16.539.945	23.049.099	10.795.619	6.652.396	400.000
Wmo	450.000	460.000	470.000	480.000	-	-	-	-	490.000	-	-	-	-	-	450.000	460.000	470.000	480.000	490.000
Wüsterveld	485.899	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	485.899	-	-	-	-
Totaal rapport	34.935.932	29.064.516	16.890.076	9.036.790	4.734.732	1.013.839	359.923	34.000	452.500	-4.793.599	2.898.599	895.000	500.000	500.000	34.877.065	32.976.954	18.144.999	9.570.790	952.500

Restantinvesteringen 2023

Van een aantal investeringen, die eerder beschikbaar zijn gesteld, loopt de uitvoering door in 2024 en verder. Onderstaand overzicht geeft de stand van de restantinvesteringen van 2023 en eerdere jaren weer, exclusief het grondbedrijf, uitgezet in de tijd.

Activa categorie	Oorspronkelijk krediet	Restant per 31-12-2023
Afval	834.402	700.389
GRP	11.089.463	10.714.013
Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum	18.673.488	749.096
Informatiebeleidsplan/ICT	184.596	153.255
Inrichting Loobeekdal	1.103.934	950.810
Maasgaard	974.063	725.054
Onderwijs	13.537.513	11.442.846
Openbare Verlichting	1.815.000	1.742.879
Overige restant kredieten	7.193.062	1.792.153
Pand Henseniusplein/Gouden Leeuw	5.348.551	4.120.734
Schoon door de poort	4.344.043	2.173.349
Speeltoestellen	1.839.000	1.422.272
Wegen/verkeer	66.007.532	57.037.060
Wmo	1.860.000	1.860.000
Wüsterveld	1.175.480	485.899
Totaal rapport	135.980.127	96.069.808

Paragraaf I. Openbaarheidsparagraaf Wet open overheid

De openbaarheidsparagraaf is een nieuwe verplichte paragraaf die voortkomt uit artikel 3.5 van de Wet open overheid (Woo). De wet is bedoeld om bestuursorganen transparanter te maken en zo het belang van openbaarheid van publieke informatie beter te dienen. Om tot deze transparantie te komen moet informatie beter vindbaar en uitwisselbaar worden.

De Wet open overheid (Woo) is een onderdeel van onze digitale transformatie.

Een aspect van de Woo is de verplichting tot actieve openbaarmaking van 11 informatiecategorieën. Deze openbaarmaking gaat gefaseerd ingevoerd worden in de komende jaren onder verantwoording van de regiegroep Woo.

De implementatie van de Woo is in gezamenlijkheid met Horst aan de Maas opgepakt. Er is een regieteam samengesteld voor de implementatie. Tevens is een onderzoek uitgevoerd naar de implicaties voor processen, systeeminrichting en werkwijze. Hierbij wordt de actieve openbaarmaking ook in samenhang gezien met andere wijzigingen zoals Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) en de nieuwe Archiefwet. Tevens zijn er uitgangspunten geformuleerd voor de wijze waarop transparantie wordt ingevuld in beide gemeenten. De Woo is van toepassing op alle dienstverlening van de gemeente en dit toetsen we.

Aanvankelijk werd er in 2022 uitgegaan van een Platform Open Overheidsinformatie genaamd PLOOI, waarbij de informatie van deze categorieën landelijk zou worden gepubliceerd. Echter, de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft eind 2022 besloten deze ontwikkeling te stoppen. In de loop van 2023 is gekozen voor een andere oplossing: de 'Woo-index', een verwijzindex.

Vanwege de wijziging van PLOOI door de Woo-index zijn geplande maatregelen van 2023 verschoven naar 2024.

Voordat de gemeente zich aansluit op de Woo-index, is het belangrijk om in 2024 de openbaarmaking van de volgende informatie te organiseren:

- Alle informatie die is verstrekt naar aanleiding van een Woo-verzoek;
- Convenanten die de gemeente heeft afgesloten;
- Raadsstukken (indien nog niet openbaar), en;
- Alle relevante informatie over de organisatie, afdelingen en rollen/functies.

De Wet open overheid heeft als doel het handelen van de overheid transparanter te maken, waarbij de openbaarmaking van overheidsinformatie cruciaal is. De invulling van de rol van de Woo-contactfunctionaris is verplicht in dit proces en zal worden geborgd binnen het Klant Contact Centrum (KCC).

Voor de implementatie van de Woo worden er financiële middelen uit het gemeentefonds beschikbaar gesteld. Deze middelen zullen worden gebruikt voor een combinatie van beleidsmatige, technologische en organisatorische veranderingen, evenals het betrekken en trainen van onze medewerkers.

2 Financiële begroting

2.1 Inleiding

Inleiding

De financiële begroting geeft inzicht in de financiële ontwikkeling van het begrotingssaldo, het meerjarenperspectief en de financiële positie van onze gemeente. De kadernota 2024 is, samen met de begroting 2024-2027, de basis voor de voorliggende financiële begroting 2024-2027. Daarnaast zijn tijdens het samenstellingsproces van deze begroting de budgetten tegen het licht gehouden en daar waar nodig hebben bijstellingen plaatsgevonden. Ook heeft het gedetailleerde rekenwerk plaatsgevonden van de vele staten, zoals inzet personeel, reserves en voorzieningen, kapitaallasten en renteberekening. Deze berekeningen en de aanpassingen die daaruit voortvloeien, zijn verwerkt in de primaire begroting 2024. Na verwerking van alle uitgangspunten en ontwikkelingen is de begroting voor 2024 structureel en reëel in evenwicht.

Financiële ontwikkeling inclusief toelichting

De financiële consequenties van raads- en collegevoorstellen, die na de vaststelling van de kadernota 2024 zijn genomen zijn in de begroting 2024-2027 verwerkt.

Begrotingsresultaat 2024 - 2027

In onderstaande tabel is de mutatie van het begrotingsresultaat ten opzichte van de vastgestelde begroting 2023, jaarschijf 2024 opgenomen.

Toelichting op hoofdlijnen

Kadernota 2024: Meerjarenperspectief inclusief MUIP.

In de raadsvergadering van 5 juli 2023 is de kadernota 2023 vastgesteld als richtinggevend kader voor de programmabegroting 2024-2027. De kadernota is volledig verwerkt in deze begroting. Op 27 juni 2023 is een raadsinformatiebrief (RIB) over de meicirculaire naar de raad verzonden. In deze RIB is een toelichting gegeven over de meicirculaire 2023 van het gemeentefonds.

Diverse aanpassingen budgetten en herberekeningen.

Bij elke begroting vinden diverse budgetaanpassingen en herberekeningen plaats met financiële gevolgen. De verschillende aanpassingen zijn ingedeeld naar gemeentefonds, autonome ontwikkelingen, indexeringen, kapitaallasten, wettelijke taak en nieuw beleid. Per onderdeel zijn de analyse op de afwijkingen toegelicht bij 2.2 baten en lasten 2024-2027.

Collegeprogramma 2022-2026.

In het collegeprogramma 2022-2026 "Samen maken we Venray!" is een structureel budget van € 100.000 opgenomen vanaf 2025 voor een aantrekkelijk en gezond centrum met meer groen. Per abuis is de post van € 100.000 niet structureel in het meerjarenperspectief opgenomen vanaf 2027. Dit is gecorrigeerd bij de begroting 2024.

Algemeen.

Uitgangspunt bij het samenstellen van de begroting is om zo reëel mogelijk te begroten.

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027
Kadernota 2024 Meerjarenperspectief incl MUIP	1.493	4.319	-1.285	-2.288
Wijzigingen voor begroting 2024	0	0	0	0
Stand voor begroting	1.493	4.319	-1.285	-2.288
Gemeentefonds meicirculaire	1.461	1.905	1.686	2.089
Autonome ontwikkelingen begroting 2024	-394	-1.298	-1.438	-1.656
Indexering begroting 2024	-1.218	-1.928	-2.601	-3.081
Kapitaallasten begroting 2024	-312	0	0	0
Wettelijke taak begroting 2024	-1.272	-873	-1.559	-1.720
Nieuw beleid begroting 2024	-40	-40	-48	-49
Totaal voorlopig begroting 2024 - 2027	342	2.084	-5.245	-6.705
Collegeprogramma	0	0	0	-100
Meerjarenbegroting 2024 - 2027	342	2.084	-5.245	-6.805

Structureel en reëel evenwicht

Om goed inzicht te krijgen in de financiële positie van de gemeente is het belangrijk om het begrotingssaldo te splitsen in het structurele saldo en het incidentele saldo. Dit is belangrijk omdat we geen structurele lasten uit incidentele baten willen bekostigen. Dit leidt uiteindelijk tot problemen. Incidentele lasten mogen daarentegen wel uit structurele baten bekostigd worden. De provincie heeft de taak gekregen om te toetsen of gemeenten zich hieraan houden. Het college onderschrijft dit uitgangspunt en wil de incidentele lasten maximaal dekken uit de reguliere begroting zonder de inzet van reserves, tenzij noodzakelijk. In de tabel is het begrotingsresultaat gesplitst in een incidenteel en een structureel saldo. Hieruit blijkt dat het saldo structureel en reëel in evenwicht is. Een nadere uitsplitsing van dit saldo is opgenomen in paragraaf 2.3 overzicht incidentele baten en lasten.

2.2 Baten en lasten 2024 - 2027

Recapitulatie baten en lasten

In onderstaande tabellen is een totaaloverzicht opgenomen van de baten en lasten. De bedragen in onderstaande tabel per programma wijken af van de bedragen die in paragraaf 1.1 per programma zijn opgenomen. Dit komt doordat de algemene dekkingsmiddelen, de overhead, onvoorziene uitgaven en de vennootschapsbelasting conform de eisen van de BBV apart zijn opgenomen. In paragraaf 1.1 zijn die bij het desbetreffende programma in het totaal opgenomen.

Bedragen x € 1.000	Begroting 2024		Begroting 2025		Begroting 2026		Begroting 2027	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Programma's								
CP01 Leven	91.204	33.005	90.683	32.771	91.978	32.387	93.850	32.049
CP02 Wonen	23.380	9.324	23.861	8.847	23.882	8.995	24.392	9.201
CP03 Werken	15.523	6.137	17.530	6.297	18.525	6.401	19.464	6.499
CP04 Besturen	36.313	110.187	31.264	116.382	32.090	112.326	32.947	115.164
Totaal programma's excl. reserves	166.420	158.654	163.338	164.296	166.475	160.110	170.652	162.913
CP01 Leven	50	2.063	0	192	0	193	0	62
CP02 Wonen	219	5	1	5	0	5	-1	5
CP03 Werken	299	754	0	667	0	678	0	688
CP04 Besturen	426	6.282	424	686	421	666	419	597
Totaal mutaties reserves	994	9.103	425	1.551	421	1.541	418	1.352
Totaal lasten en baten	167.414	167.756	163.763	165.847	166.896	161.651	171.070	164.265
Geraamd resultaat		342		2.084		-5.245		-6.805

OVERZICHT LASTEN EN BATEN INCLUSIEF RESERVES (CF. BBV INDELING, PROGRAMMA'S ZIJN EXCL. OVERHEAD/ONVOORZIEN/VPB/ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

Programma's	Begroting 2024		Begroting 2025		Begroting 2026		Begroting 2027	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Bedragen x € 1.000								
CP01 Leven	91.204	23.160	90.683	23.220	91.978	23.270	93.850	23.178
CP02 Wonen	23.380	9.324	23.861	8.847	23.882	8.995	24.392	9.201
CP03 Werken	15.523	6.137	17.530	6.297	18.525	6.401	19.464	6.499
CP04 Besturen	12.283	1.116	7.032	1.223	7.079	1.392	7.235	1.469
Totaal programma's	142.390	39.738	139.106	39.586	141.465	40.059	144.940	40.347
Overhead	23.058	41	23.233	42	24.015	43	24.731	43
onvoorziene uitgaven	1	0	1	0	1	0	1	0
Vennootschapsbelasting	10	0	10	0	10	0	10	0
Algemene dekkingsmiddelen	962	118.874	989	124.668	984	120.007	970	122.523
Lasten en baten excl. reserves	166.420	158.654	163.338	164.296	166.475	160.110	170.652	162.913
Mutaties reserves	994	9.103	425	1.551	421	1.541	418	1.352
Totaal lasten en baten	167.414	167.756	163.763	165.847	166.896	161.651	171.070	164.265
Geraamd resultaat		342		2.084		-5.245		-6.805

Post onvoorzien

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moet elke gemeente in de begroting in de exploitatie een post onvoorzien opnemen. Vooruitlopend op de aanpassingen van de financiële verordening (artikel 212) en in het kader van vereenvoudiging wordt een post onvoorzien opgenomen van € 1.000. Hiermee heeft de post onvoorzien een structurele omvang van € 1.000. De post onvoorzien is bedoeld voor het opvangen van onvoorziene uitgaven.

De post onvoorzien zal in de praktijk niet of nauwelijks worden gebruikt omdat onvoorziene uitgaven opgevangen dienen te worden binnen de bestaande budgetten of kredieten. Indien deze budgetten of kredieten ontoereikend zijn dan vindt bijstelling plaats via de planning en control cyclus. Hiermee betreft het een administratieve post.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Op grond van artikel 8 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dienen gemeenten een overzicht algemene dekkingsmiddelen op te stellen.

Bedragen x € 1.000	Begroting 2024		Begroting 2025		Begroting 2026		Begroting 2027	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Lokale heffingen								
- OZB	781	16.994	812	17.367	827	17.751	667	18.143
- Toeristenbelasting	23	707	23	707	23	707	24	734
Gemeentefonds	66	100.651	67	106.044	66	101.018	219	103.129
Dividend	0	271	0	334	0	334	0	334
Financieringsfunctie	92	252	86	217	67	197	61	184
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	962	118.874	989	124.668	984	120.007	970	122.523

Lokale heffingen

Onder de lokale heffingen zijn heffingen opgenomen die niet gebonden zijn. Dit betreft de OZB en de toeristenbelasting. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar paragraaf A. Lokale heffingen.

Gemeentefonds

De gemeentefondsuitkering bestaat uit de algemene uitkering en de integratie- / decentralisatie-uitkeringen. Een nadere toelichting is opgenomen in de analyse op afwijkingen van programma 4 besturen, deelprogramma 4.3 financiën.

Dividend

Hieronder vallen de dividenden van Enexis, Werkontwikkelbedrijf Greenport Venlo en de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Dividenden zijn verantwoord in het jaar waarin het besluit tot toekenning van het dividend door de Algemene Vergadering van de vennootschap is genomen.

Op basis van de richtlijnen van de provincie Limburg wordt voor de toekomstige jaren uitgegaan van een lager dividend Enexis. Voor 2024 € 100.000 minder dividend en de jaren vanaf 2025 € 37.000 minder. Het dividend BNG wordt daarentegen vanaf 2024 verhoogd met € 12.000 per jaar.

Saldo financieringsfunctie

Bij de financieringsfunctie wordt het resultaat op het financieren van onze activiteiten tot uitdrukking gebracht. Hierbij gaat het om het verwachte interne rentevoordeel treasury en de rente en winsten op beleggingen. In de paragraaf Financiering wordt nader ingegaan op onder meer het renteresultaat op treasury en de financieringen.

Analyse afwijkingen

In deze subparagraaf worden de verschillen toegelicht tussen het saldo van de baten en lasten in het jaar 2024 van deze begroting (2024 nieuwe) en het jaar 2024 van de begroting 2023 (2024 oud).

Programma 1 Leven

OMGEVING

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027
Kadernota 2024 Meerjarenperspectief incl MUIP	17.898	18.103	18.489	18.743
Wijzigingen voor begroting 2024				
Stand voor begroting	17.898	18.103	18.489	18.743
Gemeentefonds meicirculaire	-199	-199	-199	-199
Autonome ontwikkelingen begroting 2024	232	766	903	1.070
Indexering begroting 2024	172	151	169	177
Kapitaallasten begroting 2024	-189	-86	-91	-87
Wettelijke taak begroting 2024	135	148	148	150
Nieuw beleid begroting 2024				
Totaal voorlopig begroting 2024 - 2027	151	779	931	1.112
Collegeprogramma				
Meerjarenbegroting 2024 - 2027	151	779	931	1.112

Tekstuele financiële afwijkingen

Autonome ontwikkelingen

Aanvullend op indexering subsidies vanaf 2023 diverse instellingen

Dit betreft een aanvulling op de eerdere wijziging van het raadsvoorstel indexering subsidies diverse instellingen van 9 mei 2023.

Beleidsplan Peuteropvang & Voor- en vroegschoolse educatie 2023-2026

Toevoeging Asschermiddelen aan het budget Peuteropvang & Voor- en vroegschoolse educatie. Dit zijn niet-geormerkte middelen die de gemeente ontvangt voor het aanbod peuteropvang voor ouders zonder recht op kinderopvangtoeslag. De raad heeft besloten op 13 december 2022 deze middelen weer toe te voegen aan het budget. Dit betreft een bedrag van € 71.792.

Beschermd wonen 2024

Vanwege extra regionale rijksinkomsten voor beschermd wonen en opvang is de verwachting dat het surplus wat verdeeld wordt over de deelnemende regiogemeenten hoger uit zal vallen. Het totaal te ontvangen surplus biedt voldoende ruimte om naast de lokale uitvoeringskosten, inspanningsverplichtingen in de sociale basis en ontwikkelopgave wonen, een bedrag af te ramen ten gunste van de algemene middelen.

Bijstelling bijdrage Zorg- en Veiligheidshuis Noord-Limburg

In de begroting is een bijdrage opgenomen voor het Zorg- en Veiligheidshuis Noord-Limburg. Deze bijdrage is niet toereikend en het college heeft op 24 januari 2023 ingestemd om deze bijdrage te verhogen. de bijstelling betreft € 4.484.

Capaciteitsraming

Verdeling capaciteitsraming vanaf 2023 en verder.

Correctie bijdrage gemeente Bergen voor Beschermd Wonen

De gemeente Bergen heeft officieel ingestemd met het zelf indiceren van Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang. De begrote inkomsten voor de komende jaren vervallen hiermee en worden in deze wijziging verwerkt. Deze wijziging heeft betrekking op de bouwstenen Omgeving en Vangnet. Voor 2024 betreft dit een bedrag van € 5.378.

Gezinscoaches

Bij de nieuwe opdracht gezinscoaches 2024-2027 wordt BIJ ONS voor elkaar (bieden SOJ aan) onderdeel van het gezinscoachteam. GGZ expertise wordt hiermee toegevoegd. Daarnaast hebben we enkele extra taken apart bekostigd (zoals Centering zwangerschap). Deze kosten worden nu onderdeel van de basissubsidie.

Huisvesting SBO Focus en SO Spectrum gedeelte PSW

Op 30 juni 2022 heeft de gemeenteraad het besluit genomen om vervangende nieuwbouw voor Focus-Spectrum te realiseren op het terrein van het Raayland College. Er is voorgesteld om in de nieuwbouw ruimte te realiseren voor een ontwikkelingsgerichte dagbesteding van zorgaanbieder

PSW. Volgens voorstel zal de gemeente deze investering ter hoogte van € 450.000 voorfinancieren en de kapitaallasten verrekenen middels langjarige huurafspraken. Echter het gebouw is nog in ontwikkeling en nog niet gereed. In de begroting waren de kapitaallasten en de huuropbrengsten al opgenomen, deze worden nu doorgeschoven naar 2026. De kapitaallasten zijn reeds doorgeschoven bij Berap I, in deze wijziging worden de huuropbrengsten doorgeschoven. Voor de begroting zijn beide wijzigingen samen budgettair neutraal.

Implementatie accommodatiebeleid

De gemeente draagt bij aan de totstandkoming en instandhouding van accommodaties voor sport en jongeren. Het gaat dan bijvoorbeeld om sportvelden en jeugdcentra. In 2021 heeft de raad een nieuw beleid vastgesteld. Tevens is toen door de wethouder toegezegd om na een tijd de balans op te maken. Dat is inmiddels gebeurd. Eén van de conclusies is dat de vergoeding voor de instandhouding bijgesteld zou moeten worden.

Samengevat stelt het college stelt voor:

Een extra budget voor de instandhouding van de buitensportaccommodaties beschikbaar te stellen. De beschikbare voorziening ten behoeve van de renovatie van velden vrij te laten vallen en te storten in de reserve accommodatiefonds. De door de raad beschikbaar gestelde middelen voor tennis, voor zover in enig jaar niet gebruikt, geormerkt toe te voegen aan de reserve accommodatiefonds. De meerjarige gevolgen voor 2024 en verder zijn met een aparte wijziging rechtstreeks in de begroting 2024 verwerkt.

Innovatiebudget jeugd (SOJ)

De pilot SOJ levert een besparing op binnen ambulante GGZ. Door de inzet van een SOJ wordt er minder snel doorverwezen naar specialistische jeugd-GGZ, waardoor de kosten van ambulante GGZ dalen. De investering van de SOJ verdient zich langzaam terug. De kosten van de SOJ worden gedeeltelijk gedekt uit het budget ambulante GGZ.

Overige gezondheidszorg

Tot aan 2020 zijn er maandelijkse bedragen betaald voor scholing van de vrijwilligers van de Burgerhulpverlening Hard voor Hart. Door Corona zijn de trainingen online i.p.v. fysiek verzorgd. Hiervoor zijn sinds 2020 geen facturen verstuurd. Daarom nu het budget aframen.

Participatieraad

Het budget is meerjarig met ca. € 1.400 naar beneden bijgesteld in verband met het wegvallen van een subsidie.

Gemeentefonds

Meicirculaire 2023: verdeling middelen sociaal domein

Voor nadere toelichting wordt verwezen naar de Raadsinformatiebrief die op 27 juni 2023 in het college is vastgesteld.

Indexering

Aanpassing ova-index subsidies

Betreft de aanpassing van de ova-index van 4,74% (volgens raadsvoorstel indexering subsidies diverse instellingen van 9 mei 2023) naar 4,94% conform het huidige percentage.

Index collegeprogramma

Index collegeprogramma welzijn op recept is alsnog op het budget gezet.

Index collegeprogramma

Index collegeprogramma Stimuleren van de verbinding tussen onderwijs en onze sport- en kunst & cultuursector is alsnog op het budget gezet.

Index subsidie algemeen WMO

De prijsindex is op de het algemeen wmo subsidie budget gezet.

Indexering 2024

Indexering 2024.

Terugdraaien index Goa

De Goa is budgettair neutraal. De doorgevoerde indexwijziging is daarom teruggedraaid.

WMO aanpassen ova-index

De WMO budgetten met ova-index zijn aangepast van 3,72% naar 4,94%.

Kapitaallasten

Actualisatie investeringen

Wijziging rentepercentage van 1,5% naar 1,3%

Wijziging rentepercentage van 1,5% naar 1,3%.

Wettelijke taak**Algemene kosten Jeugd**

Budget neutrale verschuiving.

GGD

In mei 2023 is er op basis van de kosten tot dan en de planning van de GGD een prognose gemaakt van de kosten voor 2023, te weten € 90.000. Op basis van dit bedrag zijn de prognoses voor de komende jaren bijgesteld.

GOA en peuterspeelzaalwerk

Op basis van het in 2022 vastgestelde beleidsplan peuteropvang en VVE en de gemaakte kosten tot nu toe, is voor 2023 een nieuwe prognose gemaakt. Op basis daarvan zijn de prognoses voor de komende jaren bijgesteld.

Huisvesting bijzonder voortgezet onderwijs

De OZB van 't Raayland in 2023 was hoger dan begroot bij de recentralisatie, te weten € 104.771. Op basis van dit werkelijke bedrag zijn de prognoses voor de komende jaren bijgesteld.

Huisvesting primair onderwijs

In mei 2023 is er op basis van de kosten tot dan een prognose gemaakt van de kosten huur/lease voor 2023, te weten € 362.700. Op basis van dit bedrag zijn de prognoses voor de komende jaren bijgesteld.

RMC

De RMC begroting is bijgesteld op basis van de huidige contracten en verwachten uren inzet.

Vervoer van leerlingen

In mei 2023 is er op basis van de kosten tot dan een prognose gemaakt van de kosten voor 2023, te weten € 902.371. Op basis daarvan zijn de prognoses voor de komende jaren bijgesteld. In de praktijk is gebleken dat de lasten leerlingenvervoer OV-EV lager zijn dan begroot. De meerjarenbegroting is naar beneden bijgesteld.

Vervoer van leerlingen naar gymzalen

In mei 2023 is er op basis van de kosten tot dan een prognose gemaakt van de kosten voor 2023. Dit was € 116.325. Op basis daarvan zijn de prognoses voor de komende jaren bijgesteld.

Welzijn-/maatschappelijk werk

Alle losse subsidies aan Synthese worden samengevoegd op één plaats binnen de begroting. Hiermee wordt het totaalbudget voor Synthese transparanter. Deze wijziging zit voor een gedeelte in programma 4 maar wordt budgettair neutraal uitgevoerd.

Welzijn-/maatschappelijk werk

Binnen het budget voor Synthese staat meerjarig meer begroot dan waarvoor subsidieafspraken zijn gemaakt. Het meerdere kan daarom vrijvallen.

Wmo euro trajecten

Voor de tarieven van de Eurotrajecten wordt eenmalig een opslag-percentage toegepast ter compensatie van een gemiste indexatie die eigenlijk toegepast had moeten worden. Dit betreft enkele producten in segment 1a1, 1a2 en 1b en is een besluit van de RMO.

Zwemmen

In 2023 wordt de exploitatiebijdrage niet verhoogd, vanwege een negatieve index. Dit is doorberekend voor de komende jaren. De exploitatiebijdrage voor De meulebeek was in 2023 € 13.155. Op basis van dit bedrag zijn de prognoses voor de komende jaren bijgesteld.

VANGNET

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027
Kadernota 2024 Meerjarenperspectief incl MUIP	35.983	35.791	37.147	38.497
Wijzigingen voor begroting 2024				
Stand voor begroting	35.983	35.791	37.147	38.497
Gemeentefonds meicirculaire	138	370	-359	-363
Autonome ontwikkelingen begroting 2024	451	656	691	786

Indexering begroting 2024	373	779	1.185	1.577
Kapitaallasten begroting 2024	-3	-3	-3	-3
Wettelijke taak begroting 2024	1.195	1.246	1.319	1.390
Nieuw beleid begroting 2024				
Totaal voorlopig begroting 2024 - 2027	2.154	3.047	2.832	3.387
Collegeprogramma				
Meerjarenbegroting 2024 - 2027	2.154	3.047	2.832	3.387
Tekstuele financiële afwijkingen				
<u>Autonome ontwikkelingen</u>				
Aanpassing begroting als gevolg van definitieve begroting 2024 Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR)				
Op basis van de definitieve begroting 2024 van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) en conform raadsbesluit van 27 juni 2023 vindt aanpassing van onze begroting plaats. In de conceptbegroting, die in onze kadernota is verwerkt, waren de inkomsten voor Beschermd Wonen hoger ingeschat door de MGR, deze worden bij deze wijziging gecorrigeerd, betreft een bedrag van € 134.000.				
Bijdrage bestuurs- en exploitatiekosten 2024 van het Werkvoorzieningschap Noord-Limburg West				
Bijstelling gemeentelijke bijdrage in de bestuurs- en exploitatiekosten werkvoorzieningschap Noord-Limburg West, conform raadsbesluit 27 juni 2023. Betreft een bedrag van € 11.000.				
Capaciteitsraming				
Verdeling capaciteitsraming vanaf 2023 en verder.				
Correctie bijdrage gemeente Bergen voor Beschermd Wonen				
De gemeente Bergen heeft officieel ingestemd met het zelf indiceren van Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang. De begrote inkomsten voor de komende jaren vervallen hiermee en worden in deze wijziging verwerkt. Deze wijziging heeft betrekking op de bouwstenen Omgeving en Vangnet. Voor 2024 betreft dit een bedrag van € 5.378.				
Dienstverleningsovereenkomst Voorzorg				
Om de uitvoering van Voorzorg ook in 2024 te borgen, is het nodig om een dienstverleningsovereenkomst (DVO) af te sluiten met de GGD. De kosten voor 2024 zijn voor de gemeente Venray € 42.414. In de begroting 2024 is voor Voorzorg € 35.513 opgenomen. Het verschil wordt middels deze wijziging in de begroting opgenomen, zijnde € 6.901.				
Innovatiebudget jeugd (SOI)				
De pilot SOJ levert een besparing op binnen ambulante GGZ. Door de inzet van een SOJ wordt er minder snel doorverwezen naar specialistische jeugd-GGZ, waardoor de kosten van ambulante GGZ dalen. De investering van de SOJ verdient zich langzaam terug. De kosten van de SOJ worden gedeeltelijk gedekt uit het budget ambulante GGZ.				
Kwijtschelding afvalstoffenheffing en rioolheffing				
Het budget kwijtschelding afvalstoffenheffing wordt meerjarig gecorrigeerd omdat voor de programmabegroting 2022 en 2023 is uitgegaan van de inflatiecorrecties 1,5% (2022) en 2,3% (2023) terwijl de daadwerkelijke inflatie op de afvalstoffenheffing gemiddeld 9% (2022) en 8% (2023) was. Daarnaast wordt vanaf 2022 de verruimde vermogensnorm toegepast bij de toetsing van kwijtscheldingsverzoeken.				
Sociale werkvoorziening				
Voor 2024 is er in de begroting rekening gehouden met een toenemend tekort bij de NLW. Het budget wordt daarom naar boven bijgesteld. Voor 2025 en verder wordt het budget tevens naar boven bijgesteld, rekening houdend met de uitvoering van de lange termijn opdracht Participatie.				
<u>Gemeentefonds</u>				
Meicirculaire 2023: verdeling middelen sociaal domein				
Voor nadere toelichting wordt verwezen naar de Raadsinformatiebrief die op 27 juni 2023 in het college is vastgesteld.				
<u>Indexering</u>				
Indexering 2024				

Indexering 2024.
Jeugd aanpassen ova-index De Jeugd budgetten met ova-index zijn aangepast van 3,72% naar 4,94%.
Wet inburgering De specifieke uitkering wet inburgering is budgettair neutraal. De al doorgevoerde indexwijziging moet ook neutraal zijn. Dit is hiermee hersteld.
WMO aanpassen ova-index De WMO budgetten met ova-index zijn aangepast van 3,72% naar 4,94%.
<u>Kapitaallasten</u>
Wijziging rentepercentage van 1,5% naar 1,3% Wijziging rentepercentage van 1,5% naar 1,3%.
<u>Wettelijke taak</u>
Algemene kosten Jeugd Budget neutrale verschuiving.
Bijzondere bijstand Nieuwe regelgeving van de studietoelage heeft als gevolg dat er meer verstrekkingen zijn. Dit kunnen we opvangen binnen het beschikbare budget. De wijzigingen als gevolg van het herijkte armoedebeleid zijn reeds meerjarig meegenomen in de begroting.
Bovenregionale zorg De nieuwe verdeelsleutel levert een voordeel op voor de gemeente Venray (14,78% naar 12,18%). Jeugdzorg plus Bijdrage conform afspraak bovenregionale voorziening. Gesloten jeugdzorg is een bovenregionale voorziening, waarin we inzetten op zo min mogelijk jeugdigen gesloten te plaatsen. Jeugdigen worden meer vrijwillig opgenomen, waardoor de bijdrage per gemeente lager uitvalt.
Hulpverlening bij huiselijk geweld In 2017 zijn we gestart met een budget van € 75.000 "tussen wal en schip" wat ingezet kan worden op casussen waarbij een belangrijke stap gezet kan worden c.q. een ongewenste ontwikkeling kan worden voorkomen en waar regulier budget of regelingen niet in voorziet. Vanaf 2018 is het budget naar beneden bijgesteld vanwege een onderbesteding. Vanaf 2023 wordt het budget fors overschreden vanwege een toename van enkele zeer bijzondere casussen. Daarom nu het budget verdubbelen tot € 32.334.
Jeugd ambulant (jeugdbeh GGZ zon.verblijf) Dyslexie We zien een toename van het aantal jeugdigen na corona. Tijdens de corona hebben trajecten tijdelijk stil gelegen of zijn niet gestart. GGZ We zien vanaf het tweede kwartaal 2022 een afname in het aantal jeugdigen met behandeling GGZ. Deze trend zet zich door. Mede door de inzet van de Specialist Ondersteuner Jeugd (SOJ) bij de huisartsen. Meer jeugdigen worden langdurig begeleid en minder behandeld.
Jeugd ambulant (jeugdhulp begeleiding) We verwachten een gelijke trend die zich doorzet. Hiermee sluiten we aan op de extrapolaties en is de begroting aangepast.
Jeugd ambulant (jeugdhulp behandeling) Voor vaktherapie zien we vanaf mei 2022 een stabiele lijn en dat de kosten substantieel hoger zijn dan het huidige budget. Het budget is hier meerjarig op bijgesteld.
Jeugd ambulant (jeugdhulp zon.verblijf ov) We zien een toename van het aantal jeugdigen in ambulant duurzaam. Jeugdigen hebben vaker een langdurige begeleidingsvraag. Ook de budgetten zijn aangepast naar de nieuwe indeling vanaf 2022 voor maatwerkvoorzieningen Jeugd.
Jeugd ambulant (toegang/eerstelijnsvoorz) - consultatie Een nieuw product vanaf 1 januari 2022 bij contracten voor maatwerkvoorzieningen Jeugd. Jeugdconsulenten kopen externe expertise om tijdens de onderzoeksfase helder te krijgen welke

zorg het best passend is (juiste zorg op de juiste plek). Daarbij zien we een toename in de complexiteit van de casuïstiek, waardoor dit product meer ingezet wordt.

Jeugd dagbest.en dagbehand (JH behandel.) - Ontwikkelgroep / EMB

Door een stagnatie in de doorstroom naar Wet langdurige zorg (Wlz) blijven deze jeugdigen langer gebruik maken van de Jeugdwet.

Jeugd dagbest.en dagbehand (JH dagbested.) - duurzame daginvulling

Bij de nieuwe aanbesteding vanaf 2022 heeft dit traject knelpunten gekend, waardoor duurzame daginvulling is gewijzigd vanaf 2023.

Het traject sluit nu beter aan bij de doelgroep, doordat er een tussenvorm is toegevoegd. We verwachten op termijn dat de uitgaven minder gaan worden.

Jeugd euro trajecten

Voor de tarieven van de Eurotrajecten wordt eenmalig een opslag-percentages toegepast ter compensatie van een gemiste indexatie die eigenlijk toegepast had moeten worden. Dit betreft enkele producten in segment 3 en 4 en is een besluit van de RMO.

Jeugd Landelijk Transitie Arrangement (LTA)

De VNG koopt namens alle gemeenten specialistische landelijke zorg in, waar een jeugdige naar verwezen kan worden (bijvoorbeeld behandeling slachtoffers seksuele uitbuiting of eetstoornissen). Vanaf 2022 maken minder jeugdigen gebruik van deze landelijke zorg.

Jeugd sociaal medische Indicatie (SMI)

SMI is een preventieve voorziening, waarin gezinnen tijdelijk ontlast kunnen worden door een tegemoetkoming in de kosten van kinderopvang te bieden. Door een wijziging in de regeling verwachten we een toename van het aantal gezinnen. Om te voorkomen dat jeugdigen bijvoorbeeld naar een dagbesteding moeten.

Jeugd vervoer

Uitgangspunt is inzetten op de eigen kracht van ouders. Vanaf 2022 zien we toch een toename van meer jeugdigen die gebruik maken van een vervoersvoorziening.

Jeugd Wonen (gezinsgericht)

We zien een verschuiving van het aantal jeugdigen in een verblijfsetting naar gezinsgerichte vormen van verblijf (gezinshuizen). Meer jeugdigen worden bij een uithuisplaatsing opgevangen binnen een gezin.

Jeugd Wonen (jeugdhulp begeleiding) - logeren

Ten opzichte van de huidige (en vorige) begroting zien we een toename van het aantal jeugdigen en is het de verwachting dat dit in 2024 hogere kosten met zich meebrengt.

Participatie bbz bedrijfskredieten

Binnen de BBZ hebben administratie wijzigingen plaatsgevonden als gevolg van een gewijzigde financieringssysteem. Deze wijzigingen leiden tot een meerjarig positief resultaat van ca. € 37.000 in 2024 aflopend tot ca. € 3.500 in 2028.

Participatie bbz levensonderhoud

Binnen de BBZ hebben administratie wijzigingen plaatsgevonden als gevolg van een gewijzigde financieringssysteem. Deze wijzigingen leiden tot een meerjarig positief resultaat van ca. € 16.000.

Participatie IOAW-IOAZ-BBZ 2004

Het budget is bijgesteld op basis van het nader voorlopig budget wat door het Rijk bekend is gemaakt rekening houdende met de stijging van het wettelijk minimumloon. Verder is er een administratieve wijziging doorgevoerd op dit budget, waarmee het budget aan de uitgavenkant gelijk wordt gesteld aan de verdeling vanuit het Rijk.

Schuldhelpverlening

Binnen het budget voor schuldhulpverlening vindt een wijziging plaats als gevolg van het afschaffen van de eigen bijdrage voor budgetbeheer, wat voortkomt uit het armoedebeleid. Verder is het budget bijgesteld op basis van ervaringscijfers.

Sociale recherche

Het budget voor de sociale recherche wordt meerjarig opgehoogd met ca. € 20.000. Dit heeft te maken met een correctie van de verdeelsleutel.

Welzijn-/maatschappelijk werk

Alle losse subsidies aan Synthese worden samengevoegd op één plaats binnen de begroting. Hiermee wordt het totaalbudget voor Synthese transparanter. Deze wijziging zit voor een

gedeelte in programma 4 maar wordt budgettair neutraal uitgevoerd.

Wmo euro trajecten

Voor de tarieven van de Eurotrajecten wordt eenmalig een opslag-percentages toegepast ter compensatie van een gemiste indexatie die eigenlijk toegepast had moeten worden. Dit betreft enkele producten in segment 1a1, 1a2 en 1b en is een besluit van de RMO.

Programma 2 Wonen WONINGBOUW

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027
Kadernota 2024 Meerjarenperspectief incl MUIP	2.310	2.494	2.537	2.647
Wijzigingen voor begroting 2024				
Stand voor begroting	2.310	2.494	2.537	2.647
Gemeentefonds meicirculaire				
Autonome ontwikkelingen begroting 2024	-8	22	54	45
Indexering begroting 2024	13	71	105	122
Kapitaallasten begroting 2024	-1	-1	-1	-1
Wettelijke taak begroting 2024				
Nieuw beleid begroting 2024				
Totaal voorlopig begroting 2024 - 2027	4	91	158	166
Collegeprogramma				
Meerjarenbegroting 2024 - 2027	4	91	158	166

Tekstuele financiële afwijkingen

Autonome ontwikkelingen

Aanpassing verdeling servicecontracten

Dit betreft een aanpassing van de verdeling van servicecontracten op basis van de nieuwe overeenkomst met de nieuwe VTH-applicatie 'RxMission'. Door de overstap naar deze nieuwe, goedkopere applicatie is er een aanpassing gemaakt in de te verdelen kosten naar de afdeling die deze applicatie gebruikt.

Capaciteitsraming

Verdeling capaciteitsraming vanaf 2023 en verder.

Verschuiving capaciteit van grondbedrijf naar anterieure overeenkomsten

De wijziging betreft de verschuiving van capaciteitsinzet van grondbedrijf naar anterieure overeenkomsten als gevolg van de terugloop van de eigen grondexploitaties en daarnaast een toename bij de anterieure overeenkomsten. Omdat ook de dekking verschuift van grondbedrijf naar anterieure overeenkomsten heeft deze wijziging geen gevolgen voor het begrotingsresultaat.

Indexering

Indexering 2024

Indexering 2024.

Kapitaallasten

Wijziging rentepercentage van 1,5% naar 1,3%

Wijziging rentepercentage van 1,5% naar 1,3%.

WOONOMGEVING

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027
Kadernota 2024 Meerjarenperspectief incl MUIP	5.188	5.518	5.419	5.514
Wijzigingen voor begroting 2024				
Stand voor begroting	5.188	5.518	5.419	5.514
Gemeentefonds meicirculaire	4	4	-4	-4
Autonome ontwikkelingen begroting 2024	-87	-89	-124	-145
Indexering begroting 2024	74	103	123	128

Kapitaallasten begroting 2024	-9	-10	-10	-10
Wettelijke taak begroting 2024				
Nieuw beleid begroting 2024				
Totaal voorlopig begroting 2024 - 2027	-18	8	-15	-30
Collegeprogramma	0	0	0	100
Meerjarenbegroting 2024 - 2027	-18	8	-15	70
Tekstuele financiële afwijkingen				
<u>Autonome ontwikkelingen</u>				
Aanpassing verdeling servicecontracten				
Dit betreft een aanpassing van de verdeling van servicecontracten op basis van de nieuwe overeenkomst met de nieuwe VTH-applicatie 'RxMission'. Door de overstap naar deze nieuwe, goedkopere applicatie is er een aanpassing gemaakt in de te verdelen kosten naar de afdeling die deze applicatie gebruikt.				
Budgettair neutraal maken afval begroting 2024				
Betreft mutaties op de budgetten van de afval inclusief het budgettair neutraal maken van het gesloten systeem van afval. Het effect op de begrotingsresultaat wordt veroorzaakt door de mutaties van de bedragen voor BTW en overhead die toegerekend worden aan afval.				
Capaciteitsraming				
Verdeling capaciteitsraming vanaf 2023 en verder.				
Verhoging lease prijs auto				
Per 31 december 2023 einde leasecontract huidige wachtdienst/calamiteiten auto. Vanaf 1 januari 2024 nieuw leasecontract met hogere contractkosten vanwege overstap van diesel naar elektrisch rijden.				
<u>Collegeprogramma</u>				
Zorgen voor een aantrekkelijk en gezond centrum met meer groen.				
In het collegeprogramma is een structureel budget van € 100.000 opgenomen vanaf 2025 voor een aantrekkelijk en gezond centrum met meer groen. Per abuis is de post van € 100.000 niet structureel in het meerjarenperspectief opgenomen vanaf 2027 bij de kadernota 2024. Daarom wordt deze post voor 2027 en verder alsnog toegevoegd.				
<u>Gemeentefonds</u>				
Resultaten meicirculaire 2023 gemeentefonds				
Voor nadere toelichting wordt verwezen naar de Raadsinformatiebrief die op 27 juni 2023 in het college is vastgesteld.				
<u>Indexering</u>				
Indexering 2024				
Indexering 2024.				
<u>Kapitaallasten</u>				
Wijziging rentepercentage van 1,5% naar 1,3%				
Wijziging rentepercentage van 1,5% naar 1,3%.				

VEILIGHEID EN HANDHAVING

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027
Kadernota 2024 Meerjarenperspectief incl MUIP	4.901	4.987	5.072	5.135
Wijzigingen voor begroting 2024				
Stand voor begroting	4.901	4.987	5.072	5.135
Gemeentefonds meicirculaire				
Autonome ontwikkelingen begroting 2024	-18	-13	-9	-7
Indexering begroting 2024	87	73	72	66
Kapitaallasten begroting 2024	-3	-2	-2	-1
Wettelijke taak begroting 2024				

Nieuw beleid begroting 2024				
Totaal voorlopig begroting 2024 - 2027	66	57	62	58
Collegeprogramma				
Meerjarenbegroting 2024 - 2027	66	57	62	58
Tekstuele financiële afwijkingen				
<u>Autonome ontwikkelingen</u>				
Aanpassing verdeling servicecontracten				
Dit betreft een aanpassing van de verdeling van servicecontracten op basis van de nieuwe overeenkomst met de nieuwe VTH-applicatie 'RxMission'. Door de overstap naar deze nieuwe, goedkopere applicatie is er een aanpassing gemaakt in de te verdelen kosten naar de afdeling die deze applicatie gebruikt.				
Capaciteitsraming				
Verdeling capaciteitsraming vanaf 2023 en verder.				
Subsidie Slachtofferhulp Nederland				
Het bedrag wat in de begroting is opgenomen voor Subsidie Slachtofferhulp Nederland is niet helemaal toereikend. Er dient een kleine bijstelling plaats te vinden van € 2.488 conform collegebesluit van 17 januari 2023.				
Verlagen opbrengsten pachtgelden kermis				
In de begroting zal het bedrag "inkomsten pachtgelden" omlaag moeten. Het gemiddelde nemende van de opbrengsten van de vorige twee jaren zal dit bedrag naar beneden bijgesteld moeten worden tot € 145.000 om realistisch te begroten. De inkomsten van pachtgelden fluctueren altijd, terwijl het opgenomen budget m.b.t. de inkomende pachtgelden ieder jaar omhoog is gegaan (en ook nog geïndexeerd werd). De pachtgelden worden afzonderlijk afgesproken met individuele exploitanten en verschillen daardoor jaarlijks.				
<u>Indexering</u>				
Indexering 2024				
Indexering 2024.				
Verhoogde facturen kermis + evenementen				
Voor kermis betreft deze verhoging de kosten van EHBO tijdens kermis, facturen van Dolmans-Monsdal, het beveiligingsbureau, de straatcoaches, de kermismeesters, de toiletvoorzieningen, Goossens Civiele techniek etc. Het gaat hier om ingehuurd capaciteit of werkzaamheden die zijn uitbesteed. De kosten van al deze diensten zijn zo'n 10% gestegen ten opzichte van vorig jaar. Dit heeft alles te maken met de forse prijsstijgingen van afgelopen jaar die worden doorberekend aan de opdrachtgever, zijnde de gemeente als organisator van de kermis. Voor evenementen geldt eenzelfde verhoging. Dit is met name voor de verhoogde kosten m.b.t. verkeersvoorzieningen tijdens grotere evenementen, b.v. carnaval (incl. alle carnavalsoptochten), Koningsdag, wandelevenement etc.				
<u>Kapitaallasten</u>				
Wijziging rentepercentage van 1,5% naar 1,3%				
Wijziging rentepercentage van 1,5% naar 1,3%.				

NATUUR LANDSCHAP PLATTELANDSONTWIKKELING

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027
Kadernota 2024 Meerjarenperspectief incl MUIP	782	747	756	765
Wijzigingen voor begroting 2024				
Stand voor begroting	782	747	756	765
Gemeentefonds meicirculaire				
Autonome ontwikkelingen begroting 2024	1	-2	-2	-1
Indexering begroting 2024	13	8	8	7
Kapitaallasten begroting 2024	0	-1	-1	-1
Wettelijke taak begroting 2024				
Nieuw beleid begroting 2024	0	8	8	8

Totaal voorlopig begroting 2024 - 2027	14	12	12	12
Collegeprogramma				
Meerjarenbegroting 2024 - 2027	14	12	12	12
Tekstuele financiële afwijkingen				
<u>Autonome ontwikkelingen</u>				
Budgettair neutraal bossen 2024				
Betreft het budgettair neutraal maken van bossen conform raadsbesluit "Evaluatie beheernota gemeentebossen". Naar verwachting zal er in 2023 een onttrekking aan de voorziening plaatsvinden, waardoor de voorziening naar verwachting de komende jaren onder het plafond van € 250.000 zal blijven.				
Capaciteitsraming				
Verdeling capaciteitsraming vanaf 2023 en verder.				
correctie dekking procesbegeleider landelijk gebied				
Bij inlezen bcp is begeleider opgenomen, dekking was beschikbaar in budget landelijk gebied. Met deze wijziging wordt het bedrag verrekend.				
<u>Indexering</u>				
Indexering 2024				
Indexering 2024.				
<u>Kapitaallasten</u>				
Wijziging rentepercentage van 1,5% naar 1,3%				
Wijziging rentepercentage van 1,5% naar 1,3%.				
<u>Nieuw beleid</u>				
Amendement Kadernota 2024-2027: MUIP Bosareaal				
Betreft de financiële verwerking van het aangenomen amendement Bosareaal bij de Kadernota 2024-2027.				

DUURZAAMHEID

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027
Kadernota 2024 Meerjarenperspectief incl MUIP	1.049	1.118	900	837
Wijzigingen voor begroting 2024				
Stand voor begroting	1.049	1.118	900	837
Gemeentefonds meicirculaire				
Autonome ontwikkelingen begroting 2024	-38	-38	-37	-36
Indexering begroting 2024	12	16	18	19
Kapitaallasten begroting 2024				
Wettelijke taak begroting 2024				
Nieuw beleid begroting 2024				
Totaal voorlopig begroting 2024 - 2027	-26	-22	-19	-17
Collegeprogramma				
Meerjarenbegroting 2024 - 2027	-26	-22	-19	-17
Tekstuele financiële afwijkingen				
<u>Autonome ontwikkelingen</u>				
Capaciteitsraming				
Verdeling capaciteitsraming vanaf 2023 en verder.				
<u>Indexering</u>				
Indexering 2024				
Indexering 2024.				

Programma 3 Werken
ECONOMISCHE ONTWIKKELING

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027
Kadernota 2024 Meerjarenperspectief incl MUIP	1.668	1.721	1.761	1.806
Wijzigingen voor begroting 2024				
Stand voor begroting	1.668	1.721	1.761	1.806
Gemeentefonds meicirculaire				
Autonome ontwikkelingen begroting 2024	10	-105	-103	-98
Indexering begroting 2024	16	24	30	31
Kapitaallasten begroting 2024	-9	-12	-12	-12
Wettelijke taak begroting 2024				
Nieuw beleid begroting 2024				
Totaal voorlopig begroting 2024 - 2027	17	-94	-85	-79
Collegeprogramma				
Meerjarenbegroting 2024 - 2027	17	-94	-85	-79
Tekstuele financiële afwijkingen				
<u>Autonome ontwikkelingen</u>				
Capaciteitsraming Verdeling capaciteitsraming vanaf 2023 en verder.				
Toeristenbelasting Bij de berekening is uitgegaan van het definitieve aantal overnachtingen in het belastingjaar 2022. Dit betreft 524884 overnachtingen.				
<u>Indexering</u>				
Indexering 2024 Indexering 2024.				
<u>Kapitaallasten</u>				
Wijziging rentepercentage van 1,5% naar 1,3% Wijziging rentepercentage van 1,5% naar 1,3%.				

MOBILITEIT EN INFRASTRUCTUUR

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027
Kadernota 2024 Meerjarenperspectief incl MUIP	7.489	9.148	9.997	10.805
Wijzigingen voor begroting 2024				
Stand voor begroting	7.489	9.148	9.997	10.805
Gemeentefonds meicirculaire				
Autonome ontwikkelingen begroting 2024	13	-95	-111	-126
Indexering begroting 2024	85	82	89	84
Kapitaallasten begroting 2024	-380	-236	-254	-262
Wettelijke taak begroting 2024				
Nieuw beleid begroting 2024	40	40	48	49
Totaal voorlopig begroting 2024 - 2027	-242	-209	-228	-255
Collegeprogramma				
Meerjarenbegroting 2024 - 2027	-242	-209	-228	-255
Tekstuele financiële afwijkingen				
<u>Autonome ontwikkelingen</u>				
Budgettair neutraal riolering 2023 Dit betreft mutaties ten behoeve van het budgettair neutraal maken van het gesloten systeem van riolering. Het effect op het begrotingsresultaat wordt veroorzaakt door de mutaties van de				

bedragen voor BTW en overhead die toegerekend worden aan riolering.

Capaciteitsraming

Verdeling capaciteitsraming vanaf 2023 en verder.

Spoorwegovergang Witte Vennenweg

Er is reeds een investeringsbudget van € 1.465.000 door de raad beschikbaar gesteld. Met Prorail is een vaste prijs afgesproken van € 1.160.000 exclusief BTW. Wijzigingen in de scope of onvoorziene omstandigheden kunnen wel tot extra kosten leiden. Het budget zal van € 1.465.000 naar beneden worden bijgesteld, om niet onnodig financiële middelen te claimen, die met de kennis van nu, niet gaan worden besteed aan dit project. Eventuele extra kosten zullen, zo nodig, via de bestuursrapportage (BERAP) worden bijgesteld.

Verhoging budget vergunningen parkeren

Er worden meer abonnementen en vergunningen afgegeven dan begroot.

Indexering

Indexering 2024

Indexering 2024.

Verhoging facturen Prorail

Ieder jaar komt er steeds meer tekort. De facturen van Prorail worden steeds hoger en het verschil tussen onze begroting en factuur Prorail ook. Dit budget aanpassen aan werkelijke kosten Prorail.

Kapitaallasten

Actualisatie investeringen

Wijziging rentepercentage van 1,5% naar 1,3%

Wijziging rentepercentage van 1,5% naar 1,3%.

Nieuw beleid

Beheerplan civiele kunstwerken

In de gemeente Venray liggen 73 bruggen en duikerbruggen die in beheer zijn bij de gemeente. Begin december ligt het voorstel, voor de vaststelling van het beheerplan civiele kunstwerken, ter besluitvorming voor in de gemeenteraadsvergadering. Vooruitlopend op dit voorstel worden de betreffende financiële nadelen alvast meegenomen (€ -40.000 in 2024 en 2025, € -48.000 in 2026 en € -49.000 in 2027).

Programma 4 Besturen

BESTUUR

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027
Kadernota 2024 Meerjarenperspectief incl MUIP	3.967	3.918	4.027	4.120
Wijzigingen voor begroting 2024				
Stand voor begroting	3.967	3.918	4.027	4.120
Gemeentefonds meicirculaire				
Autonome ontwikkelingen begroting 2024	28	31	38	40
Indexering begroting 2024	60	91	113	121
Kapitaallasten begroting 2024	0	0	0	0
Wettelijke taak begroting 2024	-63	-63	-64	-65
Nieuw beleid begroting 2024				
Totaal voorlopig begroting 2024 - 2027	24	59	86	95
Collegeprogramma				
Meerjarenbegroting 2024 - 2027	24	59	86	95

Tekstuele financiële afwijkingen

Autonome ontwikkelingen

Capaciteitsraming

Verdeling capaciteitsraming vanaf 2023 en verder.

Communicatie app Raad

Licentiekosten voor de communicatie app t.b.v. gemeenteraads- en commissieleden.
Mutaties personeelsbegroting 2024 Aanpassing secundaire personeelskosten.
Ophoging budget contributies Structureel is meer budget nodig voor het lidmaatschap Nederlandse Vereniging voor Raadsleden.
<u>Indexering</u>
Bijdrage regio Noord-Limburg De algemene bijdrage die de regiogemeenten jaarlijks afdragen aan de regio Noord-Limburg bedraagt na indexatie € 4,79 per inwoner. Dit zorgt voor een stijging van het geraamde bedrag in de begroting van de gemeente Venray van € 19.818.
Indexering 2024 Indexering 2024.
Verhoging contributie VNG De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft voorgesteld om de contributie opnieuw te verhogen. Na een eerdere stijging van 4,4 procent eerder dit jaar, zijn de meerderheid van de gemeente akkoord gegaan met een verdere verhoging van 6,1 procent in 2024.
<u>Kapitaallasten</u>
Wijziging rentepercentage van 1,5% naar 1,3% Wijziging rentepercentage van 1,5% naar 1,3%.
<u>Wettelijke taak</u>
Welzijn- / maatschappelijk werk Alle losse subsidies aan Synthese worden samengevoegd op één plaats binnen de begroting. Hiermee wordt het totaalbudget voor Synthese transparanter. Deze wijziging zit voor een gedeelte in programma 4 maar wordt budgettair neutraal uitgevoerd.

DIENSTVERLENING EN BEDRIJFSVOERING

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027
Kadernota 2024 Meerjarenperspectief incl MUIP	22.857	22.849	23.217	23.688
Wijzigingen voor begroting 2024	0	0	0	0
Stand voor begroting	22.857	22.849	23.217	23.688
Gemeentefonds meicirculaire	9	9	9	9
Autonome ontwikkelingen begroting 2024	248	651	648	715
Indexering begroting 2024	297	500	644	697
Kapitaallasten begroting 2024	285	355	376	381
Wettelijke taak begroting 2024	6	-89	1	67
Nieuw beleid begroting 2024	0	-8	-8	-8
Totaal voorlopig begroting 2024 - 2027	844	1.418	1.671	1.862
Collegeprogramma				
Meerjarenbegroting 2024 - 2027	844	1.418	1.671	1.862

Tekstuele financiële afwijkingen

Autonome ontwikkelingen

Aanpassing verdeling servicecontracten

Dit betreft een aanpassing van de verdeling van servicecontracten op basis van de nieuwe overeenkomst met de nieuwe VTH-applicatie 'RxMission'. Door de overstap naar deze nieuwe, goedkopere applicatie is er een aanpassing gemaakt in de te verdelen kosten naar de afdeling die deze applicatie gebruikt.

Capaciteitsraming

Verdeling capaciteitsraming vanaf 2023 en verder.

Door te berekenen overhead grondbedrijf naar algemene dienst

Deze wijziging betreft de mutatie van de door te berekenen overhead aan het grondbedrijf.

Doordat er minder uren ten laste van het grondbedrijf worden geraamd, wordt het bedrag aan door te berekenen overhead verlaagd. Oorzaak voor het lager aantal uren is een verschuiving van de uren van grondbedrijf naar algemene dienst. Deze verschuiving heeft 2 oorzaken, namelijk de terugloop van het aantal actieve grondexploitaties en de verschuiving van werkzaamheden van het grondbedrijf naar de algemene dienst.

Extra kosten nieuw financieel pakket

De gemeente heeft een nieuw financieel pakket aangeschaft. In 2023 en 2024 zal het huidige financieel pakket worden vervangen. Per 1 januari 2025 wordt de overstap gemaakt. Het nieuwe pakket brengt hogere jaarlijkse kosten met zich mee. De € 30.000 extra komt bovenop de reeds gemuipte (MUIP 2023) extra jaarlijkse kosten. De incidentele projectbudgetten voor de implementatie worden, zo nodig, via de berap bijgesteld.

Grondbedrijf begroting 2024

De wijziging betreft de bijstelling van de budgetten van het grondbedrijf op basis van de laatste ontwikkelingen.

Mutaties personeelsbegroting 2024

Aanpassing secundaire personeelskosten.

Ophoging budget abonnementen

Een toegenomen behoefte, in combinatie met een uitgebreider en toegankelijker aanbod, hebben de kosten voor digitale vakinformatie doen toenemen. De toegenomen behoefte wordt onder andere veroorzaakt door sneller en vaker wijzigende omstandigheden/wetgeving. Het aantal aanbieders van digitale vakinformatie voor gemeentes is beperkt, daardoor is de keuze beperkt en hebben uitgevers vaak een monopolie positie. Uiteraard blijven we scherp op de prijzen en gaan de onderhandelingen aan.

Overstappen naar JCC Cloud

De servers waar de applicatie JCC op draait, zijn aan het einde van hun levensduur en worden door de leverancier niet meer ondersteund. De keuze is gemaakt om over te stappen naar een cloud applicatie, omdat hierdoor de onderhoud aan onze kant vervalt. Hierdoor heeft de functioneel beheerder meer tijd voor de ondersteuning van de gebruikers en doorontwikkeling van de applicatie.

Rente geldleningen

Hogere rentekosten geldleningen als gevolg van het afsluiten van een nieuwe geldlening in 2024.

Rente geldleningen actualisatie

Aanpassing van de rentelasten geldleningen op basis van de meest recente informatie van de BNG over de verwachte renteontwikkelingen en op basis van de meest recente liquiditeitsbehoefte.

Verschuiving capaciteit van grondbedrijf naar anterieure overeenkomsten

De wijziging betreft de verschuiving van capaciteitsinzet van grondbedrijf naar anterieure overeenkomsten als gevolg van de terugloop van de eigen grondexploitaties en daarnaast een toename bij de anterieure overeenkomsten. Omdat ook de dekking verschuift van grondbedrijf naar anterieure overeenkomsten heeft deze wijziging geen gevolgen voor het begrotingsresultaat.

Gemeentefonds

Resultaten meicirculaire 2023 gemeentefonds

Voor nadere toelichting wordt verwezen naar de Raadsinformatiebrief die op 27 juni 2023 in het college is vastgesteld.

Indexering

Hogere kosten ICT-infrastructuur Horst/Venray

Dit betreft een ophoging van budget voor personeel van derden door hogere kosten in verband met een aanpassing van loonschalen bij personeel van de gemeente Horst. Dit is onderdeel van de nieuwe CAO loonafspraken.

Indexering 2024

Indexering 2024.

Overstap naar nieuwe Microsoft E5 licenties

Microsoft heeft het afgelopen jaar de prijzen geïndexeerd met ruim 25%. Door deze verhoging heeft de VNG een uitvraag gedaan bij alle gemeente of er interesse was in een gezamenlijke onderhandeling. Dit heeft goed uitgepakt voor de deelnemende gemeentes. Door de gemaakte prijsafspraken met Microsoft is de overstap naar de nieuwe licenties veel goedkoper uitgevallen dan wij dat over een paar jaar zelf hadden moeten regelen. Door de overstap nu te maken en

mee te gaan met de gemaakte afspraken tussen de VNG en Microsoft gaan wij veel minder meer kosten maken. De overstap naar de nieuwe en betere E5 licenties is gemaakt met het oog op de nieuw gestelde eisen vanuit de overheid omtrent ICT beveiliging.

Stijging bijdrage aan het GGU

De bijdragen van de gemeente aan het Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoeringsfonds (GGU) zijn de afgelopen jaren gestegen door zowel inflatie, als door een groei van het aantal inwoners van de gemeente. Deze stijging wordt hiermee in de begroting van de komende jaren meegenomen.

Kapitaallasten

Actualisatie investeringen

Wijziging rentepercentage van 1,5% naar 1,3%

Wijziging rentepercentage van 1,5% naar 1,3%.

Nieuw beleid

Amendement Kadernota 2024-2027: MUIP Bosareaal

Betreft de financiële verwerking van het aangenomen amendement Bosareaal bij de Kadernota 2024-2027.

Wettelijke taak

BRP

In 2027 is de opbrengst rijbewijzen alsnog hoger geraamd. In de begroting 2023 werd er per vergissing een te lage prognose voor de rijbewijzen opgenomen voor het jaar 2027. Hierdoor is de raming van 2027 nu opgehoogd, wat in de nieuwe begroting een voordelig resultaat geeft.

Verkiezingen

De begroting is bijgesteld op basis van de te verwachte verkiezingen die de komende jaren zullen gaan plaatsvinden.

FINANCIËN

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027
Kadernota 2024 Meerjarenperspectief incl MUIP	-105.586	-110.711	-108.036	-110.268
Wijzigingen voor begroting 2024				
Stand voor begroting	-105.586	-110.711	-108.036	-110.268
Gemeentefonds meicirculaire	-1.413	-2.089	-1.134	-1.533
Autonome ontwikkelingen begroting 2024	-438	-485	-511	-586
Indexering begroting 2024	16	33	46	51
Kapitaallasten begroting 2024	-2	-2	-2	-2
Wettelijke taak begroting 2024	0	-369	155	179
Nieuw beleid begroting 2024				
Totaal voorlopig begroting 2024 - 2027	-1.837	-2.912	-1.446	-1.891
Collegeprogramma				
Meerjarenbegroting 2024 - 2027	-1.837	-2.912	-1.446	-1.891

Tekstuele financiële afwijkingen

Autonome ontwikkelingen

Baten OZB begroting 2024

Aanpassing opbrengsten OZB op basis van verwachte realisatie 2023 en rekening gehouden met inflatiecorrectie en accres.

BNG dividend

BNG verhoging dividend op basis van de richtlijn van de provincie Limburg.

Capaciteitsraming

Verdeling capaciteitsraming vanaf 2023 en verder.

Doorverdeling belastingen – WOZ

Wijziging doorverdeling belastingen - WOZ vanwege bijstelling budgetten belastingen en WOZ.

Enexis dividend

Dividend Enexis verlaagd op basis van de richtlijn van de provincie Limburg.

Post onvoorzien terugbrengen naar begrotingsresultaat

De post onvoorziene uitgaven meerjarig terugbrengen naar € 1.000 en € 130.000 ten gunste brengen aan het begrotingsresultaat.

Rente geldleningen

Hogere rentekosten geldleningen als gevolg van het afsluiten van een nieuwe geldlening in 2024.

Toeristenbelasting

Bij de berekening is uitgegaan van het definitieve aantal overnachtingen in het belastingjaar 2022. Dit betreft 524884 overnachtingen.

Gemeentefonds

Meicirculaire 2023: verdeling middelen sociaal domein

Voor nadere toelichting wordt verwezen naar de Raadsinformatiebrief die op 27 juni 2023 in het college is vastgesteld.

Resultaten meicirculaire 2023 gemeentefonds

Voor nadere toelichting wordt verwezen naar de Raadsinformatiebrief die op 27 juni 2023 in het college is vastgesteld.

Indexering

Indexering 2024

Indexering 2024.

Kapitaallasten

Wijziging rentepercentage van 1,5% naar 1,3%

Wijziging rentepercentage van 1,5% naar 1,3%.

Wettelijke taak

Actualisatie raming Jeugd Meicirc 2023

Actualisatie van de raming jeugdzorg o.b.v. de informatie in de meicirculaire 2023 en de provincie.

2.3 Overzicht incidentele baten en lasten

Het uitgangspunt is dat de structurele lasten zijn gedekt door de structurele baten. Incidentele lasten mogen gedekt worden door zowel structurele als door incidentele baten.

Uit onderstaande tabel blijkt dat meerjarig sprake is van een structureel saldo.

De notitie incidentele baten en lasten vanuit de BBV is met ingang van 2019 aangescherpt en vraagt om een specifiekere uitwerking dan in het verleden. Tevens is bij onderstaande uitwerking rekening gehouden met de handreiking verduidelijking structurele en incidentele baten en lasten van de Provincie uit 2021.

Allereerst volgt een totaal overzicht van de incidentele en structurele baten en lasten hierna worden de incidentele baten en lasten per programma toegelicht.

Totaal overzicht incidentele baten en lasten.

Bedragen x € 1.000	Begroting 2024		Begroting 2025		Begroting 2026		Begroting 2027	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Programma's								
CP01 Leven	88.464	32.221	89.765	31.987	91.202	31.736	93.577	31.804
CP02 Wonen	23.073	8.855	23.729	8.819	23.827	8.995	24.335	9.201
CP03 Werken	15.459	6.137	17.203	6.297	18.187	6.401	19.116	6.499
CP04 Besturen	30.840	110.187	31.034	116.382	31.851	112.326	32.748	115.164
Totaal structureel excl. reserves	157.836	157.400	161.731	163.485	165.067	159.459	169.777	162.668
CP01 Leven	2.740	784	918	784	777	650	273	245
CP02 Wonen	307	469	132	27	55	0	56	0
CP03 Werken	64	0	327	0	337	0	348	0
CP04 Besturen	5.474	0	230	0	239	0	199	0
Totaal incidenteel excl. reserves	8.585	1.253	1.608	811	1.408	650	875	245
Totaal lasten en baten excl reserves	166.420	158.654	163.338	164.296	166.475	160.110	170.652	162.913
Toevoegingen en ontrekkingen aan de reserves								
Structureel	337	1.130	337	851	337	824	337	797
Incidenteel	657	7.973	87	699	84	717	80	554
Totaal toevoeging en ontrekking	994	9.103	425	1.551	421	1.541	418	1.352
Totaal generaal	167.414	167.756	163.763	165.847	166.896	161.651	171.070	164.265
Geraamd resultaat		342		2.084		-5.245		-6.805
Structureel evenwicht		357		2.268		-5.121		-6.649

Toelichting op de Incidentele Baten en Lasten

Hieronder volgt een korte omschrijving van de incidentele baten en lasten.

Programma 1 Leven	Begroting 2024		Begroting 2025		Begroting 2026		Begroting 2027	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Bedragen x € 1.000								
1.2 Noodlokalen Focus-Spectrum	28	0	0	0	0	0	0	0
Bijdrage voor (ver)nieuwbouw Jera	1.753	0	0	0	0	0	0	0
Borging Voorzorg	35	0	0	0	0	0	0	0
Brede SPUK 2023-2026	734	734	734	734	641	641	236	236
Capaciteitsraming	-3	0	-2	0	-1	0	33	0
Covid-19 eindrapportage Venray veert op	132	0	132	0	132	0	0	0
Huisvesting SBO Focus en SO Spectrum	230	0	0	0	0	0	0	0
Indexering tbv begroting 2023	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties kleiner dan 25K	65	50	55	50	5	10	5	10
Ontwikkelingen nieuwbouw Focus Spectrum in relatie tot raadsbesluit 30 juni 2022	-234	0	0	0	0	0	0	0
Totaal programma 1 Leven	2.740	784	918	784	777	650	273	245

Programma 1 Leven.

Noodlokalen Focus Spectrum.

Betreft noodlokalen voor de school Focus Spectrum ter overbrugging van de nieuwbouw. De extra middelen hebben een duidelijke en onvoorwaardelijke einddatum daarom zijn deze lasten aangemerkt als incidenteel.

Bijdrage voor (ver) nieuwbouw Jera.

Dit betreft een incidentele subsidie als bijdrage voor de (ver) nieuwbouw van het pand ten behoeve van het jongeren centrum Jera.

Borging voorzorg.

Betreft kosten voor de uitvoering van het project Borging VoorZorg. Dit project heeft een duidelijke en onvoorwaardelijke einddatum, vandaar dat deze lasten zijn aangemerkt als incidenteel. Na eindevaluatie zal besloten worden of dit project vanaf 2025 regulier in de begroting wordt opgenomen.

Brede SPUK 2023-2026.

Betreft 'brede SPUK' (Regeling specifieke uitkering voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en sociale basis 2023-2026). Een SPUK uitkering heeft een duidelijke en onvoorwaardelijke einddatum, vandaar dat deze baten en lasten zijn aangemerkt als incidenteel.

Capaciteitsraming.

De herverdeling van de capaciteitslasten heeft in dit geval betrekking op een budgetoverheveling. Budgetoverheveling is incidenteel conform antwoord BBV.

Covid-19 eindrapportage Venray veert op.

Dit betreffen de restant Covid-19 gelden die verdeeld zijn naar de desbetreffende deelprogramma's. De extra middelen hebben een duidelijke en onvoorwaardelijke einddatum daarom zijn deze lasten aangemerkt als incidenteel.

Huisvesting SBO Focus en SO Spectrum.

Betreft een eenmalig bedrag van €230.000 voor infrastructurele maatregelen en klimaatadaptieve inrichting rondom schoolgebouw besloten in de raad van 30 juni 2022. De extra middelen hebben een duidelijke en onvoorwaardelijke einddatum daarom zijn deze lasten aangemerkt als incidenteel.

Indexering tbv begroting 2023.

Betreft een indexering op een incidentele post daarom is de indexering als incidenteel aangemerkt. De meerjarige indexering heeft te maken met een budgetoverheveling. Budgetoverheveling is incidenteel conform antwoord commissie BBV.

Mutaties kleiner dan 25K.

De mutaties kleiner dan € 25.000 worden niet nader toegelicht in overeenstemming met de toelichtingsgrenzen zoals afgesproken met de auditcommissie en de raad.

Ontwikkelingen nieuwbouw Focus Spectrum in relatie tot raadsbesluit 30 juni 2022.

Voor deze mutatie wordt verwezen naar de hierboven gegeven toelichting: "Huisvesting SBO Focus en SO Spectrum. Betreft een eenmalig bedrag van €230.000 voor infrastructurele maatregelen en klimaatadaptieve inrichting rondom schoolgebouw besloten in de raad van 30 juni 2022. De extra middelen hebben een duidelijke en onvoorwaardelijke einddatum daarom zijn deze lasten aangemerkt als incidenteel". De hierboven gemaakte mutatie is opgesteld bij de begroting 2023, voor het jaar 2024. Nu een jaar later blijkt dat dit eenmalige bedrag niet in 2024 benodigd is, maar in 2025. Deze incidentele verschuiving vindt in deze mutatie plaats en heeft een duidelijke en onvoorwaardelijke einddatum daarom is deze last aangemerkt als incidenteel.

Programma 2 Wonen	Begroting 2024		Begroting 2025		Begroting 2026		Begroting 2027	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Bedragen x € 1.000								
2. Onderzoek naar versterking van de grondpositie van de gemeente in het buitengebied.	0	0	50	0	0	0	0	0
Brede SPUK 2023-2026	27	27	27	27	0	0	0	0
DP2.4 Omgevingsprogramma Landelijk Gebied	225	225	0	0	0	0	0	0
Mutaties kleiner dan 25K	9	0	2	0	2	0	3	0
Transitie landelijk gebied 2021	46	0	52	0	53	0	53	0
wijz. inkomsten frictiegelden naar incidenteel	0	217	0	0	0	0	0	0
Totaal programma 2 Wonen	307	469	132	27	55	0	56	0

Programma 2 Wonen.

Onderzoek naar versterking van de grondpositie van de gemeente in het buitengebied.

Het onderzoek is eenmalig en heeft een duidelijke en onvoorwaardelijke einddatum daarom zijn deze lasten aangemerkt als incidenteel.

Brede SPUK 2023-2026.

Betreft 'brede SPUK' (Regeling specifieke uitkering voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en sociale basis 2023-2026. Een SPUK uitkering heeft een duidelijke en onvoorwaardelijke einddatum, vandaar dat deze baten en lasten zijn aangemerkt als incidenteel.

Omgevingsprogramma Landelijk gebied.

Het omgevingsprogramma Landelijk gebied geeft aan op welke manier de ambities en de doelen uit de omgevingsvisie voor het landelijk gebied gehaald worden. De dekking komt deels uit een rijksbijdrage ad € 475.000 die in 2022 werd ontvangen en is gestort in de reserve overheveling restant exploitatiebudgetten. In 2023 (€ 250.000) en 2024 (225.000) wordt deze onttrokken als bijdrage voor een deel van de kosten. Conform uitspraak van de Commissie BBV wordt budgetoverheveling aangemerkt als incidenteel.

Mutaties kleiner dan 25K.

De mutaties kleiner dan € 25.000 worden niet nader toegelicht in overeenstemming met de toelichtingsgrenzen zoals afgesproken met de auditcommissie en de raad.

Wijzigingen inkomsten frictiegelden naar incidenteel.

Inkomsten frictiegelden gemeente Horst aan de Maas als gevolg van de ontbinding zijn incidenteel. Dit betreft een afkoopsom en heeft BBV technisch gezien een incidenteel karakter.

Programma 3 Werken	Begroting 2024		Begroting 2025		Begroting 2026		Begroting 2027	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Bedragen x € 1.000								
Aanpassing capaciteitsraming	348	0	350	0	358	0	358	0
Corr Grondbedrijf tbv kap.lasten	-87	0	-49	0	-35	0	-35	0
Grondbedrijf 1e berap 2022	-269	0	0	0	0	0	0	0
Grondbedrijf 1e berap 2023	149	0	20	0	27	0	34	0
Grondbedrijf 2021	-29	0	0	0	0	0	0	0
Grondbedrijf 2022	143	0	0	0	0	0	0	0
Grondbedrijf begroting 2024	-23	0	-74	0	-76	0	-77	0
Grondexploitatie wijz incidenteel	108	0	92	0	82	0	82	0
Mutaties kleiner dan 25K	10	0	-11	0	-19	0	-14	0
Vaststelling grondexploitatie Smakt	-285	0	0	0	0	0	0	0
Totaal programma 3 Werken	64	0	327	0	337	0	348	0

Programma 3 Werken.

Aanpassing capaciteitsraming.

De herverdeling van de capaciteitslasten heeft in dit geval betrekking op een budgetoverheveling. Budgetoverheveling is incidenteel conform antwoord BBV.

Grondbedrijf/ grondexploitaties.

De wijzigingen betreffen de bijstelling van de budgetten van het grondbedrijf o.a. op basis van de stand van zaken bij jaarrekening 2022. Wijzigingen met betrekking tot het grondbedrijf zijn per definitie incidenteel.

Mutaties kleiner dan 25K.

De mutaties kleiner dan € 25.000 worden niet nader toegelicht in overeenstemming met de toelichtingsgrenzen zoals afgesproken met de auditcommissie en de raad.

Programma 4 Besturen	Begroting 2024		Begroting 2025		Begroting 2026		Begroting 2027	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Bedragen x € 1.000								
4. Duiden en inrichten van de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer.	75	0	0	0	0	0	0	0
4. Implementatie fase 1 visie doorontwikkeling op dienstverlening.	50	0	0	0	0	0	0	0
aanvr formatie uitbreiding en frict	150	0	0	0	0	0	0	0
Door te berekenen overhead grondbedrijf naar algemene dienst	43	0	46	0	47	0	48	0
Mutaties kleiner dan 25K	43	0	14	0	14	0	15	0
Omgevingswet - budgetoverheveling	124	0	171	0	178	0	136	0
Omzetten project vervanging integraal beheersysteem naar exploitatiebudget	35	0	0	0	0	0	0	0
Ontwikkelingen Informatievoorziening	196	0	0	0	0	0	0	0
Resultaatbestemming jaarrekening 2022	35	0	0	0	0	0	0	0
Schoon door de Poort - Ondernemingsplan MFC Wanssum	2.341	0	0	0	0	0	0	0

Schoon door de Poort - Projectplan MFC De Schól Heide	2.382	0	0	0	0	0	0	0
Totaal programma 4 Besturen	5.474	0	230	0	239	0	199	0

Programma 4 Besturen.

Duiden en inrichten van de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer.

Het betreffen incidentele projectkosten in verband met de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer. De extra middelen hebben een duidelijke en onvoorwaardelijke einddatum daarom zijn deze lasten aangemerkt als incidenteel.

Implementatie fase 1 visie doorontwikkeling op dienstverlening.

Het betreffen incidentele projectkosten voor de visie doorontwikkeling op dienstverlening. Het gaat hierbij om een interne visie op dienstverlening welke geen structureel karakter heeft.

Aanvraag formatie uitbreiding en frictie

Dit betreft het incidentele budget van 150.000 voor ontwikkelingen op het vlak van automatisering en robotisering te bekostigen. 2024 betreft het laatste jaar dat dit budget in de begroting is opgenomen.

Mutaties kleiner dan 25K.

De mutaties kleiner dan € 25.000 worden niet nader toegelicht in overeenstemming met de toelichtingsgrenzen zoals afgesproken met de auditcommissie en de raad.

Omgevingswet - budgetoverheveling

Venray is al geruime tijd bezig met de voorbereidingen voor implementatie van de Omgevingswet, welke in 2024 in werking treedt. De transitiefase duurt van 2024 tot 2030, waarvoor de resterende beschikbare middelen van een jaarschijf telkens via de reserve overheveling restant exploitatiebudgetten wordt overgeheveld naar volgende jaren. Op basis van de huidige inschatting wordt een bedrag van € 124.000 doorgeschoven naar 2024 en verder. Deze budgetoverheveling is incidenteel van aard.

Omzetten project vervanging integraal beheersysteem naar exploitatiebudget.

Deze wijziging betreft het omzetten van de MUIP vervanging integraal beheersysteem uit de kadernota 2023 van een investeringsbudget naar een exploitatiebudget. Door de aard van de kosten mogen de kosten niet geactiveerd worden, dit was ten tijde van de MUIP aanvraag nog niet bekend. De €35.000 die in 2024 geraamd worden, zijn eenmalige implementatiekosten van het nieuwe beheersysteem en dus incidenteel van aard.

Ontwikkelingen Informatievoorziening.

Bij de uitvoering van het I&A ontwikkelplan is er sprake van frictiekosten. Deze frictiekosten zijn lasten die zonder I&A ontwikkelplan niet gemaakt zouden zijn en die per definitie extra en tijdelijk zijn. Deze middelen worden ingezet vanuit de frictiereserve voor een bepaalde periode. De frictiekosten als tijdelijke kostenpost zijn hierdoor incidenteel.

Resultaatbestemming jaarrekening 2022.

Deze budgetoverheveling is onderdeel van de resultaatbestemming jaarrekening 2022. Het betreft de overheveling restant loonsom van de inzet van de businesscontroller als projectleider voor de opvang van de vluchtelingen uit Oekraïne (waarvoor de salariskosten in de reguliere loonsom zijn opgenomen).

Door deze inzet zijn diverse control-taken over de periode vanaf maart 2022 niet/onvoldoende opgepakt. Hiervoor wordt een extra business controller ingehuurd om deze achterstanden in te halen, die zijn doorwerking vindt in 2024. Deze overheveling is incidenteel van aard.

Schoon door de Poort (MFC Heide en Wanssum)

Dit betreffen eenmalige incidentele subsidies als bijdragen voor de verbouwing van het pand ten behoeve een MFC.

2.4 Geprognosticeerde Balans en toelichting

Met het oog op een betere raming en beheersing van het EMU-saldo is in het BBV een geprognosticeerde balans voorgeschreven en moet het meerjarig EMU-saldo in de begroting worden opgenomen. In de bijlagen is het overzicht van het EMU-saldo opgenomen. In onderstaande tabel is de geprognosticeerde balans opgenomen met geraamde saldi op 31-12 van elk jaar. De geprognosticeerde balans geeft inzicht in de ontwikkeling van onder meer investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen en cetera.

GEPROGNOSTICEERDE BALANS BEGROTING 2024

Geprognosticeerde balans Bedragen x € 1.000	Jaar- rekening 2022	Begroting				
		2023	2024	2025	2026	2027
ACTIVA						
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	4.671	5.030	5.294	4.970	4.646	4.322
Materiële vaste activa	143.099	159.481	185.416	195.670	197.483	190.295
Financiële vaste activa	17.407	16.889	15.913	14.413	13.390	12.341
Totaal vaste activa	165.177	181.400	206.622	215.053	215.519	206.959
Vlottende activa						
Vorraden	-1.504	-639	11	11	11	11
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	18.997	14.000	14.000	14.000	14.000	14.000
Liquide middelen	93	100	100	100	100	100
Overlopende activa	7.144	2.100	2.100	2.100	2.100	2.100
Totaal vlottende activa	24.730	15.561	16.211	16.211	16.211	16.211
Totaal generaal	189.907	196.961	222.833	231.264	231.730	223.170
PASSIVA						
Vaste passiva						
Eigen vermogen						
Eigen vermogen	71.618	69.935	60.864	60.114	51.647	49.106
Voorzieningen	17.626	16.992	17.650	18.396	19.182	19.294
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	66.113	70.874	84.785	78.236	71.663	65.247
Totaal vaste passiva	155.357	157.800	163.300	156.746	142.492	133.647
Vlottende passiva						
Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar	14.211	15.535	25.721	33.214	40.574	40.716
Overlopende passiva	20.339	23.625	33.811	41.304	48.664	48.806
Totaal vlottende passiva	34.550	39.161	59.533	74.517	89.238	89.522
Totaal generaal	189.907	196.961	222.833	231.264	231.730	223.170

TOELICHTNG OP DE BALANS

Activa

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Het geraamde verloop van de immateriële vaste activa wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

Immateriële vaste activa	Ultimo 2022	Ultimo 2023	Ultimo 2024	Ultimo 2025	Ultimo 2026	Ultimo 2027
Bedragen x € 1.000						
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen	0	0	0	0	0	0
Kosten onderzoek - ontwikkeling	509	407	305	204	102	0
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	4.162	4.623	4.988	4.766	4.544	4.322
Totaal immateriële vaste activa	4.671	5.030	5.294	4.970	4.646	4.322

Materiële vaste activa

Het geraamde verloop van de materiële vaste activa wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

Materiële vaste activa	Ultimo 2022	Ultimo 2023	Ultimo 2024	Ultimo 2025	Ultimo 2026	Ultimo 2027
Bedragen x € 1.000						
Investerings met een economisch nut:						
Gronden uitgegeven in erfpacht	164	164	164	164	164	164
Overige investeringen met een economisch nut	59.991	63.206	66.255	67.728	65.464	63.242
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven:						
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	34.702	38.722	41.345	42.663	43.131	41.887
Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut						
Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut	48.242	57.389	77.651	85.114	88.724	85.002
Totaal materiële vaste activa	143.099	159.481	185.416	195.670	197.483	190.295

Financiële vaste activa

Het geraamde verloop van de financiële vaste activa wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

Financiële vaste activa	Ultimo 2022	Ultimo 2023	Ultimo 2024	Ultimo 2025	Ultimo 2026	Ultimo 2027
Bedragen x € 1.000						
Kapitaalverstrekkingen aan:						
Deelnemingen	1.548	1.548	1.548	1.548	1.548	1.548
Leningen aan:						
Woningbouwcorporaties	5.565	5.048	4.509	3.947	3.361	2.750
Deelnemingen	1.239	1.239	1.239	1.239	1.239	1.239

Overige verbonden partijen	6.945	6.945	6.508	6.070	5.633	5.195
Overige langlopende Leningen u/g						
Overige langlopende Leningen	1.585	1.585	1.585	1.585	1.585	1.585
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	525	524	524	24	24	24
Totaal financiële vaste activa	17.407	16.889	15.913	14.413	13.390	12.341

Passiva

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het geraamde verloop van het eigen vermogen wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

Bedragen x €1.000	Saldo 31-12-2023	Toevoeging 2024	Onttrekking 2024	Saldo 31-12-2024	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025	Saldo 31-12-2025	Toevoeging 2026	Onttrekking 2026	Saldo 31-12-2026	Toevoeging 2027	Onttrekking 2027	Saldo 31-12-2027
algemene reserve	31.315	0	6.960	24.354	0	0	24.354	0	0	24.354	0	0	24.354
arg algemene risicoreserve grondbedrijf	7.664	151	363	7.452	0	327	7.125	0	337	6.787	0	348	6.440
Algemene reserves	38.979	151	7.323	31.806	0	327	31.479	0	337	31.142	0	348	30.794
br kap last gemeenschapshuis veulen	71	0	3	68	0	3	65	0	3	61	0	3	58
br kap last renovatie gemeentehuis	2.716	0	520	2.196	0	493	1.703	0	465	1.238	0	438	800
br kap last GOW uitbreiding haven	1.920	0	40	1.880	0	40	1.840	0	40	1.800	0	40	1.760
br kap last acc. Museum	217	0	6	210	0	6	204	0	6	198	0	6	191
br kap last GOW haven revitalisering	1.080	0	26	1.054	0	26	1.028	0	26	1.002	0	26	977
br kap last parkeergarage	5.404	0	208	5.196	0	208	4.989	0	208	4.781	0	208	4.574
br kap last herinr OR Hulst I	71	0	3	67	0	3	64	0	3	60	0	3	57
br kap last openbare ruimte Goumansplein	28	0	1	26	0	1	25	0	1	23	0	1	22
br kap l. renovatie onderwijshuisvesting	258	0	13	245	0	13	232	0	13	219	0	13	207
br kap Henseniuspl 7/Gouden Leeuw 10	309	0	8	301	0	8	293	0	8	284	0	8	276
br dekking kap lasten wegen	1.013	0	26	987	0	26	961	0	26	935	0	26	910
br kap.ln. voorr.pr.binnenring	176	0	9	167	0	9	158	0	9	148	0	9	139
br kap.ln. rtnd. n-sng-st josef-overl.wg	469	0	22	447	0	22	424	0	22	402	0	22	380
kap.last Gouden Leeuwplein	228	0	10	218	0	10	209	0	10	199	0	10	190
Bestemmingsreserves. Dek. Kapitaallasten	13.959	0	896	13.063	0	869	12.195	0	841	11.353	0	814	10.539
br bossen (egalisatie)	255	2	0	257	1	0	258	0	0	257	-1	0	256
Egalisatiereserves	255	2	0	257	1	0	258	0	0	257	-1	0	256
br huisvesting primair onderwijs	131	0	68	63	0	0	63	0	0	63	0	0	63
br frictiegelden personeel	2.378	554	445	2.488	337	22	2.803	337	22	3.118	337	22	3.433
br overheveling restant exploitatiebudgetg.	7.458	0	291	7.167	0	303	6.865	0	310	6.555	0	136	6.419
br accommodatiefonds	142	50	0	192	0	0	192	0	0	192	0	0	192
br dekking huurlasten MFC Brukske	1.258	0	30	1.228	0	30	1.198	0	31	1.167	0	31	1.135
br kap l. garantstel GWV grijs-zwart BV	533	88	0	622	86	0	708	84	0	791	81	0	873
reg transformatiefonds SD Jeugd	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Overige bestemmingsreserves	11.901	693	833	11.760	424	355	11.829	421	363	11.887	419	190	12.116
brg bovenwijkse werken	1.069	78	0	1.146	0	0	1.146	0	0	1.146	0	0	1.146

brg kwaliteitsfonds ruimtelijke ontwick.	1.774	71	50	1.794	0	0	1.794	0	0	1.794	0	0	1.794
brg ontwikkelbedrijf Greenport Venlo	696	0	0	696	0	0	696	0	0	696	0	0	696
Reserves grondbedrijf	3.538	148	50	3.636	0	0	3.636	0	0	3.636	0	0	3.636
Totaal	68.631	994	9.103	60.522	425	1.551	59.396	421	1.541	58.276	418	1.352	57.342

Voorzieningen

Het geraamde verloop van de voorzieningen wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

Bedragen x €1.000	Saldo 31-12-2023	Toevoeging 2024	Onttrekking 2024	Saldo 31-12-2024	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025	Saldo 31-12-2025	Toevoeging 2026	Onttrekking 2026	Saldo 31-12-2026	Toevoeging 2027	Onttrekking 2027	Saldo 31-12-2027
vz huurrechten begraafplaats	356	60	25	391	60	25	426	60	25	462	60	25	497
vz egalisatie riolering	7.911	690	0	8.601	642	0	9.243	599	0	9.842	618	0	10.460
vz egalisatie afvalstoffenheffing	591	0	7	584	0	7	577	0	7	570	0	7	563
Door derden bekleemde middelen met een specifieke aanwendig	8.858	750	32	9.576	702	32	10.247	659	32	10.874	678	32	11.520
vz onderhoud primair onderwijs	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
vz onderhoud gemeentehuis	152	231	192	190	238	111	317	245	287	275	252	374	153
vz accommodatiebeheersysteem	1.171	271	300	1.142	279	359	1.062	288	149	1.201	296	144	1.354
vz onderhoud wegen	963	511	705	769	543	722	590	576	736	430	612	750	293
vz onderhoud haven	347	96	16	427	98	6	518	100	27	591	102	676	17
vz bomen	25	10	10	25	10	10	25	10	10	25	10	10	25
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	2.658	1.119	1.223	2.554	1.168	1.209	2.513	1.219	1.209	2.523	1.273	1.953	1.842
vz alg. pensioenwet politieke ambtsdr.	5.342	394	247	5.489	394	247	5.637	394	247	5.784	394	247	5.931
Voorzieningen verplichtingen, verliezen en risico's	5.342	394	247	5.489	394	247	5.637	394	247	5.784	394	247	5.931
vzg bouwrijp maken complexen	134	0	103	31	0	31	0	0	0	0	0	0	0
Voorzieningen grondbedrijf	134	0	103	31	0	31	0	0	0	0	0	0	0
Voorzieningen grondbedrijf in mindering op balans	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	16.992	2.263	1.605	17.650	2.264	1.519	18.396	2.273	1.487	19.182	2.345	2.232	19.294

Uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Het geraamde verloop van de geldleningen wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

BEDRAG LENING	OMSCHRIJVING	LAATSTE AFL.IN	RENTE%	LINEAIR OF ANNUITAIR	RESTANT 31-12-2023	RESTANT 31-12-2024	RESTANT 31-12-2025	RESTANT 31-12-2026	RESTANT 31-12-2027
4.537.802	BNG	2024	4,770%	lin	181.512	-	-	-	-
4.537.802	BNG	2024	4,960%	lin	181.512	-	-	-	-
4.537.802	BNG	2026	5,030%	lin	544.536	363.024	181.512	-	-
5.000.000	BNG	2027	4,850%	lin	800.000	600.000	400.000	200.000	-
5.000.000	BNG	2028	4,475%	lin	1.000.000	800.000	600.000	400.000	200.000
5.000.000	BNG	2028	4,720%	lin	1.000.000	800.000	600.000	400.000	200.000
5.000.000	BNG	2029	4,020%	lin	1.200.000	1.000.000	800.000	600.000	400.000
27.459.341	BNG	2041	5,450%	lin	13.729.665	12.945.112	12.160.559	11.376.006	10.591.453
11.000.000	NWB	2027	4,525%	lin	2.200.000	1.650.000	1.100.000	550.000	-
15.000.000	BNG	2033	4,930%	lin	6.000.000	5.400.000	4.800.000	4.200.000	3.600.000
6.000.000	BNG	2035	3,880%	lin	2.880.000	2.640.000	2.400.000	2.160.000	1.920.000
4.912.500	BNG	2027	3,640%	lin	1.310.000	982.500	655.000	327.500	-
5.275.000	BNG	2037	3,600%	lin	2.954.000	2.743.000	2.532.000	2.321.000	2.110.000
10.200.000	BNG	2052	4,100%	lin	7.395.000	7.140.000	6.885.000	6.630.000	6.375.000
5.250.000	BNG	2035	1,410%	lin	5.250.000	4.812.500	4.375.000	3.937.500	3.500.000
10.000.000	BNG	2046	0,450%	lin	9.200.000	8.800.000	8.400.000	8.000.000	7.600.000
	Primaire begroting 2023: Jaar 2023 nieuwe geldlening	2048	3,530%	lin	10.000.000	9.600.000	9.200.000	8.800.000	8.400.000
	Primaire begroting 2024: Jaar 2024 nieuwe geldlening	2049	3,530%	lin		20.000.000	19.200.000	18.400.000	17.600.000
					65.826.225	80.276.136	74.289.071	68.302.006	62.496.453
3.072.151	BNG	2030	4,44%	ann	1.089.940	953.774	811.564	663.039	507.919
2.596.392	BNG	2030	4,44%	ann	921.149	806.071	685.883	560.359	429.262
1.283.788	BNG	2036	1,75%	ann	688.870	641.219	592.734	543.400	493.203
3.830.608	NWB	2028	4,565%	ann	991.105	810.174	620.984	423.158	216.301
2.254.380	BNG	2039	4,65%	ann	1.356.720	1.297.723	1.235.981	1.171.369	1.103.753
					5.047.784	4.508.961	3.947.146	3.361.325	2.750.438
					70.874.009	84.785.097	78.236.217	71.663.331	65.246.890

2.5 Financiële uitgangspunten

Inleiding

In de kadernota 2024 zijn de kaders neergezet voor de komende jaren. Hiermee zijn de financiële en inhoudelijke uitgangspunten richtinggevend voor deze begroting.

Inflatiepercentages

De inflatiepercentages zijn zoals in de kadernota 2024 vermeld en gebaseerd op de maartramingen 2023 van het Centraal Planbureau (CPB). Voor het jaar 2024 een percentage van 3,9%, voor de jaren 2025 tot en met 2027 1,6%.

Belastingen

Voor diverse belastingen worden andere percentages toegepast deze zijn nader toegelicht in paragraaf A. Lokale heffingen.

Renteomslag

Het renteomslagpercentage voor het intern doorrekenen van rente aan investeringen dient, op basis van het BBV, op een voorgeschreven wijze te worden berekend. Vanaf de begroting 2022 wordt er geen vergoeding meer berekend voor de inzet van eigen financieringsmiddelen in de exploitatie. In deze begroting gaan we uit van een renteomslagpercentage van 1,3%. Voor de rentetoerekening aan de grondexploitatie heeft de Commissie BBV specifieke regels vastgesteld. De rentetoerekening aan de grondexploitatie is gebaseerd op het gewogen gemiddeld rentepercentage van de externe leningen naar verhouding vreemd: totaal vermogen. Voor 2024 wordt uitgegaan van een percentage van 2,7%. Het rentepercentage grondexploitaties moet op basis van de regelgeving jaarlijks verplicht worden nagecalculeerd. Uitgangspunten voor de bepaling van de renteomslag zijn gebaseerd op het BBV en zijn onder andere: Geplande (vervangings-) investeringen (o.a. MUIP) zullen naar verwachting voor een deel gefinancierd worden door het aantrekken van lang en kortlopende leningen en door de inzet van eigen middelen;

- Voor de grondexploitatie, investeringen van de renovatie, de uitgeleende woningbouwleningen en de lening u/g aan BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo is projectfinanciering aangetrokken en zijn derhalve uitgezonderd voor de renteomslagberekening.

MUIP 2024 - 2027

Extra middelen voor bestaand beleid en uitvoering van wettelijke verplichtingen zijn bij de kadernota 2024 ingebracht via het MUIP (Meerjaren Uitgaven- en Investeringsplan). Door vaststelling van de kadernota 2024 zijn de MUIP voorstellen richtinggevend toegewezen.

De financiële gevolgen van het MUIP zijn:

Leven	Investering		Exploitatielasten			
	2024	2025 - 2027	2024	2025	2026	2027
Bedragen x € 1.000						
Programma 01 Leven (projecten)	276	0	0	0	0	0
Programma 02 Wonen (projecten)	240	0	0	0	0	0
Programma 03 Werken (projecten)	508	200	0	0	0	0
Programma 1 Leven	0	0	1.866	21	21	20
Programma 2 Wonen	0	0	159	168	174	178
Programma 3 Werken	0	0	50	12	20	31
Programma 4 Besturen	0	0	7.249	2.236	2.269	2.302
Totalen	1.024	200	9.324	2.437	2.484	2.532
+/- zijn lasten; -/- zijn baten						

Algemene uitkering en Gemeentefonds

De groei van het gemeentefonds is tot en met 2025 gekoppeld aan de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Deze systematiek wordt ook wel 'samen trap op / samen trap af' genoemd. Vanaf 2026 is hier door het Rijk van afgeweken door 1 miljard extra toe te voegen aan de algemene uitkering in dat jaar. Vanaf 2027 wordt er een nieuwe systematiek ingevoerd, dan wordt het gemeentefonds geïndexeerd op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product.

De ramingen voor het gemeentefonds in deze begroting zijn gebaseerd op de meicirculaire 2023. De 1 miljard extra compensatie die voor 2026 was toegekend is in deze circulaire doorgetrokken naar 2027. Desondanks laat de gemeentefonds uitkering een forse teruggang zien. Van 2025 naar 2026 daalt het gemeentefonds landelijk met ongeveer €3 miljard. Begin juli heeft het kabinet erkent dat er een disbalans ontstaat tussen de taken en middelen van decentrale overheden. Dit was voor de val van het kabinet Rutte. De VNG heeft daarop in samenspraak met UWV en IPO een brief naar de eerste en tweede kamer gestuurd. Hierin staat het verzoek het gesprek hierover, ondanks de demissionaire status van het kabinet, met voorrang voort te zetten.

De septembercirculaire 2023 is op het moment van versturen van deze begroting nog niet ontvangen. Zodra de informatie uit de circulaire is doorgenomen en financieel vertaald, zullen we u met een raadsinformatiebrief over de hierin opgenomen ontwikkelingen op de hoogte brengen.

2.6 Bijlage bij de begroting

Bijlage 1. BBV Indicatoren Programma 1

Deelprogramma 1.1 Indicatoren jeugdhulp

Indicator (BBV)	Periode	Venray	25.000-50.000	Nederland	Bron	Beschrijving
Jongeren met jeugdbescherming	2022	1,3	1,2	1,2	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Jongeren met jeugdbescherming betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een maatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen.
Jongeren met jeugdhulp	2022	12,1	13,2	13,2	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar.
Jongeren met jeugdreclassering	2022	0,3	geen data	0,3	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	% jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).

Indicatoren WMO

Indicator (BBV)	Periode	Venray	25.000-50.000	Nederland	Bron	Beschrijving
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	2022	670	692	700	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO	Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo.

Indicatoren Participatie

Indicator (BBV)	Periode	Venray	25.000-50.000	Nederland	Bron	Beschrijving
Jeugdwerkloosheid (achterstand onder jeugd)	2021	2	1	2	CBS Jeugd	Het percentage werkloze jongeren (16-22 jaar)

Kinderen in armoede (achterstand onder jeugd)	2021	6	4	6	CBS Jeugd	% kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
Lopende re-integratievoorzieningen	2022	39,5	192	197,7	CBS - Participatiewet	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar
Personen met een bijstandsuitkeringen	2021	320,8	277,7	431,2	CBS - Participatiewet	Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, die elders verzorgd, zijn niet inbegrepen.

* het lage aantal re-integratievoorzieningen is te verklaren doordat wij in het verleden de keuze hebben gemaakt dit onderdeel te laten uitvoeren door onze coaches waardoor minder inkoop van voorzieningen nodig is.

Indicatoren Onderwijs

Indicator (BBV)	Periode	Venray	25.000-50.000	Nederland	Bron	Beschrijving
Absoluut verzuim *	2021	2,5	2	2,7	DUO/Ingrado	Van absoluut verzuim is sprake als een leerplichtige jongere tussen de 5 en 16 jaar of een jongere van 16 of 17 jaar die valt onder de kwalificatieplicht niet is ingeschreven op een school en ook niet vrijgesteld is van de inschrijvingsplicht.
Relatief verzuim **	2021	19	18	20	DUO/Ingrado	Van relatief verzuim is sprake als een op een school ingeschreven leer- of kwalificatieplichtige jongere ongeoorloofd afwezig is.
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie totaal (VO+MBO)	2021	1,5	1,6	1,9	DUO/Ingrado	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.

Indicatoren Sport

Indicator (BBV)	Periode	Venray	25.000-50.000	Nederland	Bron	Beschrijving
Niet-sporters	2020	44,2	50,8	49,2	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM	Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.

Programma 2

Deelprogramma 2.1

Indicator (BBV)	Periode	Venray	25.000-50.000	Nederland	Bron	Beschrijving
Nieuw gebouwde woningen	2022	11,6	8,2	9,3	ABF - Systeem Woningvoorraad	Het aantal nieuwbouwwoningen per 1.000 woningen.

Deelprogramma 2.2

Indicator (BBV)	Periode	Venray	25.000-50.000	Nederland	Bron	Beschrijving
-----------------	---------	--------	---------------	-----------	------	--------------

Omvang huishoudelijke restafval (fijn)	2021	88	129	169	CBS - Statistiek Huishoudelijk afval	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.
--	------	----	-----	-----	--------------------------------------	---

Deelprogramma 2.3

Indicator (BBV)	Periode	Venray	25.000-50.000	Nederland	Bron	Beschrijving
Jongeren met delict voor de rechter	2021	1	1	1	CBS Jeugd	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.
Misdrijven - Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	2022	1	1,2	1,4	CBS - Diefstallen	Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.
Misdrijven - Gewelddismisdrijven	2022	5,9	3,2	4,6	CBS - Criminaliteit	Het aantal gewelddismisdrijven. Voorbeelden van gewelddismisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
Misdrijven - Vernieling en beschadiging (in de openbare ruimte)	2022	6,1	4,8	6	CBS - Criminaliteit	Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.
Verwijzingen Halt	2022	9	8	8	Bureau Halt	Het aantal verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12 tot 18 jaar. Jongeren van 12 tot 18 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straft. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.
Misdrijven - Winkeldiefstallen	2022	1,3	1,2	2,3	CBS - Diefstallen	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners

Deelprogramma 2.4

Er zijn geen BBV indicatoren voor deelprogramma 2.4.

Deelprogramma 2.5

Indicator (BBV)	Periode	Venray	25.000-50.000	Nederland	Bron	Beschrijving
Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit	2020	16,6	Geen data	26,8	Rijkswaterstaat - Klimaatmonitor	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa

Programma 3

Deelprogramma 3.2

Indicator (BBV)	Periode	Venray	25.000-50.000	Nederland	Bron	Beschrijving
Banen	2022	908,9	726,1	825,4	LISA	Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.
Demografische druk	2022	73	79	70,3	CBS - Bevolkingsstatistiek	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.
Funciemengingsindex FMI	2022	56,5	50,2	53,8	CBS BAG / LISA - bewerking ABF Research	De funciemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
Netto arbeidsparticipatie	2022	72,4	72,5	72,2	CBS - Arbeidsdeelname	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.
Vestigingen (van bedrijven)	2022	156,7	167,6	174,1	LISA	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.

Programma 4

Deelprogramma 4.2

Indicator (BBV)	Periode	Venray	Bron	Beschrijving
Formatie	2024	8,89	Tabel formatieomvang paragraaf E	Aantal fte per 1.000 inwoners (vaste en tijdelijke formatie, excl. Bovenformatieven)
Bezetting	2024	8,55	Eigen administratie	Aantal werkzame fte per 1.000 inwoners (werkzame fte op 1-1-2023 + werkzame fte per 31-12-2023 gedeeld door 2)
Apparaatskosten	2024	€ 1.038	Eigen begroting 2024	Kosten van personeel, organisaie, huisvesting, materieel, ICT, etc. per 1.000 inwoners

Externe Inhuur	2024	2,2%	Eigen begroting 2024	Kosten van geraamde inhuur van externen als % van de totale loonsom + kosten inhuur externen
Overhead	2024	11,4%	Eigen begroting 2024	Totale overheadkosten (cfm. Definitie van 'Vensters voor bedrijfsvoering' als % van de totale lasten

Deelprogramma 4.3

Indicator (BBV)	Periode	Venray	25.000-50.000	Nederland	Bron	Beschrijving
Gemiddelde WOZ-waarde woningen	2022	276	313	317	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	2022	832	Geen data	823	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuisouden betaalt aan woonlasten
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	2022	965	Geen data	905	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten

Bijlage 2. Totaaloverzicht MUIP

Programma 1 Leven

Leven (projecten)	Omschrijving	Investering				Exploitatielasten			
		2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027
Bedragen x € 1		2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027
PD12	Aanvraag nieuwe tennisbanen	241.000					19.682	19.441	19.200
DP11	Bijdrage voor (ver)nieuwbouw Jera					1.752.900			
DP11	Eenmalige bijdrage WK Judo aangepast sporten					50.000			
DP11	Opstellen erfgoedbeleid					75.000			
PD11	Schoon door de Poort - Ondernemingsplan MFC Wanssum	-233.333				-9.333	-9.333	-9.333	-9.333
PD11	Schoon door de Poort - Projectplan MFC De Schól Heide	-53.333				-2.133	-2.133	-2.133	-2.133
DP11	Sloopkosten Toverbal	321.450					12.858	12.737	12.617
Totalen		275.784				1.866.434	21.074	20.712	20.351

Leven (projecten)	Naam	Omschrijving
PD12	Aanvraag nieuwe tennisbanen	Zowel TC Rohde als TCV hebben een aanvraag voor nieuwe banen ingediend op basis van het accommodatiebeleid. Beide verenigingen voldoen aan de voorwaarden voor toekenning. Echter de verenigingen werken op dit moment op onderdelen al samen en willen daar nog verder in gaan. Ze denken zelfs aan een fusie. Maar in dat geval is een nieuw tennispark gewenst. De mogelijkheden voor een nieuw tennispark moeten nog onderzocht worden. Om geen tijd te verliezen met procedures e.d. wordt nu al een budget geraamd voor uitbreiding van het bestaande park, dat ingezet kan worden op het moment dat een nieuw sportpark tot de mogelijkheden behoort.
DP11	Bijdrage voor (ver)nieuwbouw Jera	Het gebouw van Jera is aan vernieuwing toe en op basis van het afwegingskader zoals vastgesteld in het accommodatiebeleid wordt voorgesteld een bijdrage te verlenen in de (ver)nieuwbouw. Deze bijdrage zal ten laste komen van de algemene reserve. Conform college besluit van 24 januari 2023 wordt hiervan € 50.000 teruggestort in de reserve accommodatie.
DP11	Eenmalige bijdrage WK Judo aangepast sporten	De gemeente Venray is van mening dat iedereen, ongeacht leeftijd, financiële situatie of eventuele handicap, moet kunnen participeren in sport en bewegen, zijnde € 50.000.
DP11	Opstellen erfgoedbeleid	Het erfgoedbeleid in Venray is verouderd, versnipperd en niet compleet/integraal. De brede definitie van cultureel erfgoed weerspiegelt de omslag die heeft plaatsgevonden in het denken over erfgoed. Daar waar het vroeger ging om de afzonderlijke monumenten en gebieden, wordt nu veel meer gekeken naar de samenhang tussen monumenten in het cultuurlandschap. Deze verbreding van een objectgerichte naar een gebiedsgerichte benadering van cultureel erfgoed wordt ook vastgelegd in de omgevingswet. Door de integrale benadering van cultureel erfgoed, in samenhang met de omgeving van dat erfgoed, kan erfgoed meer aansluiten bij de maatschappelijke en ruimtelijke opgaven die er zijn in een gebied en een bijdrage leveren aan de ruimtelijke kwaliteit van de gemeente.

PD11	Schoon door de Poort - Ondernemingsplan MFC Wanssum	Het projectplan MFC Wanssum is gereed en wordt ter beoordeling naar het college gestuurd. Het college komt met een raadsvoorstel over de realisatie van het projectplan. De initiatiefnemers laten in het projectplan een verhoogde investeringsopzet zien t.o.v. het ondernemingsplan uit 2015. Dit heeft te maken met de verhuizing en verbouwing van de kerk naar een MFC. Deze verhuizing is van invloed op de duurzaam- en toegankelijkheidseisen, indexering bouwkosten, invulling van PM-posten (pro memori), verhoging post onvoorzien en architect- en legeskosten. De hogere investeringsopzet leidt er toe dat er een hogere bijdrage van de gemeente wordt gevraagd. Er is nu € 233.333 gereserveerd binnen het raamkrediet Schoon door de poort. De geactualiseerde gevraagde bijdrage van de gemeente bedraagt € 2.341.044. Het betreft dus een verhoging van € 2.107.711 t.o.v. de reeds in de begroting opgenomen bijdrage. In het ondernemingsplan is voorzien dat het gebouw in eigendom overgaat naar de stichting, en zij daarmee zelfstandig het onderhoud en beheer op zich gaat nemen. Hierdoor wordt invulling gegeven aan de wens van de gemeenschap van Wanssum om het breed gedragen Schoon door de Poort-initiatief in de kerk te realiseren.
PD11	Schoon door de Poort - Projectplan MFC De Schól Heide	Het projectplan Projectplan MFC De Schól Heide is op 31 januari 2023 in de gemeenteraad behandeld. Het Raamkrediet Versterking Gemeenschapsaccommodaties was voor Heide niet voldoende gevuld om het ingediende projectplan te financieren en liet een verhoogde investeringsopzet zien. Er is € 53.333 gereserveerd binnen dit Raamkrediet. De geactualiseerde gevraagde bijdrage van de gemeente bedraagt € 2.381.853. Het betreft dus een verhoging van € 2.328.520 t.o.v. de reeds in de begroting opgenomen bijdrage. De gemeenteraad heeft besloten om akkoord te gaan met deze bedragen. Daarnaast is in het projectplan opgenomen dat de Stichting Gemeenschapshuis De Gelderkoel het onderhoud en beheer op zich gaat nemen. Hierdoor vervallen de gereserveerde onderhoudsbudgetten bij de gemeente. Deze vrijvallende middelen worden gebruikt ter gedeeltelijke dekking van de investering.
DP11	Sloopkosten Toverbal	Raad heeft in maart 2023 een principebesluit genomen over het verplaatsen van basisschool de Keg naar de locatie Toverbal en daarbij het college opdracht gegeven voor het uitwerken van een projectplan. In dit projectplan wordt duidelijk welk programma op de locatie kan worden gerealiseerd en welke investeringen hiermee zijn gemoeid. Op basis van dit projectplan besluit de raad definitief om krediet vrij te geven voor het verplaatsen van de Keg. De realisatie is voorzien in 2025/2026. Om vooruitlopend hierop de sloop van de huidige gebouwen mogelijk te maken vanaf zomer 2024 zijn de kosten hiervan meegenomen in de kadernota.

Programma 2 Wonen

Wonen (projecten)	Omschrijving	Investering				Exploitatielasten			
		2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027
Bedragen x € 1		2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027
PD21	Aankoop gronden ten behoeve van bos	240.000					3.600	3.600	3.600
PD21	Amendement Kadernota 2024-2027: MUIP Bosareaal	500.000					7.500	7.500	7.500
DP21	Functie jurist grondzaken					108.956	114.840	120.008	124.688
DP23	Jeugdige ondernemers					50.000	50.000	50.000	50.000
Totalen		740.000				158.956	175.940	181.108	185.788

Wonen (projecten)	Naam	Omschrijving
PD21	Aankoop gronden ten behoeve van bos	In de nationale bossenstrategie is opgenomen dat we landelijk streven naar een uitbreiding van het areaal bos van minimaal 10%. Deze ambitie is overgenomen in het coalitieprogramma. Bossen dragen bij aan het remmen van de klimaatverandering en het verminderen van effecten als gevolg van de klimaatverandering.
PD21	Amendement Kadernota 2024-2027: MUIP Bosareaal	Betreft de financiële verwerking van het aangenomen amendement Bosareaal bij de Kadernota 2024-2027.
DP21	Functie jurist grondzaken	In het collegeprogramma is een duidelijke ambitie uitgesproken voor het omgevingsprogramma Wonen. Om dit mogelijk te maken zijn een aantal functies uitgebreid met de begroting 2023. De functie van jurist grondzaken is daarbij per abuis niet meegenomen. Zonder het aanvullen van capaciteit in deze functie wordt de uitvoering van het collegeprogramma Wonen ernstig vertraagd. Deze aanvraag corrigeert het niet ophogen van de structurele formatie tijdens de begrotingsronde.
DP23	Jeugdige ondermijners	Er is sprake van dalende jeugdcriminaliteit echter de gepleegde strafbare feiten zijn ernstiger geworden, de startdelicten zijn zwaarder geworden, er is in toenemende mate sprake van wapenbezit en ronselen van jongeren voor criminele activiteiten en een relatief hoog aandeel van de verdachte, (of zijn ze slachtoffer?) is kwetsbaar. In samenwerking met partners onder het RIEC convenant wordt geïnvesteerd in een meer repressieve aanpak. In de wetenschap dat repressie zonder preventie eindeloos is, is in samenwerking met de Taskforce Jeugdige Ondernemers RIEC (regionaal Informatie- en Expertise Centra) een pilot gestart in samenwerking met STRDR, een organisatie die ervaringsdeskundigheid inzet om afglijden te stoppen c.q. te voorkomen. Binnen de interventie wordt risicjongeren perspectief geboden in die zin dat ze leren hoe ze hun talent op een positieve manier in kunnen zetten, waarna ze begeleid worden richting leren of werk. Daarnaast wordt ingezet op wederkerigheid. De betreffende jongeren gaan iets terug doen voor de maatschappij en dat kan op verschillende manieren vorm en inhoud krijgen. Continuering van deze vanuit preventie ingestoken aanpak vanaf 2024 is belangrijk om jonge aanwas binnen het criminele circuit een halt toe te roepen.

Programma 3 Werken

Werken	Omschrijving	Investing				Exploitatielasten			
		2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027
Bedragen x € 1									
DP31	Bijdrage realisatie plannen Kasteelterrein Blitterswijck					50.000			
PD32	Masterplan wandelen en fietsen 2024 tot en met 2026	592.110						12.711	32.427
PD32	Renovatie fontein Schouwburgplein	90.000					7.350	7.260	7.170
PD32	Verkeer en mobiliteit	-174.000			200.000		4.200	75	-9.025
Totalen		508.110			200.000	50.000	11.550	20.046	30.572

Werken	Naam	Omschrijving
DP31	Bijdrage realisatie plannen Kasteelterrein Blitterswijck	In Blitterswijck is de stichting Kasteelpark Blitterswijck aan de slag om Kasteelpark Blitterswijck te realiseren. Dit burgerinitiatief behelst het gedeeltelijk ontgraven van de kasteelruïne, het realiseren van een kunstwerk dat de contouren van het kasteel duidt, de inrichting van een informatiepunt, de aanleg van een park rondom de ruïne en een herdenkingsmonument. Het project behelst een totale investering van ongeveer € 300.000 en daarmee wordt een nieuwe kleinschalige dagattractie in Venray gerealiseerd, die op haar beurt een bijdrage levert aan de Visie en Actieprogramma recreatie en toerisme 2026 .Venray draagt onder nader te stellen voorwaarden aan het initiatief een bedrag van € 50.000 in de vorm van subsidie bij en stimuleert daarmee dat de provincie en andere fondsen ook een bijdrage aan dit project leveren. Dit zal de haalbaarheid van dit burgerinitiatief aanzienlijk vergroten. .Bekostiging van de gemeentelijk bijdrage kan plaatsvinden uit de reserve RO (bijdragen ruimtelijke ontwikkeling), omdat het project voldoet aan de criteria voor besteding van deze reserve.
PD32	Masterplan wandelen en fietsen 2024 tot en met 2026	Om te komen tot een 5 sterren A-status voor onze recreatieve wandel- en fietsroutes vragen we voor de periode 2024 tot met 2026 een investeringsbudget aan van € 592.000 voor een nieuw Masterplan wandelen en fietsen. De fasering zorgt ervoor dat de eerste afschrijvingslasten in 2026 volgen.
PD32	Renovatie fontein Schouwburgplein	Het natuursteen van de fontein heeft na 12 jaar zware beschadigingen opgelopen. Dit komt voornamelijk omdat het Schouwburgplein ook een evenementenplein is en daardoor te allen tijde zwaar belast wordt. Door keuzes in het verleden dienen straatwerk en onderliggende leidingen nu vervangen te worden.
PD32	Verkeer en mobiliteit	De MUIP aanvraag Verkeer en Mobiliteit bevat de volgende zaken: * Verbeteren verkeersveiligheid op wegen waar onderhoud gepland is. * Projecten uit het Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV) waarvoor subsidie is aangevraagd. * Nieuwe rotonde Maasheseweg-Noordsingel. Op deze rotonde gebeuren regelmatig ongelukken met fietsers. Maatregelen zijn nodig om de veiligheid te verbeteren. Het is niet wenselijk om te wachten op onderhoud dat gepland is in 2026/2027. Voorstel is om de rotonde nu in zijn geheel aan te pakken zodat deze maar één keer afgesloten hoeft te worden. * Op de Zuidsingel staat wegenonderhoud gepland. Om de oversteek naar het sportpark te verbeteren en vanwege de nieuwbouw van Focus Spectrum is het wenselijk verkeersmaatregelen te nemen. * Als gemeente dragen we bij aan projecten die opgenomen zijn in het uitvoeringsprogramma Trendsportal 2023-2024. Deze projecten dragen bij een verduurzaming van mobiliteiten, verbeteren verkeersveiligheid en het stimuleren vervoersgelijkheid. Eerder hebben we middelen aangevraagd voor diverse verkeersmaatregelen. Een aantal projecten, waaronder de derde ring, zullen niet op korte termijn uitgevoerd worden. Voorgesteld wordt de middelen nu in te zetten voor bovenstaande zaken. Dit jaar wordt de netwerkennota herzien. Op basis van de netwerkennota, het SPV en de planning van wegonderhoud wordt een nieuw uitvoeringsprogramma verkeer en mobiliteit opgesteld. Middelen voor uitvoering hiervan zullen vanaf 2025 (opnieuw) aangevraagd worden. Het meerjarig gevolg voor de begroting is zeer beperkt (< € 10.000)

Programma 4 Besturen

Besturen	Omschrijving	Investering				Exploitatielasten			
		2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027
Bedragen x € 1									
DP42	Aankoop gronden ten behoeve van bos						-3.600	-3.600	-3.600
DP42	Aanvraag nieuwe tennisbanen						-3.615	-3.374	-3.133
DP42	Adviseur en Beheerder Leren en ontwikkelen					95.794	100.509	104.786	108.750

DP42	Basis op orde-Bedrijfsvoering					1.636.184	1.341.332	1.370.726	1.399.765
DP41	Bijdrage regionale subsidie stichting Wat Kies Jij?					43.964	43.964	43.964	43.964
DP42	Masterplan wandelen en fietsen 2024 tot en met 2026							-3.467	-8.743
DP42	Renovatie fontein Schouwborgplein						-1.350	-1.260	-1.170
DP41	Schoon door de Poort - Ondernemingsplan MFC Wanssum					2.341.044			
DP41	Schoon door de Poort - Projectplan MFC De Schól Heide					2.381.853			
DP42	Sloopkosten Toverbal						-4.822	-4.701	-4.581
DP42	Transformatiebudget					750.000	750.000	750.000	750.000
Totalen						7.248.839	2.222.418	2.253.074	2.281.252

Besturen	Naam	Omschrijving
DP42	Adviseur en Beheerder Leren en ontwikkelen	Goed opgeleid personeel is noodzakelijk om de Venrayse opgaven te kunnen realiseren. Op een krappe arbeidsmarkt is extra inspanning nodig om personeel te blijven binden en boeien voor Venray. Ruimte voor ontwikkeling is een belangrijke arbeidsvoorwaarde. Het leeraanbod voor Venray is opgenomen in de Venrayse school (trainingen) en de Venray Academy (on line leeraanbod). De coordinatie van het leeraanbod is in handen van een adviseur Leren en ontwikkelen en een beheerder Leren en ontwikkelen. Deze functies zijn vanuit een pilot gestart en tijdelijk gefinancierd uit het organisatie ontwikkel budget. Vanwege het structurele karakter wordt voorgesteld deze functies als structurele formatie op te nemen in de basiscapaciteit.
DP42	Basis op orde-Bedrijfsvoering	<p>Infrastructuur (hardware) en software (€1.201.000)</p> <p>Binnen de gemeente Venray hebben we een technische infrastructuur (hardware - computersystemen), waarop onze computerprogramma's draaien en we ons werk doen voor onze inwoners en bedrijven. De onderdelen (bv. servers, switches, opslag) van deze infrastructuur hebben we begin 2019 aangeschaft en ingericht. Deze onderdelen zijn aan slijtage onderhevig en kennen een vervangingscyclus van 5 jaar. Daarnaast vraagt nieuwe software steeds meer van de infrastructuur en is er steeds meer wetgeving die hoge eisen stelt aan de (informatie)beveiliging van onze systemen. Nu is het dan ook noodzakelijk en urgent dat we aan de slag gaan met de vervanging. Naast de extra eisen aan onze infrastructuur vanuit wetgeving zijn de kosten drastisch gestegen door inflatie en crisis. Dit maakt dat we meer structurele kosten hebben, waaronder verplichte nieuwe software, om de infrastructuur toekomstbestendig te vervangen.</p> <p>Formatie Bedrijfsvoering (€435.000)</p> <p>De organisatie is de afgelopen jaren gegroeid in formatie als gevolg van vele nieuwe taken. Gebleken is dat de formatie van de afdeling Bedrijfsvoering in de loop van de jaren hierin niet voldoende is meegegroeid waardoor we nu op een punt zijn aangekomen dat binnen de afdeling Bedrijfsvoering op een aantal onderdelen knelpunten zijn ontstaan die een risico vormen voor de continuïteit en kwaliteit van de bedrijfsvoering.</p>
DP41	Bijdrage regionale subsidie stichting Wat Kies Jij?	In het kader van de Regiodeal die de Regio Noord Limburg in 2020 gesloten heeft met het Rijk en de provincie Limburg is de Stichting Wat Kies Jij gesubsidieerd voor haar rol als Omgevingspartner in de Quattro Helix samenwerking Overheid, Ondernemers, Onderwijs en Omgeving. Deze subsidie eindigt in 2023. Om gebruik te kunnen blijven maken van de inzet van de stichting als Quattro Helix partner is de regio vanaf nu zelf verantwoordelijk voor de subsidiëring ervan. Voor de periode 2024-2027 betekent dit een bijdrage van Venray in de regionale subsidie van € 1,= per inwoner (€ 43.964).

DP41	Schoon door de Poort - Ondernemingsplan MFC Wanssum	Het projectplan MFC Wanssum is gereed en wordt ter beoordeling naar het college gestuurd. Het college komt met een raadsvoorstel over de realisatie van het projectplan. De initiatiefnemers laten in het projectplan een verhoogde investeringsopzet zien t.o.v. het ondernemingsplan uit 2015. Dit heeft te maken met de verhuizing en verbouwing van de kerk naar een MFC. Deze verhuizing is van invloed op de duurzaam- en toegankelijkheidseisen, indexering bouwkosten, invulling van PM-posten (pro memori), verhoging post onvoorzien en architect- en legeskosten. De hogere investeringsopzet leidt er toe dat er een hogere bijdrage van de gemeente wordt gevraagd. Er is nu € 233.333 gereserveerd binnen het raamkrediet Schoon door de poort. De geactualiseerde gevraagde bijdrage van de gemeente bedraagt € 2.341.044. Het betreft dus een verhoging van € 2.107.711 t.o.v. de reeds in de begroting opgenomen bijdrage. In het ondernemingsplan is voorzien dat het gebouw in eigendom overgaat naar de stichting, en zij daarmee zelfstandig het onderhoud en beheer op zich gaat nemen. Hierdoor wordt invulling gegeven aan de wens van de gemeenschap van Wanssum om het breed gedragen Schoon door de Poort-initiatief in de kerk te realiseren.
DP41	Schoon door de Poort - Projectplan MFC De Schól Heide	Het projectplan Projectplan MFC De Schól Heide is op 31 januari 2023 in de gemeenteraad behandeld. Het Raamkrediet Versterking Gemeenschapsaccommodaties was voor Heide niet voldoende gevuld om het ingediende projectplan te financieren en liet een verhoogde investeringsopzet zien. Er is € 53.333 gereserveerd binnen dit Raamkrediet. De geactualiseerde gevraagde bijdrage van de gemeente bedraagt € 2.381.853. Het betreft dus een verhoging van € 2.328.520 t.o.v. de reeds in de begroting opgenomen bijdrage. De gemeenteraad heeft besloten om akkoord te gaan met deze bedragen. Daarnaast is in het projectplan opgenomen dat de Stichting Gemeenschapshuis De Gelderkoel het onderhoud en beheer op zich gaat nemen. Hierdoor vervallen de gereserveerde onderhoudsbudgetten bij de gemeente. Deze vrijvallende middelen worden gebruikt ter gedeeltelijke dekking van de investering.
DP42	Transformatiebudget	<p>Als gemeente staan we voor een aantal transformatie-opgaven ten gevolge van maatschappelijke ontwikkelingen, nieuwe wetgeving of eigen beleidskeuzes. Het is van belang dat de gemeente Venray (digitaal) gelijke tred houdt met datgene wat er in de samenleving gebeurt. Dit om als gemeente vooral een gemeente te zijn die nog dichter bij de inwoners staat, een nog hogere kwaliteit van dienstverlening biedt en betrouwbaar en transparant uitvoering geeft aan haar taken.</p> <p>Het betreft dan o.a. opgaven op het gebied van digitale transformatie en (mede daaropvolgend) een andere manier van werken. Transformatie gaat verder dan alleen digitalisering en richt zich integraal op het veranderen van de manier waarop een organisatie werkt door middel van o.a. de inzet van digitale technologieën maar ook wijze van werken en houding en gedrag.</p> <p>De (digitale) transformatie is belangrijk omdat het de efficiëntie, toegankelijkheid, transparantie en responsiviteit kan verbeteren, terwijl het tegelijkertijd innovatie bevordert. Dit leidt tot betere dienstverlening voor de inwoners.</p> <p>Om slagvaardig te kunnen zijn in deze snel veranderende omgeving adviseren we om een integraal en structureel "transformatiebudget" beschikbaar te stellen van € 750.000 per jaar. Dit budget is bedoeld om bij plannen of ontwikkelingen die nog onvoldoende rijp zijn voor een MUIP-aanvraag toch te kunnen starten dan wel actie te ondernemen als dat nodig is. Dit is gericht op zowel een digitaliseringslag als een andere manier van werken.</p> <p>Via de bestuursrapportage wordt de inzet van het betreffende budget verantwoord. Deze aanpak geeft ruimte om in uitzonderlijke situaties direct te kunnen handelen. Het mandaat om een beroep te doen op dit budget ligt bij de directeur/ gemeentesecretaris.</p>

Totaaloverzicht per programma

Programma	Omschrijving	Investing				Exploitatielasten			
Bedragen x € 1		2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027
CP01	Leven					1.866.434	21.074	20.712	20.351
CP02	Wonen					158.956	168.440	173.608	178.288
CP03	Werken					50.000	11.550	20.046	30.572
CP04	Besturen					7.248.839	2.222.418	2.253.074	2.281.252
TCP01	Leven (projecten)	275.784							
TCP02	Wonen (projecten)	240.000							
TCP03	Werken (projecten)	508.110			200.000				
Totalen		1.023.894			200.000	9.324.229	2.423.482	2.467.440	2.510.463
CP05	Mutaties reserves					-6.525.797			
Totalen		1.023.894			200.000	2.798.432	2.423.482	2.467.440	2.510.463

Bijlage 3. Taakvelden per programma

De baten en lasten van de gemeente Venray zijn opgenomen in kostenplaatsen die verdeeld zijn naar programma's en onderliggende deelprogramma's. De BBV schrijft voor dat deze baten en lasten ook verdeeld moeten worden naar taakvelden. Taakvelden zijn eenheden waarin de kerntaken van de gemeente zijn onderverdeeld. De taakvelden zijn voorgeschreven bij de ministeriële regeling en zijn voor elke gemeente gelijk. De kostenplaatsen zijn op basis van de kerntaken waar deze bij horen ook gekoppeld aan de voorgeschreven taakvelden en zijn in onderstaande tabel per programma opgenomen.

Bedragen x € 1.000,-	Lasten				Baten				Saldo			
	2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027
Programma 1 Leven	91.204	90.683	91.978	93.850	33.005	32.771	32.387	32.049	-58.199	-57.912	-59.591	-61.800
	432	453	475	499	0	0	0	0	-432	-453	-475	-499
T07 ALG EN OVERIGE UITKERINGEN GEMEENTEFONDS	137	144	0	0	9.845	9.551	9.117	8.871	9.708	9.408	9.117	8.871
T08 OVERIGE BATEN EN LASTEN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
T41 OPENBAAR BASISONDERWIJS	2.140	2.176	2.389	2.381	39	39	57	57	-2.101	-2.136	-2.333	-2.324
T42 ONDERWIJSHUISVESTING	220	227	231	235	0	0	0	0	-220	-227	-231	-235
T43 ONDERWIJSBELEID EN LEERLINGZAKEN	3.261	3.261	3.330	3.398	1.731	1.684	1.717	1.750	-1.530	-1.577	-1.613	-1.648
T51 SPORTBELEID EN ACTIVERING	2.621	850	860	860	280	280	263	236	-2.341	-570	-597	-624

T52 SPORTACCOMMODATIES	2.746	2.749	2.782	2.822	192	195	198	201	-2.554	-2.554	-2.584	-2.620
T53 CULTUURPRESENTATIE,PRODUCTIE,PARTICIPATI	2.711	2.609	2.694	2.785	398	249	252	254	-2.313	-2.360	-2.442	-2.530
T54 MUSEA	316	340	336	343	37	38	39	39	-279	-302	-298	-304
T55 CULTUREEL ERFGOED	128	54	55	56	0	0	0	0	-128	-54	-55	-56
T56 MEDIA	734	769	807	846	68	69	70	71	-666	-700	-736	-774
T61 SAMENKRACHT EN BURGERPARTICIPATIE	5.910	6.056	6.161	6.089	866	876	823	699	-5.044	-5.179	-5.339	-5.390
T62 WIJKTEAMS	268	280	293	306	0	0	0	0	-268	-280	-293	-306
T63 INKOMENSREGELINGEN	20.838	21.329	21.811	22.295	15.545	15.770	16.009	16.258	-5.293	-5.560	-5.802	-6.037
T64 BEGELEIDE PARTICIPATIE	10.698	10.378	9.938	9.668	0	0	0	0	-10.698	-10.378	-9.938	-9.668
T65 ARBEIDSPARTICIPATIE	1.230	1.265	1.328	1.370	0	0	0	0	-1.230	-1.265	-1.328	-1.370
T66 MAATWERKVOORZIENINGEN (WMO)	2.795	2.913	3.014	3.111	3	3	3	3	-2.792	-2.910	-3.012	-3.108
T671 MAATWERKDIENTSTVERLENING 18+	2.474	2.586	2.691	2.776	438	447	744	757	-2.036	-2.139	-1.946	-2.019
T671A HULP BIJ HET HUISHOUDEN (WMO)	5.450	5.719	5.850	6.147	0	0	0	0	-5.450	-5.719	-5.850	-6.147
T671B BEGELEIDING (WMO)	61	64	68	71	0	0	0	0	-61	-64	-68	-71
T671C DAGEBESTEDING (WMO)	1	2	2	2	0	0	0	0	-1	-2	-2	-2
T671D OVERIGE MAATWERKARRANGEMENTEN (WMO)	3.028	3.199	3.236	3.444	0	0	0	0	-3.028	-3.199	-3.236	-3.444
T672 MAATWERKDIENTSTVERLENING 18-	2.612	2.739	2.350	2.448	487	491	74	74	-2.125	-2.248	-2.276	-2.374
T672A JEUGDHULP BEGELEIDING	1.814	1.862	1.956	2.055	0	0	0	0	-1.814	-1.862	-1.956	-2.055
T672B JEUGDHULP BEHANDELING	1.730	1.818	1.911	2.009	0	0	0	0	-1.730	-1.818	-1.911	-2.009
T672C JEUGDHULP DAGBESTEDING	1.042	1.098	1.157	1.219	0	0	0	0	-1.042	-1.098	-1.157	-1.219
T672D JEUGDHULP ZONDER VERBLIJF OVERIG	670	-284	-236	-184	0	0	0	0	-670	284	236	184
T673A PLEEGZORG	424	445	467	490	0	0	0	0	-424	-445	-467	-490
T673B GEZINSGERICHT	504	529	555	582	0	0	0	0	-504	-529	-555	-582
T673C JEUGDHULP MET VERBLIJF OVERIG	1.344	1.410	1.480	1.553	0	0	0	0	-1.344	-1.410	-1.480	-1.553
T674A JEUGD BEHANDELING GGZ ZONDER VERBLIJF	4.597	4.831	5.077	5.335	0	0	0	0	-4.597	-4.831	-5.077	-5.335
T674B JEUGDHULP CRISIS/LTA/GGZ-VERBLIJF	369	388	407	427	0	0	0	0	-369	-388	-407	-427
T674C GESLOTEN PLAATSING	294	308	323	339	0	0	0	0	-294	-308	-323	-339

T681 GEESCALEERDE ZORG 18+	367	381	394	405	4	4	4	4	-363	-377	-390	-401
T681A BESCHERMD WONEN (WMO)	2.005	2.409	2.412	2.422	2.771	2.773	2.775	2.775	766	364	363	353
T682 GEESCALEERDE ZORG 18-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
T682A JEUGDBESCHERMING	1.234	1.295	1.359	1.426	0	0	0	0	-1.234	-1.295	-1.359	-1.426
T682B JEUGDRECLASSERING	96	101	106	111	0	0	0	0	-96	-101	-106	-111
T71 VOLKSGEZONDHEID	3.903	3.931	3.911	3.710	302	302	243	0	-3.600	-3.628	-3.668	-3.710
Programma 2 Wonen	23.380	23.861	23.882	24.392	9.324	8.847	8.995	9.201	-14.055	-15.014	-14.887	-15.191
T08 OVERIGE BATEN EN LASTEN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
T11 CRISISBEHEERSING EN BRANDWEER	3.506	3.516	3.540	3.540	18	18	18	18	-3.488	-3.498	-3.523	-3.522
T12 OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID	1.064	1.058	1.099	1.136	16	16	16	16	-1.048	-1.043	-1.083	-1.120
T21 VERKEER EN VERVOER	897	908	928	948	0	0	0	0	-897	-908	-928	-948
T32 FYSIEKE BEDRIJFSINFRASTRUCTUUR	278	273	135	141	0	0	0	0	-278	-273	-135	-141
T33 BEDRIJVENLOKET EN BEDRIJFSREGELINGEN	72	74	76	79	111	112	113	114	40	39	37	35
T57 OPENBAAR GROEN EN (OPENLUCHT) RECREATIE	4.792	4.776	4.870	4.996	670	448	424	427	-4.122	-4.328	-4.446	-4.569
T61 SAMENKRACHT EN BURGERPARTICIPATIE	28	28	29	29	0	0	0	0	-28	-28	-29	-29
T73 AFVAL	4.781	4.853	4.966	5.115	6.158	6.252	6.418	6.619	1.377	1.399	1.451	1.504
T74 MILIEUBEHEER	3.809	3.958	3.748	3.792	447	163	166	166	-3.362	-3.795	-3.582	-3.626
T81 RUIMTELIJKE ORDENING	2.503	2.717	2.803	2.900	192	200	209	217	-2.312	-2.517	-2.594	-2.683
T83 WONEN EN BOUWEN	1.651	1.701	1.687	1.717	1.713	1.637	1.632	1.623	62	-64	-56	-93
Programma 3 Werken	15.523	17.530	18.525	19.464	6.137	6.297	6.401	6.499	-9.386	-11.234	-12.123	-12.965
T063 PARKEERBELASTING	0	0	0	0	403	403	403	403	403	403	403	403
T21 VERKEER EN VERVOER	7.978	9.680	10.551	11.358	297	300	304	308	-7.681	-9.379	-10.247	-11.051
T22 PARKEREN	1.071	1.090	1.109	1.127	106	107	109	111	-965	-983	-1.000	-1.016
T23 RECREATIEVE HAVENS	10	3	3	6	24	25	25	26	15	21	22	19
T24 ECONOMISCHE HAVENS EN WATERWEGEN	340	363	355	346	200	222	235	240	-139	-142	-120	-107
T25 OPENBAAR VERVOER	114	117	116	114	0	0	0	0	-114	-117	-116	-114
T31 ECONOMISCHE ONTWIKKELING	687	593	609	628	0	0	0	0	-687	-593	-609	-628

T32 FYSIEKE BEDRIJFSINFRASTRUCTUUR	715	752	767	785	0	0	0	0	-715	-752	-767	-785
T33 BEDRIJVENLOKET EN BEDRIJFSREGELINGEN	374	389	401	412	163	163	163	164	-211	-226	-238	-248
T34 ECONOMISCHE PROMOTIE	448	402	419	430	0	0	0	0	-448	-402	-419	-430
T72 RIOLERING	3.897	3.993	4.041	4.098	4.943	5.076	5.162	5.248	1.046	1.083	1.120	1.151
T82 GRONDEXPLOITATIE (NIET-BEDRIJVEN TERREIN	-108	148	152	157	0	0	0	0	108	-148	-152	-157
Programma 4 Besturen	36.313	31.264	32.090	32.947	110.187	116.382	112.326	115.164	73.874	85.118	80.237	82.217
T01 BESTUUR	3.660	3.679	3.810	3.907	0	0	0	0	-3.660	-3.679	-3.810	-3.907
T011 RESULTAAT VD REKENING V BATEN EN LASTEN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
T02 BURGERZAKEN	2.183	2.247	2.535	2.737	838	947	1.119	1.198	-1.345	-1.300	-1.416	-1.540
T04 OVERHEAD	23.058	23.233	24.015	24.731	41	42	43	43	-23.016	-23.190	-23.972	-24.688
T05 TREASURY	35	-25	-363	-590	611	636	615	599	576	661	978	1.188
T061 OZB WONINGEN	187	201	208	318	7.292	7.448	7.612	7.777	7.105	7.248	7.404	7.460
T062 OZB NIET-WONINGEN	414	432	440	349	9.724	9.941	10.162	10.388	9.310	9.509	9.723	10.039
T064 BELASTINGEN OVERIG	120	120	120	120	126	126	126	126	6	6	6	6
T07 ALG EN OVERIGE UITKERINGEN GEMEENTEFONDS	66	67	66	219	90.806	96.492	91.901	94.258	90.740	96.425	91.835	94.039
T08 OVERIGE BATEN EN LASTEN	976	388	308	227	0	0	0	0	-976	-388	-308	-227
T09 VENNOOTSCHAPSBELASTING (VPB)	10	10	10	10	0	0	0	0	-10	-10	-10	-10
T34 ECONOMISCHE PROMOTIE	23	23	23	24	707	707	707	734	685	684	684	710
T61 SAMENKRACHT EN BURGERPARTICIPATIE	5.290	595	620	644	0	0	0	0	-5.290	-595	-620	-644
T75 BEGRAAFPLAATSEN EN CREMATORIA	190	194	197	200	41	41	41	41	-149	-152	-156	-159
T83 WONEN EN BOUWEN	102	101	101	52	0	0	0	0	-102	-101	-101	-52
Totaal	166.420	163.338	166.475	170.652	158.654	164.296	160.110	162.913	-7.767	958	-6.365	-7.739

Bedragen x € 1.000,-	Lasten				Baten				Saldo			
	2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027
Mutaties reserves												
T010 MUTATIES RESERVES	994	425	421	418	9.103	1.551	1.541	1.352	8.109	1.126	1.120	934

Totaal	994	425	421	418	9.103	1.551	1.541	1.352	8.109	1.126	1.120	934
---------------	------------	------------	------------	------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	------------

Bedragen x € 1.000,-	Lasten				Baten				Saldo			
	2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027
Totaal												
P01 Leven	91.204	90.683	91.978	93.850	33.005	32.771	32.387	32.049	-58.199	-57.912	-59.591	-61.800
P02 Wonen	23.380	23.861	23.882	24.392	9.324	8.847	8.995	9.201	-14.055	-15.014	-14.887	-15.191
P03 Werken	15.523	17.530	18.525	19.464	6.137	6.297	6.401	6.499	-9.386	-11.234	-12.123	-12.965
P04 Besturen	36.313	31.264	32.090	32.947	110.187	116.382	112.326	115.164	73.874	85.118	80.237	82.217
Mutaties reserves	994	425	421	418	9.103	1.551	1.541	1.352	8.109	1.126	1.120	934
Totaal	167.414	163.763	166.896	171.070	167.756	165.847	161.651	164.265	342	2.084	-5.245	-6.805

Bijlage 4. Overzicht EMU-saldo

Het EMU-saldo is een in Europees verband gehanteerd en gedefinieerd macro-economisch begrip. De EU-lidstaten mogen op grond van de Europese regelgeving een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Aan dit maximale tekort van 3% hebben, naast de Rijksoverheid, ook de decentrale overheden een aandeel. De gemeenten hanteren een baten- en lastenstelsel maar de EMU-systematiek werkt op een andere manier. Daar is het moment van een daadwerkelijke transactie bepalend.

Het EMU-saldo geldt binnen de Europese Unie als een indicator om de gezondheid van de overheidsfinanciën te kunnen bepalen. Dit saldo geeft aan of de gemeente meer of minder heeft uitgegeven dan er binnenkomt. Omdat het hierbij gaat om de daadwerkelijke geldstromen tellen bijvoorbeeld de afschrijvingslasten niet mee, maar de gerealiseerde investeringen wel en ook de aan- en verkopen van gronden. Bij een sluitende exploitatie kan er daardoor toch sprake zijn van een negatief EMU-saldo. Het EMU-saldo wordt met name beïnvloed door de investeringsuitgaven die voor betreffende jaren zijn gepland.

Elke gemeente heeft een individuele EMU-referentiewaarde, die afgeleid is van het plafond voor het EMU-tekort van de gezamenlijke gemeenten. Venray heeft voor het jaar 2023 een referentiewaarde van negatief € 5,347 miljoen. De referentiewaarde voor het jaar 2024 is op dit moment nog niet bekend. Deze wordt bekend gemaakt in de septembercirculaire 2023.

Pas als het Centraal Bureau voor Statistiek (CBS) constateert dat het plafond voor het EMU-tekort van de gezamenlijke gemeenten wordt overschreden, kan aan gemeenten worden "gevraagd" de begroting (en dan vooral het investeringsvolume) in dat jaar bij te stellen. Of dit verzoek er in een dergelijk geval komt, hangt af van de bestuurlijke wegging op dat moment. Een eventuele EMU-instructie van het Rijk kan dus effect hebben op de investeringsplanning en de financieringsplanning.

		x € 1000,-		
		2023	2024	2025
		Begroting 2023 na wijziging	Begroting	Begroting
1.	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-6.299	-7.767	-407
2.	Mutatie (im)materiële vaste activa	16.741	26.198	9.930
3.	Mutatie voorzieningen	-634	659	746
4.	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	865	650	0
5.	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0
Berekend EMU-saldo		-24.539	-33.957	-9.591

Bijlage 5. Subsidieplafond

In deze bijlage is een overzicht opgenomen van de subsidieplafonds 2024.

Subsidieplafonds 2024	Bedrag
gebiedsgericht werken	2.162
stimulering zelfsturing dorpen en wijken	5.072.897
bestuurlijke samenwerking	43.964
slachtofferhulp	16.400
dienstverlening kleinbedrijf	1.360
economische ontwikkeling	11.136
Venray bloeit	77.954
uitvoering GOA	1.178.328
subsidieering openbaar bibliotheekwerk	716.396
kunsthinnige vormgeving	480.128
mondiale vraagstukken	8.395
accommodatiefonds	1.752.900
jeugdsport	113.185
breedtesport	5.666
iedereen kan sporten	50.000
accommodatie cultureel centrum	934.266
culturele organisaties	200.336
kunstuitingen	84.563
overige kunst en cultuur	71.195
regiogelden cultuur	7.972
museum	115.640
monumenten	25.616
natuurbescherming	5.327
evenementensubsidies	39.332
toerisme en recreatie	155.657
routebureau	17.772
bijzondere bijstand	357.815
algemeen maatschappelijk werk	20.572
vrijwilligers organisatie	145.177
overig maatschappelijk werk	25.132
expl accommodatie leer en werkplaats	24.777
specifieke doelgroepen	51.156
jeugd- en jongerenwerk	212.311
ouderenwerk	38.576
dorps- en wijkraden	149.517
welzijn-/maatschappelijk werk	1.444.293
WMO	174.022
participatie raad	0
innovatiebudget WMO	74.116
AWBZ MEE	232.659
gezinscoaches	879.620
Peuterspeelzaal	74.592
overige gezondheidszorg	27.973
hemelwater afkoppelen	60.900
energietransitie	10.317
klimaatadaptie	10.317
circulaire economie	10.317
Totaal	15.212.706

Bijlage 6. Opbouwtabel gemeentefonds

Onderdeel A - Inkomstenmaatstaven				
Maatstaf	2024	2025	2026	2027
1g-2 WOZ niet-woningen eigenaren	-3.169	-3.178	-3.187	-3.196
1h-2 WOZ niet-woningen gebruikers	-2.410	-2.418	-2.424	-2.431
1a Waarde woningen eigenaren	-4.384	-4.384	-4.384	-4.384
Subtotaal	-9.963	-9.980	-9.996	-10.010

Onderdeel B - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is				
Maatstaf	2024	2025	2026	2027
8a-3 Bijstandsontvangers	4.186	4.149	4.165	4.200
2 Inwoners	16.574	16.572	16.634	16.622
7c-4 Huishoudens met laag inkomen boven drempel	13.958	13.329	12.116	12.217
12b-2 Inwoners met een migratieachtergrond	1.715	1.759	1.805	1.849
3c Eenpersoonshuishoudens	1.111	1.155	1.118	1.141
8b Loonkostensubsidie	583	634	634	638
4a Inwoners: jongeren jonger dan 18 jaar (vanaf uitkeringsjaar 2019)	4.213	4.015	3.736	3.732
8f-2 Doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	421	453	483	516
5d-2 Inwoners 75+ met drempel	2.392	2.520	2.486	2.560
7m-2 Laag opleidingsniveau met drempel	1.613	1.645	1.569	1.570
14a-2 Lokale centrumfunctie (max 20km)	508	511	514	517
14b-2 Regionale centrumfunctie (max 60km)	6.546	6.477	6.177	6.208
14c-2 Landelijke centrumfunctie	1.671	1.683	1.694	1.702
15e Leerlingen VO	445	439	439	439
15d Leerlingen (V)SO	303	308	308	308
15h-3 Onderwijsachterstand	301	300	299	299
38 Bedrijfsvestigingen	720	761	797	838
29 Historische woningen in bewoonde oorden 1930	26	26	26	26
36 Kernen	1.603	1.609	1.594	1.594
36a Kernen met 500 of meer adressen	301	301	301	301
34 Oeverlengte * bodemfactor gemeente	49	49	49	49
35a Oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	56	56	56	57
32b-2 Omgevingsadressendichtheid (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	1.825	1.881	1.963	1.976
23 Oppervlakte bebouwing buitengebied * bodemfactor buitengebied	919	922	922	925
22 Oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor woonkernen	3.105	3.137	3.169	3.202
23a Oppervlakte bebouwing buitengebied	2.473	2.481	2.470	2.478
22a Oppervlakte bebouwing woonkern	1.968	1.989	2.006	2.026
19 Oppervlakte binnenwater	28	28	28	28
16 Oppervlakte land	635	635	635	635
18 Oppervlakte land * bodemfactor gemeente	419	419	419	419
24b-2 Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	240	242	243	245
25b-2 Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016) * bodemfactor woonkernen	1.078	1.085	1.092	1.099
39 Vast bedrag	980	980	980	980
Subtotaal	72.967	72.549	70.929	71.393

Onderdeel C - Uitkeringsfactor (uf)				
Jaren	2024	2025	2026	2027

Uitkeringsfactor	1,395	1,471	1,433	1,46
Subtotaal (B x C (=uf))	101.789	106.720	101.641	104.233

Onderdeel D - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is

Maatstaf	2024	2025	2026	2027
56g Suppletie-uitkering nieuw verdeelstelsel 2023	-1.746	-1.091	-1.091	-1.091
Subtotaal	-1.746	-1.091	-1.091	-1.091

Onderdeel E - Integratie- en decentralisatieuitkeringen waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is

Maatstaf	2024	2025	2026	2027
170 Decentralisatie provinciale taken vergunningverlening, toezicht en handhaving (DU)	380	380	380	380
205 Voorschoolse voorziening peuters (DU)	72	72	72	72
223 Armoedebestrijding kinderen (DU)	178	178	178	178
274 Jeugdhulp kinderen in een AZC (DU)	1	1	1	1
393 Versterking omgevingsveiligheidsdiensten (DU)	11	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
421 Extra capaciteit BOAs (DU)	36	36	36	36
428 Wet kwaliteitsborging bouw (DU)	34	34	34	n.v.t.
Subtotaal	712	701	701	667

Onderdeel F - 3 D's in het sociaal domein

Maatstaf	2024	2025	2026	2027
260 Participatie (IU)	9.828	9.533	9.117	8.871
Subtotaal	9.828	9.533	9.117	8.871

Onderdeel G - Aanvullingen van de gebruiker

Aanvullingen v/d gebruiker	2024	2025	2026	2027
Gemeenteposten:				
BCF Plafond	230	230	230	230
Subtotaal	230	230	230	230

Totaal	100.850	106.113	100.602	102.901
---------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Bijlage 7. Overzicht programma's, producten enz.**Programma 1 LEVEN**

Deelprogramma	Omschrijving product	Portefeuillehouder	Commissie
Omgeving	Buitensportaccommodaties	D. Janssen	Leven
Omgeving	Cultureel Centrum	W. de Schryver	Leven
Omgeving	Historische Archieven en Collecties	W. de Schryver	Leven
Omgeving	Huisvesting primair onderwijs	D. Janssen	Leven
Omgeving	Kinderopvang	D. Janssen	Leven
Omgeving	Kunst en Cultuur	W. de Schryver	Leven
Omgeving	Kunstzinnige Vorming	W. de Schryver	Leven
Omgeving	Lokaal onderwijsbeleid	D. Janssen	Leven
Omgeving	Maatschappelijke Dienstverlening	M. Leenders	Leven
Omgeving	Mondiale Bewustwording	W. de Schryver	Leven
Omgeving	Musea/monumenten/archeologie	W. de Schryver	Leven
Omgeving	Openbaar basisonderwijs	D. Janssen	Leven
Omgeving	Openbaar Bibliotheekwerk	W. de Schryver	Leven
Omgeving	Openbare gezondheidszorg	M. Leenders	Leven
Omgeving	Sociaal-cultureel werk	M. Leenders	Leven
Omgeving	Sport	M. Leenders	Leven
Omgeving	Volwasseneneducatie	D. Janssen	Leven
Omgeving	Voortgezet onderwijs huisvesting	D. Janssen	Leven
Omgeving	Zwemmen	M. Leenders	Leven
Vangnet	Gemeentelijk Minimabeleid	M. Leenders	Leven
Vangnet	Inkomensvoorziening	M. Leenders	Leven
Vangnet	Jeugdzorg	M. Leenders	Leven
Vangnet	Maatschappelijke Zorg en Begeleiding	M. Leenders	Leven
Vangnet	Uitstroombestemming	M. Leenders	Leven
Vangnet	Vreemdelingen	M. Leenders	Leven
Vangnet	Wet Maatschappelijke Ondersteuning	M. Leenders	Leven

Programma 2 WONEN

Deelprogramma	Omschrijving product	Portefeuillehouder	Commissie
Woningbouw	Bouwen	E. van Daal	Wonen
Woningbouw	Leges bouwprocedures	E. van Daal	Wonen
Woningbouw	Ruimtelijke Ontwikkeling	D. Janssen	Wonen
Woningbouw	Stads- en Dorpsvernieuwing	E. van Daal	Wonen
Woningbouw	Volkshuisvesting	E. van Daal	Wonen
Woonomgeving	Baten reinigingsrechten en afvalstoffenheffing	W. de Schryver	Wonen
Woonomgeving	Buitensportaccommodaties	D. Janssen	Wonen
Woonomgeving	Gemeentelijke onroerende zaken	D. Janssen	Wonen
Woonomgeving	Gemeentelijke onroerende zaken	D. Janssen	Wonen
Woonomgeving	Huisvesting primair onderwijs	D. Janssen	Wonen
Woonomgeving	Inzameling huisvuil	E. van Daal	Wonen
Woonomgeving	Kinderopvang	D. Janssen	Wonen
Woonomgeving	Milieu	D. Janssen	Wonen
Woonomgeving	Openbaar basisonderwijs	D. Janssen	Wonen
Woonomgeving	Openbaar groen	E. van Daal	Wonen
Woonomgeving	Overige recreatieve voorzieningen	E. van Daal	Wonen
Woonomgeving	Straatmeubilair	E. van Daal	Wonen

Woonomgeving	Volwasseneneducatie	D. Janssen	Wonen
Woonomgeving	Voortgezet onderwijs huisvesting	D. Janssen	Wonen
Woonomgeving	Wijkbeheer	E. van Daal	Wonen
Veiligheid en Handhaving	Bijzondere wetten	E. van Daal	Wonen
Veiligheid en Handhaving	Handhaving (samenwerkings-verband)	M. Uitdehaag	Wonen
Veiligheid en Handhaving	Kermissen en andere evenementen	M. Uitdehaag	Wonen
Veiligheid en Handhaving	Markten	M. Uitdehaag	Wonen
Veiligheid en Handhaving	Openbare Orde en Veiligheid	M. Uitdehaag	Wonen
Veiligheid en Handhaving	Preparatie	E. van Daal	Wonen
Veiligheid en Handhaving	Pro-actie en preventie	E. van Daal	Wonen
Veiligheid en Handhaving	Repressie en Nazorg	E. van Daal	Wonen
Natuur, Landschap en plattelandontwikkeling	Natuurbeheer	D. Janssen	Wonen
Duurzaamheid	Duurzaamheid	E. van Daal	Wonen

Programma 3 WERKEN

Deelprogramma	Omschrijving product	Portefeuillehouder	Commissie
Economische ontwikkeling	Bouwgrondexploitaties	D. Janssen	Werken en Besturen
Economische ontwikkeling	Centrumontwikkeling	W. de Schryver	Werken en Besturen
Economische ontwikkeling	Economische ontwikkeling	W. de Schryver	Werken en Besturen
Economische ontwikkeling	Toerisme en recreatie	W. de Schryver	Werken en Besturen
Mobiliteit en infrastructuur	Baten Parkeerbelasting	E. van Daal	Werken en Besturen
Mobiliteit en infrastructuur	Bermen, bermsloten en onverharde wegen	E. van Daal	Werken en Besturen
Mobiliteit en infrastructuur	Binnenhavens en waterwegen	E. van Daal	Werken en Besturen
Mobiliteit en infrastructuur	Huishoudelijk- en bedrijfsafvalwater	E. van Daal	Werken en Besturen
Mobiliteit en infrastructuur	Inkomsten riolering	E. van Daal	Werken en Besturen
Mobiliteit en infrastructuur	Kunstwerken	D. Janssen	Werken en Besturen
Mobiliteit en infrastructuur	Openbaar vervoer	E. van Daal	Werken en Besturen
Mobiliteit en infrastructuur	Openbare verlichting	E. van Daal	Werken en Besturen
Mobiliteit en infrastructuur	Parkeren	E. van Daal	Werken en Besturen
Mobiliteit en infrastructuur	Schoonhouden wegen	E. van Daal	Werken en Besturen

Mobiliteit en infrastructuur	Verkeer	E. van Daal	Werken en Besturen
Mobiliteit en infrastructuur	Wegen, straten en pleinen	E. van Daal	Werken en Besturen

Programma 4 BESTUREN

Deelprogramma	Omschrijving product	Portefeuillehouder	Commissie
Bestuur	Bestuurlijke samenwerking	M. Uitdehaag	Werken en Besturen
Bestuur	Bestuursondersteuning raad- en rekenkamer	M. Uitdehaag	Werken en Besturen
Bestuur	Bestuursorganen	M. Uitdehaag	Werken en Besturen
Bestuur	Omgevingswet	D. Janssen	Werken en Besturen
Bestuur	Representatie en Kabinet	M. Uitdehaag	Werken en Besturen
Bestuur	Zelfsturing	W. de Schryver	Werken en Besturen
Dienstverlening en Bedrijfsvoering	Basisregistratie personen	M. Uitdehaag	Werken en Besturen
Dienstverlening en Bedrijfsvoering	Bestuursondersteuning	M. Uitdehaag	Werken en Besturen
Dienstverlening en Bedrijfsvoering	Bijzondere wetten Publiekszaken	M. Uitdehaag	Werken en Besturen
Dienstverlening en Bedrijfsvoering	Communicatie	M. Uitdehaag	Werken en Besturen
Dienstverlening en Bedrijfsvoering	Lijkbezorging	M. Uitdehaag	Werken en Besturen
Dienstverlening en Bedrijfsvoering	Opbrengst leges	W. de Schryver	Werken en Besturen
Dienstverlening en Bedrijfsvoering	Overhead	W. de Schryver	Werken en Besturen
Dienstverlening en Bedrijfsvoering	Rechtsbescherming	M. Uitdehaag	Werken en Besturen
Dienstverlening en Bedrijfsvoering	Treasury	W. de Schryver	Werken en Besturen
Dienstverlening en Bedrijfsvoering	Verkiezingen	M. Uitdehaag	Werken en Besturen
Financiën	Algemene baten en lasten	W. de Schryver	Werken en Besturen
Financiën	Baten baatbelasting	W. de Schryver	Werken en Besturen
Financiën	Baten ozb eigenaren	W. de Schryver	Werken en Besturen
Financiën	Baten ozb gebruikers	W. de Schryver	Werken en Besturen
Financiën	Baten reclamebelasting	W. de Schryver	Werken en Besturen
Financiën	Baten toeristenbelasting	W. de Schryver	Werken en Besturen
Financiën	Beleggingen	W. de Schryver	Werken en Besturen
Financiën	Bespaarde rente/rentevoordeel	W. de Schryver	Werken en Besturen

Financiën	Boventallig/ voormalig personeel	W. de Schryver	Werken en Besturen
Financiën	Gemeentefondsuitkeringen	W. de Schryver	Werken en Besturen
Financiën	Lasten heffing/ invordering gem. belast.	W. de Schryver	Werken en Besturen
Financiën	Saldo kostenplaatsen	W. de Schryver	Werken en Besturen
Financiën	Saldo rekening B&L na bestemming	W. de Schryver	Werken en Besturen
Financiën	Uitvoering Wet WOZ	W. de Schryver	Werken en Besturen
Financiën	Uitvoering wet WOZ	W. de Schryver	Werken en Besturen

Bijlage 8. Lijst met afkortingen

Afkorting	Uitgeschreven
AB	Algemeen Bestuur
ACM	Autoriteit Consumenten & Markt
AH	Albert Heijn
ALV	Algemene Ledenvergadering
APPA	Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers
ASL	Afvalsamenwerking Limburg
AW	Autoriteit Woningcorporaties
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
AVvA	Algemene Vergadering van Aandeelhouders
AZC	Asielzoekerscentrum
B&W	Burgemeester & Wethouders
Bbz	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BCF	BTW compensatiefonds
BDU	Brede Doel Uitkering
Berap	Bestuursrapportage
BIA	Business Impact Analyse
BIG	Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten
BING	Bright Innovations Network Greenpoint
BIO	Baseline Informatiebeveiliging Overheid
BIZ	Bedrijven Investerings Zone
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BNRS	Besluit Nadere Regels Subsidieverstrekking
BOA	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
BOK	Bestuursovereenkomst
BSGW	Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen
BSO	Buitenschoolse Opvang
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BUIG	Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten
BZ	Burgerzaken
BV	Besloten Vennootschap
BV	Bedrijfsvoering
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

B2B	Business to business
CBL	Cross Border Lease
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CDOKE	Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid
CE	Circulaire Economie
Ceo	Cliëntervaringsonderzoek
CFV	Centraal Fonds Volkshuisvesting
CISO	Chief Information Security Officer
CMS	Content Management Systeem
CMT	Centraal management team
COA	Centraal Ograan opvang Asielzoekers
CPB	Centraal Plan Bureau
CV	Commanditaire Vennootschap
DBC	Diagnose Behandel Combinatie
DCGV	Development Company Greenport Venlo
DJI	Dienst Justitiële Inrichtingen
DPIA	Data Protection Impact Assessments
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
EDB	Economic Development Board
ELC Limburg	European Logistic Centre Limburg
EMU	Europese Monetaire Unie
ENSIA	Eenduidige Normatiek Single Information Audit
EPZ	Electriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland
ESAM	Eigen, Sociale omgeving, Algemene voorziening, Maatwerk voorziening
EVO	Eigen Vervoerders Organisatie
EWRC	European Week of Regions and Cities
EZK	Economische Zaken en Klimaat
FG	Functionaris voor de Gegevensbescherming
Fido	Financiering Decentrale Overheden
FMI	Functiemengingsindex
FP&C	Financien Planning & Control
FRIT	Flexibel Regionaal Interventie Team
FTE	Full Time Employee
GALA	Gezond en Actief Leven Akkoord
GBI	Gegevens Beheer Informatiesysteem
GEMMA	Gemeentelijke Model Architectuur
GFT	Groente Fruit en Tuin
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke GezondheidsZorg
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie
GKA	Gelijke Kansen Alliantie
GOA	Gemeentelijk Onderwijs Achterstandenbeleid
GOW	Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum
GREX	Grondexploitatie
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GRP	Gemeentelijk RioleringsPlan
GS	Gedeputeerde Staten
G2G	Government to Government

HadM	Horst aan de Maas
HAS	Hogeschool voor studies op het gebied van Agro, Food en Leefomgeving
HBH	Hulp Bij Huishouding
HBO	Hoger Beroeps Onderwijs
HRM	Human Resource Management
IBP	Informatiebeleidsplan
IHP	Integraal Huisvestingsplan
ICM	Intensief Casemanagement
ICT	Informatie- en Communicatie Technologie
IKL	Instandhouding Kleine Landschapselementen Limburg
INTERREG	Programma voor transnationale samenwerking op het gebied van de ruimtelijke ordening
IOAW	Inkomensvoorziening Oudere en Arbeidsongeschikte Werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening Oudere en Arbeidsongeschikte Zelfstandigen
ISMS	Information Security Management Systeem
ISV	Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
IV	Informatievoorziening
IVP	Integraal Verbeterplan
IZA	Integraal Zorgakkoord
I&W	Infrastructuur en Waterstaat
KCC	Klant Contact Centrum
KCJ	Kunstencentrum Jerusalem
KDP	Kostendekkingsplan
KLPD	Korps Landelijke Politiediensten
LEA	Lokaal Educatieve Agenda
LED	Light emitting diode
LIOF	Limburgs Investerings- en Ontwikkelings Fonds
LLF	Limburg Liquiditeiten Fonds
LLTB	Limburge Land en Tuinbouw Bond
LTA	Landelijke Transitie Arrangement
LV	Landelijke Voorziening
LWV	Limburgse Werkgeversvereniging
MER	Milieueffectrapportage
MFA	MultiFunctionele Accommodatie
MFC	MultiFunctioneel Centrum
MGR	Modulaire Gemeenschappelijke Regeling
MGRSDLN	Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Limburg Noord
MJOP	Meerjaren Onderhoudsplan
MKB	Midden en Klein Bedrijf
NNL	Noord Noord Limburg
NML	Noord Midden Limburg
MO	Maatschappelijke Omvang
MOP	Meerjaren Onderhoudsplan
MOZON	Stichting Montessori-onderwijs Zuidoost Nederland
MUIP	Meerjarig Uitgaven en Investerings Plan
MVA	Materiële Vaste Activa
MW	Meerlo Wanssum
NAVOS locatie	NAZorg VOormalige Stortplaatsen
NCNP	No Cure No Pay
NHG	Nationale Hypotheek Garantie

NLW	Noord Limburg West
NOC/NSF	Nederlands Olympisch Comité/Nederlandse Sport Federatie
NOVEX	Nationale Omgevingsvisie Extra
NOVI	Nationale Omgevingsvisie
NPO	Nationaal Programma Onderwijs
NV	Naamloze Vennootschap
OHBA	Onderwijshuisvestingsbudgetten asielzoekers
OO-model	Organisatie Ontwikkelmodel
OOGO	Op Overeenstemming Gericht Overleg
OOT	Openbare Orde Teams
OVA	Overheidsbijdrage in de Arbeidskostenontwikkeling
OZB	Onroerend Zaak Belasting
P&C	Planning en Control
P&IB	Privacy en Informatiebeveiliging
P2P	People to People
PBD	Plastic verpakkingen, Blik en Drinkpakken
PBE	Publiek Belang Electriciteitsproductie
PDV	Perifere Detailhandels Vestigingen
PGB	Persoonsgebonden budget
PHO	Portefeuillehoudersoverleg
PLOOI	Platform Open Overheidsinformatie
PM	Pro Memori
PMD	Plastic Metaal en Drankkartons
PO	Primair Onderwijs
PO	Privacy Officer
POC	Percentage Of Completion
POI	Provinciale OndersteuningsInstellingen
POL	Provinciaal Omgevingsplan Limburg
PPS	Publiek Private Samenwerking
PwC	PricewaterhouseCoopers
RBO	Regionaal Bureau Opdrachtgeven
RES	Regionale EnergieStrategie
RIB	Raadsinformatiebrief
RIEC	Regionale Informatie en Expertise Centra
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
RMC	Regionaal Meld- en Coördinatiecentrum
RMO	Regionaal Mobiliteitsoverleg
RUD	Regionale UitvoeringsDienst
RUD LN	Regionale UitvoeringsDienst Limburg Noord
RWE	Rheinisch-Westfälisches Elektrizitätswerk
RWS	Rijkswaterstaat
SAP	Sociaal Activeringsprogramma
SBO	Speciaal Basisonderwijs
SDW	Stad, Dorpen en Wijken
SISA	Single Information Single Audit
SMI	Sociaal Medische Indicatie
SPM	Strategisch Personeelsmanagement
SO	Speciaal Onderwijs
SOJ	Specialistische Ondersteuner Jeugd

SPV	Strategisch Plan Verkeersveiligheid
SPOV	Stichting Primair Onderwijs Venray
SPUK	Specifieke Uitkering
STRDR	Strijder
SVB	Sociale Verzekeringsbank
SZW	Sociale Zaken en Werkgelegenheid
TLN	Transport en Logistiek Nederland
TONK	Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten
TOP	Toeristische Overstap Punt
TOZO	Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers
TPN	Trade Port Noord Venlo
TRPV	Toeristisch Recreatief Platform Venray
UP	Uitvoeringsprogramma
UWV	Uitvoeringsinstelling WerknemersVoorzieningen
Vavo	Voortgezet algemeen volwassenenonderwijs
VBNE	Vereniging Bos en Natuureigenaren
VGP	Venlo Greenpark
VIMC	Venrayse Instandhoudingsverordening Monumenten
VLN	Veiligheidsregio Limburg-Noord
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet Onderwijs
VOG	Verklaring Omtrent het Gedrag
VRLN	Veiligheidsregio Limburg-Noord
VTE	Vrijtijdseconomie
Vpb	Vennootschapsbelasting
VTH	Vergunningverlening Toezicht en Handhaving
VVV	Vereniging voor Vreemdelingenverkeer
Vz	Voorziening
WABO	Wet Algemene Bepalingen Omgevingsvergunning
Wams	Wet Aanpak Meervoudige problematiek sociaal domeins
Wet HOF	Wet houdbare overheidsfinanciën
WoR	Welzijn op Recept
Wkb	Wet kwaliteitsborging voor het bouwen
WML	WaterleidingsMaatschappij Limburg
WLZ	Wet Langdurige Zorg
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Wmebv	Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer
WNRA	Wet normalisering rechtspositie ambtenaren
WNT	Wet Normering Topinkomens
WO	Wetenschappelijk Onderwijs
WOO	Wet Open Overheid
WOZ	Wet Onroerende Zaakbelasting
WPB	Wet Bescherming Persoonsgegevens
Wsw	Wet Sociale Werkvoorziening
WSW	Waarborgfonds sociale woningbouw
WVG	Wet Voorkeursrecht Gemeenten
WW	Werkloosheidswet

Onderwerp Programmabegroting 2024-2027.

Zaaknummer		Steller	Simone Martens-van Bussel
		Team	Financiën Planning en Control
Raad datum	7 november 2023	Teammanager	Aad Scheepers/ Mieske Seegers
		Portefeuillehouder	Wim de Schryver

Openbaarheid

Ja, per 21 september.

Ter advisering/kennisneming/bespreking

Ter bespreking

Voorstel

1. De programmabegroting 2024 inclusief de meerjarenbegroting 2025-2027 vast te stellen.
2. In te stemmen met het Meerjarig Uitvoerings- en InvesteringsProgramma 2024-2027 (MUIP 2024-2027).
3. In te stemmen met de in programmabegroting 2024-2027 verwerkte (investerings-) budgetten zoals opgenomen in paragraaf H investeringen.
4. De subsidieplafonds 2024, zoals opgenomen in bijlage 5, vast te stellen.

Inleiding

Op grond van de Gemeentewet biedt het college u ieder jaar, tijdig een programmabegroting (met toelichting) en een meerjarenraming (met toelichting) aan voor tenminste drie op het begrotingsjaar volgende jaren. De programmabegroting is de beleidsmatige en financiële vertaling van de lijnen die zijn uitgezet vanaf de kadernota 2024.

Beoogd resultaat

1. Door het vaststellen van de programmabegroting 2024-2027 geeft de raad aan welke beleidseffecten de komende jaren worden nagestreefd en welke activiteiten/speerpunten hiervoor worden uitgevoerd. Daarnaast stelt de raad de financiële kaders vast waarbinnen het college deze activiteiten moet realiseren.
2. Daarnaast wordt het financieel meerjarenperspectief van de gemeente Venray in beeld gebracht.
3. Met het vaststellen van deze Programmabegroting voldoen we aan de eisen die de wetgever en de raad aan de begroting stellen.

Argumenten

1. De programmabegroting 2024 inclusief meerjarenbegroting 2025-2027.

De programmabegroting is het begin van de P&C-cyclus 2024. Wettelijk is vastgelegd dat de raad de programmabegroting moet vaststellen.

In de Gemeentewet is opgenomen dat de raad toeziet op evenwicht in de begroting. Van evenwicht is sprake als de structurele lasten door structurele baten worden gedekt. Gedeputeerde Staten (GS) van Limburg zien toe op de naleving van deze bepaling. Bij de gemeente Venray is sprake van een meerjarig repressief (toezichtarm) toezicht. Op het repressief toezicht kan door de provincie alleen worden teruggekomen indien Venray door in- of externe ontwikkelingen sterk uit het evenwicht zou raken.

Het college van B&W presenteert een programmabegroting die voor het jaar 2024 en 2025 structureel in evenwicht is. In de begroting zijn alle financiële consequenties die voortvloeien uit de beslispunten 1 tot en met 3 verwerkt.

Onderstaand meerjarenperspectief 2024-2027 is op dit moment een realistische weergave:

Begrotingsresultaat (x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Totaal begrotingsresultaat	342	2.084	-5.245	-6.805

De jaren 2024 en 2025 zijn financieel sluitend. Het college van B&W heeft ervoor gekozen om voorsnog het beleid niet aan te passen. Dit is in lijn met het advies van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG).

Bij ongewijzigd beleid komen we vanaf 2026 geld tekort. Hierbij zijn we grotendeels afhankelijk van keuzes die het huidige demissionaire kabinet maakt voor de begroting 2024 en van het beleid van het nieuwe kabinet vanaf 2025 aangaande de financiering van medeoverheden. Wanneer dit nadelig uitpakt of niet leidt tot reparatie van het zogenoemde "ravijn" vanaf 2026, dan zullen ook wij als gemeente Venray bezuinigingen niet kunnen voorkomen.

2. In te stemmen met het Meerjarig Uitvoerings- en InvesteringsProgramma 2024-2027 (MUIP 2024-2027).

Voorgesteld wordt om akkoord te gaan met het Meerjarig Uitvoerings- en InvesteringsProgramma 2024-2027. Het MUIP vanuit de kadernota 2024 is aangevuld met het amendement van het bosareaal.

3. In te stemmen met de in programmabegroting 2024-2027 verwerkte (investerings-) budgetten zoals opgenomen in paragraaf H investeringen.

De raad heeft beslissingsbevoegdheid over de (investerings-) budgetten en de investeringen. Om recht te doen aan de wet en regelgeving vindt daarom expliciete besluitvorming plaats door dit beslispunt.

4. Akkoord met de subsidieplafonds 2024.

Het is juridisch noodzakelijk om het subsidieplafond op te nemen voor alle subsidies. Het is juridisch en financieel noodzakelijk om een financiële weigeringsgrond te hebben.

Kanttekeningen en risico's

De gevolgen van de septembercirculaire 2023 van het gemeentefonds zijn nog niet bekend. Het uitkomen van de septembercirculaire kan het financieel meerjarenperspectief weer beïnvloeden.

Via een Raadsinformatiebrief (RIB) wordt de raad zo snel mogelijk op de hoogte gebracht van de resultaten van de septembercirculaire 2023.

De gevolgen van de meicirculaire zijn verwerkt in de programmabegroting 2024-2027. Dit is tevens een eis van de Provincie Limburg.

In de paragraaf Weerstandstandsvermogen en risicobeheersing is een zo compleet mogelijk beeld geschetst van de mogelijke risico's.

Communicatie

Via de griffie wordt de programmabegroting 2024-2027 aangeboden aan de raad.

Het persgesprek staat gepland voor 20 september.

Financiële gevolgen

De gemeente Venray heeft ervoor gekozen om voorsnog het beleid niet aan te passen. Dit is in lijn met het advies van de VNG. Uiteraard zijn we hierbij grotendeels afhankelijk van keuzes die het huidige demissionaire kabinet maakt voor de begroting 2024 en van het beleid van het nieuwe kabinet vanaf 2025 aangaande de financiering van medeoverheden. Wanneer dit nadelig uitpakt of niet leidt tot reparatie van het zogenoemde "ravijn" vanaf 2026, dan zullen ook wij als gemeente Venray bezuinigingen niet kunnen voorkomen.

Vervolgtraject besluitvorming

De programmabegroting 2024-2027 wordt in de raadsvergadering van 7 november behandeld in de raad. De programmabegroting 2024-2027 moet vóór 15 november 2023 door de raad zijn vastgesteld en door het college ingediend te zijn bij de provincie Limburg.

Evaluatie

De programmabegroting 2024-2027 wordt bijgesteld via de P&C cyclus.

Bijlagen

Bijlage 1: Programmabegroting 2024-2027.

Naslagwerk

Kadernota 2024, collegeprogramma 2022-2026.